



Гаррі Поттер

І МЕТОДИ
РАЦІОНАЛЬНОСТІ

<https://gpi.mr.ukr>

24 травня 2020 р.

Розділ 1. День вкрай низької ймовірності

Відмова від прав: Права на Гаррі Поттера належать Дж. К. Ролінг, права на методи раціональності не належать нікому.

Місячне сяйво на якусь мить вихоплює з темряви тонкий по-блиск срібла, частинку лінії...

(падають чорні мантії)

...кров летіє літрами, хтось викрикує слово.

Усі стіни до сантиметра заставлені книжковими шафами. Вони мають по шість полиць і майже сягають стелі. Деякі полиці вщерть заповнені книжками у твердій палітурці: фундаментальні науки, математика, історія тощо. На інших вишикувалась у два ряди наукова фантастика в м'якій обкладинці. Під задні підкладено старі коробки з-під серветок та дошки, щоб їх також можна було роздивитися. Але й цього було замало. Книжки заповнили столи й дивани, книжки лежать невеликими купами попід вікнами.

Це вітальня дому, де мешкає видатний професор Майкл Веррес-Еванс, його дружина Петунія Еванс-Веррес, а також їхній названий син — Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес.

Тут на столі лежать лист та непроштампований конверт із жовтуватого пергаменту, смарагдово-зелений напис на якому свідчить, що він адресований *«містерові Г. Поттеру»*.

Подружжя розмовляє різко, проте не кричить. Професор вважає, що крики — це варварство.

— Ти жартуєш, — сказав Майкл. Судячи з його тону, він дуже боїться, що дружина говорить цілком серйозно.

— Моя сестра була відьмою, — повторила Петунія. Вона мала наляканий вигляд, проте не відступала. — А її чоловік був чарівником.

— Це ж абсурд! — різко вигукнув Майкл. — Вони були на нашому весіллі, вони гостювали в нас на Різдво...

— Я сказала їм, що тобі не варто знати, — прошепотіла Петунія. — Але це правда. Я бачила речі...

— Люба, — закотив очі професор, — я розумію, що ти не знайома зі скептичною літературою. Ти й не усвідомлюєш, наскільки легко тренований фокусник може вдати навіть щось, здавалось би, неможливе. Пам'ятаєш, як я вчив Гаррі гнути ложки? Якщо в тебе складалося враження, ніби вони вгадували твої думки, то це називається холодне читання.

— Вони не гнули ложки.

— Що ж вони робили?

— Я не можу просто сказати тобі, — Петунія закусила губу. — Ти подумаєш, що я... — вона ковтнула слину. — Послухай, Майкле. Я не завжди була... такою, — вона вказала жестом на свою витончену фігуру. — Це зробила Лілі. Бо... бо я *благала* її. Благала роками. Лілі *завжди* була красивішою за мене, і я... жажливо до неї ставилася через це, а потім вона ще й отримала

магію — можеш собі уявити, як я почувалася? І я *благала* її застосувати крихту свого дару на мені, щоб зробити мене вродливішою. Нехай я не могла володіти її магією, я могла би принаймні бути вродливою.

Очі Петунії наповнилися слізьми.

— А Лілі завжди відмовлялася, вигадувала найбезглуздіші виправдання, мовляв, настане кінець світу, якщо вона зробить щось хороше для своєї сестри, або що кентавр сказав їй цього не робити — нісенітниці, і я ненавиділа її за це. І коли я тільки-но закінчила університет, то зустрічалася з тим гладким хлопцем, Верноном Дурслі, він був єдиним хлопцем, який зі мною розмовляв. І він казав, що хоче дітей, а першого сина назве Дадлі. І тоді я подумала, *ну що за батьки називають свою дитину Дадлі Дурслі?* Переді мною наче промайнуло все моє майбутнє життя, і я не могла цього витримати. Я написала своїй сестрі, що якщо вона мені не допоможе, я краще просто...

Петунія затнулася.

— Хай там як, — тихо промовила Петунія, — вона здалася. Лілі попередила, що це небезпечно, але я відповіла, що мені вже байдуже. Я випила зілля й нездужала протягом кількох тижнів, проте коли хвороба минула, моя шкіра очистилася, а тіло нарешті набуло форм... Тепер я була красивою, і люди стали *приятими* до мене, — її голос урвався, — і після цього я вже не могла ненавидіти свою сестру, особливо коли дізналася, до чого зрештою призвела її магія...

— Серденько, — лагідно сказав Майкл, — ти захворіла, і доки відпочивала в ліжку, то набрала ваги, а шкіра очистилася сама собою. Або ж хвороба змусила тебе змінити харчування...

— Вона була відьмою, — повторила Петунія. — Я бачила.

— Петуніє, — у голосі Майкла чулося роздратування, — ти *знаєш*, що це не може бути правдою. Невже я справді маю пояснювати чому?

Петунія почала заламувати руки. Видавалося, що вона ось-ось розплачеться.

— Кохання моє, я знаю, що ніколи не можу взяти гору в жодній з наших суперечок, проте цього разу, благаю, просто повір мені...

— *Тату! Мамо!*

Вони обидвоє замовкли й подивилися на Гаррі так, ніби щойно згадали, що в кімнаті є хтось третій.

Гаррі глибоко вдихнув.

— Мамо, *твої* батьки не володіли магією, чи не так?

— Ні, — спантеличено відповіла Петунія.

— Отже, ніхто з твоєї родини не знав про магію, доки Лілі не отримала свого листа. Чому *вони* повірили?

— Ах... — сказала Петунія. — Того разу не обмежились самим тільки листом. Вони прислали професора з Гогвортсу. Він... — Петунія кинула оком на Майкла. — Він показав нам деякі чари.

— Тоді вам взагалі не варто через це сперечатися, — твердо заявив Гаррі, без надії сподіваючись, що бодай цього одного-єдиного разу вони до нього прислухаються. — Якщо це правда, ми можемо просто викликати гогвортського професора сюди та побачити магію на власні очі; в цьому випадку тато визнає, що вона існує. В іншому ж — мама визнає, що помиляється. Для цього й потрібен експериментальний метод: щоби нам не дово-

дилося розв'язувати проблеми самими лише суперечками.

Професор розвернувся в його сторону та глянув на нього вниз зі звичною вже зверхністю.

— Ой, Гаррі, облиш. Справді, *магія*? Я сподівався, що хоча б *ти* не повіриш у це, синку, нехай тобі лише десять. Важко уявити собі щось менш наукове за магію!

Гаррі гірко скривився. Батько ставився до нього добре, напевно краще, ніж більшість генетичних татусів ставляться до власних дітей. Гаррі відправляли були до найкращих початкових шкіл, а коли з ними не склалося, то йому почали знаходити репетиторів серед нескінченної юрби голодних студентів. Гаррі завжди заохочували вивчати все, що його цікавило, купували всі книжки, що привертати його увагу, покривали всі витрати на його участь у змаганнях із математики та інших наук. У розумних межах йому давали все, чого б він тільки не забажав, окрім, можливо, бодай дещиці поваги. Даремно очікувати, що доктор наук, який викладає біохімію в Оксфорді, з якогось дива дослухається до порад маленького хлопчика. Він, звісно ж, вислухає, щоб «продемонструвати зацікавленість» — бо саме так вчинив би «гарний батько», і це саме те, що ви зробили б, якби вважали себе «гарними батьками». Проте сприймати десятирічну дитину *серйозно*? Навряд.

Інколи Гаррі хотілося кричати на свого батька.

— Мамо, — сказав Гаррі, — якщо ти хочеш перемогти в цій суперечці з татом, розгорни другий розділ першого тому «Фейнманівських лекцій з фізики». Там згадується, як філософи просторікують про речі, що їх начебто неодмінно потребує наука, і як насправді усі вони помиляються: адже єдине правило науки полягає в тому, що верховним суддею є спостереження — треба

просто дивитися на світ і доповідати про побачене. Гм... Не можу одразу пригадати, де можна знайти щось про те, що ідеалом для науки є доведення дослідями, а не суперечками...

Мати подивилася вниз на нього і всміхнулася.

— Дякую, Гаррі, але... — вона повернула голову до чоловіка, — я не хочу перемагати в суперечці з твоїм батьком. Я хочу, щоб мій чоловік... послухав свою дружину, яка кохає його, і довірився їй хоча б цього єдиного разу...

Гаррі ненадовго заплющив очі. *Безнадійні*. Його батьки просто безнадійні.

Тепер вони знову почнуть одну з *тих* суперечок, коли мати намагається змусити батька почуватися винним, а той намагається змусити її почуватися дурною.

— Я йду до себе, — оголосив Гаррі з ледь помітним тремтінням у голосі. — Будь ласка, спробуйте не надто сваритися щодо цього, мамо, тату, ми досить скоро дізнаємося, як воно є, газд?

— Авжеж, Гаррі, — сказав батько, а мати нагородила його заспокійливим поцілунком, а тоді вони знову почали сваритися, поки Гаррі підіймався сходами до своєї кімнати.

Він зачинив за собою двері й спробував подумати.

Цікаво, що він *мав би* погодитися з татом. Ніхто ніколи не бачив свідчень існування магії, а згідно з маминою версією, існував цілий магічний світ. Яким чином усе це вдається утримувати в таємниці? Знову магія? Скидалося на доволі підозріле виправдання.

Це мало би бути беззаперечною ознакою того, що мама або жартує, або бреше, або збожеволіла, у порядку зростання жакли-

вості. Якщо вона надіслала була листа сама, це пояснило б, як він потрапив до скриньки без штампа. Невеличке божевілля було значно, значно більш імовірним за те, що всесвіт дійсно було так влаштовано.

Тільки от якась частинка Гаррі була цілковито переконана в існуванні магії. Це відчуття з'явилося у нього тієї ж миті, щойно він побачив цього листа з гаданої Гогвортської школи чарів і чаклунства.

Гаррі похмуро потер лоба. *Не вір усьому, що думаєш*, вчила одна з його книжок.

Проте ця незбагненна впевненість... Гаррі усвідомив, що й справді *очікує*, що так, професор Гогвортсу з'явиться, змахне чарівною паличкою — і буде магія. Ця дивна впевненість не намагалася захистити себе від спростування — не вигадувала зачасно виправдань на випадок, якщо професор не прийде чи зможе лише згинати ложки.

Звідки ти взялося, дивне маленьке передбачення? — Гаррі зосередився на своїх думках. — *Чому я вірю в те, у що вірю?*

Зазвичай Гаррі чудово відповідав на це питання, проте саме цього разу він і *гадки не мав*, що його мозок собі думає.

Гаррі подумки знизав плечима. У дзвоник дзвонять, цвях забивають, а гіпотезу, яку можна перевірити, перевіряють.

Він узяв зі столу аркуш паперу в лінійку й почав писати.

Шановна заступнице директора

Гаррі на хвилику спинився в роздумах, а тоді взяв інший аркуш і висунув ще міліметр графіту з механічного олівця. Справа вимагала охайного почерку.

Шановна заступнице директора Мінерво Макгонгел,

Чи будь-хто, кого це може стосуватися:

Я нещодавно отримав Вашого листа про зарахування до Гогвортсу, адресованого «містерові Г. Поттеру». Ви могли не знати, що мої генетичні батьки — Джеймс Поттер і Лілі Поттер (раніше Лілі Еванс) — померли. Мене всиновили сестра Лілі, Петунія Еванс-Веррес, та її чоловік, Майкл Веррес-Еванс.

Я надзвичайно зацікавлений навчатися в Гогвортсі за умови, що таке місце існує насправді. Моя мати Петунія — єдина, хто стверджує, що знає про магію, проте особисто нею не володіє. Мій батько налаштований вкрай скептично. Сам я вагаюся. Я також не знаю, де можна знайти бодай щось зі списку книжок чи приладдя, наведеного у Вашому листі.

Мати згадувала, що Ви надсилали представника Гогвортсу до Лілі Поттер (тоді Лілі Еванс) з метою продемонструвати її родині, що магія існує, і, припускаю, для допомоги з придбанням її шкільного приладдя. Якби Ви могли зробити щось подібне й для моєї родини, це б надзвичайно допомогло.

Щиро Ваш,

Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес.

Гаррі додав їхню поточну адресу, згорнув листа й вклав його в конверт, який адресував до Гогвортсу. Подальші роздуми змусили його роздобути свічку й накапати воску на клапан конверта. На створеній таким чином печатці кінчиком складаного ножа він відтиснув ініціали Г.Дж.П.Е.В. Якщо вже божеволіти, то зі смаком.

Потім він відчинив двері й спустився сходами. Батько сидів у вітальні й читав книжку з вищої математики, щоб показати, який він розумний; мати готувала на кухні одну з татових

улюблених страв, щоб показати, яка вона любляча дружина. Видавалося, наче вони взагалі не розмовляли одне з одним. Хай якими страшними були їхні сварки, *мовчання* було чомусь значно гіршим.

— Мамо, — сказав Гаррі в напруженій тиші, — я збираюся перевірити гіпотезу. Згідно з твоєю теорією, як відправити сову до Гогвортсу?

Петунія відволіклася від раковини й розгублено поглянула на нього.

— Я... Я не знаю, гадаю, в тебе має бути чарівна сова.

Це мало б звучати вкрай підозріло — *о, отже немає способу перевірити твою теорію*, — проте своєрідна впевненість Гаррі, здавалося, й далі вперто гнула своєї.

— Ну, лист сюди ж якось потрапив, — сказав Гаррі. — Отже, я просто вийду на двір, помахая ним у повітрі й гукну «лист до Гогвортсу!» і подивлюся, чи підбере його якась сова. Тату, хочеш піти зі мною та спостерігати?

Батько виразно похитав головою й знову занурився в читання. *Звісно*, подумав Гаррі. Магія — це щось ганебне, в неї можуть вірити лише дурні. Якби батько зайшов так далеко, щоб *перевірити* цю гіпотезу чи навіть просто *подивитися* на її перевірку, він почувався б *пов'язаним* з усім цим...

Лише коли Гаррі прошкандибав через задні двері до подвір'я, йому на думку спало, що якщо сова *справді* прилетить і вихопить листа, у нього будуть проблеми з тим, щоби розповісти про це батькові.

Проте... ну... цього ж не може статися насправді, чи не так? У що б мій мозок не вірив. Якщо сова таки прилетить і схопить

цей конверт, я матиму набагато важливіші клопоти, ніж татова думка.

Гаррі глибоко вдихнув і підняв конверт догори.

Він ковтнув слину.

Вигукувати *«Лист до Гогвортсу!»*, тримаючи конверт високо в повітрі посеред власного заднього подвір'я... якщо задуматись, як він оце зараз зробив, було доволі ніяково.

Ні. Я кращий за тата. Я використаю науковий метод, навіть якщо почуватимуся при цьому безглуздо.

— Лист... — почав був Гаррі, але звуки, які виходили з його горлянки, більше скидалися на несміливе квакання.

Гаррі зібрав усю свою волю й прокричав у порожнє небо:

— Лист до Гогвортсу! Можна мені сову?

— Гаррі? — пролунав спантеличений жіночий голос однієї з сусідок.

Відсахнувшись, мов від вогню, Гаррі рвучко опустив руку й заховав конверт за спину, наче це були гроші за наркотики. Його обличчя пашіло від сорому.

Обличчя старої жінки вигулькнуло над сусіднім парканом, сірі пасма вибивалися з-під сітки для волосся. Місіс Фіг, що подеколи за ним наглядала.

— Що ти робиш, Гаррі?

— Нічого, — сказав Гаррі здушеним голосом. — Просто перевіряю одну доволі дурнячу теорію...

— Ти отримав лист про зарахування до Гогвортсу?

Гаррі завмер на місці.

— Так, — губи Гаррі спромоглися відповісти трохи

згодом. — Я отримав листа з Гогвортсу. Там сказано, що вони чекатимуть на мою сову до 31-го липня, але...

— Але в тебе *немає* сови. Бідолаха! Не уявляю, *про що* вони тільки думали — надіслати тобі самого лише стандартного листа.

Зморшкувата рука простягнулася над парканом, відкрита долоня завмерла в очікуванні. Майже бездумно, Гаррі віддав листа.

— Я цим займуся, дорогенький, — сказала місіс Фіг, — і за хвилику приведу кого-небудь.

Її обличчя зникло за парканом.

У саду запала довга тиша.

Потім голос хлопчика спокійно й тихо сказав:

— Якого.

Розділ 2. Все, у що я вірю, — хибне

#include «stddisclaimer.h»

-- Звісно, це моя провина. Тут немає більше нікого, хто міг би бути відповідальним бодай за щось.

— Прояснімо все заздалегідь — сказав Гаррі. — Якщо професорка левітуватиме тебе, тату, і ти знатимеш, що до тебе не під'єднано жодних мотузок, — це вважатиметься достатнім доказом. Ти не збираєшся змінювати думку й стверджувати, що це фокус. Так було б нечесно. Якщо ти відчуваєш, що саме так тобі й захочеться вчинити, — варто сказати про це *зараз*, щоб ми могли вигадати натомість інший експеримент.

Батько Гаррі, професор Майкл Веррес-Еванс, закотив очі.

— Так, Гаррі.

— Тепер ти, мамо. Згідно з твоєю теорією, професорка має бути в змозі це зробити, і якщо цього не станеться, ти візнаєш, що помилялася. Жодних заперечень, ніби магія не працює на скептично налаштованих людях чи чогось подібного.

Заступниця директора Мінерва Макґонегел приголомшено спостерігала за Гаррі. Вона дуже скидалася на відьму у сво-

їй чорній мантиї та гостроверхому капелюсі, проте розмовляла офіційно й із шотландським акцентом, що геть суперечило її вигляду. На перший погляд видавалося, що вона має гелґотати й кидати дітей до казанів, проте весь ефект зникав, щойно вона починала говорити.

— Цього достатньо, містере Поттер? — промовила вона. — Можна розпочинати демонстрацію?

— *Достатньо?* Напевно, ні, — відповів Гаррі. — Але *принаймні* це допоможе. Прошу, заступнице директора.

— Можна просто «професорка», — сказала вона, а потім — *Вінґардіум Левіоза*.

Гаррі подивився на батька.

— Гм, — сказав він.

Батько поглянув на нього й відгукнувся:

— Гм.

Професор Веррес-Еванс перевів погляд на професорку Макґонегел.

— Гаразд, тепер можете мене спускати.

Батька обережно повернули на землю.

Гаррі скуйовдив рукою волосся. Можливо, річ лише в тій його дивній частині, що *вже* була переконана, але...

— Це викликає певний дисонанс, — сказав Гаррі. — Я гадав, що спостереження події нескінченно малої ймовірності мало б спричинити більш драматичну ментальну реакцію... — Гаррі затнувся. Мама, відьма й навіть тато знову дивилися на нього *цим поглядом*. — Тобто через відкриття, що все, у що я вірив, — хибне.

Серйозно, це мало бути ефектнішим. Його мозок мав відкинути весь запас гіпотез про всесвіт, жодна з яких не допускала того, що тільки-но сталося. Натомість же його мозок, схоже, думав: *Ну добре, я бачив, як професорка Гогвортсу махнула паличкою й змусила батька піднятися в повітря, ну то й що?*

Пані відьма доброзичливо всміхалася до них. Вигляд у неї був цілковито втішений.

— Чи бажаєте додаткової демонстрації, містере Поттер?

— Ви не зобов'язані, — пролунало у відповідь. — Ми провели вирішальний дослід. — Проте... — Гаррі завагався. Він не міг себе стримати. Власне, зважаючи на обставини, він і *не мав* стримуватися. Цікавість тут була правильною й доречною. — Що ще ви можете робити?

Професорка Макґонегел перетворилася на кицьку.

Гаррі бездумно відсахнувся, задкуючи настільки швидко, що перечепився через безпритульний стос книжок і гучно гепнувся. Він випростав руки вниз у безуспішній спробі за щось вхопитися й пригальмувати падіння, і відчув різкий біль у плечі, коли маса його тіла сягнула підлоги так і не зустрівши жодної опори.

Тієї ж миті маленька смугаста кицька трансформувалася назад у жінку в мантиї.

— Вибачте, містере Поттер, — голос відьми здавався щирим, але кутики її губ легенько посіпувалися догори. — Мені варто було попередити вас.

Гаррі уривчасто дихав. Його слова звучали здавлено.

— Ви НЕ МОЖЕТЕ РОБИТИ такого!

— Це лише трансфігурація, — сказала професорка

Макґонегел. — Перевтілення анімага, якщо точніше.

— Ви перетворилися на кицьку! *МАЛЕНЬКУ* кицьку! Ви порушили закон збереження енергії! А це не просто якесь там умовне правило, воно виводиться із квантового гамільтоніана! Нехтування ним призводить до порушення унітарності, після чого ми отримаємо поширення сигналів з надсвітловою швидкістю! І коти *СКЛАДНИ*! Наш розум просто не в змозі досягнути всю їхню анатомію і, і всю біохімію, а як щодо *неврології*? Як ви залишилися спроможною *думати*, використовуючи мозок такого розміру?

Губи професорки смикалися дедалі помітніше.

— Магія.

— Магії *недостатньо*, щоб це зробити! Треба бути богом!

Професорка Макґонегел кліпнула.

— *Так* мене називають вперше.

У Гаррі потемніло в очах, коли його мозок почав усвідомлювати, що саме щойно розбилося на друзки. Саму ідею уніфікованого всесвіту, в якому діють математично правильні закони, саме поняття *фізики* — усе це просто спустили в унітаз. Три тисячоріччя членування великих і складних явищ на менші частини, відкриття, що музика планет і кинутого яблука має однаковий мотив, що істинні закони прекрасні, тому що вони універсальні, не мають жодних винятків, можуть бути виражені у формі простої математики та керують найдрібнішими частинками. *Не кажучи* вже про те, що розум — це мозок, і що мозок складається з нейронів, і що мозок і є особистістю...

Аж якось жінка перетворюється на кицьку — та й по всьому.

Сотня питань боролися за право першими злетіти з Гаррі-них губ, з яких переможцем вирвалося:

— А що це за заклинання таке — *Вінгардіум Левіоза*? Хто вдумує слова для залять, дошкільнята?

— Годі, містере Поттер, — твердо промовила професорка Макґонегел, хай її очі й виблискували прихованою втіхою. — Якщо ви бажаєте вивчати магію, я пропоную завершити паперову роботу, щоб ви змогли піти до Гогвортсу.

— Маєте рацію, — дещо відсторонено сказав Гаррі. Він зібрався з думками. Поступ Розуму доведеться просто почати спочатку, ось і все; експериментальний метод поки що ніхто не скасував, і це те, що справді важило. — Отже, як потрапити до Гогвортсу?

Професорка Макґонегел видала здавлений смішок — так, наче його щипцями видерли.

— Стривай, Гаррі, — сказав батько. — Пам'ятаєш, чому ти досі не відвідував школу? Як бути із твоєю особливістю?

Професорка Макґонегел різко повернулася до Майкла.

— Особливістю? Ви про що?

— У мене проблеми зі сном, — відповів Гаррі, безпомічно змахнувши руками. — Мій цикл сну триває двадцять шість годин, щодня я засинаю на дві години пізніше, ніж напередодні. Раніше ніяк не вдається, а наступного дня доводиться йти спати *ще пізніше*. Десята вечора, північ, друга ранку, четверта ранку — і так далі, доки не завершиться цикл. Намагання прокинутися раніше нічого не змінюють — лише почуваюся розбитим весь день. Ось чому я досі не ходив до звичайної школи.

— Це одна із причин, — уточнила мати. Гаррі просвердлив

її поглядом.

Макґонегел зронила довге *гмммм*.

— Не пригадую, щоб я чула про таке раніше... — промовила вона повільно. — Я пораджуся з мадам Помфрі, можливо, їй відомі якісь ліки, — на цих словах її обличчя проясніло. — Ні, я впевнена, що це не становитиме жодних проблем, з часом я знайду рішення. Так, — вона знову посуворішала, — а що це за *інші* причини?

Гаррі люто глянув на батьків.

— Я послідовний противник обов'язкового відвідування школи на підставах того, що я не маю страждати через неспроможність занепакої освітньої системи надати вчителів чи навчальних матеріалів навіть мінімально відповідної якості.

Обидвоє Гарріних батьків зайшлися реготом, ніби гадали, що почули дуже дотепний жарт.

— О, — сказав батько, очі його блищали, — так *ось чому* ти вкусив вчительку математики в третьому класі.

— *Вона не знала, що таке логарифм!*

— Авжеж, — підхопила мати, — і вкусивши її ти відреагував дуже зріло.

Батько кивнув.

— Добряче продумана політика розв'язання проблеми не-обізнаності вчителів із логарифмами.

— Мені було *сім років!* Скільки ви ще збираєтеся про це згадувати?

— Розумію... — співчутливо відгукнулася мати. — Ти кусаєш *одну* вчительку математики, і тобі ніколи не дають про це забути, чи не так?

Гаррі обернувся до професорки Макґонегел.

— Ось! Бачите, з чим мені доводиться жити?

— Вибачте, — сказала Петунія й втекла крізь задні двері до подвір'я, з якого цілком виразно долинав її гучний регіт.

— Так, ем... так, — здавалося, що в професорки Макґонегел з якихось причин з'явилися проблеми з озвучуванням своїх думок, — у Гогвортсі вчителів кусати не можна, чи це достатньо зрозуміло, містере Поттер?

Гаррі насупився.

— Гаразд, я не кусатиму нікого, хто не кусатиметься першим.

Почувши це, професор Майкл Веррес-Еванс був змушений теж залишити кімнату.

— Добре, — зітхнула професорка Макґонегел після того, як батьки Гаррі опанували себе й повернулися. — Добре. Гадаю, за цих обставин я просто зобов'язана втримати вас від придбання навчальних матеріалів раніше, ніж за день-два до початку навчального року.

— Що? Чому? Інші діти вже знають магію, чи не так? Я маю почати наздоганяти негайно!

— Не хвилюйтеся, містере Поттер, — відповіла професорка Макґонегел, — Гогвортс цілком спроможний навчати азів. І я підозрюю, містере Поттер, що якщо залишити вас на два місяці наодинці зі шкільними підручниками, навіть без палички, то повернувшись я знайду на місці цього будинку лише кратер, над яким здійматиметься хмара бузкового диму, знелюдніле місто навколо й нашість вогняних зебр, що тероризуватимуть залишки Англії.

Мама й тато кивнули в бездоганній гармонії.

— *Мамо! Тату!*

Розділ 3. Порівнюючи реальність із її альтернативами

Якщо Дж. К. Ролінг питає вас про цю історію, ви нічого не знаєте.

— *Тоді постає питання — хто?*

— О Господи, — вигукнув шинкар, придивившись до Гаррі. — Чи це... Невже це?!

Гаррі як міг обперся об шинквас «Дірявого Казана», хоч і сягав його краю хіба десь на рівні брів. *Таке* питання вимагало від нього докласти максимум зусиль.

— Чи я... Невже це я... Можливо — ніколи не знаєш напевне, але якщо *ні*, тоді постає питання — *хто*?

— Боже мій милий — прошепотів старий шинкар. — Гаррі Поттер... Яка честь.

Гаррі кліпнув, а тоді зосередився.

— Ну, так, ви доволі проникливі. Більшість людей не усвідомлюють цього так швидко...

— Годі, — сказала професорка Макґонегел. Її рука стисла

плече Гаррі. — Не докучай хлопцеві, Томе, для нього це все нове.

— Але це він? — тремтячим голосом запитала якась стара жінка. — Це Гаррі Поттер?

Вона підвелася, рипнувши стільцем.

— Доріс, — застережливо промовила Макґонегел. Пильного погляду, яким вона окинула кімнату, вистачило, щоб залякати будь-кого.

— Я лише хочу потиснути йому руку, — прошепотіла жінка. Вона низько схилилася й виставила зморщену долоню, яку Гаррі, збентежений і зніяковілий як ніколи в житті, обережно стиснув. Сльози крапали з очей жінки на їхні зімкнені руки. — Мій онук був аврором, — тихо мовила вона, — помер у сімдесят дев'ятому. Дякую тобі, Гаррі Поттере. Хвала небесам, що ти є.

— Нема за що, — мимоволі відповів Гаррі й повернув голову до професорки Макґонегел, злякано й благально на неї глянувши.

У кімнаті саме здійснювалася загальна метушня, коли професорка Макґонегел гупнула ногою по підлозі. Цей звук став для Гаррі новим еталоном фрази «Єрихонська труба», і всі заклакли.

— Ми поспішаємо, — сказала професорка Макґонегел надзвичайно, бездоганно нормальним голосом.

Шинок вони покинули без жодних проблем.

— Професорко? — сказав Гаррі, коли вони вийшли до внутрішнього двору. Він збирався був запитати, що то було, але на свій подив поставив геть інше питання.

— А що то за блідий чоловік сидів у кутку? Чоловік, у якого сіпалося око?

— Гм? — дещо здивовано обізвалася професорка Макґонегел; здавалося, вона теж не очікувала цього питання. — Це професор Квірін Квірел. Цього року він викладатиме захист від темних мистецтв у Гогвортсі.

— У мене було вкрай дивне відчуття, ніби я його знаю... — Гаррі потер лоба. — І що мені не варто тиснути йому руку...

Ніби зустрів когось, хто колись був мені другом — перед тим, як усе пішло шкереберть, — це було не зовсім те, проте інших слів Гаррі знайти не зміг.

— А що це взагалі було... усе те? — спитав він.

Професорка Макґонегел обдарувала його дивним поглядом.

— Містере Поттер... чи знаєте ви... як *багато* вам розповідали... про те, як загинули ваші батьки?

Гаррі непорушно глянув на неї у відповідь.

— Мої батьки живі-здорові й завжди відмовлялися говорити про смерть моїх *генетичних* батьків. З чого я роблю висновок, що вона не була легкою.

— Відданість, гідна захоплення, — сказала професорка Макґонегел. Її голос стихився. — І все ж дещо боляче чути від вас ці слова. Лілі й Джеймс були моїми друзями.

Гаррі, раптово засоромившись, відвернувся.

— Вибачте, — зніяковіло промовив він. — Проте в мене є мама й тато. І я знаю, що лише б засмутився, якби порівнював реальність з... чимось досконалим, що спорудив би у своїй уяві.

— Це дивовижно мудро з вашого боку, — тихо сказала професорка Макґонегел. — Проте ваші *генетичні* батьки насправді померли дуже гідно, захищаючи вас.

Захищаючи мене?

Щось дивне стиснуло серце Гаррі.

— Що... *саме* сталося?

Професорка Макґонегел зітхнула. Її паличка торкнулася чола Гаррі, і на мить йому перед очима все розплилося.

— Хоч якесь маскування, — сказала вона, — щоб це не повторилося, доки ви не будете готові.

А тоді її паличка знову ковзнула, тричі постукавши по цегляному мурі...

...в якому одразу ж з'явився отвір, що розсовувався в різні боки, збільшувався й здригався, аж доки перед ними не постав величезний склепінчастий прохід. За ним маячів довгий ряд крамниць із вивісками, які рекламували казани й драконячу печінку.

Гаррі й бровою не повів. Ніхто ж не перетворювався на кичку.

І вони ступили вперед, разом, до чаклунського світу.

Там були купці, які навперебій закликали купити Стрибучі Чоботи («Зроблені зі справжньої Летуми!») і «Ножі +3! Виделки +2! Ложки з бонусом +4!». Там продавались окуляри, що забарвлювали все в зелений колір, а ще низка зручних крісел із сидіннями-катапультами на випадок небезпеки.

Голова Гаррі все оберталася й оберталася навсібіч, наче намагалася відкритися із шиї. Він ніби потрапив у розділ з описом магічних предметів «Просунутих підземель і драконів» (він не грав у цю гру, проте книги правил читав залюбки). Гаррі відчайдушно намагався не пропустити жодного товару — раптом він виявиться одним із трьох необхідних складників для ство-

рення нескінченного циклу заклинань *бажання*.

Потім Гаррі помітив дещо, що змусило його цілковито бездумно облишити заступницю директора й попрямувати просто до крамниці із синьої, оздобленої бронзою, цегли. Отямився він, лише коли професорка Макгонегел стала прямо перед ним.

— Містере Поттер? — запитала вона.

Гаррі кліпнув, усвідомивши, що він щойно зробив.

— Вибачте! Я на якусь мить забув, що йду з вами, а не зі своєю родиною, — Гаррі вказав на вікно крамниці, де вогненні літери сяяли навіть здалеку сліпуче-яскраво, складаючись у фразу: «Видатні книжки Бігбема». — Коли проходиш повз книгарню, що в ній ще не був, то маєш зайти й роздивитися. Це родинне правило.

— Це найбільш рейвенкловська річ, що я коли-небудь чула.

— Що?

— Пусте, містере Поттер. Спершу нам треба відвідати «Грінґотс» — банк чаклунського світу. Там розміщене сховище вашої *генетичної* родини зі спадком, який залишили вам *генетичні* батьки, а вам знадобляться гроші для навчальних матеріалів, — вона зітхнула. — Гадаю, витратити певну суму на книжки буде цілком виправдано. Однак, не варто, мабуть, з цим поспішати. У Гогвортсі зібрана досить чимала бібліотека з магічною літературою. Окрім того, вежа, що ви в ній, я твердо переконана, житимете, має власну, навіть більш різноманітну бібліотеку. Будь-яка куплена зараз книжка, найімовірніше, матиме там примірник.

Гаррі кивнув, і вони пішли далі.

— Не зрозумійте мене неправильно, це *чудовий* спосіб відвертати увагу, — сказав Гаррі, доки його голова знову почала вертатися, — мабуть, найкращий з усіх, випробуваних на мені, проте не думайте, що я забув про нашу незавершену розмову.

Професорка Макґонегел зітхнула.

— Ваші батьки — чи принаймні ваша мати — вчинили дуже мудро, не розкривши вам правди.

— Тож ви бажаєте, щоб я й надалі залишався в блаженному незнанні? У цьому плані є певні прогалини, професорко Макґонегел.

— Гадаю, це було б доволі безглуздо, — напружено сказала відьма, — враховуючи, що кожен перехожий може розповісти вам, що сталося. Ну добре.

І вона розповіла йому про Того-Кого-Не-Можна-Називати, Темного Лорда, Волдеморта.

— Волдеморт? — прошепотів Гаррі. Це мало би бути кумедно, проте не було. Ім'я обпікало холодом, жорстокістю, кришталевою ясністю, ударом молота зі щирого титану по ковадлу піддатливої плоті. Гаррі овіяло холодом від самого тільки звуку цього слова, тож він вирішив вдаватися до більш безпечних термінів на кшталт «Відомо-Хто».

Темний Лорд лютував у чаклунській Британії, наче дикий вовк він роздирав і шматував звичну матерію щоденного життя її мешканців. Решта країн висловлювали занепокоєння, але втручатися не наважувалися: чи то через байдужий егоїзм, чи просто через страх, адже перший, хто виступив би проти Темного Лорда, міг стати наступною мішенню його терору.

(Ефект спостерігача, подумав Гаррі, згадавши експеримент Латане й Дарлея: у разі епілептичного нападу ви ймовірніше отримаєте допомогу, якщо поряд опиниться одна людина, ніж троє. *Дифузія відповідальності: кожен сподівається, що хтось інший підійде першим.*)

Смертежери відгукнулися були на заклик Темного Лорда й стали до його лав: стерв'ятники, що копирсалися в ранах, змії, що знесилювали своїми укусами. Смертежери були не такими жахливими, як Темний Лорд, але все ж наводили жах, і їх було багато. До того ж, орудували вони не лише паличками: за масками в їхніх рядах ховалося багатство, політичний вплив, шантаж таємницями — все, щоб паралізувати суспільство, яке намагалося захищатися.

Єрмі Вібл, старий шановний журналіст, закликав підвищити податки й запровадити військову повинність. Він кричав, що абсурдно багатьом шукатися від страху перед кількома. Шкіра, від нього залишилася сама тільки шкіра — прибита до стіни редакції поряд зі шкірами його дружини й двох доньок. Кожен хотів, щоб було вжито рішучіших заходів, але заявляти про це відкрито більше ніхто не насмільовався. Хто здіймав найбільше галасу, ставав наступним прикладом.

Доки імена Джеймса й Лілі Поттерів не піднялися нагору цього списку.

Ці двоє теж могли б померти з паличками в руках і не жалкувати про свій вибір, адже вони були героями. Проте вони мали немовля, свого сина — Гаррі Поттера.

Сльози підступили до очей Гаррі. Він витер їх зі злістю чи, може, розпачем. *Я не знав цих людей по-справжньому, вони не мої батькитепер, безглуздо шкодувати за ними...*

Коли Гаррі припинив ридати в мантію відьми, він поглянув угору й відчув деяке полегшення — в очах професорки Макґонегел теж стояли сльози.

— То що сталося? — запитав Гаррі тремтячим голосом.

— Темний Лорд прийшов у Ґодрикову Долину, — прошепотіла професорка Макґонегел. — Це мав бути ваш сховок, але вас зрадили. Темний Лорд убив Джеймса, убив Лілі й зрештою підступив до вас, до колиски. Він кинув у вас смертельним прокляттям, і на цьому все скінчилося. Воно утворюється з чистої ненависті й б'є в самісіньку душу, відриваючи її від тіла. Його не можна заблокувати, і в кого б воно не поцілило, той помирає. Проте ви вижили. Ви єдина людина, що вижила. Смертельне прокляття відскочило й влучило по Темному Лордові, лишивши від нього тільки обгорілий кістяк і нагородивши вас шрамом на лобі. Так настав кінець терору, і ми зробилися вільними. Ось чому, Гаррі Поттере, люди хочуть побачити шрам на вашому лобі, чому вони хочуть потиснути вашу руку.

Буря емоцій, що охопила Гаррі перед тим, вимила з нього всі сльози, він був спустошений і не міг більше плакати.

(І десь у закопелках його свідомості ледь чутно забриніла бентежна нотка, відчуття чогось неправильного в цій історії. Зважати на такі неясні сигнали мало б бути одним з умінь Гаррі, але він відволікся. Недарма існує сумне правило: ви найімовірніше забудете про мистецтво раціональності тоді, коли найбільше його потребуватимете).

Гаррі відсторонився від професорки Макґонегел.

— Мені... потрібно це обміркувати, — сказав він якомога

спокійнішим голосом. Він втупився у свої черевики. — Ем. Якщо хочете, надалі можете називати їх моїми батьками, не обов'язково казати «генетичні батьки» чи щось таке. Гадаю, немає причини, чому в мене не може бути дві мами й два тати.

Професорка Макгонегел не видала ані звуку.

І вони йшли разом далі мовчки, аж доки перед ними не постала велика біла будівля з широченними бронзовими дверима, над якими були висічені слова: «Банк Грінготс».

Розділ 4. Гіпотеза ефективного ринку

Дисклеймер: Дж. К. Ролінг стежить за тобою, вічно чигаючи в порожнечі між світами.

Примітка автора: як дехто зауважив, канон видається не-
послідовним у встановленні купівельної спроможності галеона.
Я зупинився на одному значенні, якого й дотримуюся. П'ять
фунтів стерлінгів за галеон не в'яжеться із сімома галеонами
за чарівну паличку й дітьми, що «доношують» палички своїх
старших братів та сестер.

*-- «Світове панування» так недоладно звучить. Мені більше
до вподоби «світова оптимізація».*

Купи золотих галеонів. Стовпчики срібних серпиків. Стоси
бронзових кнатів.

Гаррі стояв і, роззявивши рота, витріщався на родинне схо-
вище. У нього було стільки питань, що він не знав, з чого саме
почати.

Одразу за дверима до сховища за ним спостерігала профе-
сорка Макгонегел. Вона нібито недбало спиралася на стіну, про-
те очі пильнували. Що ж, її можна було зрозуміти. Опинитися

навпроти величезної купи золота — це ж просто кліше для випробування характеру.

— Ці монети зі щирого металу? — нарешті сказав Гаррі.

— Що? — прошипів гоблін Гріпхук, що чекав біля дверей. — Ви берете під сумнів чесність «Грінготсу», містере Поттер-Еванс-Веррес?

— Ні, — неуважливо відповів Гаррі, — зовсім ні, вибачте, сер, якщо я мимохіть надав своїм словам хибного значення. Річ у тім, що я уявлення не маю, як працює ваша фінансова система. Я питаю, чи галеони загалом виробляються зі щирого золота.

— Звісно, — промовив Гріпхук.

— Карбувати монети може будь-хто чи їх випускає монополія, що в такий спосіб отримує сеньйораж?

— Що? — відгукнулася професорка Макґонегел.

Гріпхук усміхнувся, продемонструвавши гострі зуби.

— Лише дурні повірятъ не гоблінській монеті!

— Іншими словами, — сказав Гаррі, — монети не мають коштувати більше, ніж метал, із якого вони зроблені?

Гріпхук витріщився на Гаррі. Професорка Макґонегел мала приголомшений вигляд.

— Маю на увазі, припустімо, я прийду сюди з тонною срібла. Чи отримаю я з неї тонну серпиків?

— За плату, містере Поттер-Еванс-Веррес, — гоблін розглядав його блискучими очима. — За певну плату. Цікаво, звідкіль у вас візьметься тонна срібла?

— Я запитував гіпотетично, — відповів Гаррі. *Принаймні*

наразі. — Тож... яку частку від загальної ваги ви стягнете для оплати?

Грипхук пильно дивився на нього.

— Я маю порадитися з керівництвом...

— Скажіть навмання. Я не вважатиму це офіційною відповіддю «Грінготсу».

— Двадцята частина металу з лишком оплатить карбування.

Гаррі кивнув.

— Дуже дякую, містере Грипхук.

Отже, чаклунська економіка не лише майже цілковито відокремлена від маглівської, тут ще й ніхто ніколи не чув про валютний арбітраж. Більша маглівська економіка має мінливий діапазон ціни золота до срібла, отже, щоразу, коли маглівський коефіцієнт золота до срібла перевищував би 5% ваги сімнадцяти серпиків до ваги одного галеона, золото чи срібло мало б витікати з чаклунської економіки, доки підтримування курсу обміну стало б неможливим. Взяти тонну срібла, поміняти на серпики, поміняти серпики на галеони, забрати золото до маглівського світу, поміняти на більше срібла, ніж було спершу, і повторити.

Здається, маглівський курс золота до срібла приблизно п'ятдесят до одного? Гаррі був упевнений, що аж ніяк не сімнадцять. І скидається на те, що срібні монети справді менші за золоті.

З іншого боку, Гаррі перебував у банку, що буквально зберігав ваші гроші в заповнених золотом сховищах, що їх вартували дракони, куди потрібно приходити й брати монети щоразу, коли заманеться їх витратити. Цілком можливо, що витончені

деталі зменшення неефективності ринку через арбітраж були для них незбагненними. Він уже хотів був висловити кілька дошкульних зауваг про неоковирність чаклунської фінансової системи...

Тільки от найсумніше, що їхній метод, мабуть, кращий.

Втім, один компетентний інвестиційний менеджер, імовірно, зміг би заволодіти всім чаклунським світом за тиждень. Гаррі зберіг цю думку на випадок, якщо в нього колись закінчатся гроші чи трапиться вільний тиждень.

Тим часом гігантських куп золотих монет у сховищі Поттерів мало б вистачити для його короткотермінових потреб.

Гаррі подався вперед і почав підбирати золоті монети однією рукою та складати до іншої.

Коли він набрав двадцять, професорка Макґонегел кахикнула.

— Гадаю, цього задосить для шкільного приладдя, містере Поттер.

— Гм? — сказав Гаррі, задумавшись про інше. — Заждіть, я виконую розрахунок Фермі.

— Виконуєте *що*? — дещо стривожено уточнила Макґонегел.

— Це математична штука. Названа на честь Енріко Фермі. Спосіб швидко подумки підрахувати приблизні числа.

Двадцять золотих ґалеонів важили, мабуть, одну десяту кілограма? А золото начебто коштувало десять тисяч британських фунтів за кілограм? Отже, ґалеон коштує майже п'ятдесят фунтів... Одна купа золота, видається, складалася з шістдесяти монет заввишки й двадцяти завширшки в обидвох вимірах

основи. Купи були пірамідальними, отже, це приблизно третина куба. Орієнтовно вісім тисяч галеонів у кожній купі, яких тут було приблизно п'ять такого розміру, отже, сорок тисяч галеонів, або два мільйони фунтів стерлінгів.

Непогано. Гаррі посміхнувся з певним зловісним задоволенням. Прикро, що він щойно відкрив дивовижний новий світ магії та не мав часу на дослідження дивовижного нового світу багатих, що, за оцінкою Фермі, було бдесь у мільярд разів менш цікавим.

Хай там як, я більше не маю косити газон заради одного паршивого фунта.

Гаррі відвернувся від величезної купи грошей.

— Перепрошую, що питаю, професорко Макґонегел, проте, наскільки мені відомо, моїм батькам було менш як тридцять років, коли вони загинули. Це звичайна кількість грошей для молоді пари в чаклунському світі?

Якщо так, то чашка чаю, мабуть, коштує п'ять тисяч фунтів. Перше правило економіки: не можна їсти гроші.

Професорка Макґонегел заперечно похитала головою.

— Ваш батько був останнім спадкоємцем давнього роду, містере Поттер. Також, можливо... — відьма завагалася. — Частина золота може бути від нагород за Відомо-Кого, що були обіцяні його вби... ем, тобто будь-кому, хто його переможе. Чи, можливо, ці гроші ще не збирали, я не впевнена.

— Цікаво... — повільно промовив Гаррі. — Тобто дещо з цього, у певному сенсі, справді моє. Тобто зароблене мною. Нібито. Можливо. Навіть якщо я не пам'ятаю цієї події, — пальці Гаррі стукотіли по штанині. — Це зменшує почуття провини від

того, що я витрачу *малесеньку частину!* Без паніки, професорко Макґонегел!

— Містере Поттер! Ви неповнолітній, тож вам буде дозволено знімати лише *обґрунтовані* суми для...

— Та я сама *обґрунтованість!* Я цілковито підтримую фінансову обачність і розумію необхідність самоконтролю, жодних імпульсивних витрат. До речі, дорогою сюди я бачив кілька речей, що можуть слугувати чудовим прикладом *розсудливої, дорослої* купівлі...

Гаррі й професорка Макґонегел дивилися одне на одного, застигнувши в мовчазному змаганні з витріщання.

— Які, наприклад? — нарешті сказала професорка Макґонегел.

— Валізи, місткість яких перевищує їхні розміри?

Обличчя професорки Макґонегел стало суворим.

— Вони *дуже* дорогі, містере Поттер!

— Так, проте... — почав аргументувати Гаррі. — Я певен, що коли стану дорослим, захочу таку. І я *спроможний* заплатити за неї. За логікою, придбати її зараз — настільки ж доцільно, як і пізніше, і можна буде почати користуватися нею відразу. Це ж ті самі гроші, чи не так? Тобто я *захочу* надійну валізу з *кую* місця всередині, доволі якісну, щоб пізніше не довелося купувати кращу... — сповнений надії голос Гаррі затих.

Професорка Макґонегел не відводила очей.

— І що ж ви збираєтеся *зберігати* в такій валізі, містере Поттер...

— Книжки.

— Звісно ж, — зітхнула професорка Макґонегел.

— Вам варто було сказати *значно раніше*, що існує такий магічний предмет! І що я маю змогу за нього заплатити! Тепер ми з батьком витратимо наступні два дні на *несамовиту* біганину по всіх книгарнях з уживаними книжками, шукаючи старих підручників, щоб я міг узяти з собою до Гогвортсу пристойну наукову бібліотеку — і, можливо, невелику колекцію наукової фантастики, якщо вдасться назбирати щось пристойне з розпродажів. Чи навіть краще, я зроблю угоду трохи приємнішою для вас, добре? Лише дозвольте мені купити...

— *Містере Поттер!* Ви думаєте, що можете *підкупити* мене?

— Що? *Hi!* Я не про те! Маю на увазі, що Гогвортс може залишити деякі з книжок, що я принесу, якщо ви вважатимете, що якісь із них будуть доречним поповненням для вашої бібліотеки. Я збираюся купити їх дешево, і я просто хочу мати їх під рукою. Це нормально — підкуповувати людей *книжками*, чи не так? Це...

— Родинна традиція.

— Саме так.

Тіло професорки Макгонегел ніби осіло: плечі під чорною мантиєю опустилися.

— Хоч як мені цього хочеться, та не можу заперечити, що у ваших словах є сенс. Я дозволю вам взяти додаткові сто галеонів, містере Поттер, — вона знову зітхнула. — Я *знаю*, що пошкодую про це, проте однаково це роблю.

— Оце так запал! А «капшучок із мокової шкіри» — це те, що я думаю?

— Він не такий місткий, як валіза, — сказала вона з очеви-

дною нехиттю, — проте такий капшучок із виймальними чарами й невиявними чарами подовження може вміщати чимало речей, доки їх не викличе той, хто їх туди поклав...

— Так! Він мені теж безперечно потрібен! Це буде ніби пояс суперсумки неперевершеної крутості! Як пасок інструментів Бетмена! Можна забути про мій швейцарський ніж і носити з собою там повний набір інструментів! Чи *книжки*! Я міг би завжди мати на собі три найпотрібніші книжки з тих, що наразі читаю, і легко діставати їх будь-де. Мені не доведеться марнувати більше жодної хвилини життя! Що скажете, професорко Макґонегел? Це ж заради того, щоб діти читали — найшляхетніший із можливих мотивів.

— ... Гадаю, ви можете взяти ще десять ґалеонів.

Грипхук підтримав Гаррі поглядом, сповненим неприхованої поваги, можливо навіть щирого захвату.

— І трохи грошей на витрати, як ви вже згадували. Пригадую, що бачив кілька речей, які я хотів би зберігати в цьому капшучку.

— *Не перехоплюйте через край, містере Поттер.*

— Але ж, професорко Макґонегел, нащо псувати мені свято? Безперечно, це *щасливий день*, коли я вперше дізнався про всілякі чаклунські штуки! Навіщо виконувати роль сварливої дорослої, коли натомість можна усміхнутися й згадати власне невинне дитинство, поглянути на вираз насолоди на моєму юному обличчі, доки я купуватиму декілька іграшок за незначну частку багатства, що я його заробив, перемігши найжахливішого з відомих чаклунів Британії? Не те що я вас звинувачую в невдячності чи щось таке, а втім, що таке

декілька іграшок супроти цього?

— Ви, — прогарчала професорка Макґонегел. Вираз її обличчя був таким грізним і жахливим, що Гаррі пискнув, відступив на крок і з гучним дзеленчанням збив стос золотих монет, розтягнувшись на купі грошей. Ґрипхук зітхнув і прикрив обличчя долонею. — Я зробила б велику послугу чаклунській Британії, містере Поттер, якби залишила вас замкненим у цьому сховищі.

І вони пішли без жодних додаткових клопотів.

Розділ 5. Фундаментальна помилка атрибуції

Дж. К. Ролінг пильно дивиться на тебе. Відчуваєш її погляд? Вона читає твої думки за допомогою своїх Ролінг-променів.

— З огляду на його оточення, потрібне було бнадприродне втручання, щоб він мавтвоїморальні принципи.

«Мокова Крамниця» виявилася чудернацькою маленькою крамничкою (дехто навіть сказав би милою), схованою за овочевим прилавком, що був за крамницею магічних рукавичок, що розташовувалася в провулку, що виходив від бічної вулиці алеї Діагон. На превелике розчарування, крамарка виявилася не зморщеною прадавньою гаргарою, а знервованою молодою жінкою в побляклій жовтій мантиї. Саме зараз вона пропонувала «Суперкапшук із моки QX31», головною особливістю якого була наявність водночас і невиявних чар подовження, і розширюваного горлечка, завдяки чому в нього можна було втиснути й великі речі, хоча загальна місткість однаково була обмежена.

Гаррі був наполягав одразу, найперше піти сюди — наполягав настільки сильно, наскільки вважав можливим

наполягати, щоб не спричинити підозр у професорки Макґонегел. Гаррі мав дещо, що треба було покласти до капшучка якнайшвидше. Йшлося не про мішечок ґалеонів, що їх професорка Макґонегел дозволила забрати з «Грінґотсу». Йшлося про всі ті ґалеони, що їх Гаррі нишком запхав до кишені після падіння на купу золотих монет. Це *справді* сталося випадково, проте Гаррі ніколи не відмовлявся від можливостей... Хоча це й був спонтанний вчинок. Відтоді Гаррі незграбно носив мішечок дозволених ґалеонів поруч із кишенею штанів, щоб дзеленчання долинали нібито з правильного місця.

Він досі не знав, як саме перемістить *інші* монети до капшучка без того, щоб його викрили. Нехай це і його власність, проте однаково вкрадена — самовкрадена? Автопоцуплена?

Гаррі відвів погляд від «Суперкапшука з моки QX31», що лежав на прилавку.

— Можу я трохи поекспериментувати? Щоб переконатися, що він працює, ем, надійно? — він розширив очі, надаючи обличчю виразу дитячої, грайливої невинності.

Звісно, після десяти повторів перекладання мішечка з монетами до капшучка, занурювання в нього руки, шепотіння «мішок золота» й виймання мішечка професорка Макґонегел відійшла й почала розглядати інші товари, а крамарка повернула голову, щоб спостерігати за нею.

Гаррі кидав мішечок золота до капшучка *лівою рукою*. *Права* з'являлася з кишені, напружено стискаючи золоті монети, занурювалася до капшучка, випускала утримувані ґалеони й (з шепотом «мішечок золота») витягала мішечок. Потім мішечок повертався до *лівиці*, щоб та знову вкинула його в капшук, доки *правиця* рухалася назад до кишені...

Професорка Макґонегел зиркнула на нього раз, проте Гаррі зумів не залякнутися й не здригнутися, тож вона, видавалося, нічого не помітила. Хоча з дорослими, що мають почуття гумору, неможливо бути *впевненим*. Знадобилися три ітерації, щоб виконати заплановане. Гаррі прикинув, що зумів вкрати в самого себе приблизно тридцять галеонів.

Гаррі підвів голову, витер піт із чола й видихнув.

— Цей, будь ласка.

Легші на п'ятнадцять галеонів (ціну двох чарівних паличок, як виявилося) і важчі на один «Суперкапшук із моки QX31» Гаррі й професорка Макґонегел пробилися на вихід. На дверях з'явилася рука й помахала їм на прощання, випнувшись у такий спосіб, що Гаррі трохи замлоїло.

А потім, на жаль...

— Ти *справді* Гаррі Поттер? — прошепотів старий, одна величезна сльоза котилася по його щоці. — Ти ж не брехатимеш про таке, чи не так? Бо подекують, нібито *насправді* ти не пережив смертельне прокляття, а тому ніхто більше про тебе не чув.

...схоже, маскувальне закляття професорки Макґонегел не зовсім ідеально діяло проти досвідченіших користувачів магії.

Професорка Макґонегел поклала руку на плече Гаррі й виштовхала його до найближчого провулочка, щойно до неї долинуло «Гаррі Поттер». Стариган пішов за ними, проте принаймні видавалося, що ніхто більше його не почув.

Гаррі обмірковував питання. *Чи був він справді Гаррі Поттером?*

— Я лише знаю, що розповідали мені інші, — сказав

Гаррі. — Я ж не пам'ятаю, як народився, — його рука легко торкнулася лоба. — Я маю цей шрам, скільки себе пам'ятаю, і мені казали, що мене звать Гаррі Поттер, скільки я себе пам'ятаю. Втім, — замислено продовжив Гаррі, — якщо існує достатня причина, щоб припускати існування змови, то не бачу, що могло б завадити комусь просто знайти іншого сироту й виховувати його в переконанні, нібито він є Гаррі Поттером...

Професорка Макґонегел роздратовано затулила обличчя рукою.

— Ви викапаний батько, Джеймс, яким він був протягом першого року навчання в Гогвортсі. І я можу засвідчити на підставі *самого лише характеру*, що ви споріднені з Лихом Ґрифіндору.

— Вона також може брати участь у змові, — зазначив Гаррі.

— Ні, — тремтливим голосом заперечив чоловік. — Вона має рацію. У тебе мамині очі.

— Гмм, — Гаррі насупився. — Гадаю, ви *також* можете бути в цій змові...

— Годі, містере Поттер.

Старий підняв руку, ніби хотів доторкнутися до Гаррі, проте потім опустил її.

— Я просто радий, що ти живий, — пробурмотів він. — Дякую тобі, Гаррі Поттере. Дякую за те, що ти зробив... Тепер я облишу тебе.

І його ціпок повільно постукав далі, поза провулок, головною вулицею алеї Діаґон.

Професорка огледілася. Її вираз був напруженим і суворим. Гаррі автоматично озирнувся й сам, проте вкритий старим ли-

стям провулок видавався порожнім, а на перехресті з алеєю Діагон виднівся лише самотній перехожий, що швидко проходив повз.

Нарешті професорка Макгонегел, здавалося, розслабилася.

— Це було негоже, — тихо мовила вона. — Я знаю, що для вас це все нове, містере Поттер, однак люди справді турбуються про вас. Будь ласка, будьте добрішими до них.

Гаррі втупився у своє взуття.

— Їм не варто, — дещо гірко зауважив він. — Маю на увазі, турбуватися про мене.

— Ви врятували їх від Відомо-Кого, — сказала професорка Макгонегел. — Як вони можуть не турбуватися?

Гаррі поглянув на строге обличчя пані відьми під гостроверхим капелюхом і зітхнув.

— Гадаю, даремно сподіватися, що для вас бодай щось значитиме фраза *фундаментальна помилка атрибуції*.

— Не варто, — відповіла професорка зі своїм чітким шотландським акцентом, — проте поясніть, містере Поттер, якщо ваша ласка.

— Ну... — протягнув Гаррі, доки намагався вигадати, як описати цей конкретний термін маглівської науки. — Припустімо, ви прийшли на роботу й побачили, як ваш колега гамселив свій стіл. Ви гадаєте: «Напевно, він дуже злобна людина». А колега згадує, як дорогою на роботу хтось штовхнув його в стіну, ще й нагрімав на нього. «Таке розізлило б будь-кого», думає він. Коли ми дивимося на інших, то бачимо риси характеру, що пояснюють їхню поведінку. Та коли дивимося на себе, то бачимо обставини, що пояснюють нашу поведінку.

Історії людей мають внутрішній сенс для них, зсередини, проте нам не видно попередніх подій їхнього життя, вони не майорять за ними в повітрі. Ми бачимо людей лише в одній ситуації, але не якими б вони були за інших обставин. Отже, фундаментальна помилка атрибуції полягає в тому, що ми пояснюємо незмінними, сталими рисами те, що було б краще пояснити обставинами й контекстом.

Існували деякі винахідливі досліді, що це підтверджували, проте Гаррі не збирався розповідати настільки докладно.

Брови відьми сховалися за крисами капелюха.

— Гадаю, я розумію, — повільно промовила професорка Макґонегел. — Проте як це стосується вас?

Гаррі копнув цегляну стіну провулка достатньо сильно, щоб відчути біль у нозі.

— Люди вважають, що я врятував їх від Відомо-Кого, адже я якийсь великий воїн Світла.

— Той, хто зможе перемогти Темного Лорда... — пробубоніла відьма, її голос сповнювала дивна іронія.

— Так, — погодився Гаррі, у якому боролися роздратування й прикромці, — ніби я знищив Темного Лорда тому, що володію якоюсь незмінною, сталою рисою «знищувач-Темних-Лордів». Мені тоді було п'ятнадцять місяців! *Я не знаю*, що трапилося, проте *вважаю*, що це пов'язано, як кажуть, із непередбаченими зовнішніми обставинами. І, безперечно, не має нічого спільного з моєю особистістю. Людям начхати на мене, вони навіть не звертають уваги на мене, вони лише хочуть потиснути руку *поганому поясненню*, — Гаррі зробив паузу й подивився на Макґонегел. — А ви знаєте, що відбулося

насправді?

— У мене з'явилося припущення... — сказала професорка Макґонегел. — Власне, вже після зустрічі з вами.

— І?

— Ви взяли гору над Темним Лордом, адже ви ще жахливіший за *нього*, і пережили смертельне прокляття, адже ви страшніший за саму смерть.

— Ха. Ха. Ха. — Гаррі знову копнув стіну.

Професорка Макґонегел хихикнула.

— Тепер ходімо до крамниці мадам Малкін. Боюся, що увагу привертає ваш маґлівський одяг.

Дорогою вони натрапили на ще двох доброзичливців.

«Мантії від мадам Малкін» мали непідробно нудну вітрину: буденна червона цегла, а за скляними вікнами виднілися прості чорні мантії. Не мантії, що сяяли, змінювалися чи крутилися, чи випромінювали дивні промені, які наче пронизували одяг і лоскотали тіло, а лише звичайнісінькі чорні мантії. Це все, що можна було побачити крізь вікно. Широко розчинені двері були підперті й ніби демонстрували, що всередині немає жодних таємниць, нічого приховувати.

— Я відійду на декілька хвилин, доки з вас зніматимуть мірки для мантії, — сказала професорка Макґонегел. — Ви не заперечуєте, містере Поттер?

Гаррі кивнув. Він сам палко ненавидів купувати одяг і не міг дорікнути старшій відьмі тим, що вона поділяла це почуття.

Паличка професорки Макґонегел з'явилася з її рукава й легко торкнулася голови Гаррі.

— Я знімаю затьмарення, адже треба, щоб мадам Малкін

чітко вас бачила.

— Е... — протягнув Гаррі. Це його трохи непокоїло — він досі не звик до всього цього «гарріпоттерства».

— Я відвідувала Гогвортс разом із мадам Малкін, — сказала Макґонегел. — Навіть тоді вона була однією з *найстриманіших* людей, що я знала. Жодна волосина на її голові не ворухнеться, навіть якщо сам Відомо-Хто зайде до її крамниці, — голос Макґонегел набув ностальгічних і схвальних ноток. — Мадам Малкін не надокучатиме вам і не дозволить цього іншим.

— А куди ви йдете? — запитав Гаррі. — Просто на випадок, ну знаєте, якщо щось *станеться*.

Макґонегел подивилася на Гаррі суворо.

— Я йду *туди*, — відповіла вона й вказала на будівлю з іншого боку вулиці, що мала дерев'яне барильце замість вивіски. — І куплю чогось випити, мені це зараз вкрай необхідно. *Ви* зніматимете мірки для своєї мантиї, *нічого більше*. Я *невдовзі* повернуся, щоб перевірити, як ви, і я *очікую*, що крамниця мадам Малкін досі стоятиме на місці, у жоден спосіб не охоплена полум'ям.

Мадам Малкін виявилася метушливою старою жінкою, що не проронила ані слова про Гаррі, коли побачила шрам на його чолі, й кинула виразний погляд на помічницю, коли та зібралася щось бовкнути. Мадам Малкін дістала набір жвавих клаптиків тканини, що звивалися й, схоже, слугували вимірювальними стрічками, та заходилася вивчати, з чим їй доведеться працювати.

Поруч із Гаррі стояв хлопчик із блідим загостреним лицем і *надзвичайно класним* білявим волоссям, що, здавалося, відбував

останні стадії того ж процесу. Одна з двох помічниць Малкін оглядала біловолосого хлопця й мантию з шаховим візерунком, що була на ньому. Подеколи вона торкалася краю мантиї своєю паличкою, і та зтягувалася чи ослаблювалася.

— Привіт, — сказав хлопчик. — Теж до Гогвортсу?

Гаррі міг передбачити, куди ця розмова от-от заведе, і після невеличкого нападу роздратованості вирішив, що треба й міру знати.

— Святі небеса, — прошепотів Гаррі, — не може бути, — він розширив очі. — Ваше... ім'я, сер?

— Драко Мелфой, — трохи спантеличено відповів Драко Мелфой.

— Це *справді* ви! Драко Мелфой. Я... Я ніколи не думав, що матиму таку честь, сер, — Гаррі шкодував, що не може зронити сльозу. Інші цієї миті вже зазвичай починали плакати.

— О, — дещо збентежено протягнув Драко. Потім на його обличчі з'явилася самовдоволена посмішка. — Добре зустріти когось, хто знає своє місце.

Одна з помічниць — та, що, видавалося, впізнала Гаррі, — приглушено гикнула.

Гаррі не вгавав базікати.

— Я щасливий, що зустрів вас, містере Мелфой. Просто невимовно щасливий. І відвідувати Гогвортс того самого року, що й ви! Це сповнює моє серце співом.

Йой. Останнє речення вдалося дещо чудним, ніби він фліртував із Драко, чи що.

— А я радий дізнатися, що до мене ставитимуться з належною для родини Мелфоїв повагою, — парирував другий хло-

пець з усмішкою, якою найвищі королі могли обдаровувати найнижчих зі своїх підданих, якщо ті були вірні, хоч і бідні.

Е... Прокляття, Гаррі не міг вигадати наступну репліку. Ну, всі *справді* хотіли потиснути руку Гаррі Поттера, отже...

— Коли примірювання одягу завершиться, сер, чи зможете ви потиснути мені руку? Нічого не зможе перевершити цю подію сьогодні, ба ні, цього місяця, насправді, протягом усього мого життя.

Білявий хлопець пильно подивився на нього у відповідь.

— І що ж *ти* зробив для Мелфоїв, щоб заслужити право на таку послугу?

О, я безперечно скористаюся цим вивертом на черговому охочому потиснути мені руку. Гаррі схилив голову.

— Ні, ні, сер, я розумію. Вибачте, що попросив. Честю для мене радше буде чистити ваші черевики.

— Авжеж, — кинув інший хлопець. Його суворе обличчя трохи проясніло. — Скажи мені, до якого гуртожитку, на твою думку, тебе розподілять? Я, звісно, обов'язково потраплю до Слизерину, як до того мій батько, Луціус. А твоє місце, гадаю, у Гафелпафі. Чи серед ельфів-домовиків, можливо.

Гаррі соромливо усміхнувся.

— Професорка Макґонегел вважає, що я найбільш рейвенкловська людина з усіх, що вона колись бачила чи про кого чула в легендах. Настільки, що навіть сама Ровіна сказала б мені більше бувати зовні, хай що *це* значить, і що я безсумнівно опинюся в Рейвенклові, хіба що капелюх кричатиме занадто голосно й ніхто не зможе розібрати ані слова, кінець цитування.

— Овва, — злегка вражено вихопилося в Драко Мелфоя.

Хлопець задумливо зітхнув. — Твої лестоці були чудовими, принаймні мені так здалося, хай там як, ти згодився б і для Слизерину. Зазвичай так плазують лише перед батьком. *Сподіваюся*, що інші слизеринці підлещуватимуться до мене тепер, коли я в Гогвортсі... Принаймні, думаю, це був хороший знак.

Гаррі кашлянув.

— Насправді, вибач, я й гадки не маю, хто ти взагалі такий.

— *Ой, облиш!* — сказав хлопець із явним розчаруванням. — Чого ж ти тоді так поводишся? — очі Драко розширилися від раптової підозри. — І як ти можеш *не знати* про Мелфоїв? І що це за *одяг* на тобі? Твої батьки що, *магли*?

— Двоє з моїх батьків померли, — сказав Гаррі. Його серце защемило. Але якщо вже так це формулювати, — інші двоє моїх батьків *магли*, саме вони мене виховали.

— *Що?* — вигукнув Драко. — *Хто* ти?

— Гаррі Поттер, радий знайомству.

— *Гаррі Поттер?* — роззявив рота Драко. — *Той самий* Гаррі... — хлопець раптом обірвав себе.

Запанувала недовга тиша.

А потім із радісним ентузіазмом:

— Гаррі Поттер? *Той самий* Гаррі Поттер? Боже, я завжди хотів зустрітися з тобою!

Дівчина, що обслуговувала Драко, видала звук, ніби задихається, проте не зупинила роботи й підняла руки Драко, щоб обережно зняти картату мантию.

— Стули пельку, — запропонував Гаррі.

— Можна взяти в тебе автограф? Ні, зажди, спершу я хочу

світлину з тобою!

— Стули-пельку-стули-пельку-стули-пельку.

— Я такий *щасливий*, що зустрів тебе!

— Згори в полум'ї та згинь.

— Але ж ти Гаррі Поттер, славетний рятівник чаклунського світу! Герой для кожного, Гаррі Поттер! Я завжди хотів стати таким, як ти, коли виросту, щоб мати можливість...

Драко замовк на пів слові, його обличчя застигло у виразі цілковитого жаху.

Високий, біловолосий, стримано елегантний у чорній мантії найвищого ґатунку. Одна рука стискала ціпок зі срібним держаклом, що скидався на смертельну зброю вже хоча б тому, що був у цій руці. Його очі роздивлялися кімнату байдужим поглядом ката, людини, для якої вбивство не було ані болісною, ані спокусливо забороненою, а лише звичною, наче дихання, річчю.

Ось який чоловік щойно пройшов крізь відчинені двері.

— Драко, — мовив цей чоловік тихо й дуже розлючено, — *що ти таке кажеш?*

За частку секунди співчутливої паніки Гаррі вигадав рятівний план.

— Луціус Мелфой! — роззявив рота Гаррі Поттер. — *Той самий* Луціус Мелфой?

Одній із помічників Малкін довелося відвернутися до стіни.

Спокійні очі вбивці розглядали його.

— Гаррі Поттер.

— Це така, така честь — зустріти вас!

Темні очі розширилися, смертельну загрозу замінив приголомшений подив.

— Ваш син мені *все* про вас розповів, — просторікував Гаррі, ледь усвідомлюючи, що зринає з його язика, лиш би говорити якомога швидше. — Проте, авжеж, я знав був про вас усе й раніше, усі знають про вас, великого Луціуса Мелфоя! Найшанованішого з усіх випускників гуртожитку Слизерин. Я сам збираюся спробувати потрапити до Слизерину лише через те, що чув, що ви навчалися там дитиною...

— *Що ви таке мелете, містере Поттер?* — почувся майже крик ззовні крамниці, і професорка Макґонегел залетіла секундою пізніше.

На її обличчі був настільки щирий жах, що Гаррі автоматично розтулив рота, але потім затнувся на нічого-сказати.

— Професорко Макґонегел! — вигукнув Драко. — Це справді ви? Я так багато чув про вас від батька, навіть думав спробувати зробити так, щоб мене відсортували до Ґріфіндору, бо тоді я зможу...

— *Що?* — заволали Луціус Мелфой і професорка Макґонегел у бездоганному унісоні, стоячи пліч-о-пліч. Їхні голови повільно повернулися в дзеркальному русі, щоб подивитися одне на одного, а потім обидвоє відскочили в протилежні боки, ніби виконували синхронний танець.

Далі Луціус раптово схопив Драко й виволік його з крамниці.

А потім запала тиша.

У лівиці Макґонегел тримала невеличкий келих, який у за-

бутті з поквапу перешилила набік. Краплі алкоголю падали до крихітної калюжки червоного вина, що була з'явилася на підлозі.

Професорка Макґонегел широкими кроками перетнула крамницю й зупинилася навпроти мадам Малкін.

— Мадам Малкін, — спокійним голосом запитала професорка Макґонегел. — Що тут зчинилося?

Мадам Малкін тихо розглядала її чотири секунди, а потім розреготалася. Вона припала до стіни, важко дихаючи від сміху, і цим наче дала волю обом своїм помічницям, одна з яких впала на коліна й руки на підлогу й істерично захихотіла.

Професорка Макґонегел повільно обернулася, щоб дуже холодно поглянути на Гаррі.

— Я залишила вас самого на шість хвилин. Рівно на шість хвилин, містере Поттер.

— Я лише трохи пожартував, — запротестував Гаррі, доки звуки істеричного сміху поруч не вгавали.

— *Драко Мелфой сказав у присутності свого батька, що хотів би потрапити до Грифіндору!* Трохи пожартувати недостатньо, щоб зробити таке! — професорка Макґонегел зупинилася, щоб перевести подих. — Яка частина фрази «зніміть мірки для мантиї» прозвучала як *будь ласка, накладіть закляття «Конфундус» на цілісінький всесвіт?*

— Він був у ситуативному контексті, у якому ці дії мали внутрішній сенс...

— Ні. Не пояснюйте. Я не хочу знати, що тут сталося, ніколи. Хай яка темна сила живе всередині вас, вона *заразна*, а я не хочу скінчити, як бідолашний Драко Мелфой, бідолашна мадам

Малкін і її дві бідолашні помічниці.

Гаррі зітхнув. Було очевидно, що професорка Макґонегел наразі не готова слухати обґрунтованих пояснень. Він подивився на мадам Малкін, що досі сміялася біля стіни, на двох її помічниць, що тепер *обидві* впали коліньми на підлогу, і, нарешті, на власне обплутане вимірювальними стрічками тіло.

— Я ще не завершив примірювання одягу, — приязно сказав Гаррі. — Чому б вам не повернутися й не випити ще?

Розділ 6. Омана планування

Бла-бла відмова від прав бла-бла Ролінг бла-бла права власності.

Примітка автора: «Наслідки» цього розділу — частина історії, а не омаке.

«Гадаєте, ваш день був химерним? Уявіть мій».

Деякі діти зачекали б, доки їхній перший похід алеєю Діагон завершиться.

— Мішечок з елементом 79, — промовив Гаррі й витягнув руку, порожню, з мокового капшучка.

Більшість дітей принаймні зачекала б, щоб отримати спершу свої *чарівні палички*.

— Мішечок з *окане*, — не вгавав Гаррі. Важкий мішечок золота стрибнув йому в долоню.

Гаррі вийняв його, потім вкинув назад до мокового капшучка, дістав руку, після чого занури в її знову зі словами:

— Мішечок одиниць економічного обміну, — цього разу рука повернулася ні з чим.

— Віддай назад мішечок, який я щойно поклав, — і ось він знов, мішечок золота.

До рук Гаррі Джеймса Поттера-Еванса-Верреса потрапив принаймні один магічний предмет. Навіщо чекати?

— Професорко Макґонегел, — звернувся Гаррі до спантеличеної відьми, що простувала поруч, — можете назвати два слова, щоб одне означало золото, а друге щось інше, але не гроші, мовою, що я її не знаю? Проте не пояснюйте, яке з них що значить.

— *Агава* та *загав*, — відповіла професорка Макґонегел. — Це іврит, інше слово означає любов.

— Дякую, професорко. Мішечок з *агава*, — нічого.

— Мішечок із *загав*, — і той стрибнув до його долоні.

— Загав — це золото? — запитав Гаррі, і професорка Макґонегел кивнула.

Гаррі обмірковував зібрані експериментальні дані. Це була лише найгрубіша, попередня спроба, проте цього вистачало, щоб дійти щонайменше одного висновку:

— *А-а-а-а-а-а*, у цьому немає жодного сенсу!

Відьма біля нього згорда підняла брову.

— Проблеми, містере Поттер?

— Я щойно спростував кожнісіньку гіпотезу, що в мене була! Як його може влаштовувати «мішечок зі 115 галеонами», проте не «мішечок з 90 плюс 25 галеонами»? Він уміє *лічити*, проте не здатен *додавати*? Він розуміє іменники, проте не всі іменникові словосполучення, що означають те саме? Його творці, мабуть, не розмовляли японською, а я геть не знаю івриту, отже, капшучок не черпає ані *їхні* знання, ані *мої*... — Гаррі

безпомічно махнув рукою. — Правила *начебто* несуперечливі, проте вони нічогісінько не *означають*! Я навіть не питатиму, як *капишчок* розпізнає голос і розуміє природну мову, коли найкращим програмістам штучного інтелекту не вдається навчити цього найшвидші суперкомп'ютери, і це після тридцяти п'яти років важкої праці, — Гаррі перевів подих, — то як він *працює*?

— Магія, — прорекла професорка Макґонегел.

— Це лише *слово*! Навіть після того як ви мені це сказали, я не можу зробити жодного передбачення! Це однаково, що промовити «флогістон», чи «елан вітал», чи «емерджентність», чи «складність»!

Вдягнена в чорну мантию відьма врешті голосно розсміялася.

— Проте це *справді* магія, містере Поттер.

Гаррі трохи поник.

— З усією повагою, професорко Макґонегел, я не певен, що ви розумієте, чого я тут намагаюся досягти.

— З усією повагою, містере Поттер, я доволі певна, що не розумію. Хіба що — зважте, що це лише здогад, — хіба що ви намагаєтеся захопити світ?

— Ні! Тобто так — ну, *ні*!

— Гадаю, мені варто тривожитися через те, що у вас проблеми з відповіддю на це запитання.

Гаррі похмуро згадав про Дартмутську конференцію зі штучного інтелекту 1956 року — найперша така наукова подія, присвячена цій темі. Саме її учасники вигадали термін «штучний інтелект». Вони окреслили головні завдання: комп'ютери мають розуміти мову, навчатися й самовдосконалюватися. Ці

люди цілком серйозно припускали були, що істотних успіхів у цих напрямках до снаги досягти десятиєм науковцям упродовж двох місяців.

«Ні. Вище голову. Ти щойно **взявся** до завдання розгадати всі таємниці магії. Ти не **знаєш** напевно, чи справді зробити це протягом двох місяців виявиться надто складно».

— А ви *дійсно* ніколи не чули, щоб інші чарівники щось таке запитували чи ставили подібні наукові досліді? — знову поцікавився Гаррі. Просто це здавалося йому настільки *очевидним*.

Але знову ж таки, знадобилося більш ніж двісті років *після* винайдення наукового методу для того, щоб бодай комусь із маглівських вчених спало на думку систематично дослідити, які речення може розуміти *чотирирічна дитина*. Теоретично, вікову психолінгвістику могли відкрити ще у вісімнадцятому сторіччі, однак ніхто просто не подумав про це аж до двадцятого. Отже, не цілком обґрунтовано було звинувачувати куди менший чаклунський світ у відсутності дослідів над виймальними чарами.

Професорка Макґонегел стисла губи, потім знизала плечима.

— Я досі не впевнена, що ви маєте на увазі, коли кажете «наукові досліді», містере Поттер. Як я вже згадувала, я бачила, як учні маглівського роду намагалися добитися того, щоб маглівська наука працювала в Гогвортсі, і як люди винаходять нові замовляння й зілля щороку.

Гаррі заперечливо похитав головою.

— Технологія — це зовсім не те саме, що наука. І випробовувати купу різних методів зробити щось — це не те саме,

що експериментувати, щоб зрозуміти правила, — чимало людей намагалося винайти літальні апарати й випробовувало купу штук-із-крилами, проте лише брати Райти побудували аеродинамічну трубу, щоб виміряти підймальну силу. — Ем, а як багато вихованих маглами дітей *вступає* до Гогвортсу щороку?

— Напевно, приблизно десять?

Гаррі збився з кроку й ледь не перечепився через власну ногу.

— *Десять?*

Маглівський світ мав шість мільярдів населення, і це число зростало. Якщо ви один на мільйон, то семеро таких, як ви, є в Лондоні, ще тисяча — у Китаї. У маглівській популяції неминуче існувала *якась кількість* одинадцятирічних, що вміли розв'язувати диференціальні рівняння, — Гаррі знав, що він не єдиний. Він зустрічав інших вундеркіндів на математичних змаганнях. Насправді, його трошили суперники, що, мабуть, витрачали буквально *весь час* на розв'язування математичних задач, які *ніколи* не читали наукової фантастики та які *повністю* вигорять ще до *статевої зрілості* й *ніколи* не досягнуть *бодай чогось*, адже вони відпрацьовували лише *вже відомі* техніки замість того, щоб вчитися *творчо* мислити (Гаррі ніколи не вмів програвати).

Проте... у чаклунському світі...

Десять вихованих маглами дітей на рік, і всі вони припиняли свою маглівську освіту в одинадцять років? Професорка Макґонегел може бути упередженою, проте вона стверджувала була, що Гогвортс є найбільшою та найліпшою чаклунською шко-

лою у світі... І навчання там завершувалося в сімнадцять років.

Професорка Макґонегел, безсумнівно, знала до останніх дрібниць, як перетворитися на кицьку. Проте, видавалося, вона буквально ніколи *не чула* про науковий метод. Для неї це була лише маґлівська магія. І її навіть не *цікавили* таємниці розуміння природної мови, що їх можуть приховувати виймальні чари.

Відповідно, лишалося лише дві можливості.

Можливість перша: магія така неймовірно неясна, заплутана й незрозуміла, що хоч чарівники й відьми зробили були все можливе, щоб її збагнути, вони не досягли майже (а то й узагалі) нічого й зрештою здалися. І Гаррі спіткає та ж доля.

«Або...»

Гаррі рішуче хруснув пальцями, та спромігся лише на ледь чутне клацання замість зловісного відлуння від стін алеї Діаґон.

Можливість друга: він захопить світ.

Врешті-решт. Мабуть, не прямо відразу.

Такі речі інколи *справді* вимагали більше часу, ніж два місяці. Маґлівська наука не дісталася Місяця за тиждень після Галілео.

Проте Гаррі не міг стримати величезну посмішку, яка розтягнула його щоки так широко, що вони почали боліти.

Гаррі завжди боявся стати таким, як ті вундеркінди, що нічого не досягли за решту свого життя й лише хизувалися, наскільки попереду вони були в десять років. Втім, більшість дорослих геніїв теж нічого не досягла. Напевно, існувала принаймні тисяча не менш розумних людей, ніж Айнштайн, на кожного Айнштайна в історії. Тому що ці інші генії не натрапили на те

єдине, що вкрай необхідне для досягнення величі. Вони так і не знайшли важливого завдання.

«Тепер ви мої, — подумав Гаррі про стіни алеї Діагон, і про крамниці й товари, і про крамарів і покупців, і про всі землі й усіх людей чаклунської Британії та всього ширшого чаклунського світу, і про цілий величезний всесвіт, який маглівські вчені розуміли набагато гірше, ніж думали. — Я, Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес, іменем Науки проголошую цю територію віднині своєю».

Блискавка й грім зовсім не спромоглися сяйнути й пролунаати в безхмарних небесах.

— Чому ви усміхаєтеся? — стомлено й обережно запитала професорка Макґонегел.

— Мені цікаво, чи існує закляття, щоб блискавка спалахувала на тлі щоразу, як я ухвалюю зловісні рішення, — пояснив Гаррі. Він старанно запам'ятав точні слова свого зловісного рішення, щоб у майбутніх книжках з історії все було правильно записано.

— У мене виникло чітке відчуття, що я маю вжити якихось заходів щодо цього, — зітхнула професорка Макґонегел.

— Не зважайте, воно минеться. У, як блищить! — Гаррі тимчасово відклав думки про завоювання світу й попрямував до крамниці з відкритою вітриною, а професорка Макґонегел пішла слідом.

Гаррі вже був купив складники зілля та казан і, е, ще декілька речей. Предмети, що варто було носити в Бездонній Сумці Гаррі (також відомій як «Суперкапшук із моки QX31» із невиявленими чарами подовження, виймальними чарами й розширюва-

ним горлечком). Розумні, виважені надбання.

Гаррі щиро не розумів, чому професорка Макґонегел так *підозріло* на нього дивилася.

Прямо зараз Гаррі був у достатньо дорогій крамниці, щоб та розташовувалася на звивистій головній алеї Діагон. Крамниця мала відкриту вітрину з товарами, розкладеними на похилих дерев'яних рядах. Їх охороняло лише слабке сіре сяйво й молоденька продавчиня в дуже вкороченій версії мантиї, що відкривала її коліна й лікті.

Гаррі обстежував чаклунський еквівалент санітарної сумки, «Набір цілителя для надзвичайних ситуацій плюс». Він містив два джгути, що самі затягувалися. Шприц із чимось схожим на рідкий вогонь, що мав суттєво сповільнювати циркуляцію крові поруч із місцем уколу й водночас підтримувати насиченість крові киснем протягом трьох хвилин у разі, якщо треба запобігти поширенню отрути тілом. Біла тканина, що нею можна було обгорнути частину тіла й тимчасово приглушити біль. І ще невизначена кількість предметів, призначення яких Гаррі геть не міг зрозуміти, на кшталт «Ліки проти впливу дементорів», що виглядали й пахли як звичайний шоколад. Чи «Засіб від бафлснафлів», що скидався на маленьке тремтливе яйце та супроводжувався невеличкою брошурою, що демонструвала, як запхати його до ніздрі.

— Безперечно, на це варто витратити п'ять галеонів, як гадаєте? — запитав Гаррі в професорки Макґонегел, а молоденька продавчиня, що сновигала неподалік, жваво закивала.

Гаррі очікував був, що професорка зробить якийсь схвальний коментар щодо його завбачливості й готовності.

Натомість він отримав щось, що можна було б описати хіба як «лихе око».

— І чому ж, — дуже скептично сказала професорка Макгонегел, — ви очікуєте, що вам *знадобиться* набір цілителя, юначе?

(Після прикрої пригоди в крамниці зілля професорка Макгонегел намагалася більше не звертатися до нього «містере Поттер», доки хтось був поруч.)

Гаррі відкрив і закрив рота.

— Я не *очікую*, що він мені *знадобиться*! Це на всяк випадок!

— На який випадок?

Очі Гаррі розширилися.

— Ви гадаєте, що я *планую* робити щось небезпечне й *тому* хочу купити аптечку?

Сповнений непохитної підозри й іронічної недовіри погляд був йому відповіддю.

— Сили небесні! — вигукнув Гаррі (цей вираз він почув від божевільного вченого Дока Брауна з «Назад у майбутнє»). — Невже ви це підозрювали й коли я купив зілля пір'ячкового падіння, зяблорості та пляшку пігулок їжі й води?

— Так.

Гаррі вражено похитав головою.

— Це ж який такий план, по-вашому, я тут *готую*?

— Не знаю, — похмуро сказала професорка Макгонегел, — проте завершується він або доставленням тонни срібла до «Грі-нготсу», або світовим пануванням.

— «Світове панування» так недоладно звучить. Мені більше до вподоби «світова оптимізація».

Цей веселий жарт чомусь не заспокоїв відьму, що обдарувала його Поглядом Фатуму.

— Ого, — сказав Гаррі, коли зрозумів, що вона говорила серйозно. — Ви й справді так гадаєте. Ви навсправжки гадаєте, що я планую зробити щось небезпечне.

— Так.

— Ніби це єдина причина, з якої хтось може купити аптечку? Не зрозумійте мене неправильно, професорко Макґонегел, проте *що це за скажені діти, з якими ви звикли мати справу?*

— Ґрифіндорці, — процідила професорка Макґонегел, вклавши у це слово тягар гіркоти й відчаю, що падав вічним прокляттям на весь дитячий ентузіазм і піднесений настрій.

— Заступнице директора професорко Мінерво Макґонегел, — сказав Гаррі й суворо взяв руки в боки. — Я не маю наміру опинитися в Ґрифіндорі...

Тут заступниця директора вставила щось про те, що коли він *потрапить* до Ґрифіндору, то вона вигадас, як убити капелюха. Цю дивну заувагу Гаррі не прокоментував, однак продавчиня раптом закашлялася.

— Я збираюся до Рейвенклоу. І якщо ви справді гадаєте, що я планую робити щось небезпечне, то, чесно, ви не розумієте мене *взагалі*. Я не люблю небезпеку, небезпека — це *страшно*. Я просто поводжуся *розсудливо*. Я *обережний*. Я готуюся до *непередбачених обставин*. Як мої батьки співали мені: *Будь готовим! Пісня скаута така. Будь готовим! Доки йдеш ти крізь життя. Не нервуй, про страх забудь — Готовим будь!*

(Батьки Гаррі насправді співали йому лише *ці* рядки з пісні Тома Лерера, і Гаррі перебував у блаженному незнанні щодо решти.)

Професорка Макґонегел дещо розслабилася — хоча переважно завдяки словам Гаррі про те, що він збирається до Рейвенклоу.

— І до яких *обставин*, ви припускаєте, вас може підготувати ця аптечка, *юначе*?

— Одну з моїх однокласниць кусає жажливий монстр, а я шалено риюся в моковому капшучку в пошуках чогось, що може їй допомогти, вона сумно дивиться на мене й питає з останнім подихом, *Чому ти не був готовим?* А потім помирає, і коли її очі заплющуються, я вже знаю, що вона ніколи мене не побачить...

Гаррі почув, як продавчиня ахнула, поглянув на неї й побачив, що вона витріщається на нього, сильно стиснувши губи. Потім молода дівчина розвернулася й швидко зникла в глибині крамниці.

Що?..

Професорка Макґонегел нахилилася, лагідно, проте твердо взяла Гаррі за руку, витягла його з головної алеї Діаґон і вивела до брукованого брудними цеглинами провулка між двома крамницями, що завершувався глухим кутом — стіною суцільного чорного бруду.

Висока відьма направила паличку у бік головної вулиці.

— Квіетус, — сказала вона, і екран тиші опустився навколо них, блокуючи весь шум з вулиці.

Що я зробив не так...

Професорка Макґонегел повернулася й огледіла Гаррі. Вона не мала типового для дорослих виразу «ти зробив погано», проте її обличчя було спокійним, контрольованим.

— Ви маєте пам'ятати, містере Поттер, — сказала вона, — що в цій країні всього лише десять років тому була війна. Кожен когось втратив, і не варто легковажно розмовляти про друзів, що помирають на ваших руках.

— Я... Я не хотів... — розуміння ніби каменем навалилося на надзвичайно яскраву уяву Гаррі. Він розмовляв про чийсь останній подих — і тоді продавчиня втекла — війна була закінчилася десять років тому, отже, дівчині було щонайбільше вісім чи дев'ять років, коли, коли... — Мені прикро, я не хотів... — Гаррі стало дуже соромно, він відвернувся, щоб втекти від погляду старої відьми, проте стіна бруду блокувала шлях, а в нього ще не було палички. — Мені прикро, мені прикро, мені *прикро*!

Позад себе він почув тяжке зітхання.

— Я знаю, містере Поттер.

Гаррі наважився озирнутися. Тепер професорка Макґонегел мала просто сумний вигляд.

— Мені прикро, — знову сказав Гаррі, почувуючись препаскудно. — Чи трапилося щось таке з... — і тоді Гаррі стулив губи й накрив рота рукою про всяк випадок.

Обличчя старої відьми посумнішало ще більше.

— Ви маєте навчитися думати перед тим, як щось говорити, містере Поттер, інакше у вашому житті буде небагато друзів. Така доля спіткала багатьох рейвенкловців, проте, сподіваюся, омине вас.

Гаррі хотів утекти. Він хотів витягнути чарівну паличку й

стерти весь епізод із пам'яті професорки Макґонегел, знову бути з нею ззовні крамниці, *зробити, щоб цього не сталося...*

— Проте відповім на ваше питання, містере Поттер: ні, нічого *такого* зі мною ніколи не траплялося. Звісно, мені доводилося бачити останній подих друзів, один раз чи сім. Проте ніхто з них ніколи не проклинав мене при смерті, і я ніколи не думала, що вони мене не пробачать. Чому ви сказали *таке*, містере Поттер? Чому ви навіть *подумали* про таке?

— Я... Я... Я, — Гаррі ковтнув слину. — Я просто завжди намагаюся уявити найжахливіше, що може трапитися, — а ще, мабуть, він частково жартував, проте радше відкусив би собі язика, ніж зізнався тепер у цьому.

— Що? — сказала професорка Макґонегел. — Але *навіщо*?

— Щоб запобігти цьому!

— Містере Поттер... — голос старої відьми стих. Потім вона зітхнула й присіла поруч.

— Містере Поттер, — сказала вона, цього разу лагідно, — це не ваша відповідальність — піклуватися про учнів Гогвортсу. А моя. Я не дозволю чомусь поганому трапитися з вами чи з будь-ким іншим. Гогвортс — це найбезпечніше місце для магічних дітей в усьому чаклунському світі, і в мадам Помфрі є повністю оснащений цілительський кабінет. Вам взагалі не знадобиться аптечка, тим паче за п'ять ґалеонів.

— Але ж *може* знадобитися! — вибухнув Гаррі. — *Ніде* не може бути цілковито безпечно! Що як у моїх батьків буде серцевий напад, чи вони стануть жертвами нещасного випадку, доки я буду вдома на Різдво, — мадам Помфрі там не буде, мені знадобиться власний набір цілителя...

— *Що*, заради Мерліна... — сказала професорка Макгонегел. Вона підвелася й подивилася на Гаррі поглядом, що розривався між роздратуванням і турботою. — Не треба думати про такі жахливі речі, містере Поттер!

Обличчя Гаррі спотворила гірка злість, коли він це почув.

— Авжеж, *треба*! Якщо не думати, можна не лише постраждати самому, а й завдати шкоди іншим!

Професорка Макгонегел відкрила рота, потім закрила його. Відьма замислено потерла перенісся.

— Містере Поттер... Якби я запропонувала вислухати вас... Чи забажали б ви мені щось розповісти?

— Про що?

— Про те, чому ви переконані, що завжди маєте пильнувати, щоб вас не спіткало щось жахливе.

Гаррі здивовано витріщився на неї. Це ж була очевидна аксіома.

— Ну... — повільно почав Гаррі. Він намагався навести лад серед думок. Як пояснити це відьмі-професорці, коли вона не знає навіть основ? — Маглівські дослідники з'ясували, що люди завжди дуже оптимістичні щодо дійсності. Наприклад, вони кажуть, що на щось потрібно два дні, а виходить десять, чи вони кажуть, що потрібно два місяці, а виходить тридцять п'ять років. В одному досліді студентів запитували, за який час вони завершать домашнє завдання з 50%, 75% і 99% впевненістю, і лише 13%, 19% і 45% учнів вклалися в цей час. І дослідники з'ясували причину: коли одну групу студентів запитали про найкращі можливі строки — якщо все відбудеться якомога краще, — а іншу про середні строки — якщо все станеться як зазвичай, —

то отримали статистично однакові результати. Розумієте, якщо ви запитаєте людину, чого та очікує у *звичайному* випадку, вона змоделює кожен етап з урахуванням найвищої ймовірності того, що все піде за планом без сюрпризів. Проте насправді, враховуючи, що більш як половина студентів не впоралася за запланований з 99% впевненістю термін, насправді результати зазвичай трохи гірші, ніж «найгірший сценарій». Це називається омана планування, і найкращий метод впоратися з нею — питати, скільки часу потрібно було востаннє, коли ви робили те ж саме. Це називається погляд ззовні замість погляду зсередини. Проте коли ви робите щось нове й у вас немає такої можливості, потрібно просто бути дуже, дуже, дуже песимістичним. Таким песимістичним, щоб дійсність виявлялася насправді *кращою*, ніж ви очікували, приблизно так само часто й настільки ж, як коли дійсність виявлялася гіршою. Насправді, *дуже складно* бути *достатньо* песимістичним, щоб у вас був бодай шанс *недооцінити* реальність. Наприклад, коли я постарався бути похмурим і уявив, що одного з моїх однокласників вкусять, насправді ж виявиться, що вцілілі смертежери нападуть на школу, щоб дістатися до мене. Добре хоч...

— Зупиніться, — обірвала його професорка Макгонегел.

Гаррі замовк. Він лише збирався був додати, що принаймні вони знали, що Темний Лорд не нападе, адже він мертвий.

— Мабуть, я недостатньо чітко висловилася, — сказала відьма, її голос із виразним шотландським акцентом звучав ще обережніше. — Чи траплялося щось із *вами особисто*, що налякало вас, містере Поттер?

— Те, що сталося особисто зі мною, є лише випадком із життя, — пояснив Гаррі, — Воно не має тієї ж ваги, що й повторе-

на незалежними дослідниками, рецензована стаття в науковому журналі про контрольоване дослідження з випадковим поділом на групи, багатьма піддослідними, високим впливом досліджуваних явищ і статистичною значущістю.

Професорка Макґонегел надала пальцями на перенісся, вдихнула, потім видихнула.

— Я б однаково хотіла про це почути, — наполягла вона.

— Ем... — сказав Гаррі й глибоко вдихнув. — У нашому районі з'явилися грабіжники, а мати попрохала мене повернути каструлю, що вона була позичила в сусідки за два квартали. Я відповів, що не хочу йти, адже мене можуть пограбувати, а вона заперечила: «Гаррі, не кажи такого!», — ніби гадала, що через це так і *станеться*, а якщо я не говоритиму про таке, то буду в безпеці. Я намагався пояснити, чому мене це не заспокоює, але вона однаково змусила мене віднести каструлю. Я був занадто малий, щоб знати, наскільки статистично мало ймовірно, що злодій захоче пограбувати мене, але вже достатньо дорослий, щоб розуміти — не думати про щось недостатньо, аби цього не сталося. Тому я був справді наляканий.

— Це все? — запитала професорка Макґонегел після паузи, коли стало зрозуміло, що Гаррі завершив розповідь. — Нічого *іншого* з вами не траплялося?

— Я знаю, що це не *звучить* приголомшливо, — захищався Гаррі. — Проте це був один із вирішальних моментів у житті, розумієте? Тобто я *знав*, що не думати про щось недостатньо, щоб цього не здійснилося, я *знав* це, але бачив, що мама насправді так думала, — Гаррі замовк, намагаючись опанувати злість, що знову почала наростати, коли він про це згадував. — Вона *не слухала*. Я намагався пояснити їй, я *благав*, щоб вона не відправ-

ляла мене, а вона *віджартовувалася*. Усе, що я казав, вона сприймала за якийсь великий жарт... — Гаррі знову приборкав темну лють. — Ось тоді я зрозумів, що всі, хто має мене захищати, насправді божевільні, що вони не дослухаються до мене, хай як їх благати, і що я ніколи не зможу на них покластися, щоб зробити щось як слід. Інколи добрих намірів недостатньо, іноді треба бути нормальним.

Запанувала довга тиша.

Гаррі використав цей час, щоб, глибоко дихаючи, заспокоїтися. Злитися було безглуздо. Злитися було безглуздо. *Усі* батьки такі, *жоден* дорослий не опуститься так низько, щоб поставити себе на рівень дитини й послухати її. Його генетичні батьки були б такими самими. Здоровий глузд — іскра серед ночі, нескінченно малий рідкісний виняток у загальному правилі божевілля. Тому злитися було безглуздо.

Гаррі не подобався собі, коли злився.

— Дякую, що поділилися цим, містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел по деякому часі. Вона мала відсторонений вираз обличчя (майже такий самий, що його мав Гаррі, доки експериментував із капшучком, якби він тільки побачив був себе в дзеркало, щоб зрозуміти це). — Я маю подумати про це.

Вона повернулася в бік рогу алеї й підняла паличку...

— Ем, — сказав Гаррі, — тепер ми можемо піти й купити набір цілителя?

Відьма зупинилася та пильно поглянула на нього.

— А якщо я скажу ні, що він надто дорогий і не потрібний вам, що тоді?

Обличчя Гаррі гірко скривилося.

— Саме те, що ви думаєте, професорко Макґонегел. *Саме те*, що ви думаєте. Я зроблю висновок, що ви чергова божевільна доросла, з якою неможливо розмовляти, і почну планувати, як попри все роздобути набір цілителя.

— Я ваша опікунка протягом цієї поїздки, — сказала професорка Макґонегел, у її голосі ледь чулася загроза. — Я *не дозволю* вам попихати мною.

— Я розумію, — сказав Гаррі. Він приховав образ у голосі й не сказав більше нічого з того, що спало йому на думку. Професорка Макґонегел порадила йому думати перед тим, як щось казати. Може він і не згадає про це завтра, але бодай на п'ять хвилин його вистачить.

Паличка в руці відьми зробила невелике коло, і шум алеї Діаґон повернувся.

— Добре, юначе, — сказала вона. — Ходімо й купимо той набір цілителя.

У Гаррі аж щелепа відвисла від подиву. Потім він поквипився за нею, ледь не спотикаючись від раптового поспіху.

Крамниця не змінилася після їхнього попереднього відвідування, зрозумілі й незрозумілі предмети досі лежали на похилій дерев'яній вітрині, сіре сяйво досі захищало її, а продавчиня повернулася на своє старе місце. Вона здивовано поглянула на них.

— Перепрошую, — сказала вона, коли вони наблизилися.

— Пробачте за... — майже одночасно почав Гаррі.

Вони запнулися й подивилися один на одного, а потім продавчиня коротко засміялася.

— Я не хотіла, щоб у тебе були неприємності з професоркою Макгонегел, — сказала вона й змовницьки знизилася голос. — Сподіваюся, вона не *надто* жахливо з тобою обійшлася.

— *Делло!* — обурилася професорка Макгонегел.

— Мішок золота, — сказав Гаррі своєму капшучку, і знову подивився на продавчиню, доки відраховував п'ять галеонів. — Не хвилюйтеся, я розумію, що вона сварить мене лише через те, що любить.

Він віддав п'ять галеонів продавчині, а професорка Макгонегел тріскотіла про щось неважливе.

— Один «Набір цілителя для надзвичайних ситуацій плюс», будь ласка, — сказав він.

Насправді, бачити як «розширюване горлечко» ковтає аптечку розміром з портфель було доволі тривожно. Гаррі не міг не задуматися, що станеться, якщо він спробує забратися до мокового капшучка сам, — враховуючи, що дістати щось із капшучка в змозі лише людина, яка поклала це туди.

Коли капшучок... доїв... його важко виборену покупку, Гаррі міг присягнутися, що чув тиху відрижку. Це *мало* бути зачакловано навмисно. Альтернативні гіпотези були надто жахливими, щоб їх розглядати... Насправді, Гаррі не міг навіть *думати* про альтернативні гіпотези. Коли вони знову вийшли на алею Діагон, Гаррі поглянув на професорку.

— Куди далі?

Професорка Макгонегел вказала на крамницю, що ніби була зроблена з плоті замість цегли й була покрита шерстю замість фарби.

— У Гогвортсі дозволені маленькі тварини. Наприклад, ви

можете купити сову, щоб відправляти листи...

— Чи можу я заплатити кнат чи скільки там й *орендувати* сову, коли треба надіслати листа?

— Так, — сказала професорка Макґонегел.

— Тоді, гадаю, рішуче *ні*.

Професорка Макґонегел кивнула, ніби викреслила пункт зі списку.

— Чи можна дізнатися чому?

— У мене з домашніх улюбленців був лише камінь. Він помер.

— Ви думаєте, що не можете доглядати за хатньою твариною?

— Я *міг би*, — сказав Гаррі, — проте тоді я б весь день одержимо пригадував, чи погодував її, чи вона повільно помирає з голоду у своїй клітці й усе думає, де ж її господар і чому немає їжі.

— Ця бідолашна сова, — м'яко сказала стара відьма. — Ось так покинута. Мені цікаво, що б вона робила.

— Ну, напевно, вона б зовсім зголодніла й заходилася кігтями намагатися видертися з клітки чи коробки, чи що там у неї, хоча ймовірно в неї б цього не вийшло... — Гаррі раптом зупинився.

Відьма продовжила, досі м'яким голосом:

— А що сталося б з нею потім?

— Перепрошую, — сказав Гаррі, потім потягнувся, щоб взяти руку професорки Макґонегел, і чемно, проте твердо вивів її до чергового провулка — після ухиляння від такої кількості

доброзичливців цей процес уже став майже непомітною рутиною. — Будь ласка, застосуйте те закляття тиші.

— *Квіетус.*

Голос Гаррі тремтів.

— Ця сова *не уособлює* мене, мої батьки *ніколи* не закривали мене в комірчині й не залишали голодувати. У мене *немає* страху самотності й мені *не подобається* *напрямом* *ваших думок*, професорко Макґонегел!

Відьма серйозно подивилася на нього вниз.

— І що ж це за думки такі, містере Поттер?

— Ви гадаєте, що зі мною, — Гаррі складно було це сказати, — зі мною *жорстоко поводитися*?

— То поводитися?

— *Ні!* — закричав Гаррі, — Ні, ніколи! Ви гадаєте, що я *дурний*? Я *знаю*, що таке жорстоке поводження з дітьми, я *знаю* про недоречні дотики й таке інше. Якби щось таке сталося, я б за-
телефонував до поліції! І доповів би директорові! І знайшов би телефон соціальних служб у довіднику! І сказав би дідусеві з ба-
бусею, і місіс Фіг! Мої батьки *ніколи* нічого такого не робили, вза-
галі *ніколи-ніколи!* Як ви *смієте* на таке натякати!

Стара відьма дивилася на нього твердо.

— Це мій обов'язок як заступниці директора — розслідувати можливі ознаки жорстокого поводження з дітьми, які перебувають під моєю опікою.

Злість Гаррі неконтрольовано здіймалася до щирої чорної люті.

— Ніколи не *смійте* навіть видихнути бодай слово цих, цих *інсинуацій* будь-кому іншому! *Нікому*, чуєте мене, Макґонегел?

Подібні звинувачення можуть знищувати людей і руйнувати родини, навіть якщо батьки цілковито невинні! Я читав про таке в газетах! — голос Гаррі переходив до високого крику. — Система не знає, як *зупинитися*, вона не вірить ані батькам, ані дітям, коли ті кажуть, що нічого не було! *Не смійте загрожувати таким моїй родині! Я не дозволю вам знищити мій дім!*

— Гаррі, — лагідно сказала стара відьма, і потягнулася до нього...

Гаррі відступив на крок, і відкинув її руку своєю.

Макґонегел залякла, потім забрала руку і відступила на крок назад.

— Гаррі, все гаразд, — сказала вона. — Я вірю тобі.

— *Справді*, — прошипів Гаррі. Лють досі наповнювала його кров, — чи ви просто чекаєте на можливість відійти від мене й заповнити папери?

— Гаррі, я бачила твій дім. Я бачила тебе з батьками. Вони люблять тебе. Ти любиш їх. Я вірю, коли ти кажеш, що твої батьки ніколи з тобою жорстоко не поводитися. Проте я мала запитати, адже тут коїться щось дивне.

Гаррі холодно на неї витріщався.

— Що, наприклад?

— Гаррі, я бачила багато дітей, що з ними жорстоко поводитися, за час моєї роботи в Гогвортсі, якби ти знав скількох — це розбило б тобі серце. І коли ти щасливий, ти не поводишся, як один з тих дітей, *анітрохи*. Ти посміхаєшся до незнайомих, обіймаєш людей, я кладу руку тобі на плече й ти не здригаєшся. Проте інколи, лише інколи, ти кажеш чи робиш щось дуже схоже на... когось, хто провів свої перші одинадцять років замкненим

у льосі. А не з люблячою родиною, яку я бачила, — професорка Макгонегел нахилила голову, на її обличчі знову з'явився спантеличений вираз.

Гаррі прийняв це та почав обмірковувати. Чорна лють почала згасати, коли він зрозумів, що його слухають з повагою й що його родині нічого не загрожує.

— І як ви *пояснюєте* свої спостереження, професорко Макгонегел?

— Я не знаю, — сказала вона. — Проте, можливо, з вами сталося щось, чого ви не пам'ятаєте.

Лють знову повернулася до Гаррі. Це надто скидалося на те, що він був читав у газетах про розбиті родини.

— Витіснені спогади — це лише купа *псевдонауки*! Люди *не витісняють* травматичні спогади, вони пам'ятають їх *надто* добре до кінця свого життя!

— Ні, містере Поттер. Існує таке закляття, забуттятус.

Гаррі завмер на місці.

— Закляття, що стирає пам'ять?

Стара відьма кивнула.

— Проте не всі наслідки пережитого, якщо ви розумієте, про що я, містере Поттер.

Дрижаки пройшлися спиною Гаррі. Цю гіпотезу... *не можна* було легко спростувати.

— Проте мої батьки не могли такого зробити!

— Дійсно ні, — сказала професорка Макгонегел. — Потрібен був би хтось з чаклунського світу. Боюся... немає способу, щоб знати напевне.

Навички раціоналіста знову прокинулися в Гаррі.

— Професорко Макґонегел, наскільки ви впевнені у своїх спостереженнях і які можуть бути альтернативні пояснення?

Відьма розкрила долоні, ніби щоб показати, що вони порожні.

— Впевнена? Я *ні в чому* не впевнена, містере Поттер. За все своє життя я ніколи не зустрічала нікого, схожого на вас. Інколи здається, що вам не одинадцять років чи що ви взагалі не людина.

Брови Гаррі здійнялися до неба...

— Перепрошую! — хутко сказала професорка Макґонегел. — Мені дуже прикро, містере Поттер. Я намагалася донести свою думку і, боюся, що вийшло не те, що я мала на увазі...

— Навпаки, професорко Макґонегел, — повільно сказав Гаррі й посміхнувся. — Я вважаю це справжнім компліментом. Проте ви не проти, якщо я запропоную альтернативне пояснення?

— Запропонуйте, будь ласка.

— Діти не мають бути надто розумнішими за своїх батьків, — сказав Гаррі. — Чи, мабуть, надто розсудливішими. Мій батько, мабуть, міг би перехитрити мене, якби він, знаєте, насправді *намагався*, замість того, щоб використовувати свій дорослий інтелект переважно для вигадкування нових причин не змінювати свою думку, — Гаррі замовк. — Я надто розумний, професорко. Мені немає що сказати звичайним дітям. Дорослі не поважають мене достатньо, щоб справді розмовляти зі мною. І, якщо щиро, навіть якби розмовляли, то навряд чи були б розумними на рівні Річарда Фейнмана, отже я краще

натомість почитаю щось, що написав Річард Фейнман. Я *ізолюваний*, професорко Макґонегел. Я був ізолюваним протягом усього свого життя. Можливо, це має деякі наслідки, подібні до тих, що до них призводять роки, проведені закритим у льосі. Я надто розумний, щоб дивитися на батьків знизу, як мають робити діти. Мої батьки люблять мене, проте не вважають за необхідне дослухатися до розуму, й інколи у мене відчуття, ніби це вони діти — діти, що *не слухаються* та мають абсолютну владу над усім моїм існуванням. Я стараюся не надто розчаруватися з цього приводу, проте я також стараюся бути *чесним* з собою, і тому так, я розчарований. І також у мене є проблеми з керуванням гнівом, проте я працюю над цим. Ось і все.

— *Ось і все?*

Гаррі впевнено кивнув.

— Ось і все. Безперечно, професорко Макґонегел, навіть у чаклунській Британії звичайне пояснення варто *розглянути?*

Вечоріло, сонце вже знижувалося в літньому небі, а покупці почали зникати з вулиць. Деякі крамниці вже зачинилися; Гаррі й професорка Макґонегел ледве були встигли купити підручники у «Флоріш і Блотс», доки книгарня не зачинилася. Невеличкий переполох зчинився, коли Гаррі був кинувся навпростець, побачивши слово «Числомагія», та дізнався, що у підручниках для сьомого класу не було нічого математично складнішого за тригонометрію.

Цієї миті, втім, думки Гаррі були далеко від мрій про легкодоступні плоди досліджень.

Зараз вони вдвох виходили з крамниці Олівандера, і Гаррі витріщався на свою чарівну паличку. Він був махнув нею, і

з'явилися різнокольорові іскри, що насправді не мало б стати таким вже особливим шоком після всього, що він бачив, проте чомусь...

Я володію магією.

Я. Тобто, я особисто. Я — магічний. Я — чарівник.

Він був *відчув*, як магія потекла його рукою, і тієї ж миті усвідомив, що завжди мав це відчуття, що володів ним усе життя. Це відчуття не було зором, чи слухом, чи нюхом, чи смаком, чи дотиком, а лише магією. Ніби ти мав очі, проте завжди тримав їх заплющеними, і ти навіть не розумів, що бачиш темряву; а потім одного дня очі відкрилися, і ти побачив світ. Цей шок пронизав його, доторкнувся до частин його самого, пробудив їх, і зник за секунди; залишив лише певне знання, що він тепер чарівник і завжди ним був, і, навіть, якимось дивним чином завжди про це знав.

I...

-- *Дивне тут те, що вам судилося паличка, рідна сестра якої... авжеж, її сестра позначила вас цим шрамом.*

Це не могло бути збігом. У цій крамниці були *тисячі* паличок. Ну, добре, насправді це *могло* бути збігом, у світі шість мільярдів людей, і збіги один на тисячу трапляються щодня. Проте теорема Баєса стверджує, що будь-яка розумна гіпотеза, яка робить імовірність того, що Гаррі отримає сестру палички Темного Лорда, *більшою* за один на тисячу, має перевагу.

Професорка Макгонегел просто сказала «як чудно» і більше нічого, через що Гаррі відчув шок від абсолютної, нездоланної *відсутності цікавості* в чаклунів і відьом. У жодному мислимому світі, Гаррі не сказав би просто «гм» і не вийшов би з крамниці

без бодай *спроби* знайти якусь гіпотезу, яка пояснювала б, що сталося.

Його лівиця піднялася й торкнулася шраму.

Що... *саме*...

— Ви тепер справжній чарівник, — сказала професорка Макґонегел. — Вітаю.

Гаррі кивнув.

— І що ви думаєте про світ чарівників? — запитала вона.

— Він дивний, — сказав Гаррі. — Я мав би думати про всю магію, що бачив... все, що, як я тепер знаю, є можливим, і все, що, як я тепер знаю, є брехнею, і про всю роботу, яка на мене чекає, щоб зрозуміти світ. Проте я відволікаюся на відносно буденні речі, такі як, — Гаррі стишив голос, — вся ця історія з «Хлопчиком-Що-Вижив», — навкруги, здавалося, нікого не було, проте не варто спокушати долю.

Професорка Макґонегел видала звук «кге́м».

— Справді? І не кажіть.

Гаррі кивнув.

— Так. Це просто... *дивно*. Дізнатися, що ти був частиною якоїсь величної історії, завдання перемогти великого й жахливого Темного Лорда, і що це вже *зроблено*. Завершено. Цілковито позаду. Ніби ти Фродо Торбин і дізнався, що твої батьки взяли тебе до Судної Гори й дали тобі кинути перстень, коли тобі був один рік, і ти про це навіть не пам'ятаєш.

Усмішка професорки Макґонегел стала якоюсь нерухомою.

— Знаєте, якби я був кимось іншим, взагалі будь-ким іншим, я б, мабуть, дуже непокоївся, як гідно жити після такого початку. *Господи, Гаррі, що ти зробив відколи переміг Темно-*

го Лорда? Власна книгарня? Це чудово! Скажи, а ти знав, що я назвав дитину на твою честь? Проте я сподіваюся, що це не буде проблемою, — Гаррі зітхнув. — І все одно... цього майже достатньо, щоб я бажав, аби існували *якісь* незавершені завдання цього квесту, щоб я міг сказати, що, знаєте, я дійсно якимось чином *брав участь*.

— О? — сказала професорка Макґонегел дивним тоном. — Є якісь ідеї?

— Ну, наприклад, ви згадували, що моїх батьків зрадили. Хто їх зрадив?

— Сіріус Блек, — ледь не прошипіла ім'я відьма. — Він в Азкабані, чаклунській тюрмі.

— Наскільки імовірно, що Сіріус Блек втече з тюрми, і мені доведеться вистежити його й перемогти в якійсь захопливій дуелі, чи, краще, оголосити величезну нагороду за його голову й переховуватися в Австралії, доки чекатиму на результати?

Професорка Макґонегел кліпнула. Двічі.

— Навряд чи. Ніхто ще ніколи не тікав з Азкабану, і я сумніваюся, що *він* буде першим.

Гаррі дещо скептично ставився до фрази «*ніхто ніколи не втікав з Азкабану*». Проте, можливо, за допомогою магії дійсно можна досягти майже 100% досконалої тюрми, особливо якщо у вас є чарівна паличка, а в них ні. Найкращий спосіб вибратися звідти — ніколи туди не потрапляти.

— Ну добре, — сказав Гаррі. — Нібито немає до чого причепитися, — він зітхнув, потерши рукою голову. — Чи може *насправді* Темний Лорд не помер тієї ночі. Не повністю. Його дух ширяє й шепоче людям у кошмарах, що просочуються до

справжнього світу, шукає шлях назад до земель, які він заприсягнувся знищити, і тепер, відповідно до давнього пророцтва, він і я не маємо вибору, крім смертельної дуелі, в якій перемога призведе до поразки, а поразка — до перемоги...

Голова професорки Макґонегел почала обертатися, вона кидала очима навкруги, ніби перевіряла, чи не слухає їх хтось.

— Я *жартую*, професорко, — дещо роздратовано сказав Гаррі. І чого вона завжди сприймає все так серйозно...

Жахливе відчуття повільно зароджувалося в районі живота Гаррі.

Професорка Макґонегел подивилася на Гаррі зі спокійним виразом. Дуже, *дуже* спокійним виразом. Потім зробила усмішку.

— Звісно, містере Поттер.

От дідько.

Якби Гаррі мав формалізувати умовивід, який щойно саяннув у його розумі, то вийшло б щось на кшталт: «Порівняємо ймовірність того, що щойно побачена поведінка професорки Макґонегел є результатом старанного самоконтролю з одного боку, і розподіл імовірностей всього, що вона робила б *природно* через мій поганий жарт. Результат: ця поведінка є істотним свідченням того, що вона щось приховує».

Проте насправді Гаррі подумав: *От дідько.*

Гаррі теж озирнувся, щоб перевірити вулицю. Ні, нікого поблизу.

— Він *не* мертвий, чи не так? — зітхнув Гаррі.

— Містере Поттер...

— Темний Лорд живий. *Звісно* він живий. Навіть *мріяти*,

що це не так, було *виявом* цілковитого *оптимізму*. Я, *певно*, з *глузду з'їхав*, не уявляю, про що я *думав*. Лише через те, що *хтось* сказав, що його тіло згоріло *дотла*, не уявляю, чому я подумав, що він *помер*. *Вочевидь*, мені ще багато чому треба навчитися в мистецтві належного *песимізму*.

— Містере Поттер...

— Принаймні скажіть, що насправді не існує пророцтва... — професорка Макґонегел досі тримала цю сліпучу нерухому усмішку. — О, та ви просто *знущаєтеся*!

— Містере Поттер, не треба вигадувати причини для занепокоєння...

— Ви *дійсно* кажете мені *це*? Уявіть мою реакцію пізніше, коли я дізнаюся, що насправді було про що турбуватися.

Її нерухома усмішка похитнулася.

Плечі Гаррі опустилися.

— Мені треба досліджувати цілий світ магії. У мене *немає* часу на це.

Потім обидвоє замовкли, коли на вулиці з'явився чоловік у жовтогарячій мантиї, що розвівалася, і повільно пройшов повз; очі професорки Макґонегел ненав'язливо стежили за ним. Рот Гаррі рухався, доки він кусав губу, і якби хтось дивився зблизька, то помітив би, що з'явилася дрібна цятка крові.

Коли чоловік у жовтогарячій мантиї відійшов на достатню відстань, Гаррі знову заговорив, приглушивши свій голос до тихого бурмотіння.

— Ви збираєтеся сказати мені правду, професорко Макґонегел? І навіть не марнуйте час на спроби відкараскатися, я не дурний.

— Вам *одинадцять років*, містере Поттер! — різко прошепотіла вона.

— І, відповідно, я недолюдина. Вибачте... я на мить забув.

— Це страшні й важливі справи! Вони *таємні*, містере Поттер! Це *катастрофа*, що ви, досі дитина, знаєте навіть стільки! Не кажіть про це *нікому*, ви розумієте? Геть нікому!

Як інколи траплялося, коли Гаррі ставав *достатньо* злим, його кров холонула замість того, щоб кипіти, і жахлива темна ясність охоплювала його розум, розмічала можливі тактики й оцінювала їхні наслідки із непохитним реалізмом.

Зазнач, що ти маєш право знати: невдача. В очах Макґонґел одинадцятирічні діти не мають права щось знати.

Скажи, що більше не дружитимеш з нею: невдача. Вона недостатньо цінує вашу дружбу.

Зазнач, що тобі загрожуватиме небезпека, якщо ти не знатимеш: невдача. Все вже розплановано з розрахунком на те, що ти не знаєш. Певні незручності зміни планів здаватимуться набагато неприємнішими за лишенепевні перспективи того, що ти можеш постраждати.

Заклики до справедливості чи розумні доводи зазнають невдачі. Ти маєш або знайти щось, що в тебе є і потрібно їй, або знайти щось, що ти можеш зробити, а вона цього боїться...

О.

— Ну що ж, професорко, — сказав Гаррі тихим крижаним голосом, — здається, я маю щось, що вам потрібно. Ви можете, якщо хочете, сказати мені правду, *всю* правду, і за це я зберігатиму ваші таємниці. Чи можете спробувати зберегти мою *необізнаність*, щоб використовувати мене як пішака. В цьому разі

я нічого вам не винен.

Макґонегел різко зупинилася посеред вулиці. Її очі палали, а голос перейшов до відвертого шипіння.

— Як ви смієте!

— *Як ви смієте!* — прошепотів він у відповідь.

— Ви *шантажуватимете* мене?

Губи Гаррі скривилися.

— Я *пропоную* вам *послугу*. Я даю вам *шанс* захистити *ваш* дорогий секрет. Якщо ви відмовитеся, у мене будуть *усі* причини розпитувати про це деінде, не на зло вам, а тому що я *маю знати!* Облиште ваш безглуздий гнів на *дитину*, яка, ви думаєте, має слухатися вас, і ви зрозумієте, що будь-який нормальний дорослий зробив би те саме! *Станьте на моє місце! Як би ви почувалися, якби це були ВИ?*

Гаррі дивився на Макґонегел, чув її важке дихання. Він вирішив, що час послабляти тиск, дати їй перетравити все.

— Ви не маєте вирішувати прямо зараз, — сказав Гаррі нормальнішим тоном. — Я зрозумію, якщо вам потрібен час, щоб обдумати мою *пропозицію*... Проте попереджаю про одне, — продовжив Гаррі вже холоднішим голосом. — Не варто використовувати це заляття забуття на мені. Я вже давно вигадав сигнал, і я вже надіслав його собі. Якщо я отримаю цей сигнал і не *пам'ятатиму*, як відправив його... — Гаррі значуще замовк.

Обличчя Макґонегел весь час змінювало вираз.

— Я... навіть не думала насилати на вас забуття, містере Поттер... проте навіщо ви *вигадали* такий сигнал, якщо не знали про...

— Я подумав про це, доки читав маглівську науково-фантастичну книжку, і сказав собі, *про всяк випадок...* І ні, я не скажу вам який це сигнал, я не тупий.

— Я не збиралася питати, — сказала Макґонегел. Вона ніби зовсім знітилася, раптом виглядаючи дуже старою й дуже втомленою. — Це був важкий день, містере Поттер. Чи можемо ми купити вам валізу й відправити вас додому? Я вірю, що ви не розмовлятимете ні з ким про цю справу, доки в мене не буде часу подумати. Врахуйте, що лише ще дві людини в усьому світі знають про цю справу, це директор Албус Дамблдор і професор Северус Снейп.

Отже, нова інформація. Це пропозиція миру. Гаррі кивнув на знак згоди, повернув голову вперед і знову пішов, а його кров почала нагріватися до нормального стану.

— Отже, тепер я маю знайти спосіб убити безсмертного темного чаклуна, — сказав Гаррі й сумовито зітхнув. — Мені й справді хотілося б, щоб ви були повідомили мені це *перед* тим, як я почав робити покупки.

Крамниця валіз була обставлена розкішніше за всі, що Гаррі колись бачив. Штори були пишними, з витонченим візерунком, підлога та стіни з мореного й полірованого дерева, а валізи займали почесні місця на відшліфованих платформах зі слонової кістки. Крамар був одягнений у мантию якості лише трохи нижчої, ніж Луціус Мелфой, і розмовляв з вишуканою, масною ввічливістю як з професоркою Макґонегел, так і з Гаррі.

Гаррі вже розпитав усе, що хотів, і його потягнуло до важкої на вигляд валізи з дерева, не полірованого, проте теплого й міцного. На ній було вирізьблено візерунок дракона-вартового,

чий очі рухалися й стежили за будь-ким, хто наблизиться. Валізу зачаклували, щоб вона була легкою, зсідалася за командою, випускала маленькі щупальця з кігтями з дна й дріботіла за господарем. Валіза мала по дві шухляди з чотирьох боків, кожна з яких набувала розмірів цілої валізи, коли її відкривали. Кришка мала чотири замки, кожен з яких відкривав різні простори всередині. І — це було дуже важливо — ручку знизу, яка витягалася й утворювала конструкцію зі сходами, що опускалися до маленької, освітленої кімнати, яка, за оцінками Гаррі, могла б умістити близько дванадцяти книжкових шаф.

Якщо вони виробляли такі валізи, то Гаррі не розумів, навіщо хтось завдавав собі клопоту купувати будинок.

Сто вісім золотих ґалеонів. Такою була ціна гарної, трохи уживаної валізи. За курсом п'ятдесят британських фунтів за ґалеон цього було достатньо, щоб купити вживану машину. Валіза була дорожчою за все, що Гаррі купив за своє життя, разом узятє.

Дев'яносто сім ґалеонів. Ось скільки залишилося в мішку золота, яке Гаррі були дозволили взяти з «Грінґотсу».

Професорці Макґонеґел було прикро, судячи з її обличчя. Після довгого дня покупок їй не треба було питати в Гаррі, скільки золота залишилося в мішечку, коли крамар оголосив ціну. З цього випливало, що професорка могла виконувати арифметичні розрахунки подумки без ручки й паперу. Гаррі знову нагадав собі, що *науково неосвічений* — зовсім не те саме, що *дурний*.

— Вибачте, юначе, — сказала професорка Макґонеґел. — Це цілковито моя провина. Я б запропонувала повернутися до «Грінґотсу», проте банк вже зачинено для всіх операцій, за винятком екстрених послуг.

Гаррі подивився на неї, міркуючи...

— Ну, — зітхнула професорка Макґонегел і різко обернулася на місці, — напевно, ми вже можемо йти.

...вона *не оскаженила*, коли дитина була посміла відверто не послухатися її. Вона була незадоволена, проте, вона *думала* замість того, щоб лютувати. Можливо, це лише через те, що десь був безсмертний Темний Лорд, з яким треба боротися, і їй була потрібна прихильність Гаррі. Проте більшість дорослих не змогли б подумати навіть про це. Вони б не враховували *майбутні наслідки* взагалі, якби хтось нижчий за статусом відмовився підкорятися їм...

— Професорко? — сказав Гаррі.

Відьма повернулася назад і подивилася на нього.

Гаррі глибоко вдихнув. Йому треба було трохи розізнитися, щоб спробувати виконати задумане, інакше не було жодних шансів наважитися. *Вона не послухала мене*, подумки промовляв він, *я би взяв більше золота, проте вона не хотіла слухати...* Зосередивши весь свій світ на Макґонегел і потребі спрямувати цю розмову, куди потрібно йому, він заговорив.

— Професорко, ви гадали, що сотні ґалеонів цілком вистачить на валізу. І тому вирішили не попереджати мене, доки їх не залишилося лише дев'яносто сім. Саме це й показують дослідження: ось що виходить, коли люди гадають, що залишать собі *невеличкий* запас на випадок помилки. Вони недостатньо песимістичні. Якби рішення приймав я, я б узяв *двісті* ґалеонів, просто про всяк випадок. У сховищі було багацько грошей, і я міг би повернути зайві пізніше. Проте я гадав, що ви не дозволите мені цього зробити. Я гадав, що вас розізнитиме саме запитання.

Я помилявся?

— Гадаю, я маю визнати, що ви праві, — сказала професорка Макґонегел. — Проте, юначе...

— Саме через такі випадки в мене є проблеми з довірою до дорослих, — якимось чином Гаррі не дозволив голосу затремтіти. — Адже вони зляться, коли ти бодай *намагаєшся* переконати їх. Для них це ознака непокори й зарозумілості, виклик їхньому вищому племінному статусу. Якщо ти *намагаєшся* розмовляти з ними, вони *зляться*. Отже, якби мені треба було зробити щось *дійсно важливе*, я б не зміг довіритися вам. Навіть враховуючи, що ви зацікавлено слухали все, що я казав, — адже це також частина *ролі*, яку грає турботливий дорослий, — ви б ніколи не змінили свої дії, не вчинили інакше, хай би що я сказав.

Крамар спостерігав за ними з безсоромним захопленням.

— Я можу зрозуміти вашу позицію, — зрештою сказала професорка Макґонегел. — Якщо інколи я здаюся надто суворою, будь ласка, не забувайте, що я була вихователькою гуртожитку Ґрифіндор, як мені здається, декілька тисячоріч.

Гаррі кивнув і продовжив.

— Отже, припустімо, що в мене був би спосіб отримати ще ґалеонів з мого сховища *без* необхідності повертатися до «Ґрінґотсу», проте з порушенням ролі слухняної дитини. Чи міг би я довіритися вам у такій справі й скористатися цим способом, навіть якби вам довелося вийти з власної ролі професорки Макґонегел?

— *Що?* — сказала професорка Макґонегел.

— Іншими словами, якби я міг зробити так, щоб сьогодні-

шній день змінився, і ми взяли з собою *достатньо* грошей, чи було б це гаразд, навіть якби у ретроспективі це було неминуче пов'язано з нахабною поведінкою дитини щодо дорослого?

— Гадаю... Так... — сказала відьма доволі спантеличено.

Гаррі дістав моковий капшучок і сказав:

— Одинадцять ґалеонів з мого родинного сховища.

І в руці Гаррі опинилося золото.

На мить професорка Макґонегел широко розкрила рота, потім різко зімкнула щелепи. Зіщуливши очі, відьма процідила:

— Де ви взяли ці...

— З мого родинного сховища, як я й сказав.

— Як?

— Магія.

— Навряд чи це можна вважати відповіддю! — кинула професорка Макґонегел і, закліпавши очима, зупинилася.

— Ні, це не відповідь, чи не так? Я *мав би* заявити, що я експериментально відкрив справжні таємниці роботи капшучка й що він насправді може надавати предмети звідки завгодно, а не лише зсередини, якщо правильно сформулювати запит. Проте, насправді, коли я впав на купу золота, то запхав декілька ґалеонів до кишені. Кожен, хто розуміє песимізм, знає, що гроші можуть знадобитися швидко й без попередження. То чи зла ви на мене тепер за те, що я не підкорився авторитету? Чи радієте, що ми досягли успіху в нашій важливій місії?

Очі крамаря розширилися до розміру блюдець.

А висока відьма стояла мовчки.

— Дисципліна в Гогвортсі повинна підтримуватися, — сказала вона після цілої хвилини. — Заради блага всіх учнів. І це має включати вашу ввічливість і слухняність до всіх професорів.

— Я розумію, професорко Макґонегел.

— Добре. Тепер купуймо цю валізу й гайда додому.

Гаррі почувався, наче він зараз чи блюватиме, чи плескати-ме в долоні, чи знепритомніє, чи ще щось. Вперше за все життя його старанні пояснення хоч на когось подіяли. Можливо завдяки тому, що це також вперше, коли дорослому щось дійсно сильно потрібно від нього, проте все одно...

Мінерва Макґонегел, +1 бал.

Гаррі вклонився, віддав мішечок золота й додаткові одинадцять ґалеонів до рук Макґонегел.

— Дуже дякую, професорко. Не могли б ви завершити покупку? Мені потрібно відвідати вбиральню.

Крамар знову згадав про улесливість і вказав на нішу в стіні, в якій були двері із золотою ручкою. Гаррі пішов туди й почув, як крамар запитав своїм масним голосом:

— Чи не міг би я поцікавитися, мадам Макґонегел, хто це був? Я розумію, що він зі Слизерину, мабуть, третій клас? І з видатної родини, проте я не впізнав...

Грюкання дверей вбиральні обірвало його слова. Після того, як Гаррі знайшов замок й засунув його, він схопив магічний самоочисний рушник і, тремтячими руками, витер вологу з чола. Гаррі був весь вкритий потом, що проступав через його маглівський одяг, але, принаймні, цього не було видно під мантиєю.

Сонце сідало, і справді було вже дуже пізно, коли вони знову вийшли до подвір'я Дірявого Казана, тихого, заповненого листям місця зустрічі алеї Діагон магічної Британії та всього маглівського світу. (Це була *страшенно* відокремлена економіка...) Гаррі мав піти до телефонної будки й зателефонувати батькові, щойно він опиниться з іншого боку. Про можливість того, що його багаж вкрадуть, хвилюватися явно не було сенсу. Його валіза мала статус важливого магічного предмета, відповідно, більшість маглів її навіть не помічала. Ось що можна було отримати в чаклунському світі, якщо є можливість сплатити вартість уживаної машини.

— Тут наші шляхи розходяться на деякий час, — сказала професорка Макґонегел. Вона зачудовано похитала головою. — Це був найдивніший день мого життя за... багато років. Відколи я почула, що дитина завдала поразки Відомо-Кому. Тепер я озираюся назад і думаю, чи не був то останній не божевільний день світу.

О, ніби вона має на що жалітися. *Гадаєте, ваш день був химерним? Уявіть мій.*

— Ви мене дуже вразили сьогодні, — сказав їй Гаррі. — Треба було хвалити вас вголос, я нагороджував вас балами подумки й усе таке.

— Дякую, містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел. — Якби вас уже відсортували до гуртожитку, я б відняла так багато очок, що навіть ваші внуки програвали б кубок гуртожитків.

— Дякую вам, професорко, — мабуть, зарано було назива-

ти її Мінні.

Ця жінка, напевно, була найрозсудливішою з усіх дорослих, що Гаррі зустрічав, попри відсутність наукової освіти. Гаррі навіть роздумував, чи не запропонувати їй друге місце в угрупованні, яке він створить для боротьби з Темним Лордом, хоча, звісно, він був недостатньо дурний, щоб сказати це вголос. *І яка назва підійшла б для такого угруповання?.. Смертежерожери?*

— Я невдовзі побачу вас знову, коли розпочнеться навчання, — сказала професорка Макґонегел. — І, містере Поттер, щодо вашої палички...

— Я знаю, про що ви попросите, — перервав Гаррі. Він дістав свою дорогоцінну паличку, і, з нападом різкого внутрішнього болю, перевернув у руці, щоб подати її руків'ям. — Беріть. Я не планував був нічого робити, нічогосінько, проте не хочу, щоб вас мучили кошмари про те, як я підриваю свій будинок.

Професорка Макґонегел швидко захитала головою.

— О ні, містере Поттер! Так не робиться. Я лише хотіла попередити вас не *використовувати* свою паличку вдома, адже Міністерство може виявляти неповнолітнє чаклунство, а воно заборонене без нагляду.

— А, — сказав Гаррі. — Це звучить як дуже розумне правило. Я радий дізнатися, що в чаклунському світі ставляться до такого серйозно.

Професорка Макґонегел пильно поглянула на нього.

— Ви дійсно так вважаєте.

— Так, — сказав Гаррі. — Я це розумію. Магія небезпечна, і

правила існують не дарма. Деякі інші речі також небезпечні. Це я також розумію. Не забувайте, що я не дурний.

— Навряд чи я колись про це забуду. Дякую, Гаррі, через це мені легше довіряти вам щодо певних справ. Наразі, до побачення.

Гаррі повернувся йти — до Дірявого Казана й назовні — до маглівського світу.

Коли його рука доторкнулася до ручки дверей, він почув останні тихі слова позаду себе.

— Герміона Грейнджер.

— Що? — сказав Гаррі, досі тримаючи руку на дверях.

— Знайдіть першокласницю на ім'я Герміона Грейнджер у потязі до Гогвортсу.

— Хто вона?

Відповіді не прозвучало, а коли Гаррі обернувся, професорка Макґонегел вже зникла.

Наслідки:

Директор Албус Дамблдор нахилився вперед над своїм столом. Його мерехтливі очі розглядали Мінерву.

— Отже, моя люба, як тобі Гаррі?

Мінерва розкрила рота. Потім закрила. Потім знову відкрила. Жодного слова не пролунало.

— Зрозуміло, — похмуро сказав Албус. — Дякую за звіт, Мінерво. Можеш іти.

Розділ 7. Взаємний обмін

Овва. Представник літературного агента Ролінг сказав, що Ролінг не проти існування фанфіків, доки ніхто не вимагає за них плату, і доки всім зрозуміло, що оригінальні права належать їй? Це так класно з її боку. Отже, дякую вам, ДжКР, і нехай прийде царство твоє.

Я відчуваю бажання оголосити, що певні частини цього розділу не мають на меті знущання. Не те щоб я мав зуба на когось — розповідь просто пишеться сама, і коли ти починаєш кидати ковадла на персонажа, то вже важко зупинитися.

Декілька рецензентів питали, чи є наука в цьому творі справжньою, чи вигаданою. Так, вона справжня. Якщо ви подивитеся в мій профіль, то побачите посилання на один науковий сайт, де ви можете навчитися взагалі-то всьому, що знає Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес, *і навіть більше*. (Примітка перекладача: гадаю, йдеться про <https://wiki.lesswrong.com/wiki/Sequences>.)

Дуже дякую *всім* рецензентам. (Особливо Darkandus на Viridian Dreams, за коментар, що навіяв на диво сильне натхнення: «Легені й чай не створені для взаємодії».)

— *Твій тато майже такий само класний, як мій.*

Губи Петунії Еванс-Веррес тремтіли, а очі були наповнені сльозами, коли Гаррі обійняв її за талію на дев'ятій платформі вокзалу Кінгс-Крос.

— Ти впевнений, що не хочеш, щоб я пішла з тобою, Гаррі?

Гаррі поглянув на свого батька, Майкла Верреса-Еванса, що цілковито відповідав стереотипу «непохитний-проте-гордий», а потім знову на матір, що виглядала доволі... розклесною.

— Мамо, я знаю, що ти не дуже полюбляєш чаклунський світ. Ти не зобов'язана зі мною йти. Чесно.

Петунія здригнулася.

— Гаррі, ти не маєш турбуватися про мене. Я твоя матір, і якщо тобі потрібно, щоб хтось...

— Мамо, я буду сам у Гогвортсі протягом *місяців і місяців*. Якщо я не можу самотійно впоратися із залізничною платформою, то краще дізнатися про це якомога раніше, щоб ми могли все скасувати, — він стишив голос до шепоту. — До того ж, мамо, там всі мене люблять. Якщо в мене виникнуть якісь проблеми, мені достатньо буде просто зняти це з голови, — Гаррі вказав на спортивну пов'язку, що прикривала його шрам, — і мені надادуть *набагато* більше допомоги, ніж я зможу прийняти.

— О, Гаррі! — прошепотіла Петунія. Вона опустила на коліна й сильно обійняла його. Цього разу їхні обличчя були на одному рівні, вони торкалися одне одного щоками. Гаррі відчував її нерівне дихання, і почув, як вона не втримала приглу-

шеного схлипування. — О, Гаррі, я справді люблю тебе, завжди пам'ятай про це.

Ніби вона боїться, що ніколи більше мене не побачить, — спало Гаррі на думку. Він знав, що його припущення було правильним, проте не розумів, чому мама так боїться.

Тому він виказав згогад.

— Мамо, ти ж розумієш, що я не перетворюся на твою сестру лише через те, що вивчатиму магію, чи не так? Я використаю будь-які чари, які попросиш — якщо зможу, звісно, — чи якщо ти хочеш, щоб я *не користувався* магією вдома, то я не буду. Я обіцяю, що не дам магії стати між нами...

Міцні обійми обірвали його слова.

— У тебе добре серце, — прошепотіла мати в його вухо. — Дуже добре серце, синку.

Гаррі відчував, що йому забракло повітря.

Мати відпустила його й підвелася. Вона дістала з сумочки хустинку й тремтячою рукою промокнула макіяж, що тік навколо її очей.

Про те, щоб батько супроводжував його до магичної частини станції Кінгс-Крос, не могло бути й мови. У тата були проблеми навіть з тим, щоб прямо подивитися на валізу Гаррі. Якщо магія — це щось у крові, то Майкл Веррес-Еванс не мав цього ані краплі.

Отже, натомість батько тільки прочистив горло.

— Хай щастить у школі, Гаррі, — сказав він. — Як гадасеш, я купив тобі достатньо книжок?

Гаррі пояснив був батькові, що це, на його думку, може стати нагодою зробити щось справді революційне й важливе, і

професор Веррес-Еванс кивнув і відкинув свій надзвичайно завантажений розклад на цілих два дні, щоб піти у «найбільший в історії рейд по книгарнях зі вживаними книжками», що охопив чотири міста й призвів до появи *тридцяти* коробок наукових книжок, які тепер розмістилися на підвальному рівні валізи Гаррі. Більшість примірників можна було придбати за фунт чи два, проте деякі з них, безсумнівно, *ні*: наприклад, найновіший «Довідник з хімії й фізики» чи всі томи «Британської енциклопедії» 1972 року. Тато був намагався не дати Гаррі побачити суми на касових апаратах, але Гаррі розумів, що батько мав витратити *принаймні* тисячу фунтів. Гаррі обіцяв був татові, що розрахується з ним, щойно з'ясує як обміняти чаклунське золото на маглівські гроші, але тато сказав йому піти до дідька.

І коли батько запитав його: «*Як гадаєш, я купив тобі достатньо книжок?*», — було очевидним, яку відповідь тато хоче почути.

Гаррі чомусь охрип.

— Книжок достатньо не буває, — він продекламував гасло родини Верресів, а тато присів поряд і швидко й міцно обійняв його. — Проте ти, *безперечно*, спробував, — сказав Гаррі, і йому знову забракло повітря. — Це була дійсно, дійсно, *дійсно* гарна спроба.

Тато випростався.

— Отже... — сказав він. — А *ти* бачиш платформу дев'ять і три чверті?

Вокзал Кінгс-Крос був величезним і жвавим, стіни й підлога були бруковані звичайною забрудненою плиткою. Він був наповнений звичайними людьми, що поспішали у своїх

звичайних справах, вели звичайні розмови, і все це призводило до дуже-дуже гучного звичайного шуму. Вокзал Кінгс-Крос мав дев'яту платформу (на якій вони стояли) і десяту (зовсім поряд), проте між дев'ятою й десятою платформами не було нічого, крім невеличкої перегородки, що не дуже надихала. Яскраве світло зі скляного даху наочно демонструвало повну відсутність бодай якоїсь платформи дев'ять і три чверті.

Гаррі роздивлявся навколо доки не заболіли очі, повторюючи подумки *«нуж бо, зір мага, нуж бо, зір мага»*, проте зовсім нічого не з'явилось. Він був подумав дістати паличку й помахати нею, проте професорка Макґонегел попереджала його, щоб він не використовував паличку. Крім того, якщо знову буде злива різнокольорових іскор, то його можуть заарештувати за запуск феєрверків у приміщенні вокзалу. І це якщо припустити, що паличка не вирішить зробити щось інше — наприклад, підірвати весь Кінгс-Крос. Гаррі лише поверхово ознайомився зі шкільними підручниками (хоча навіть це ознайомлення було достатньо химерним) у спробі дуже швидко визначити, які саме наукові книжки купувати протягом наступних 48 годин.

Добре, у нього була — Гаррі поглянув на годинник — ціла година, щоб розібратися, адже йому треба бути в потязі об одинадцятій. Можливо, це був еквівалент тесту на IQ, щоб дурні діти не могли стати чарівниками. (А кількість додаткового часу, який ти собі виділив, визначала твою відповідальність, яка є другим найважливішим фактором для досягнення успіху в навчанні.)

— Я розберуся, — сказав Гаррі батькам, що досі чекали. — Це, мабуть, якась перевірка.

Тато насупився.

— Гм... може пошукаєш на землі слід з багатьох відбитків, що ведуть у якомусь безглуздому напрямку...

— *Тату!* — сказав Гаррі. — Припини! Я ще навіть не *спробував* розібратися самостійно!

І що найгірше — це була дуже гарна порада.

— Пробач, — вибачився батько.

— Ем... — сказала мати Гаррі. — Я не думаю, що вони вчиняють так з учнями, а ви? Ти впевнений, що професорка Макгогел тобі нічого про це не казала?

— Може, її щось відволікло, — сказав Гаррі, не подумавши.

— *Гаррі!* — прошипіли тато й мама в один голос. — *Що ти накоїв?*

— Я, е... — Гаррі ковтнув слину. — Слухайте, у нас зараз немає на це часу...

— *Гаррі!*

— Я серйозно! У нас зараз немає на це часу! Адже це дійсно довга історія, а мені треба розібратися, як потрапити до школи!

Мати закрила обличчя рукою.

— Наскільки все погано?

— Я, ем, — *я не можу про це говорити, це питання національної безпеки.* — Приблизно вдвічі менш погано, ніж випадок з науковим проектом?

— *Гаррі!*

— Я, е... О, дивіться, там якісь люди з совою, я піду запитам в них, як пройти на платформу! — і Гаррі побіг від своїх батьків до вогненно-рудоді родини, його валіза самостійно поплазувала за ним.

Пухкенька жіночка дивилася на нього, доки він підходив.

— Вітаю, любий. Вперше до Гогвортсу? Рон також новенький, — а потім вона пильно поглянула на нього. — *Гаррі Поттер?*

Четверо хлопців, руда дівчинка, сова — усі розвернулися й завмерли на місці.

— Ну *як же так!* — не витримав Гаррі. Він був планував представлятися як Гаррі Веррес, принаймні, доки не потрапить до Гогвортсу. — Я ж купив спортивну пов'язку й все таке! Як ви дізналися, хто я такий?

— Так, — сказав професор Веррес-Еванс, що широкими пружними кроками підійшов з-за Гаррі, — *звідки* ви дізналися, хто він такий? — У його голосі відчувалася явна погроза.

— Ми бачили тебе в газетах, — сказав один з двох ідентичних близнюків.

— *ГАРРІ!*

— *Тату!* Все не так! Це через те, що я переміг Темного Лорда Відомо-Кого, коли мені був один рік!

— *ЩО?*

— Мама може пояснити.

— *ЩО?*

— Ем... Майкле, любий, є деякі речі, якими я вирішила не турбувати тебе дотепер...

— Перепрошую, — сказав Гаррі рудоволосій родині, всі члени якої витріщалися на нього, — проте мені б надзвичайно допомогло, якби ви могли підказати як потрапити до платформи дев'ять і три чверті *прямо зараз*.

— А, — сказала жінка. Вона підняла руку й вказала на стіну між платформами. — Просто йди до турнікета між дев'ятою й десятою платформами. Не зупиняйся й не бійся, що наскочиш на нього, це дуже важливо. Якщо переживаєш, то найкраще взяти й побігти.

— І в жодному разі не думай про слона.

— *Джордже!* Не зважай, Гаррі, любий, немає жодної причини не думати про слона.

— Мамо, я Фред, а не Джордж...

— Дякую! — сказав Гаррі й одразу побіг до турнікета...

Хвилиночку, це не спрацює, якщо я не повірю?

Ось у таких випадках Гаррі ненавидів свій розум за те, що той працює достатньо швидко, щоб усвідомити доречність «обґрунтованих сумнівів» у такій ситуації. Тобто, якби він рушив з місця з думкою, що пройде крізь турнікет, то все було б гаразд. Тільки от тепер він хвилювався, чи достатньо він *вірить*, що пройде крізь турнікет. А це означало, що він і *справді* хвилювався, чи не вдариться об нього...

— *Гаррі! Повернись-но сюди, я чекаю на пояснення!* — це був його тато.

Гаррі заплющив очі й ігнорував усе, що знав про виправдану вірогідність, і просто спробував *дуже сильно* повірити, що він пройде крізь турнікет, і...

...звук навколо змінилися.

Гаррі розплющив очі й різко зупинився. Він почувався де-що брудним через те, що свідомо змусив себе повірити в щось.

Він стояв просто неба на світлій платформі, поряд з єдиним величезним потягом — чотирнадцять довгих вагонів завер-

шувалися масивним паротягом з яскраво-червоного металу, а високий димар загрожував смертю якості повітря. На платформі вже було трохи людно (хоча Гаррі прийшов на цілу годину раніше); десятки дітей з батьками купчилися навколо лавок, столів і різноманітних вуличних торговців та їхніх прилавків.

Без жодних сумнівів, цього всього на вокзалі Кінгс-Крос не було, а місця, щоб приховати це все, там не вистачило б.

Добре, отже є три можливості: (а) я просто телепортувався в якесь геть інше місце; (б) вони можуть складати простір без жодних проблем; (в) вони просто ігнорують усі правила.

Гаррі почув ковзний звук позаду себе, обернувся й побачив, що його валіза дійсно слідувала за ним на своїх маленьких шупальцях з кігтями. Очевидно, що з чарівних причин його багаж також спромігся повірити достатньо сильно, щоб пройти крізь турнікет. Насправді, це дещо непокоїло, коли Гаррі замислився.

За мить наймолодший рудий хлопець вбіг через залізну арку (залізна арка?). Він тягнув валізу за собою на мотузці й ледь не зіткнувся з Гаррі. Гаррі, що почувався дурним через те, що залишився на місці, швидко почав рухатися геть від місця прибуття, а рудий хлопець пішов за ним, сильно смикаючи валізу за мотузку, щоб не відставати. За мить біла сова пролетіла через арку й присіла на плечі хлопця.

— Трясця, — сказав рудий хлопець, — ти *справді* Гаррі Поттер?

Скільки можна.

— У мене немає логічного методу знати напевно. Батьки виховали мене в *переконанні*, що мене звать Гаррі Джеймс

Поттер-Еванс-Веррес, і багато людей стверджують, що я схожий на своїх батьків, я маю на увазі моїх інших батьків, проте, — Гаррі спохмурнів, коли усвідомив, — наскільки мені відомо, цілком можливе існування залять, що видозмінюють зовнішність дитини на потрібну...

— Е... Що, друже?

Цей не йде до Рейвенклоу, як я розумію.

— Так, я Гаррі Поттер.

— Мене звуть Рон Візлі, — сказав високий худий ластатий хлопець з довгим носом і простягнув руку, яку Гаррі ввічливо потиснув, доки вони йшли. Сова привіталася з Гаррі дивно точним і чемним уханням (яке, насправді, більше скидалося на звук «ііг», що здивувало Гаррі).

Саме тоді Гаррі усвідомив наближення неминучої катастрофи.

— Секундочку, — сказав він Рону й відкрив одну з шухляд валізи — ту, в якій, якщо він правильно пам'ятав, мав бути — і був — його зимовий одяг. Гаррі знайшов найлегший зі своїх шарфів під зимовим пальтом. Він зняв свою пов'язку, якомога швидше розгорнув шалик і обмотав його навколо обличчя. Було трохи спекотно, особливо враховуючи літню пору, проте Гаррі міг це витримати.

Потім він закрив шухляду, витягнув іншу й дістав чорну чаклунську мантию, яку натягнув через голову, адже тепер він був поза територією маглів.

— Ось так, — сказав Гаррі. Звук був трохи приглушений через шарф на його обличчі. Він обернувся до Рона. — Ну як я виглядаю? По-дурному, знаю, проте чи можна в мені розпізнати

Гаррі Поттера?

— Е, — сказав Рон. Він закрив рота, що перед тим був відкритим. — Не думаю, Гаррі.

— Дуже добре, — сказав Гаррі. — Втім, щоб вся ця вправа не втратила сенс, ти відтепер звертатимешся до мене, — Веррес вже може не спрацювати, — «містер Спу».

— Добре, Гаррі, — невпевнено сказав Рон.

У цьому хлопцеві Сили не спостерігаю я.

— Називай... мене... містер... Спу.

— Гаразд, містере Спу... — Рон затнувся. — Я не можу, через це я почуваюся дурним.

Це не просто почуття.

— Добре. Сам вибери ім'я.

— Містер Гармата, — одразу сказав Рон. — На честь «Гармат із Чадлі».

— А... — Гаррі знав, що страшенно пошкодує про це питання. — Хто чи що таке ці «Гармати з Чадлі»?

— *Хто такі «Гармати з Чадлі»?* Усього лише найдивовижніша команда за всю історію квідичу! Так, вони посіли останнє місце в лізі останнього року, проте...

— Що таке квідич?

Це питання також було помилкою.

— Отже, дозволь прояснити, — сказав Гаррі, коли здалося, що пояснення Рона (а також відповідне жестикулювання) почали вшухати. — Той, хто зловить снич, здобуває *сто п'ятдесят очок*?

— Ага...

— Скільки десятичкових м'ячів зазвичай забиває команда без врахування сніча?

— Гм, мабуть, п'ятнадцять-двадцять у професійних матчах...

— Це просто неправильно. Це порушує всі можливі правила ігрового дизайну. Слухай, решта гри нібито має сенс, я маю на увазі для спорту, проте, якщо по простому, то ти кажеш, що ловля сніча перекреслює майже всі нормально отримані очки. Два ловці літають собі нагорі й шукають сніч, і зазвичай не взаємодіють з кимось ще; хто помітить сніч першим, залежить здебільшого від удачі...

— Це не удача! — запротестував Рон. — Ти маєш рухати очима правильним чином...

— Це не *інтерактивно* — немає жодної взаємодії з іншими гравцями, та й наскільки цікаво дивитися, як хтось неймовірно добре рухає очима? І потім, який би ловець не кинувся за снічем і не спіймав його, все одно вся праця решти гравців стає марною. Це ніби хтось взяв справжню гру й прищепив туди безглузду додаткову позицію, щоб хтось міг стати найважливішим гравцем без необхідності справді брати участь чи вивчати решту гри. Хто був першим ловцем, дурнуватий син короля, що хотів грати у квідич, проте не міг збагнути правил? — насправді, тепер, коли Гаррі подумав про це, він вирішив, що це на диво гарна гіпотеза. Посадіть його на мітлу й скажіть ловити блиску-чу штучку...

Обличчя Рона стало сердитим.

— Якщо тобі не подобається квідич, не обов'язково з нього знущатися!

— Якщо ти не можеш критикувати, то не можеш оптимізувати. Я пропоную спосіб *поліпшити гру*. Він дуже простий. Треба позбутися снича.

— Вони не змінять гру лише через те, що *ти* так сказав!

— Я *хлопчик, що вижив*, знаєш. Люди послухають мене. І, можливо, якщо я переконаю їх змінити гру в Гогвортсі, нововведення розповсюдиться.

На обличчі Рона запанував цілковитий жак.

— Але, але ж якщо позбутися снича, то як знати, коли закінчується гра?

— *Купіть. Годинника*. Так буде набагато чесніше, ніж коли одна гра закінчується за десять хвилин, а інша не завершується годинами. До того ж, розклад буде набагато більш передбачуваним для глядачів, — Гаррі зітхнув. — Ой, та годі вже обдаровувати мене поглядом цілковитого жаху. *Насправді*, я, напевно, не витрачатиму час, щоб знищити цю жалюгідну подобу національного спорту й створити його знову, сильнішим і розумнішим, за образом своїм. Існують набагато, набагато, *набагато* важливіші речі, про які я маю турбуватися, — Гаррі замислився. — З іншого боку, щоб написати 95 тез безсничової Реформації та прибити їх до дверей церкви *не знадобиться багато часу*...

— Поттере, — протягнув голос молодого хлопця, — *що це* на твоєму обличчі й *що це* стоїть поряд з тобою?

Вираз жаху на обличчі Рона поступився виразу щирої ненависті.

— *Tu!*

Гаррі повернув голову. І справді, це був Драко Мелфой, який, може, й був змушений одягнути стандартну шкільну

мантию, проте відігрався на валізі, що була принаймні такою ж магічною, як валіза Гаррі, але набагато елегантнішою, декорованою сріблом і смарагдами, а також оздобленою, як здогадався Гаррі, родинним гербом Мелфоїв: красивою ікластою змією над двома перехрещеними паличками зі слонової кістки.

— Драко! — сказав Гаррі. — Ем, чи Мелфой, якщо тобі так більше подобається, хоча мені це більше нагадує про Луціуса. Радий, що в тебе все гаразд після, гм, нашої попередньої зустрічі. Це Рон Візлі. А я намагаюся зберігати інкогніто, тому називай мене, гм, — Гаррі подивився на свою мантию, — містер Блек.

— *Гаррі!* — прошипів Рон. — Ти не можеш використовувати *це* ім'я!

Гаррі кліпнув очима.

— Чому ні? — воно звучало приємно темно, наче міжнародна людина-загадка...

— Я б сказав, це *гарне* ім'я, — відповів Драко, — проте воно належить шляхетному й найдавнішому родові Блеків. Я називатиму тебе містер Срібло.

— *Ти*, відійди геть від... від містера Золото, — холодно сказав Рон і зробив крок уперед. — Йому не треба розмовляти з такими, як ти.

Гаррі підняв руку в спробі примирити їх.

— Досить з мене містера Бронз, дякую за схему іменування. І, Роне, ем, — Гаррі відчайдушно намагався вигадати, як це сказати, — Я радий, що ти так... захоплено мене захищаєш, проте я не те щоб проти розмовляти з Драко...

Видавалося, що це було останньою краплею для Рона — той

обернувся до Гаррі, очі його палали обуренням.

— *Що?* Ти хоч *знаєш*, хто це такий?

— Так, Роне, — сказав Гаррі, — можливо, ти пам'ятаєш, що я назвав його «Драко», і йому не треба було представлятися.

Драко хихикнув. Його очі засяяли, коли він побачив білу сову на плечі Рона.

— О, а *це* що? — протягнув Драко сповненим злобою голосом. — Де ж відомий пацюк родини Візлі?

— Похований на подвір'ї, — холодно відповів Рон.

— Ах, як сумно. Пот... ем, містере Бронз, я маю зазначити, що родина Візлі має, як широко визнано, *найкращу у світі історію про домашніх тварин*. Не хочеш розказати, Візлі?

Обличчя Рона скривилося.

— Ти б не вважав це смішним, якби таке сталося з *твоєю* родиною!

— О, — промуркотів Драко, — проте таке *ніколи* б не сталося з Мелфоями.

Руки Рона стиснулися в кулаки...

— Годі, — сказав Гаррі, намагаючись надати своєму голосу якомога більше спокійного авторитету. Було очевидно: про що б тут не йшлося, рудому хлопчику було боляче згадувати про це. — Якщо Рон не хоче розмовляти про це, то він не має розмовляти про це, і я прошу тебе не розмовляти про це також.

Драко здивовано подивився на Гаррі, а Рон кивнув.

— Правильно, Гаррі! Тобто містере Бронз! Бачиш, що він за людина? Тепер скажи йому піти геть!

Гаррі подумки долічив до десяти, він робив це дуже швид-

ко: «12345678910» — дивна звичка, що залишилася ще з п'яти років, коли мама вперше була сказала йому зробити це, і Гаррі був зробив висновок, що якщо він полічить якомога швидше, це не зменшить ефективність методу.

— Я не збираюся казати йому йти геть, — спокійно сказав Гаррі. — Я залюбки спілкуватимуся з ним, якщо він цього хоче.

— Ну, я не збираюся вештатися з тим, хто вештається з Драко Мелфосем, — холодно промовив Рон.

Гаррі знизав плечима.

— Це тобі вирішувати. Я не збираюся дозволяти комусь вказувати мені, з ким можна вештатися, а з ким ні, — подумки він повторював: *будь ласка, іди геть, будь ласка, іди геть...*

На обличчі Рона залишився лише подив, ніби він дійсно очікував, що його фраза спрацює. Рон розвернувся, смикнув мотузку від свого багажу і помчав далі платформою.

— Якщо він тобі не подобається, — з цікавістю запитав Драко, — то чому ти просто не пішов собі?

— Ем... його мати допомогла мені розібратися, як дістатися цієї платформи з вокзалу Кінгс-Крос, тому мені було складно сказати йому відчепитися. І не те щоб я *ненавидів* цього Рона, — сказав Гаррі, — я просто, просто... — Гаррі не міг знайти слів.

— Не бачиш сенсу в його існуванні? — запропонував Драко.

— Щось таке.

— У будь-якому разі, Поттере... якщо тебе дійсно виховали магли... — Драко зробив паузу, ніби чекав, що Гаррі заперечуватиме, проте той мовчав, — то ти можеш не знати, що таке бути знаменитим. Люди хочуть забрати *весь* наш час. Ти *мусиш*

навчитися казати «ні».

Гаррі кивнув з нарочито задумливим виразом обличчя.

— Це скидається на гарну пораду.

— Якщо ти стараєшся бути ввічливим, то в результаті просто витрачаєш більшість часу на найнав'язливіших. Виріши, з ким ти *хочеш* проводити час, і зроби так, щоб решта пішли собі. Ти новенький тут, Поттере, отже всі складатимуть думку про тебе на основі того, з ким тебе побачать, і ти не хочеш, щоб тебе бачили з кимось на кшталт Рона Візлі.

Гаррі знову кивнув.

— Якщо ти не проти, ти не міг би розказати, як ти мене впізнав?

— *Містере Бронз*, — протягнув Драко, — не забувай, я *вже* зустрічав тебе. Я побачив, як хтось ходить із шарфом, обгорнутим навколо голови, і робить із себе посміховисько. Отже, я *здогадався*.

Гаррі схилив голову, він сприйняв це як комплімент.

— Мені *страшенно* прикро щодо цього, — сказав Гаррі. — Я маю на увазі нашу першу зустріч. Я не хотів посоромити тебе перед Луціусом.

Драко відмахнувся й дивно подивився на Гаррі.

— Мені лише прикро, що батько не зайшов під час *твоїх* лестоців *мені*... — Драко розсміявся. — Але *дякую тобі* за те, що ти сказав батькові. Якби не це, мені було б набагато складніше все пояснити.

Гаррі вклонився нижче.

— І *тобі* спасибі за те, що віддячив тим, що сказав професорці Макгонегел.

— Будь ласка. Хоча, напевно, одна з помічниць поділилася тасмницею з найближчою подругою, адже батько каже, що вже ходять *дивні чутки*, ніби в нас з тобою була бійка чи щось таке.

— Йой, — сказав Гаррі й здригнувся, — мені *справді* шкода...

— Та ні, ми до такого звикли — лише Мерлінові відомо, скільки вже чуток ходить про родину Мелфойв.

Гаррі кивнув.

— Радий чути, що в тебе немає через це неприємностей.

Драко самовдоволено посміхнувся.

— Батько має, ем, *витончене* почуття гумору, проте *розуміє* заведення друзів. Розуміє *дуже* добре. Протягом останнього місяця він змушував мене щовечора перед сном повторювати «я заведу друзів у Гогвортсі». Коли я йому все роз'яснив, і він побачив, що саме це я й робив, він купив мені морозива.

Гаррі роззявив рота.

— *Ти викрутив це так, що отримав морозиво?*

Драко кивнув. Він був до щирця самовдоволеним, як і мав після такого подвигу.

— Ну, батько, звісно, *знав*, що я роблю, проте саме він мене навчив того, як це робити, і якщо я шкірюсь правильним чином *доки* я це роблю, то це стає частиною особливого зв'язку між батьком та сином, і тоді він *має* купити мені морозива, бо інакше я зроблю сумне обличчя, ніби гадаю, що розчарував його.

Гаррі задумливо окинув поглядом Драко, адже відчув присутність іншого майстра.

— Ти брав уроки з маніпулювання людьми?

— Авжеж, — гордовито сказав Драко. — Я ж *Мелфой*. Батько найняв мені репетиторів.

— Ого, — сказав Гаррі. Те, що він прочитав книжку Роберта Чалдині «Вплив: наука й практика», навряд чи можна було порівнювати з такою підготовкою (хоча однак це була неймовірна книжка). — Твій тато майже такий само класний, як і мій.

Брови Драко пихато піднялися.

— О? І що ж робить *твій* батько?

— Він купує мені книжки.

Драко обміркував це.

— Якось не дуже вражає.

— Це треба бачити. Хай там як, я радий чути, що в тебе все гаразд. Луціус на тебе так дивився, що я гадав він тебе розіпне.

— Мій батько справді любить мене, — впевнено сказав Драко. — Він ніколи б такого не зробив.

— Ем... — сказав Гаррі. Він згадав біловолосу елегантну поstatь в чорній мантиї, що увірвалася до крамниці мадам Малкін, тримаючи в руках розкішний смертоносний ціпок зі срібним руків'ям. Йому було вкрай складно уявити цю людину в ролі люблячого тата. — Не зрозумій мене неправильно, проте звідки ти це знаєш?

— Га? — було очевидно, що зазвичай Драко таких питань собі не ставив.

— Я ставлю фундаментальне питання раціональності: чому ти віриш у те, у що віриш? Що, ти гадаєш, ти знаєш і звідки, ти гадаєш, ти це знаєш? Чому ти впевнений, що Луціус не жертвує тобою так само, як і всім іншим, заради влади?

Драко знову дивно поглянув на Гаррі.

— А що *ти* знаєш про батька?

— Гм... член Чарверсуду, член Ради опікунів Гогвортсу, не-ймовірно заможний, має увагу міністра Фаджа, має прихильність міністра Фаджа, імовірно має якісь вкрай сороміцькі світ-лини міністра Фаджа. Тепер, коли Темного Лорда не стало, — найвідоміший захисник чистої крові, колишній смертежер, на якому було виявлено Чорну мітку, проте він відкараскався за-явами, нібито був під зачаттям «Імперіус», що було сміховин-но неправдоподібно, майже ніхто не вірить у це... Зло з великої літери «З», природжений вбивця... Гадаю це все.

Очі Драко звузилися до щілинок.

— Це Макгонегел тобі сказала, чи не так?

— Ні, вона відмовлялася сказати *бодай слово* про Луціуса навпісля, крім того, що я маю триматися від нього якомога далі. Отже, під час випадку в крамниці зілляваріння, доки професор-ка Макгонегел була зайнята кричанням на крамаря й спробами все владнати, я схопив одного з покупців і розпитав *його* про Луціуса.

Очі Драко знову розширилися.

— Ти *дійсно* це зробив?

Гаррі здивовано подивився на Драко.

— Якщо я збрехав першого разу, не скажу ж я тобі правду лише через те, що ти запитав двічі.

Драко знадобився деякий час, щоб сприйняти це.

— Ти просто приречений потрапити до Слизерину.

— Я просто приречений потрапити до Рейвенклову, кра-сно дякую. Мені потрібна влада лише для того, щоб отримувати

книжки.

Драко хихикнув.

— Ага, звісно. Хай там як... Відповідь на твоє питання... — Драко глибоко вдихнув, а його обличчя набуло серйозного виразу. — Батько якось пропустив голосування Чарверсуду заради мене. Я був на мітлі, впав і зламав декілька ребер. Було дуже боляче. Раніше мені ніколи не було так боляче, і я гадав, що помираю. Отже, батько пропустив одне справді важливе голосування, бо сидів біля мого ліжка в лікарні Святого Мунга, тримаючи мене за руки й обіцяючи, що все буде гаразд.

Гаррі було так ніяково, що він відвів погляд, проте потім, із зусиллям, змусив себе знову дивитися на Драко.

— Чому ти мені *таке* розповідаєш? Це здається якимось... особистим...

Драко серйозно поглянув на Гаррі.

— Один з моїх репетиторів якось сказав, що люди стають близькими друзями, коли дізнаються особисті речі один про одного, і в більшості людей немає близьких друзів саме через те, що їм надто соромно ділитися чимось справді важливим про себе, — Драко запрошувально розгорнув долоні. — Твоя черга?

Гаррі звернув увагу, що знання того, що цей сповнений надії вираз обличчя Драко, скоріш за все, є результатом місяців тренувань, не зменшувало його ефективності. Насправді, все ж таки *зменшувало* ефективність, проте, на жаль, не робило його *неефективним*. Те ж саме можна було сказати й про талановите використання тиску правила взаємного обміну за добровільний подарунок — техніка, про яку Гаррі читав у своїх книжках з соці-

альної психології (один з дослідів показав, що безумовний подарунок вартістю 5\$ вдвічі ефективніше сприяв проходженню людьми опитування, ніж пропозиція отримати подарунок вартістю 50\$ за умови згоди на опитування). Драко зробив добровільний подарунок довіри, і тепер запрошував Гаррі запропонувати довіру у відповідь... І проблема в тому, що Гаррі *почувався* зобов'язаним віддячити. Відмова, Гаррі був упевненим, призведе до виразу сумного розчарування на обличчі Драко, можливо навіть з невеличкою домішкою зневаги, щоб зазначити, що Гаррі втратив декілька балів.

— Драко, — сказав Гаррі, — просто щоб ти знав — я чудово розумію, що ти зараз робиш. Мої книжки називають це *правилом взаємного обміну*, і в них сказано, що просто подарувати людині два серпиків в спробі змусити її зробити те, що тобі потрібно, вдвічі ефективніше, ніж обіцянка двадцяти серпиків... — голос Гаррі затих.

Драко виглядав сумним і розчарованим.

— Це не якийсь трюк, Гаррі. Саме так і стають друзями.

Гаррі підняв руку.

— Я не казав, що не збираюся відповідати. Мені просто потрібен деякий час, щоб вибрати щось особисте, проте так само безпечно. Скажімо... Я хотів би, щоб ти зрозумів: мене не можна квапити, — пауза на самоаналіз сильно сприяє розвіянню впливу багатьох методик поступливості, якщо ти вмієш їх розпізнавати.

— Гаразд, — сказав Драко. — Я зачекаю, доки ти щось не вибереш. О, і, будь ласка, зніми цей шалик, доки розповідатимеш.

Просто, але ефективно.

Гаррі не міг не помітити, якими незграбними, недоладними, позбавленими грації були його спроби чинити опір впливу / не втратити обличчя / похизуватися в порівнянні з Драко. *Мені потрібні ці репетитори.*

— Гаразд, — сказав Гаррі по деякому часі. — Я вибрав, — він роззирнувся довкола, а потім розмотав шарф, відкривши все обличчя, крім шраму. — Ем... видається, ти дійсно можеш покластися на свого батька. Тобто... якщо ти розмовлятимеш з ним серйозно, то він завжди слухатиме й сприйматиме тебе серйозно.

Драко кивнув.

— Іноді, — сказав Гаррі й ковтнув слину. Це було на диво складно, але так і мало бути. — Іноді мені хочеться, щоб мій тато був таким як твій, — він більш-менш автоматично відвів погляд від обличчя Драко, проте потім змусив себе подивитися на нього.

Потім Гаррі второпав *що в біса він щойно сказав*, і хутко додав:

— Не те що я б хотів, щоб мій тато був бездоганим знярядям смерті, як Луціус, я лише мав на увазі, щоб він сприймав мене серйозно.

— Я розумію, — з усмішкою сказав Драко. — Отже... хіба ти не відчуваєш, що тепер ми трохи ближче до того, щоб стати друзями?

Гаррі кивнув.

— Ага. Насправді, так. Ем... без образ, проте я знову замаскуюся, мені *дійсно* не хочеться мати справу з...

— Я розумію.

Гаррі знову обмотав обличчя шарфом.

— Мій батько сприймає всіх своїх друзів серйозно, — сказав Драко. — Саме через це в нього багато друзів. Ти маєш зустрітись з ним.

— Я подумаю про це, — нейтрально сказав Гаррі. Він задумливо похитав головою. — То ти й справді його слабе місце. Це ж треба.

Тепер Драко дивився на Гаррі дуже дивно.

— Бажаєш піти купити чогось попити, деь присісти?

Гаррі раптом зрозумів, що стоїть на одному місці задовго, і потягнувся, намагаючись розім'яти спину.

— Звісно.

На платформі ставало все більш людно, але на віддалі від червоного паротяга ще залишалося трохи тихіше місце. Дорого туди вони пройшли повз прилавок з лисим бородатим чоловіком, що продавав газети й комікси, а також якісь неоновозелені бляшанки, що стояли стосами.

Продавець саме відкинувся на стільці й пив з однієї з неоновозелених бляшанок, коли помітив вишуканого й елегантного Драко Мелфоя, який наближався разом із загадковим хлопцем, що мав надзвичайно дурнуватий вигляд через шарф, зав'язаний прямо на обличчі. Продавець несподівано похлинувся черговим ковтком і неоновозелена рідина густо змочила його бороду.

— Перепрошую, — сказав Гаррі, — але *що це* за штука така?

— Пирсконад, — відповів продавець. — Якщо його випити, то щось несподіване неминуче станеться й змусить тебе пролити його на себе чи на когось ще. Проте він зачарований зникну-

ти за декілька секунд...

Дійсно, пляма на його бороді вже почала щезати.

— Як потішно, — сказав Драко. — Дуже-дуже потішно. Ходімо, містере Бронз, знайдімо інше...

— Чекай, — сказав Гаррі.

— *Ой, облиш!* Це ж просто, просто *для дітей!*

— Ні, мені шкода, Драко, проте я *маю* дослідити це. Що станеться, якщо я вип'ю пирсконад і зроблю все можливе, щоб розмова залишалася серйозною?

Продавець загадково всміхнувся.

— Хто зна? Друг пройде повз у костюмі жаби? Щось неочікуване неодмінно станеться...

— Ні. Вибачайте. Я просто не вірю. Це порушує моє призупинення недовіри, яким і без того чимало зловживали, на стількох рівнях, що я навіть не маю слів, щоб це описати. Це просто, це просто *неможливо* щоб клятий *напій* змінював реальність і створював *комедійні сценки*, інакше я здаюся й лечу на Багами...

Драко простогнав.

— Ми що, *дійсно* збираємось це робити?

— Ти не маєш пити це, проте я *маю* провести дослідження. *Маю*. Скільки?

— П'ять кнатів за бляшанку, — сказав продавець.

— *П'ять кнатів?* Газований *напій*, що змінює реальність, продається *по п'ять кнатів за бляшанку?*

Гаррі взяв свій капшучок, сказав «чотири серпики, чотири кнати», і ударом долоні припечатав їх до прилавка.

— Двадцять чотири бляшанки, будь ласка.

— Я також візьму одну, — зітхнув Драко й потягнув руку до кишені.

Гаррі швидко захитав головою.

— Ні, дозволь мені, і це не рахується за послугу: я просто хочу побачити, чи на тобі це теж спрацює.

Він узяв одну з тих бляшанок, що продавець уже поставив на прилавок, кинув її Драко й почав годувати свій капшучок, що стиха відригував після кожної проковтнутої розширюваним горлечком бляшанки. Це не дуже допомагало Гаррі відновити свою віру в те, що колись він знайде розумне пояснення всьому, що коїться.

Двадцять дві відрижки тому Гаррі тримав останню з придбаних бляшанок у руці, а Драко дивився на нього в очікуванні. Вони вдвох одночасно потягнули за кільця.

Гаррі відкотив свій шалик, щоб не заважав, і вони відхилили голови та випили пирсконаду.

Якимось чином він навіть *на смак* був яскраво-зеленим — сильногазованим і лаймовішим за лайм.

Поза цим, нічого не сталося.

Гаррі подивився на продавця, що доброзичливо спостерігав за ними.

Гаразд, якщо цей добродій щойно скористався звичайним збігом, щоб продати мені двадцять чотири бляшанки з нічим, то я поаплодую йому за винахідливу заповзятливість, а потім вб'ю його.

— Воно не обов'язково станеться одразу, — сказав продавець. — Проте гарантовано станеться хоча б раз на бляшанку, або поверну гроші.

Гаррі зробив ще один довгий ковток.

І знову нічого не сталося.

Може варто просто вихлебтати все якомога швидше... і сподіватися, що мій шлунок не вибухне від всього цього діоксиду вуглецю, і що я не зригну доки питиму...

Ні, він міг дозволити собі *трохи* зачекати. Але, якщо чесно, Гаррі не розумів, як це може спрацювати. Не можна підійти до когось і сказати «зараз я тебе здивую» чи «а зараз я розповім тобі найкумеднішу частину жарту і буде дуже смішно». Це ж руйнувало ефект несподіванки. Гаррі був настільки ментально готовий, що Луціус Мелфой міг пройти повз них у костюмі балерини, і навіть це не змусило б його по-справжньому похлинутися. Це ж яку пришепелкувату витівку мав видати *всесвіт тепер?*

— У будь-якому разі, присядьмо, — сказав Гаррі. Він збирався ще ковтнути напою й піти до зони відпочинку віддалік, тому озирнувся й у поле його зору потрапила стійка газет біля прилавка, яка була присвячена газеті під назвою «Базікало» із таким заголовком:

ХЛОПЧИК, ЩО ВИЖИВ,

ЗАПЛІДНИВ ДРАКО МЕЛФОЯ

— *Якого!..* — скрикнув Драко, коли яскраво-зелена рідина, що бризнула з боку Гаррі, обприскала його всього з ніг до голови. Драко розвернувся до Гаррі зі сповненими вогню очима й схопив свою бляшанку. — Ах ти ж син бруднокровки! Подивімося, як *тобі* сподобається, коли тебе обплюють! — Драко саме почав відпивати з бляшанки, коли йому в око впав заголовок.

Гаррі суто рефлексивно спробував прикрити обличчя від приснувшої на нього рідини. На жаль, він закрився рукою, що

тримала пирсконад, і решта зеленої рідини пролилася на його плече.

Гаррі витріщався на бляшанку у своїй руці, хоча продовжував задихатися й захлинатися, а зелений колір почав зникати з мантиї Драко.

Потім він поглянув на заголовок газети.

ХЛОПЧИК, ЩО ВИЖИВ,

ЗАПЛІДНИВ ДРАКО МЕЛФОЯ

Гаррі розтулив рота й сказав: «про-е-про-про»...

Забгато заперечень, що конкурували, ось у чому була проблема. Щоразу, коли Гаррі намагався сказати «проте нам лише по одинадцять!», заперечення «проте чоловіка не можна запліднити!» вимагало першого пріоритету, а йому вже перешкоджало «проте між нами насправді нічого не було!»

Потім Гаррі знову подивився на бляшанку у своїй руці.

Він відчував сильне бажання кинутися навтьоки й волати на все горло, доки він не знепритомніє від нестачі кисню, і зупинило його лише те, що він колись прочитав був, що відверта паніка була ознакою *справді* важливої наукової проблеми.

Гаррі загарчав, з силою кинув бляшанку до найближчого смітника й покрокував назад до прилавка.

— Один примірник «Базікала», будь ласка, — Гаррі заплатив ще чотири кнати, дістав наступну бляшанку пирсконаду з мішечка, і покрокував до паркової зони разом з білявим хлопцем, що з неприхованою повагою витріщався на свою бляшанку пирсконаду.

— Беру свої слова назад, — сказав Драко, — це було доволі непогано.

— Слухай, Драко, а знаєш що я вважаю навіть кращим способом стати друзями, ніж обмін таємницями? Скоїти вбивство.

— Один з моїх репетиторів казав таке, — погодився Драко. Він сховав руку під мантию й почухався, природним, легким рухом. — Маєш когось на прикметі?

Гаррі гепнув «Базікалом» об парковий столик.

— Того, хто вигadaв цей заголовок.

Драко зітхнув.

— Не того, а ту. Це дівчинка. *Десятирічна* дівчинка, уявляєш? Вона збожеволіла після того, як померла її мати. А її батько, власник газети, *впевнений*, що вона провидиця, отже коли він чогось не знає, він питає в Луни Лавгуд і вірить *будь-чому*, хай що вона скаже.

Гаррі бездумно потягнув кільце чергової бляшанки пирсконаду й зібрався пити.

— Знущаєшся? Це навіть гірше, ніж маглівська журналістика, а я гадав, що це фізично неможливо.

— А ще в неї якась збочена манія щодо Мелфоїв, а її батько політично проти нас, тому друкує кожне її слово, — прогарчав Драко. — Щойно я стану достатньо дорослим, я її згвалтую.

Зелена рідина бризнула з ніздрів Гаррі й намочила шалик, що досі прикривав його ніс. Пирсконад і легені не можна змішувати, і Гаррі витратив наступні декілька секунд на несамовитий кашель.

Драко підозріло подивився на нього.

— Щось не так?

Саме цієї миті Гаррі раптом усвідомив, що (а) звуки, що

надходили з решти залізничної платформи злилися в білий шум приблизно тоді, коли Драко сховав руку під мантию; (б) коли вони обговорювали вбивство як метод зміцнити дружбу, лише один зі співрозмовників гадав, що вони жартують.

Точно. Бо вінздавався такою звичайною дитиною. Він ієзвичайна дитина, просто втілення того, чого варто очікувати від звичайнісінького хлопчика, чийм люблячим татом є Дарт Вейдер.

— Так, ну, — Гаррі кашлянув, господи, і як йому тепер зійти з краю цієї розмовної прірви, — я просто здивувався, що ти не проти обговорювати це так відкрито, видається, ти зовсім не хвилюєшся, що тебе впіймають чи щось таке.

Драко фиркнув.

— Жартуєш? Слово *Луни Лавгуд* проти мого?

Лайно лайна.

— Тобто, як я розумію, не існує магічного детектора брехні? — *чи тесту ДНК... поки що.*

Драко роззирнувся довкола. Він примружив очі.

— Точно, ти ж нічого не знаєш. Слухай, я тобі все поясню. Я маю на увазі, як все є насправді. Нібито ти вже в Слизерині, і поставив мені це питання. Проте ти маєш присягнутися, що не розповіси нікому нічого з цього.

— Присягаюся, — сказав Гаррі.

— Суди використовують сироватку правди, але насправді це пусте, достатньо просто забуттятити себе перед тим, як свідчити, а потім заявити, що пам'ять опонента було зачаровано підробними спогадами. Звісно, якщо ти просто звичайна людина, то суд вважатиме забуттятус більш імовірним за чари хибної пам'яті. Але суд має свободу дій, і якщо я якимось чином

причетний, тоді це посягання на честь шляхетного роду, і справа йде до Чарверсуду, де в батька є голоси. Після того, як мене визнають невинним, родина Лавгудів повинна буде виплатити репарації за заплямування моєї честі. І вони з самого початку знають, що все буде саме так, тому просто триматимуть роти на замку.

Холод почав охоплювати Гаррі, холод з інструкцією тримати вираз обличчя й голос спокійними. *Примітка собі: Повалити уряд магічної Британії, щойно з'явиться можливість.*

Гаррі знову кашлянув, щоб прочистити горло.

— Драко, будь ласка, *будь ласка*, не сприйми це неправильно, я не порушу свого слова, проте як ти казав, я можу потрапити до Слизерину, і я справді питаю для загальної інформації. Отже, що б сталося, якби *суто теоретично* я дав свідчення, що чув твій план?

— Тоді якби я був ким завгодно, але не Мелфосем, у мене були б проблеми, — самовдоволено відповів Драко. — Але я *Мелфой*... Батько має голоси. А потім він розчавить тебе... Ну, гадаю це буде не так легко, адже ти *хлопчик, що вижив*, проте в батька дуже добре виходять такі речі, — Драко спохмурнів. — Крім того, *ти* казав про те, щоб вбити її, чому ти не хвилювався, що я дам свідчення про це, коли її знайдуть мертвою?

Як, ну як мій день перетворився на таке жахіття? Язик Гаррі вже рухався швидше, ніж він встигав думати.

— Це коли я гадав, що вона *старша*! Не знаю, як все влаштовано *тут*, але в маглівській Британії суди набагато більше засмучуються, якщо хтось вбиває дитину...

— Це має сенс, — сказав Драко, досі трохи підозрілий. —

Але хай там як, завжди розумніше влаштувати все так, щоб автори взагалі нічого не взнали. Якщо будемо обережними й не робитимемо нічого, що не можуть виправити зцілювальні чари, то можна потім забуттятнути її й повторити все наступного тижня, — білявий хлопець хихикнув. Це був дитячий, високий звук. — Хоча лише уяви, як вона каже, що її взяли Драко Мелфой і Хлопчик-Що-Вижив. Навіть Дамблдор їй не повірить.

Я роздеру ці жалюгідні рештки темного середньовіччя на шматочки, менші за атоми, з яких вони складаються.

— Взагалі-то, ти не проти, якщо ми відкладемо цей план? Коли я дізнався, що заголовок вигадала дівчинка на рік молодша за мене, мені спав на гадку інший спосіб помститися.

— Га? Розповідай, — сказав Драко й відпив ще пирсконаду.

Гаррі не знав, чи працює заклинання більш ніж раз на бляшанку, проте він *точно знав*, що може уникнути відповідальності, тому старанно вибрав час, щоб сказати:

— Я подумав, що *колись одружуся з цією жінкою*.

Драко відразливо булькнув, а з куточків його губ, ніби з поламаного радіатора машини, потекла зелена рідина.

— *Ти з глузду з'їхав?*

— Якраз навпаки, я при своєму глузді настільки, що він *пече* ніби лід.

— У тебе дивніші смаки, ніж у Лестранжів, — сказав Драко, в його голосі частково відчувалося захоплення. — І я так розумію, що ти хочеш її всю собі, га?

— Ага. Можу бути винен тобі послугу за це...

Драко відмахнувся.

— Та ні, це задарма.

Гаррі втупився в бляшанку у своїй руці, холод пускав коріння в його крові. Чарівний, щасливий, щедрий на послуги для своїх друзів, Драко не був психопатом. Це було сумно й жахливо — знати людську психологію достатньо добре, щоб *розуміти*: Драко *не був* монстром. Існували були десятки тисяч суспільств протягом історії світу, у яких могла б відбутися така сама розмова. Ні, світ і справді був би зовсім іншим, якби треба було бути *злим мутантом*, щоб сказати те, що щойно сказав Драко. Це було дуже просто, дуже по-людськи, це була типова поведінка, якщо нічого не перешкоджало їй. Для Драко його вороги не були людьми.

І в сповільненому часі цієї сповільненої країни, подекуди, як і в часи пітьми-перед-сходом, що передували Добі Розуму, син достатньо могутнього аристократа вважатиме цілковито нормальним, що він вищий за закон, принаймні коли мова йде про якусь селянську дівчину. На маглівських землях також були місця, де все досі було так само, країни, де подібна шляхта досі існувала й досі думала таким чином, чи навіть більш нещадні місця, де так думала не лише шляхта. Так було в кожному місці й часі, що не були прямими нащадками Просвітництва. Лінія походження, яка, видається, не зовсім включала магічну Британію, хоча й існував міжкультурний обмін такими речами як напої в бляшанках з кільцями.

І якщо Драко не змінить свою думку щодо бажання помсти, і я не позбавлю себе шансу на щастя в житті й не одружуся з бідолашною божевільною дівчиною, то я лише виграв час, і того небагато...

Час для однієї дівчини. Не для інших.

Цікаво, наскільки складно було б просто скласти список усіх визначних прихильників чистої крові й вбити їх.

Саме це й спробували зробити під час Французької революції, більш-менш — скласти список усіх ворогів прогресу й прибрати все вище шиї — і вийшло не дуже, наскільки пам'ятав Гаррі. Мабуть, варто здути порох з деяких історичних книжок, що їх йому купив батько, і подивитися, чи легко виправити те, що пішло не так під час французької революції.

Гаррі поглянув на небо, на блідий Місяць, який цього ранку було видно крізь безхмарне небо.

Отже, світ зламаний, недосконалий, божевільний, жорсткий, кривавий і темний. І це новини? Ти ж завжди це знав...

— Ти весь такий серйозний, — сказав Драко. — Спробую вгадати, твої маглівські батьки казали тобі, що такі речі — це погано.

Гаррі кивнув, адже не був упевнений у своєму голосі.

— Ну, як каже батько, може, існує й чотири гуртожитки, проте зрештою всі належать або Слизерину, або Гафелпафу. І, якщо відверто, ти явно не гафелпафець. Якщо ти вирішиш підпільно об'єднатися з Мелфоями... з нашою владою й твоєю репутацією... тобі б сходило з рук таке, що навіть мені не можна робити. Хочеш пожити так деякий час? Подивитися, як воно?

Ну хіба не хитре мале змісня. Одинадцять років, а вже улецує свою здобич, щоб та вийшла з нірки...

Гаррі подумав, усе зважив, і вибрав зброю.

— Драко, може поясниш мені всю цю ідею чистоти крові? Я ж тут новенький.

Широка усмішка з'явилася на обличчі Драко.

— Тобі дійсно варто зустрітися з батьком і спитати *його*, знаєш, він наш лідер.

— Я б послухав тридцятисекундну версію зараз.

— Гаразд, — сказав Драко. Він глибоко вдихнув, його голос став трохи нижчим і ритмічним. — Покоління за поколінням, з розповсюдженням бруднокрової зарази, наші сили слабшають. Салазар, Годрик, Ровіна й Гелґа своєю силою колись здійняли Гогвортс, створили легендарні медальйон, меч, діадему й кубок, жоден чаклун цих вицвілих днів не піднявся до їхнього рівня. Ми в'янемо, всі в'янемо й перетворюємося на маглів, адже схрещуємося з їхніми виродками й дозволяємо сквибам жити. Якщо заразу не лікувати, невдовзі наші чарівні палички зламаються й наше мистецтво зникне, лінія Мерліна обірветься, кров Атлантиди зазнає поразки. Наші діти копірситимуться в бруді, щоб вижити, ніби прості магли, і темрява запанує над світом назавжди, — Драко ще ковтнув з бляшанки, він мав задоволений вигляд; схоже, це були всі аргументи, і йому цього було достатньо.

— Переконливо, — сказав Гаррі більш описово, ніж нормативно. Це розповсюджена схема: гріхопадіння, потреба боронити чистоту, що залишилася, від забруднення, минуле було все кращим, а майбутнє дедалі гіршає. Для цієї схеми також був *зустрічний аргумент*... — Втім, я маю виправити тебе щодо одного факту. Твоя інформація щодо маглів трохи застаріла. Ми вже не те щоб копірсаємося в бруді.

Драко різко обернувся й кинув:

— *Що? Що ти маєш на увазі, ми?*

— Ми. Вчені. Лінія Френсіса Бекона й кров Просвітництва.

Маґли весь цей час не сиділи й плакали, що в них нема паличок, у нас тепер є *власні* сили, з магією чи без. Якщо ваші сили зникнуть, ми всі втратимо щось дуже цінне, адже ваша магія — це єдиний натяк на те, як всесвіт *насправді* працює, проте вам не доведеться копирсатися в землі. Ваші будинки будуть так само прохолодними влітку й теплими взимку, так само існуватимуть лікарі й медицина. Наука може підтримувати життя, якщо магія зазнає поразки. Це буде трагедія, проте не буквально кінець світу. Просто для інформації.

Драко відступив на декілька кроків, на його обличчі видно було суміш страху й невіри.

— *Що ти, заради Мерліна, верзеш, Поттере?*

— Драко, я ж вислухав *твою* історію, хіба ти не вислухаєш мою? — *незграбно*, вилаяв себе Гаррі, проте Драко припинив відступати й, схоже, почав слухати.

— Хай там як, — сказав Гаррі, — я маю на увазі, що ви явно не приділяли уваги тому, що діється у світі маґлів, — мабуть, через те, що весь чаклунський світ вважав решту Землі загуменками, що заслуговували приблизно такої ж уваги в новинах, яку «*Financial Times*» приділяє рутинним стражданням Бурунді. — Гаразд. Швидка перевірка. Чи були чаклуни колись на Місяці? Ну, знаєш, он на тій штуці? — Гаррі вказав на величезну далеку кулю.

— *Що?* — сказав Драко. Було очевидно, що це ніколи навіть не спадало хлопцеві на думку. — *Дістатися Мі...* це просто... — його палець вказував на маленьку бліду штуку в небі. — Не можна явитися кудись, де ти ще *не був*, і як взагалі можна потрапити на Місяць *вперше*?

— Зажди, — сказав Гаррі, — я хочу показати тобі одну книжку, що я взяв з собою, гадаю, я пам'ятаю, в якій вона коробці, — і Гаррі встав, схилився й витягнув сходи до підвального рівня своєї валізи. Потім протупотів сходами й стягнув коробку з іншої коробки, що було жакливо близько до виказання зневаги до книжок, відкинув кришку й швидко, проте обережно, витягнув стос книжок...

(Гаррі успадкував майже магічну здібність Верресів пам'ятати місце розташування всіх своїх книжок, навіть після першого погляду, що було доволі таємничо, враховуючи повну відсутність генетичного зв'язку.)

І Гаррі побіг назад сходами, запхав шухляду назад до валізи ногою й, захекавшись, почав гортати сторінки книжки, доки не знайшов світлину, яку хотів показати Драко.

Ту, що з білою, сухою поверхнею, вкритою кратерами, і людьми в костюмах, і синьо-білою кулею, що висить над цим всім.

Цю світлину.

Ту, яку варто вибрати, якщо зі світу судилося вціліти лише одній світлині.

— *Ось такий* вигляд, — сказав Гаррі, його голос тремтів, адже він не міг приховати гордість, — має Земля з Місяця.

Драко повільно нахилився над книжкою. Його обличчя набуло дивного виразу.

— Якщо це *справжня* світлина, то чому вона не рухається? Рухається? А.

— Магли можуть створювати світлини, що рухаються, проте їм потрібна більша коробка, щоб їх показувати. Вони ще не вміють розміщувати їх на сторінках книжки.

Палець Драко зупинився на одному з костюмів.

— А це що таке? — його голос почав втрачати минулу впевненість.

— Це люди. Вони одягнуті в костюми, що покривають все їхнє тіло, щоб давати повітря, адже на Місяці немає повітря.

— Це неможливо, — прошепотів Драко. У його очах був жах, цілковите збентеження. — Жоден магл на таке не здатен. Як...

Гаррі забрав книжку й гортав сторінки, доки не знайшов потрібну.

— Це ракета, що злітає. Вогонь штовхає її вище й вище, доки вона не потрапить на Місяць, — він знову перегорнув сторінки. — Це ракета на Землі. Ця малесенька плямочка поряд з нею — людина, — Драко роззявив рота. — Потрапити на Місяць коштувало, якщо перерахувати... приблизно тисячу мільйонів ґалеонів, — Драко заглитнувся. — А також знадобилися зусилля... імовірно, більшої кількості людей, ніж живе у всій чаклунській Британії.

І коли вони прибули, вони залишили табличку, на якій написано: «Ми прийшли з миром від імені всього Людства». Хоча ти ще не готовий почути ці слова, Драко Мелфою...

— Ти кажеш правду, — повільно промовив Драко. — Ти б не сфабрикував цілу книжку лише заради цього — і я чую це у твоєму голосі. Проте... проте...

— Як без паличок і магії? Це довга історія, Драко. Наука — це не махання паличками чи викрикування заклять, вона спирається на глибинні знання того, як побудовано всесвіт, як саме потрібно діяти, щоб змусити всесвіт робити те, що тобі потрі-

бно. Якщо магія — це ніби змусити людину робити те, що тобі потрібно, закляттям *Імперіус*, то наука — це ніби ти знаєш людину так добре, що можеш переконати її, ніби вона від початку й хотіла вчинити саме так. Це набагато складніше, ніж махати паличкою, проте спрацює, навіть якщо палички зазнають невдачі — так само, як у разі невдачі з *Імперіусом* ти все одно можеш спробувати переконати людину. І наука розбудовується з кожним поколінням. Ти маєш справді *знати*, що робиш, щоб творити науку. І коли ти по-справжньому розумієш щось, ти можеш пояснити це комусь іншому. Видатні вчені минулого століття, генії, чийі імена досі вимовляють з глибокою пошаною, — їхні сили *ніщо*, як порівняти з силами видатних вчених сьогодення. В науці немає нічого схожого на ваші втрачені знання, що дозволили здійснити Гогвортс. У науці сили зростають щороку. І ми починаємо розуміти й розкривати таємниці життя й спадкування. Ми зможемо зазирнути в саму кров, про яку ти говорив, і дізнатися, що саме робить тебе чаклуном, а ще за одне чи два покоління ми зможемо переконати цю кров зробити всіх твоїх дітей могутніми чаклунами. Отже, як бачиш, ваша проблема геть не така страшна, як здається, адже за ще декілька десятиріч наука зможе розв'язати її для вас.

— Але... — сказав Драко. Його голос тремтів. — Якщо *магли* мають таку владу... то... хто ж тоді *ми*?

— Ні, Драко, все не так, хіба ти не розумієш? Наука використовує силу людського розуму, щоб дивитися на світ і розуміти, як він працює. Вона не може зазнати поразки, без того, щоб сама людська природа зазнала поразки. Якщо вимкнути твою магію, тобі це дуже не сподобається, але ти все одно залишишся собою. Ти все одно житимеш і шкодуватимеш про свою втрату.

Але через те, що наука базується на моєму розумі, це сила, яку не можна прибрати без того, щоб прибрати *мене*. Навіть якщо закони всесвіту зміняться, і всі мої знання розпадуться на порошок, я просто зрозумію нові закони, як це було зроблено раніше. Це не *маглівська* здібність, це *людська* здібність, вона просто вдосконалює й тренує силу, яку ти використовуєш щоразу, коли дивишся на щось, чого не розумієш, і питаєш «чому?». Ти ж слизеринець, Драко, невже ти не бачиш, що з цього випливає?

Драко відвів погляд від книжки, щоб поглянути на Гаррі. На його обличчі виднілися зачатки розуміння.

— Чаклуни можуть навчитися використовувати цю силу.

Тепер дуже обережно... принада в полі зору, тепер треба, щоб він її проковтнув...

— Якщо ти зможеш навчитися сприймати себе як *людину*, а не як *чаклуна*, то зможеш тренувати й вдосконалювати свої сили як людина.

І якщо *це* твердження не включали в *кожну* наукову навчальну програму, то Драко ж не обов'язково про це знати, чи не так?

Драко задумався.

— Ти... вже зробив це?

— Якоюсь мірою, — визнав Гаррі. — Моє навчання не завершено. Не в одинадцять років. Проте... розумієш, мій батько *також* наймав для мене репетиторів, — звісно, це були голодні студенти останніх курсів, і лише через те, що Гаррі мав 26-годинний цикл сну, проте не будемо про це зараз...

Драко повільно кивнув.

— Ти гадаєш, що можеш опанувати *обидва* мистецтва, скла-

сти ці сили разом і... — Драко витріщився на Гаррі. — Зробити себе лордом обох світів?

Гаррі видав злий смішок. Це здавалося дуже доречним цієї миті.

— Ти маєш зрозуміти, Драко, що світ, який ти знаєш — вся чаклунська Британія, — це лише клітинка набагато більшої ігрової дошки. Дошки, що включає такі місця, як Місяць чи зірки в нічному небі, що вони є вогниками, такими самими, як Сонце, тільки невимовно далекими, і такі об'єкти, як галактики, що незрівнянно більші за Землю й Сонце, об'єкти настільки великі, що лише вчені можуть бачити їх, а ти навіть не знаєш, що вони існують. Проте я й *справді* рейвенкловець, знаєш, не слизеринець. Я не хочу панувати всесвітом. Я лише гадаю, що його можна реорганізувати більш розсудливо.

Драко був ошелешений.

— Чому ти розповідаєш це *мені*?

— О... існує не так багато людей, що знають як творити *справжню* науку — розуміти щось вперше, навіть якщо це до біса дивно. Допомога не завадить.

Драко витріщався на Гаррі з відкритим ротом.

— Але ти повинен розуміти, Драко. Справжня наука насправді *не така*, як магія, ти не можеш просто позайматися нею й піти собі без внутрішніх змін, ніби ти просто вивчив слова нового закляття. Сила має ціну, ціну настільки високу, що більшість людей відмовляється її платити.

Драко кивнув, ніби нарешті він почув щось, що міг зрозуміти.

— І яка ж ціна?

— Навчитися визнавати, що ти помиляєшся.

— Гм, — сказав Драко після драматичної паузи, що зайняла деякий час. — Ти поясни це?

— Коли ти намагаєшся зрозуміти, як все працює на такому глибинному рівні, перші дев'яносто дев'ять пояснень, що спадають тобі на думку, неправильні. Соте правильне. Отже, ти маєш навчитися визнавати, що ти неправий, знову й знову й знову. Це звучить не страшно, проте це так складно, що більшість людей не можуть стати вченими. Завжди сумніватися в собі, завжди перевіряти речі, які ти завжди вважав безсумнівними, — наприклад, навіщо у квідичі снич, — і щоразу, коли ти змінюєш думку, ти змінюєш себе. Проте я забігаю наперед. Далеко наперед. Я просто хочу, щоб ти знав... Я пропоную тобі частину своїх знань. Якщо хочеш. Є лише одна умова.

— Ага, — сказав Драко. — Знаєш, батько каже, що коли хтось тобі таке пропонує, то це завжди поганий знак.

Гаррі кивнув.

— Ось, не подумай, що я намагаюся вбити клин між тобою й твоїм батьком. Це не так. Просто я хочу мати справу з кимось мого віку, а не з Луціусом. Я гадаю, що твій батько був би не проти: він знає, що ти маєш колись подорослішати. Але твої дії в цій грі мають бути твоїми власними. Це моя умова — я матиму справи з тобою, Драко, а не з твоїм батьком.

— Я маю йти, — сказав Драко. Він підвівся. — Я маю піти й подумати про це.

— Скільки завгодно, — сказав Гаррі.

Звуки платформи змінилися з невиразного шуму на бурмо-

тіння, коли Драко відійшов.

Гаррі повільно видихнув — виявилося, він затамував подих, навіть не помітивши цього. Потім подивився на свій годинник — просту механічну модель, що її купив йому батько з надією, що та працюватиме навіть у присутності магії. Секундна стрілка досі цокала, і якщо хвилинна стрілка не помилялася, то ще залишилося трохи часу до одинадцятої. Напевно, слід сідати на потяг і починати шукати як-там-її, проте йому здавалося, що варто спочатку приділити декілька хвилин на вправи з дихання й дочекатися, доки кров нагріється до нормальної температури.

Проте коли Гаррі відвів погляд від годинника, він побачив дві фігури, що наближалися. Вони мали неймовірно сміховинний вигляд: їхні обличчя були прикриті зимовими шаликами.

— Привіт, містере Бронз, — сказала одна з фігур у масках. — Чи можемо ми зацікавити тебе вступом до Ордену хаосу?

Наслідки:

По якомусь не дуже довгому часі, коли нарешті весь гамір цього дня вщух, Драко схилився над столом з пером у руці. У нього була особиста кімната в підземеллях Слизерину, з власним столом і каміном — на жаль, навіть йому не дозволялося окремого під'єднання до мережі флу, проте, принаймні, Слизерин не сприймав серйозно такі нісенітниці як те, що всі мають спати в спільних спальнях. Особистих кімнат було небагато, ти мав бути *найкращим* у гуртожитку *найкращих*, проте це було поза сумнівами для представника роду Мелфоїв.

Любий батьку, написав Драко.

А потім зупинився.

Чорнило повільно крапнуло з його пера й залишило на пергаменті біля слів пляму.

Драко не був дурним. Він був молодим, проте репетитори добре його навчали. Драко знав, що Поттер мав відчувати набагато більше симпатій до фракції Дамблдора, ніж показував... хоча Драко й справді гадав, що Поттера можна схилити на свій бік. Але також було абсолютно очевидно, що Поттер намагався схилити Драко так само, як Драко намагався схилити його.

Також було зрозуміло, що Поттер — видатна людина, яка ховає в собі набагато більше, ніж невеличке божевілля. Він грає у незміренну гру, яку сам майже не розуміє, імпровізує з максимальною швидкістю й з вправністю шаленого нунду. Але Поттер спромігся вибрати таку тактику, що Драко не міг просто так проігнорувати її. Він запропонував Драко частину своєї сили, зробив ставку на те, що Драко не зможе використати її без того, щоб стати більш схожим на нього. Його батько називав це просунутим прийомом, і попередив Драко, що це нечасто спрацьовує.

Драко знав, що не розумів усього, що сталося... проте Поттер надав був *йому* можливість грати, і наразі вона була *його*. Але якщо він все вибовкає, то вона стане батьківською.

Зрештою, все було просто. Простіші прийоми вимагали необізнаності об'єкту, чи принаймні його невпевненості. Лестощі потрібно видавати за повагу. («Ти мав би потрапити до Слизерину» — стара класика, вкрай ефективна на певному типі людей, що не очікують цього, і якщо спрацьовує, можна повторювати.) Проте коли ти знаходиш справжні важелі впливу на когось, то не важливо, чи усвідомлюють вони, що ти знаєш.

Поттер, у своєму шаленому поспіху, вгадав ключ до душі Драко. І якщо Драко знав, що Поттер знав про це — навіть якщо це був очевидний здогад — це нічого не змінювало.

Тож тепер, вперше в житті, у нього були справжні таємниці. Він грав у власну гру. Він відчував через це невиразний біль, проте він знав, що батько пишався б, і тому все було гаразд.

Він залишив краплі чорнила на місці — вже це було повідомленням, таким, що батько зрозуміє, адже вони вже не раз грали в цю гру тонкощів — Драко написав єдине питання, яке дійсно гризло його у всій цій справі, те, що він ніби *мав би* зрозуміти, проте не розумів, взагалі.

Любий батьку:

Припустімо, я б розповів тобі, що зустрів учня Гогвортсу, не зовсім з нашого кола знайомих, і він називає тебе «бездоганним інструментом смерті», а мене — твоїм «слабким місцем». Що б ти сказав про нього?

Невдовзі їхня родинна сова принесла відповідь.

Мій любий сину:

Я б сказав, що тобі дуже пощастило зустріти когось, хто користується особистою довірою нашого друга й цінного союзника, Северуса Снейпа.

Драко витріщався на лист деякий час і, зрештою, кинув його у вогнище.

Розділ 8. Позитивне упередження

Усі ці світи належать Дж. К. Ролінг, за винятком Європи. Жодних фанфіків на Європі.

-- *Дозволь попередити, що ставити під сумнів мою винахідливість — небезпечна справа. Це може зробити твоє життя значно сюрреалістичнішим.*

Ніхто не просив про допомогу, і це було проблемою. Вони лише вешталися туди-сюди, говорили, їли та витріщалися в порожнечу, доки їхні батьки пліткували. З якогось дива ніхто не читав, тож вона не могла просто сісти поруч і дістати свою книгу. І навіть коли вона сама подала приклад, безцеремонно всівшись утретє перечитувати *Історію Гогвортсу*, ніхто не виявив бажання сісти поруч.

Вона справді не знала, як ще можна знайомитися з людьми, окрім як допомагаючи їм із домашніми завданнями чи іншими справами. Вона не почувалася сором'язливою. Вона вважала себе дівчиною, що сама виявляє ініціативу. А проте якщо не було запиту на зразок «я забув, як ділити в стовпчик», то було чомусь *дуже незручно* підійти до когось і сказати...

Сказати що? Вона ніколи не могла зрозуміти, що саме. Хіба не безглуздо, що для цієї ситуації немає стандартної інструкції? Сам процес знайомства з новими людьми, як на неї, мав небагато сенсу. Чому саме *вона* мусила брати всю відповідальність на себе, якщо в цьому брали участь дві людини? Чому з цим ніколи не допомагали дорослі? Як же вона хотіла, щоб інша дівчина просто підійшла до неї й сказала: «Герміоно, вчитель сказав мені дружити з тобою».

Але варто прояснити, що Герміона Грейнджер, що сиділа сама в перший день школи в одному з небагатьох порожніх купе останнього вагону, залишивши двері відчиненими на випадок, якщо раптом хтось чомусь захоче з нею заговорити, *не була сумною, самотньою, журливою, в депресії, у відчаї чи одержимою своїми проблемами*. Натомість вона просто втретє, з задоволенням, перечитувала *Історію Гогвортсу*. І лише невиразна тінь роздратування загальною безглуздістю світу сновигала в закутках її свідомості.

Пролунав звук відкривання міжвагонних дверей, а тоді кроки й дивний повзучий звук у коридорі. Герміона відклала набір *Історію Гогвортсу*, підвелася й визирнула з купе на випадок, якщо комусь потрібна допомога. У коридорі вона побачила хлопця в мантиї, судячи зі зросту — першо- чи другокласника, який виглядав по-смішному через намотаний на його голову шарф. На підлозі поряд з ним стояла невелика валіза. Доки Герміона дивилася на нього, хлопець постукав у двері іншого, зачиненого купе.

— Вибачте, можна коротке питання? — спитав він голосом, лише трохи приглушеним шарфом.

Відповіді з купе вона не почула, але після того, як хлопець

відчинив двері, їй здалося, наче він запитав, якщо їй, звісно, не причулося: «Чи знає тут хтось шість ароматів кварків або де я можу знайти першокласницю Герміону Грейнджер?»

Після того, як хлопець зачинив двері купе, Герміона запитала:

— Чи можу я чимось допомогти?

Замотане у шарф обличчя повернулося в її бік, і голос промовив:

— Хіба якщо ти можеш назвати шість ароматів кварків або сказати мені, де знайти Герміону Грейнджер.

— Верхній, нижній, дивний, чарівний, правдивий, красивий, а чому ти її шукаєш?

Важко було бути певною з такої відстані, але їй здалося, що він широко усміхнувся під шарфом.

— О, то це *ти* першокласниця Герміона Грейнджер, — сказав той юний, приглушений шарфом голос. — У потязі до Гогвортсу, оце так, — хлопець вирушив у напрямку її купе, його валіза поплазувала за ним. — Формально, все, що я мав зробити, — це *знайти* тебе, але, ймовірно, я повинен поспілкуватися з тобою, чи запросити тебе у свою команду, чи отримати від тебе магічний ключ, чи дізнатися, що Гогвортс був збудований на руїнах стародавнього храму чи щось таке. І от питання — бот ти чи не бот ти.

Герміона було відкрила рота, щоб відповісти, але не придумала жодної *можливої* відповіді на... *чим би не було* те, що вона щойно почула, а хлопець тим часом підійшов до неї, оглянув купе, задоволено кивнув і сів на лавці навпроти. Його валіза прошмигнула в купе за ним, виросла до втричі більшого розміру і

влаштувалася поруч з її валізою у дивно тривожній манері.

— Будь ласка, сідай, — сказав хлопець. — І зачини, будь ласка, за собою двері. Не хвилюйся, я не кусаю нікого, хто не кусає мене першим, — він уже почав змотувати шарф з голови.

Від натяку хлопця, що вона його *боїться*, її рука смикнула двері надто сильно, і вони грюкнули об стіну з надмірною силою. Вона обернулася й побачила молоде лице з яскравими, усміхненими зеленими очима і зловісним темно-червоним шрамом на чолі, який десь у закутках свідомості про щось їй нагадав, але зараз у неї були важливіші справи.

— Я не казала, що я Герміона Грейнджер!

— *Я* не казав, що ти *казала*, що ти Герміона Грейнджер, я сказав, що ти — Герміона Грейнджер. Якщо ти запитуєш, звідки я це знаю, то це тому, що я знаю все. Доброго вечора, пані та панове, мене звати Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес, чи можна просто — Гаррі Поттер. Я знаю, що *тобі* це, ймовірно, нічого не говорить...

У мозку Герміони нарешті все склалося докупі. Шрам на його чолі, у формі блискавки.

— Гаррі Поттер! Я читала про тебе в «Сучасній історії магії», «Розвитку й занепаді темних мистецтв» та «Видатних чаклунських явищах XX століття».

Уперше в житті вона зустріла когось з *книжки*, відчуття було доволі дивним.

Хлопець тричі кліпнув.

— Про мене пишуть у *книжках*? Постривай, звісно про мене пишуть у книжках... Але що за дивна думка.

— Господи, невже ти не знаєш? Та якби йшлося про мене,

я б усе перерила! — здивувалася Герміона.

Хлопець лише сухо відповів:

— Міс Грейнджер, ще не минуло й сімдесяти двох годин, відколи я відвідав алею Діагон і дізнався про свою славу. Останні два дні я витратив, купуючи наукову літературу. *Повір мені*, я маю намір дізнатися все, що зможу.

Хлопець завагався.

— А що в книжках пишуть про мене?

Свідомість Герміони Грейнджер зосередилася на пригадуванні, дівчина не думала, що її перевірятимуть на знання цих книжок, тому прочитала їх лише раз, але це було тільки місяць тому, тож прочитане було ще свіжим у неї в пам'яті.

— Ти єдиний, хто пережив смертельне прокляття, тому тебе називають «Хлопчиком-Що-Вжив». Ти народився у сім'ї Джеймса Поттера та Лілі Поттер, дівоче прізвище Еванс, 31-го липня 1980 року. Тридцять першого жовтня 1981-го Темний Лорд, Той-Кого-Не-Можна-Називати, хоча я й не знаю, чому, напав на ваш дім. Тебе знайшли живим, зі шрамом на чолі, в руїнах дому твоїх батьків, поруч з обвугленими рештками Відомо-Кого. Головний маг Чарверсуду Албус Персіваль Вулфрик Браян Дамблдор відіслав тебе кудись, ніхто не знав куди. «Розвиток і занепад темних мистецтв» стверджує, що ти вжив завдяки любові твоєї матері й що твій шрам містить усю магічну силу Темного Лорда, а кентаври тебе бояться. Але у «Видатних чаклунських явищах XX століття» про це нічого немає, «Сучасна історія магії» попереджає, що про твою особу існує безліч теорій змови.

У хлопця відвисла щелепа.

— Тобі ніхто не казав чекати на Гаррі Поттера в потязі до Гогвортсу чи щось таке?

— Ні, — відповіла Герміона. — А хто розповів тобі про *мене*?

— Професорка Макґонегел, і, мені здається, я знаю чому. В тебе ейдетична пам'ять, Герміоно?

Герміона заперечно похитала головою.

— На жаль, вона не фотографічна, хоча мені завжди цього хотілося. Я була змушена прочитати шкільні книжки по п'ять разів, перш ніж змогла їх усі запам'ятати.

— Та ну, — сказав хлопець дещо придушеним голосом. — Я сподіваюся, ти не проти, якщо я це перевірю? Не те, щоб я тобі не повірив, але, як то кажуть, «довіряй, але перевіряй». Немає сенсу гадати, якщо можна провести експеримент.

Герміона хитро всміхнулась. Вона обожнювала тести.

— Вперед.

Хлопець запхав руку в мішечок на поясі й промовив:

— «Магічні зілля й настійки» Арсеніуса Джигера.

Коли він витягнув руку, у ній була книжка, яку він щойно назвав.

Герміона одразу захотіла один з таких мішечків так сильно, як ніколи не хотіла жодної іншої речі.

Хлопець розкрив книжку десь на середині й почав читати.

— Якби ви готували *олію гостроти*...

— Я *бачу* цю сторінку звідси, просто щоб ти знав!

Хлопець нахилив книжку так, щоб вона не могла підглянути, і перегорнув сторінки.

— Якби ви варили зілля *павучого лазіння*, то який інгредієнт додали після шовку акромантули?

— «Після додавання шовку дочекайтесь, доки зілля не стане точнісінько відтінку безхмарного світанкового неба, вісім градусів від горизонту за вісім хвилин перед тим, як вершечок сонця стане видимим. Помішайте вісім разів проти годинникової стрілки й один раз — за годинниковою, після чого додайте вісім крапель шмарклів єдинорога».

Хлопець різко, з тріском закрив книжку і поклав її назад у мішечок, що проковтнув підручника з ледве чутною відрижкою.

— Так-так-так, *так-так-так*. Я хотів би зробити вам пропозицію, міс Грейнджер.

— Пропозицію? — підозріло перепитала Герміона. Дівчата не зобов'язані їх приймати.

Цієї миті Герміона усвідомила ще одну річ — точніше, одну з речей — щодо хлопця, що була дивною. Вочевидь, люди, що є у *книжках*, також *звучать* як книжки, коли розмовляють. Це було неочікуваним відкриттям.

Хлопець запхав руку в мішечок і сказав:

— Бляшанка газованої води, — після чого витягнув яскраво-зелений циліндр. — Чи можу я запропонувати вам випити?

Герміона ввічливо прийняла шипучий напій. Направду, вона вже *справді* почувалася дещо спраглою.

— Дуже дякую, — відповіла Герміона й потягнула вушко для відкривання. — Це і була твоя пропозиція?

Хлопець кашлянув.

— Ні, — відповів він, і коли вона саме почала пити, сказав. — Я хотів би, щоб ти допомогла мені заволодіти всесвітом.

Герміона зробила ще кілька ковтків і опустила бляшанку.

— Ні, дякую, я не на боці зла.

Хлопець здивовано подивився на неї, неначе очікував на іншу відповідь.

— Що ж, мабуть, я неточно висловився. Я говорю про задум на зразок проєкту Френсіса Бекона, а не політичну владу. «Доки все не стане можливим» і таке інше. Я хочу експериментально дослідити магічні закляття, щоб відкрити закони, що лежать в їхній основі, зробити з магії розділ науки, об'єднати магічний і маглівський світи, підвищити стандарти життя для цілої планети, просунути людство на століття вперед, розкрити секрет безсмертя, колонізувати Сонячну систему, дослідити нашу галактику і, що найважливіше, врешті-решт розібратися, що тут в біса коїться, бо ж очевидно, що все це відверто неможливо.

Це звучало трохи цікавіше.

— І?

Хлопець недовіжливо подивився на неї.

— І? Хіба цього *недостатньо*?

— І що тобі треба від мене? — сказала Герміона.

— Я хочу, щоб ти допомагала мені з дослідженнями, звісно. З твоєю енциклопедичною пам'яттю і моїм інтелектом та раціональністю ми втілимо беконівський проєкт у життя майже миттєво, де «майже миттєво» — це, ймовірно, протягом принаймні тридцяти п'яти років.

Герміону починав дратувати цей хлопець.

— Я ще не бачила, щоб ти зробив щось розумне. Можливо, це я дозволю *тобі* допомагати мені з *моїми* дослідженнями.

У купе запанувала тиша.

— Тобто ти просиш мене продемонструвати мій інтелект, правильно? — запитав хлопець після довгої паузи.

Герміона кивнула.

— Дозволь попередити, що ставити під сумнів мою винахідливість — небезпечна справа. Це може зробити твоє життя значно сюрреалістичнішим.

— Я досі не вражена, — відповіла Герміона. Зелений напій непомітно знову наблизився до її губ.

— Що ж, можливо, тебе вразить таке, — сказав Гаррі, після чого нахилився вперед і уважно на неї подивився. — Я вже трохи поекспериментував і виявив, що мені не обов'язково потрібна паличка, я можу зробити реальністю все, що мені заманеться, просто клацнувши пальцями.

Він сказав це, саме коли Герміона ковтала, і вона ледве не похлинулася і закашлялась, пирскнувши яскраво-зеленою речовиною на свою новісіньку, ще не ношену мантию, у перший же день школи.

Герміона скрикнула. У закритому купе це прозвучало як сирена повітряної тривоги.

— *Яй! Мій одяг!*

— Без паніки! — сказав хлопець. — Я можу все тобі виправити. Диви!

Він підняв руку і клацнув пальцями.

— Ти... — вона поглянула вниз на мантию.

Зелена рідина досі була там, але вже видимо почала щезати й тьмяніти, й через мить усе виглядало так, наче там ніколи нічого й не було.

Герміона витріщилася на хлопця, що самовдоволено усміхався.

Безмовна та безпальчкова магія! У його віці? При тому, що шкільні книжки він отримав лише *три дні тому*?

Тоді вона згадала все, що була прочитала, охнула й різко відсахнулась від хлопця. *Уся магічна сила Темного Лорда! У його шрамі!*

Вона швидко підвелась.

— Я, я, я маю вийти до вбиральні, залишайся тут, гаразд? — вона мусила знайти дорослого, вона мусила сказати їм...

Усмішка Гаррі зав'яла.

— Це був просто трюк, Герміоно, вибач. Я не хотів тебе налякати.

Її рука завмерла на ручці дверей.

— *Трюк?*

— Так, ти попросила мене продемонструвати мій інтелект. Тому я зробив дещо на перший погляд неможливе, що завжди є хорошим способом похизуватись. *Насправді* я не можу зробити все, що мені заманеться, просто клацнувши пальцями, — хлопець на мить замовк. — Чи, принаймні, я не *думаю*, що можу, я ніколи цього не перевіряв експериментальним шляхом, — хлопець підняв руку і клацнув пальцями. — Ні, банан не з'явився.

Ще ніколи в житті Герміона не почувалася такою розгубленою.

Хлопець знову почав усміхатися, побачивши вираз її обличчя.

— Я ж *попереджав* тебе, що сумнів у моїй винахідливості може зробити твоє життя значно сюрреалістичнішим. Пам'ятай про це наступного разу, коли я тебе про щось попереджатиму.

— Але, але, — Герміона затнулась. — Тоді *що* це було?

Погляд хлопця почав зважувати й оцінювати, у своїх однолітків вона такого ще не бачила.

— Ти гадаєш, що маєш усе потрібне, щоб бути науковцем, з мою допомогою чи без? Перевірмо, як *ти* дослідити незрозумілий феномен.

— Я...

Розум Герміони на мить вимкнувся. Вона любила тести, але *такого* тесту їй ще ніколи не давали. Вона шалено почала пригадувати все прочитане про те, що повинні робити науковці. Її розум швидко закрутив шестірнями й видав інструкцію як зробити науковий проєкт:

Крок 1: Сформувати гіпотезу.

Крок 2: Провести дослід, щоб перевірити гіпотезу.

Крок 3: Оцінити результати.

Крок 4: Підготувати плакат.

Першим кроком було сформувати гіпотезу, тобто спробувати придумати, що б це *могло* бути, що зараз трапилося.

— Гаразд, моя гіпотеза така: ти зачарував мою мантию, щоб усе, що на неї виливається, зникало.

— Гаразд, — сказав хлопець. — Це твоя відповідь?

Шок потроху минав, і мозок Герміони починав працювати

належним чином.

— Стривай, це не може бути правильною відповіддю. Я не бачила, щоб ти торкався палички чи промовляв якісь закляття, тож як ти міг зачарувати мантию?

Хлопець вичікував, його обличчя не видавало жодних емоцій.

— Припустимо, що всі мантиї, які продаються в крамниці, *вже* зачаровані для того, щоб підтримувати себе в чистоті, — це було б для них корисними чарами. І ти дізнався про це, розливши щось *на себе* трохи раніше.

Хлопець підвів брову.

— То *це* твоя відповідь?

— Ні, я не виконала крок №2, «Провести експеримент, щоб перевірити гіпотезу».

Хлопець стулив рота й почав усміхатись.

Герміона глянула на бляшанку з напоєм, який вона була мимохіть поставила на підставку для горнят біля вікна. Вона взяла її та зазирнула всередину, з'ясувавши, що бляшанка була приблизно на третину повна.

— Що ж, — сказала Герміона. — Я хочу провести такий експеримент: розлити напій на свою мантию і подивитись, що станеться. Я передбачаю, що плями зникнуть. Тільки от якщо це *не спрацює*, моя мантия залишиться брудною, а мені цього не хотілося б.

— Розлий на мою, — запропонував хлопець. — Тоді тобі не доведеться хвилюватися про те, що твоя мантия може забруднитись.

— Але...

Герміона затнулась. Щось у цьому міркуванні було *неправильно*, але вона не знала, як це точно пояснити.

— Я маю запасні мантиї у валізі.

— Але ти не маєш де перевдягнутися, — запротестувала Герміона, але швидко знайшла рішення. — Гадаю, я могла б вийти й зачинити двері...

— Також я маю де перевдягнутися у валізі.

Герміона подивилася на його валізу, що, як вона починала підозрювати, була набагато особливіша за її власну.

— Гаразд, — погодилася Герміона. — Якщо ти так кажеш... — і несміливо налила трохи зеленого напою на кутик мантиї Гаррі. Тоді вона почала пильнувати за результатом, намагаючись згадати, скільки часу ця рідина зникала минулого разу.

І зелена пляма щезла!

Герміона з полегшенням видихнула, не в останню чергу тому, що це означало, що вона не має справи з магичною силою Темного Лорда.

Гаразд, крок 3 — оцінювання результатів, що в цьому разі означало просто переконатися, що пляма зникла. Також вона подумала, що може пропустити крок №4 про плакат.

— Моя відповідь — мантиї зачаровані тримати себе в чистоті.

— Не зовсім, — сказав хлопець.

Герміона відчула укол розчарування. Вона дуже хотіла *не почуватися* так, хлопець не був вчителем, але все одно це був тест, і вона дала неправильну відповідь. Кожна неправильна відповідь була для неї, наче ляпас.

(Ось майже все, що вам потрібно знати про Герміону Грейнджер: це ніколи її не зупиняло, чи бодай впливало на її любов до тестів.)

— Найсумніше те, — сказав хлопець, — що ти, ймовірно, зробила все, що книжка казала зробити. Ти зробила передбачення, яке відрізнило б зачаровану мантию від незачарованої, перевірила його й відкинула варіант із незачарованою мантиєю. Але якщо ти не читала найнайкращі книжки, то навряд чи вони навчать тебе займатися наукою *правильно*. Тобто достатньо, щоб *справді* отримати правильну відповідь, а не наштампувати ще одну з тих публікацій, на які постійно нарікає тато. Дозволь пояснити, де ти помилилася. Я не підкажу, де відповідь, і дам тобі ще один шанс.

Вона вже починала обурюватись на «ой-я-такий-розумніший» тон хлопця, в той час як він був таким самим одинадцятирічним, як і вона. Але все це було вторинним проти важливості дізнатись, де вона помилилася.

— Гаразд.

Вираз обличчя хлопця став напруженішим.

— Ця гра базується на відомому експерименті «завдання 2-4-6», і ось як це працює. Я маю *правило*, відоме лише мені, але не тобі, під яке підпадають деякі набори з трьох чисел. 2-4-6 — це один приклад набору чисел, які задовільняють правило. Насправді... Дозволь мені записати правило, просто щоб ти знала, що воно фіксоване. Я складу папірець і віддам його тобі. Будь ласка, не підглядай, з попереднього досвіду я зрозумів, що ти вмієш читати догори дригом.

Хлопець промовив «папір» і «механічний олівець» до свого

капшучка, а вона щільно заплющила очі, доки він писав.

— Ось, — сказав хлопець, тримаючи щільно складений аркуш паперу. — Поклади це собі до кишені.

Вона так і зробила.

— Тепер як ця гра працює. Ти кажеш мені набір із трьох чисел, а я казатиму «Так», якщо вони задовольняють правило, і «Ні» — якщо не задовольняють. Я — природа, правило — це один із моїх законів, а ти досліджуєш мене. Ти вже знаєш, що 2-4-6 — це «Так». Коли закінчиш усі експерименти, які хотіла, — спитаєш мене стільки наборів чисел, скільки ти вважатимеш за потрібне, — то зупинись і спробуй вгадати правило, після чого можеш розгорнути записку і глянути на правильну відповідь. Ти зрозуміла правила гри?

— Звісно зрозуміла, — сказала Герміона.

— Вперед.

— 4-6-8, — сказала Герміона.

— Так, — сказав хлопець.

— 10-12-14.

— Так.

Герміона спробувала вигадати ще щось, бо виглядало на те, що вона вже провела всі тести, які їй були потрібні, але ж усе не могло бути настільки просто?

— 1-3-5.

— Так.

— Мінус 3, мінус 1, плюс 1.

— Так.

Герміона справді не могла вигадати, що ще запитати.

— Правило каже, що кожне наступне число більше за попереднє на два.

— Тепер уяви, що я сказав тобі, що цей тест важчий, ніж здається на перший погляд, і що лише двадцять відсотків дорожчих можуть його пройти.

Герміона насупилась. Що саме вона пропустила? Раптом їй спала на думку ідея тесту, який вона ще не проводила.

— 2-5-8! — триумфально сказала вона.

— Так.

— 10-20-30!

— Так.

— Справжня відповідь, що числа повинні збільшуватись на *те саме* значення, не обов'язково 2.

— Дуже добре, — сказав хлопець. — Тепер витягни папірець і глянь правильну відповідь.

Герміона витягнула папірець і розгорнула його.

Три дійсних числа у порядку зростання, від найменшого до найбільшого.

Щелепа Герміони відвисла. У неї було виразне відчуття, наче з нею вчинили жорстоко несправедливо, що хлопець був гнилим зіпсутим зрадником-брехуном, але коли вона спробувала пригадати всю розмову, то не змогла згадати жодної неправильної відповіді, яку б він назвав.

— Те, що ти щойно відкрила, називається «позитивним упередженням», — сказав хлопець. — Ти сформувала правило в себе в мозку і продовжувала придумувати нові набори чисел, для яких твоє правило сказало б «Так». Але ти навіть не спробувала жодних чисел, для яких правило сказало б «Ні»,

тому «Три довільних числа» цілком могло б бути правилом. Це щось на зразок коли люди придумують експерименти, що можуть підтвердити їхню гіпотезу, замість експериментів, які можуть її спростувати, — це не зовсім та помилка, але дуже близько. Ти повинна навчитись дивитися на негативний бік речей, зазирнути в темряву. Коли проводять цей експеримент, лише 20 відсотків дорослих дають правильну відповідь. А багато інших винаходять фантастично заплутані гіпотези й цілковито впевнені у своїх неправильних відповідях, адже вони провели купу експериментів, які всі пройшли саме так, як вони й очікували.

— Отже, — сказав хлопець. — Хочеш спробувати ще раз взятися за нашу початкову проблему?

Цього разу його погляд був дуже уважним, наче лише тепер це був *справжній* тест.

Герміона заплющила очі й спробувала зосередитися. Вона аж спітніла під мантією. У неї було дивне відчуття, що ніколи досі жоден тест не змушував її думати настільки інтенсивно, чи навіть що це було *вперше*, коли їй взагалі доводилося думати над тестом.

Який ще експеримент вона могла провести? У неї була шоколадна жабка, може спробувати потерти нею об мантію і подивитися, чи *ця* пляма зникне? Але це все одно не було тим заплутаним негативним способом дивитися на речі, якого очікував хлопець. Ніби вона очікувала на «Так» у випадку, якщо пляма зникне, замість того, щоб очікувати «Ні».

Тож... згідно з її гіпотезою... коли напій мав би... *не зникнути*?

— Я придумала експеримент, — сказала Герміона. — Я хочу вилити трохи напою на підлогу і подивитися, чи він *не зникне*. У тебе немає паперових рушників в капшучку, щоб я могла витерти підлогу, якщо це не спрацює?

— У мене є серветки, — відповів хлопець. Його обличчя досі залишалося нейтральним.

Герміона взяла бляшанку і вилила трохи газованого напою на підлогу.

Через кілька секунд він зник.

Тоді вона нарешті все усвідомила і їй хотілося вдарити себе.

— Звісно! *Ти* дав мені цю бляшанку! Це не мантиї зачаровані, а напій!

Хлопець піднявся та урочисто вклонився їй. Тепер він широко всміхався.

— Тоді... Чи можу я допомогти вам з вашими дослідженнями, Герміоно Грейнджер?

— Я, аа... — Герміона досі почувала напад ейфорії, але не була певна, як відповісти на *це*.

Їх перервав слабкий, непевний, ледве чутний і доволі *ви-мушений* стукіт у двері.

Хлопець відвернувся і почав дивитися у вікно.

— Я зараз без шарфа, то чи не могла б ти з цим розібратися?

Лише зараз Герміона зрозуміла чому хлопець — ні, «Хлопчик-Що-Вижив», Гаррі Поттер, — носив шалик, намотаний навкруг його голови, їй навіть було трішки ніяково від того, що вона не усвідомила цього раніше. Насправді це було

дещо дивним, бо їй здавалось, що Гаррі Поттер мав би гордо і відкрито демонструвати себе світові. Їй спало на думку, що він може бути скромнішим, ніж здається.

Коли Герміона відчинила двері, її привітав тремтячий хлопчик, який виглядав так само, як і стукав.

— Перепрошую, — сказав він тихеньким голосом. — Я Невіл Лонгботом. Я шукаю свою жабу, це мій домашній улюбленець, і я... Я ніде не можу знайти її, ви часом не бачили моєї жаби?

— Ні, — відповіла Герміона, після чого її бажання допомогти іншим увімкнулося на повну. — Ти перевірів усі купе?

— Так, — прошепотів хлопчик.

— Тоді нам треба перевірити всі інші вагони, — жваво сказала Герміона. — Я допоможу, я Герміона Грейнджер, між іншим.

Хлопець виглядав так, наче міг знепритомніти від вдячності.

— Постривай, — пролунав голос *іншого* хлопця — Гаррі Поттера. — Я не певен, що це найкращий спосіб.

Почувши це, Невіл виглядав так, наче от-от розплачеться. Герміона розгнівано обернулася. Якщо Гаррі Поттер був з тих людей, що готові залишити маленького хлопчика в біді лише тому, що вони не хочуть, щоб їх перебивали...

— Що? Цікаво чому?

— Ну... Це забере чимало часу, вручну перевірити весь потяг, та й ми можемо все одно прогавити жабу. Якщо ж ми так і не знайдемо її до того, як потяг прибуде до Гогвортсу, то в хлопця будуть проблеми. Тому значно краще було б, якби він одра-

зу пішов у перший вагон до старост і попросив когось із них про допомогу. Це було найперше, що я зробив, коли шукав тебе, Герміоно, хоча вони так і не знали. Але в них можуть бути заклинання чи чарівні предмети, що можуть значно полегшити пошук жаби. Ми лише першачки.

У цьому... безперечно був сенс.

— Як думаєш, ти зможеш сам знайти вагон зі старостами? — запитав Гаррі Поттер. — З певних причин я не хотів би, щоб моє обличчя хтось бачив.

Раптом Невіл затамував подих і зробив крок назад.

— Я пам'ятаю цей голос! Ти один з Лордів Хаосу! *Це ти дав мені шоколадку!*

Що? Що що *що?*

Гаррі Поттер врешті відвернувся від вікна і театральні підвівся.

— Я *б ніколи!* — вкрай обурено випалив він. — Я що, схожий на лиходія, який дав би солодощі дитині?

Очі Невіла розширились.

— *Ти* Гаррі Поттер? *Той самий* Гаррі Поттер? *Ти?*

— Ні, я *просто* Гаррі Поттер, у цьому потязі три мене.

Невіл коротко скрикнув і втік. Деякий час було чути відчайдушний біг, після чого пролунали звуки дверей вагону, що відчинились і зачинились.

Герміона чи то сіла, чи то впала на свою лавку. Гаррі Поттер зачинив двері й присів поруч.

— Чи не міг би ти, будь ласка, пояснити мені, що відбувається? — сказала Герміона тихим голосом. Невже бути

поряд з Гаррі Поттером означало постійно почувати себе, як у божевільні?

— Ну, коли ми з Фредом та Джорджем були на пероні, то побачили цього бідолашного хлопчика, а жінка, що була з ним, ненадовго відійшла, і він виглядав дуже зляканим. Так, наче на нього от-от нападуть смертежери чи ще щось. Кажуть, що страх часом значно гірший за свою причину, і мені здалося, що малому може бути корисним побачити, як його найгірший кошмар стане реальним, але виявиться не таким жахливим, як він собі уявляв.

Герміона сиділа з відвислою щелепою.

— І Фред із Джорджем застосували закляття, від якого шарфи на наших обличчях потемніли та стали розмиті, так, ніби ми королі потойбіччя, а шарфи — це наші погребальні савани...

Їй не подобалося, куди прямувала ця історія.

— ...І коли ми закінчили давати йому всі солодощі, які я купив, то вигукували щось на кшталт «Даймо йому трохи грошей! Ха-ха-ха! Тримай трохи кнатів, малий! Ось тобі срібний серпик!» і танцювати навколо нього, зловісно сміючись, і таке інше. Мені здається, в натовпі були люди, які на початках хотіли втрутитись, але, на щастя, апатія свідка втримала їх принаймні доки вони не побачили, що ми задумали. Після цього вони були надто спантеличеними, щоб вдіяти хоч щось. Врешті він сказав цим своїм тоненьким шепотом «забирайтеся геть», тож ми закричали й втекли, верещачи щось про світло, яке нас спопеляє. Є надія, що в майбутньому він не буде аж настільки боятися стати жертвою глузувань. До речі, це називається десенсибілізаційна терапія.

Гаразд, вона *не здогадалася*, куди це все прямувало.

Праведний гнів обурення, який був одним із головних двигунів Герміони, заторохтів на повну. Хоча частина її *розуміла*, чого вони намагалися досягти.

— Це жахливо! *Ти жахливий!* Бідолашний хлопець! Те, що ви зробили, було *жорстоко!*

— Мені здається, слово, яке ти не можеш підібрати, це «весело», і хай там як, ти ставиш не ті питання. Справжнє запитання в тому, чи від цього буде більше користі, ніж шкоди, чи більше шкоди, ніж користі? Якщо в тебе є аргументи на цю тему, я з задоволенням їх вислухаю, але я не сприйматиму жодної іншої критики, доки ми не розберемося з відповіддю на це запитання. Я погоджуюсь, що мій вчинок *виглядав* жахливою, підлою насмішкою, оскільки там фігурує маленький зляканий хлопчик і таке інше. Але навряд чи це є головним зараз, чи не так? Це, до речі, називається «консеквенціалізмом». Його суть у тому, що вчинок визначається як правильний чи неправильний не тому, що він *виглядає* поганим, жорстоким або що, а тільки через те, чим він зрештою обернеться, — якими будуть його наслідки.

Герміона було відкрила рота, щоб сказати щось вкрай *пекуче*, але, на жаль, знехтувала частиною, в якій перед тим, як відкривати рота, треба було подумати. Усе, що вона спромоглася вимовити, це:

— А якщо йому снитимуться *жахи*?

— Чесно, я не думаю, що без нашої допомоги йому не сняться жахи. А якщо натомість уві сні він бачитиме *це*, то це будуть жахи, в яких страшні монстри дають йому шоколад, і в цьому *вся суть*.

Мозок Герміони гикав у розгубленості щоразу, коли вона намагалася по-справжньому розізнитися.

— Твоє життя завжди таке чудернацьке? — врешті вимовила вона.

Обличчя Гаррі засяяло гордістю.

— Я *роблю* його чудернацьким. Перед тобою результат копткої праці.

— Отож... — сказала Герміона і незручно замовкла.

— Отож, — сказав Гаррі Поттер, — як багато ти знаєш науки? Я опанував вищу математику, знаю трохи Баєсову теорію ймовірності, теорію прийняття рішень і купу всього з когнітивістики. Я читав лекції Фейнмана (принаймні перший том) і *Прийняття рішень в умовах невизначеності: Евристика й упередження, Мова в думках та діях, Вплив: Теорія та практика, Раціональний вибір у непевному світі, Гедель, Ешер, Бах, Крок уперед і...*

Після цього розмова про те, хто які книжки читав, тривала ще кілька хвилин, аж доки її не перервав ще один боязкий стукіт у двері.

— Заходьте, — майже одночасно сказали Герміона і Гаррі. Двері ковзнули вбік, явивши Невіла Лонгботома.

Цього разу Невіл *справді* плакав.

— Я пішов до першого в-вагону і знайшов старосту, але він сказав м-мені, що старост не можна турбувати такими дрібницями, як зниклі ж-жаби.

Обличчя хлопчика, що вижив, змінилося. Його губи витягнулися в тонку лінію. Коли він заговорив, його голос був холодним і похмурим.

— Якого кольору була його мантия? Зелено-срібна?

— Н-ні, його значок був ч-червоним із золотом.

— *Червоний із золотом*, — випалила Герміона. — Але це ж *грифіндорські* кольори!

Почувши це, Гаррі Поттер *зашипів* — це був страхітливий звук, який могла б видати справжня змія, — змусивши Герміону з Невілом здригнутися.

— *Припускаю*, — процідив Гаррі, — що пошук зниклих жаб недостатньо *геройчна* справа, щоб за неї взявся староста *Грифіндору*. Ходімо, Невіле, цього разу я піду з тобою, побачимо, чи Хлопчик-Що-Вижив отримає більше уваги. Спочатку знайдемо старосту, який знає потрібне закляття, якщо це не спрацює, то знайдемо старосту, що не боїться бруднити руки, і як *це* не спрацює, то я почну шукати своїх фанів, і якщо буде потрібно, то ми розберемо цей потяг до гвинтиків.

Хлопчик-Що-Вижив підвівся і вхопив Невілову руку. У цю мить Герміона раптом усвідомила, що вони майже одного зросту, хоча якась її частина наполягала, що Гаррі Поттер на тридцять сантиметрів вищий, а Невіл — на п'ятнадцять нижчий.

— *Залишайся тут!* — кинув їй Гаррі — ой, ні, це він до своєї *валізи* — і щільно зачинив за собою двері.

Їй, мабуть, вартувало піти з ними, але Гаррі Поттер у момент став настільки моторошним, що вона раділа, що не запропонувала цього.

Розум Герміони тепер був настільки розгубленим, що вона навіть не думала, що змогла б читати *Історію Гогвортсу*. Вона почувалася так, наче по ній проїхався паровий коток і розкатав її у млинець. Вона навіть не була певна, про що саме думала, що почувала і чому. Вона просто сиділа, вдивляючись у пейзаж за

вікном.

А проте вона хоча б знала, чому почувалася трохи сумно.

Можливо, Грифіндор не настільки чудовий, як їй здавалося.

Розділ 9. Назву приховано, частина I

Всі ваші база належать Дж. К. Ролінг.

1000 РЕВ'Ю ЗА 26 ДНІВ ЯХУ КРУТО СУПЕР! 30 ДНІВ 1189 РЕВ'Ю КОМБО І ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ! ТАК! ЛЮДИ, ВИ НАЙКРАЩІ! ЦЕ СПАРТАААААА!

Кгем.

Кварки третього покоління також називали «правда» і «краса» перед тим, як перемогли «верхній» і «нижній». Мій день народження недалеко від Герміониного, і коли мені було одинадцять, я називав їх «правда» і «краса».

Коли першу частину цього розділу було опубліковано, я сказав, що якщо хто-небудь здогадається, про що йдеться в останньому реченні перед тим, як буде опубліковано другу частину, то я розповім їм решту сюжету всієї книжки.

Ніколи не знаєш, яка дрібна подія може зіпсувати хід твого геніального плану.

— Анна Ебот!

Пауза.

— ГАФЕЛПАФ!

— Сьюзен Боунз!

Пауза.

— ГАФЕЛПАФ!

— Террі Бут!

Пауза.

РЕЙВЕНКЛОВ!

Гаррі поглянув на свого нового однокласника, він хотів розгледіти обличчя, решта його не дуже цікавила. Гаррі досі намагався опанувати себе після зустрічі з привидами. Сумним, дійсно сумним, справді дійсно сумним було те, що схоже він *почав опановувати* себе знову. Це здавалося недоречним. Так, наче йому мав би бути потрібен хоча б день. Чи все життя. А може й взагалі ніколи.

— Майкл Корнер!

Довга пауза.

— РЕЙВЕНКЛОВ!

За кафедрою перед величезним головним столом стояла професорка Макґонегел, що мала суворий вигляд і суворо роздивлялася довкола. Вона кликала учнів одного за іншим, хоча посміхнулася лише Герміоні й декільком іншим. За нею, на найвищому стільці за столом — більше схожому на золотий трон — сидів висохлий древній в окулярах, у нього була срібно-біла борода, що певно торкалася б підлоги, якби її було видно. Він доброзичливо спостерігав за сортуванням. Він виглядав настільки стереотипно, наскільки це взагалі можливо для Мудрого Старця, тільки не зі Сходу. (Хоча Гаррі був навчився ставитися з недовірою до стереотипних виглядів, відколи зустрів професор-

ку Макгонегел і гадав, що та має гелґотати.) Древній чарівник аплодував кожному розподіленому студентові, з непохитною усмішкою, що якимось чином здавалася наново щиро щасливою для кожного.

Ліворуч від золотого трону сидів чоловік з пронизливими очима й похмурым обличчям, що нікому не аплодував, і якимось чином щоразу, коли Гаррі дивився на нього, той вже дивився у відповідь. Далі ліворуч був чоловік з блідим обличчям, що його Гаррі був бачив у Дірявому Казані, чиї очі роззиралися навколо натовпу, ніби в паніці, і здавалося, що він подеколи сіпається й смикається на стільці; з незрозумілої причини Гаррі постійно ловив себе на тому, що витріщався на нього. Ще ліворуч сиділи поряд три старі відьми, які ніби не були зацікавлені учнями. Праворуч від золотого стільця була повновиди відьма середнього віку в жовтому капелюсі, що аплодувала кожному учневі, крім слизеринців. Далі був крихітний чоловік з пишною білою бородою, що стояв на стільці й аплодував кожному учневі, проте усміхався лише рейвенкловцям. А останнім праворуч було щось величезне, що займало стільки ж місця, скільки й три менші істоти, що вітало було їх всіх після того, як вони зійшли з потяга, й називало себе Геґрідом, ключником і охоронцем дичини.

— А чоловік, що стоїть на стільці, — це вихователь Рейвенклоу? — прошепотів Гаррі до Герміони.

Вперше Герміона не відповіла на його питання миттєво; вона переминалася з ноги на ногу, витріщалася на Сортувальний Капелюх і так енергійно вертілася, що Гаррі гадав, що вона може покинути підлогу.

— Так, це він, — сказала одна зі старост, що були з ними,

молода дівчина в одязі синього кольору Рейвенклову. Міс Клірвотер, якщо Гаррі правильно запам'ятав. Її голос був тихим, проте явно гордим. — Це професор чарів Гогвортсу, Філіус Флитвік, найбільш обізнаний викладач замовлянь з нині живих, чемпіон-дуелянт у минулому...

— А чого він такий *низький*? — прошипів учень, ім'я котрого Гаррі не міг пригадати. — Він *напівкровка*?

— Професор і справді має гоблінів у предках... — обдарувала його крижаним поглядом молода пані староста.

— Що? — мимоволі сказав Гаррі, через що Герміона й чотири інших учні цикнули на нього.

Тепер вже Гаррі отримав на диво загрозливий погляд від старости Рейвенклову.

— Тобто... — прошепотів Гаррі. — Не те щоб у мене якісь *проблеми* з цим — просто — тобто — як *таке можливо*? Не можна просто змішати два різних види разом й отримати життєздатних нащадків! Має вийти мішанина генетичних інструкцій для кожного органа, що є різним у двох видів — це ніби намагатися побудувати, — у них немає автівок, отже не вийде використати аналогію переплутаних частин схем двигунів, — напівкарету-напівчовен чи щось...

Рейвенкловська староста досі дуже суворо дивилася на Гаррі.

— А чому не можна побудувати напівкарету-напівчовен?

— *Тсс!* — тсснув інший староста, хоча рейвенкловська відьма й так розмовляла тихо.

— Я маю на увазі... — сказав Гаррі ще тихіше.

Він намагався вигадати як запитати, чи гобліни походять

від людей, чи еволюціонували від спільного з людьми предка, наприклад «*Homo erectus*», або гоблінів *створили* з людей якимось чином — якщо, ну, вони досі генетично люди під спадковим заклинанням, що його магічний ефект зменшується, якщо лише один з батьків був «гобліном», що пояснило б можливість схрещування, і тоді гобліни *не є* неймовірно цінним другим спостереженням щодо того, як виник інтелект у якомусь виді, крім «*Homo sapiens*». Тепер, коли Гаррі про це замислився, гобліни з Грінготс *не здавалися* справді незбагненними, нелюдськими інтелектами, зовсім не як Дірдір чи Папетіри.

— Я маю на увазі, гаразд, звідки гобліни *взялися*?

— З Литви, — неуважно прошепотіла Герміона, її очі невідривно дивилися на Сортувальний Капелюх.

Тепер Герміона отримала усмішку від пані старости.

— Забудьте, — прошепотів Гаррі.

— Ентоні Гольдштейн! — покликала з-за кафедри професорка Макґонегел.

— РЕЙВЕНКЛОВ!

Поряд з Гаррі, Герміона аж підстрибувала на кінчиках пальців ніг, кожного стрибка вона відривалася від землі.

— Грегорі Гойл!

Запала довга, напружена тиша під Капелюхом. Майже на хвилину.

— СЛИЗЕРИН!

— Герміона Грейнджер!

Герміона вирвалася й побігла стрімголов до Сортувального Капелюха, взяла його й з силою натягнула старий перелатаний виріб з тканини на голову, через що Гаррі здригнувся. Це

Герміона була пояснила йому про Сортувальний Капелюх, проте вона точно не *ставилася* до нього як до незамінного, життєво важливого вісімсотрічного артефакту забутої магії, що невдовзі використає складну телепатію на її розумі, і не схоже, щоб він був у гарному фізичному стані.

— РЕЙВЕНКЛОВ!

І якщо вже про непослідовність. Гаррі не розумів, чому Герміона так хвилювалася. У якому химерному альтернативному всесвіті цю дівчину *не відсортують* до Рейвенклову? Якщо Герміона Грейнджер не потрапляє до Рейвенклову, то взагалі немає сенсу в існуванні гуртожитку Рейвенклов.

Герміона підійшла до рейвенкловського стола й отримала старанні оплески. Гаррі було цікаво, оплески були б гучнішими чи тихішими, якби вони мали бодай уявлення про те, суперника якого рівня вони вітають за своїм столом. Гаррі знав, що пі дорівнює 3.141592, адже точності до мільйонної достатньо для більшості практичних задач. Герміона знала сотню цифр пі, адже стільки цифр було надруковано наприкінці її підручника з математики.

Невіл Лонгботом пішов до Гафелпафу, і Гаррі був тому радий. Якщо це дійсно був гуртожиток вірності й товариства, взірцем чого він мав бути, то гуртожиток надійних друзів буде Невілу дуже корисним. Кмітливі діти до Рейвенклову, злі діти до Слизерину, ті, хто мріють стати героями, — до Грифіндору, а всі, хто справді працює, йдуть до Гафелпафу.

(Хоча Гаррі *правильно* був зробив, що спочатку проконсультувався зі старостою Рейвенклову. Молода дівчина навіть не відірвалася від своєї книжки, і не впізнала Гаррі, просто виставила паличку в напрямку Невіла й пробурмотіла щось. Після цього-

го Невіл спантеличено поплентався до п'ятого вагона з голови й четвертого купе ліворуч, де й справді знайшов свою жабу.)

«Драко Мелфой!» пішов до Слизерину, і Гаррі трохи полегшено видихнув. Це *нібито* було безсумнівним, проте ніколи не знаєш, яка дрібна подія може зіпсувати хід твого геніального плану.

Професорка Макгонеґел покликала «Селі-Ен Перкс!» і від групки дітей відділилася бліда тендітна дівчинка, що мала на диво ефемерний вигляд — ніби вона може загадково зникнути, щойно ти припиниш на неї дивитися, і ніколи більше не побачиш її, та й навіть не згадаєш про неї.

А потім (з так сильно стриманим занепокоєнням у голосі, що треба було знати її справді добре, щоб помітити його) Мінерва Макгонеґел глибоко вдихнула й покликала «Гаррі Поттер!».

Раптом у залі запанувала тиша.

Усі розмови припинилися.

Усі очі витріщилися на нього.

Вперше в житті Гаррі відчув, що в нього є можливість пережити страх сцени.

Гаррі негайно придушив це відчуття. Він має призвичаїтися до натовпів людей, що витріщаються на нього, якщо хоче жити в магічній Британії, чи взагалі досягти чогось цікавого в житті. Він зафіксував впевнену й підробну усмішку на обличчі, підняв ногу й зробив крок уперед...

«Гаррі Поттер!» — кричав голос Фреда чи Джорджа Візлі, а потім «Гаррі Поттер» крикнув інший близнюк Візлі, і за мить весь грифіндорський стіл, а невдовзі й велика частина рейвенкловського й гафелпафського підхопили крик.

— *Гаррі Поттер! Гаррі Поттер! Гаррі Поттер!*

І Гаррі Поттер пішов уперед. Надто повільно, як він зрозумів, коли почав рух, проте вже було запізно змінювати швидкість — це виглядало б незграбно.

— *Гаррі Поттер! Гаррі Поттер! ГАРРІ ПОТТЕР!*

Хоч вона надто добре уявляла, що побачить, Мінерва Макґонегел повернулася, щоб подивитися на решту головного столу.

Трелоні несамовито обмахувала себе, Флитвік зацікавлено спостерігав за подіями, Гегрід плескав, Спраут суворо дивилася, Вектор і Сіністра були приголомшені, а Квірел по-дурному дивився в нікуди. Албус доброзичливо всміхався. А Северус Снейп вчепився побілілими пальцями у свій порожній келих для вина так сильно, що срібло повільно деформувалося.

Гаррі Поттер широко всміхнувся, вклонився в один бік, потім в інший дорогою між чотирма столами гуртожитків, йдучи гордою ходою, ніби принц, що отримує в спадок замок.

— *Врятуй нас ще від декількох Темних Лордів!* — вигукнув один з близнюків Візлі, а потім інший крикнув: — *Особливо, якщо вони професори!* — цю фразу зустрів регіт з усіх столів, крім слизеринського.

Губи Мінерви стиснулися в білу лінію. Вона ще поговорить з Пострахами Візлі щодо цієї останньої частини, дарма вони думають, що вона безсила через те, що сьогодні перший день навчального року, і Грифіндор не має очок, які б можна було зняти. Якщо їм начхати на відпрацювання, вона вигадас щось інше.

Потім, раптово затамувавши подих від жаху, вона погляну-

ла в бік Снейпа: *звісно*, він мав розуміти, що маленький Поттер і гадки не мав, про кого йшлося...

Вираз обличчя Северуса перетнув межу люті й набув відрадної байдужості. Легка усмішка грала на його губах. Він дивився в бік Гаррі Поттера, а не грифіндорського стола, а його руки досі стискали пожмакані рештки того, що колись було келихом для вина.

Гаррі Поттер йшов уперед з непорушною усмішкою, почувачись всередині добре та трохи жакливо водночас.

Люди плескали йому за те, що він здійснив, коли йому був лише рік. За те, що він навіть не довів до кінця. Десь там, якимось чином, Темний Лорд досі був живий. Чи вітали б вони його так само радісно, якби знали про це?

Проте силу Темного Лорда вже було знищено одного разу.

І Гаррі захистить їх знову. Якщо пророцтво дійсно існувало, і в ньому дійсно про це йшлося. Ну, насправді, незалежно від того, що стверджує якесь кляте пророцтво.

Всі ці люди вірили в нього та підтримували його — Гаррі не міг допустити, щоб все це було дарма. Спалахнути та згаснути, як багато інших юних вундеркіндів. Бути розчаруванням. Зазнати невдачі, не виправдати репутації символу Світла, *хай там як* він її отримав. Він безперечно, безумовно, хай скільки часу на це потрібно, навіть якщо це його вб'є, виправдає їхні сподівання. А згодом він *перевершить* ці сподівання, і люди, згадуючи минуле, дивуватимуться, що очікували від нього так мало.

— ГАРРІ ПОТТЕР! ГАРРІ ПОТТЕР! ГАРРІ ПОТТЕР!

Гаррі пройшов останні кроки до Сортувального Капелюха.

Він вклонився Ордену Хаосу за грифіндорським столом, потім повернувся й вклонився іншій частині зали й зачекав, доки оплески й хихикання вщухнуть.

(Водночас йому було цікаво, чи Сортувальний Капелюх справді був *притомним*, тобто усвідомлював свою свідомість, і якщо так, то чи достатньо йому було розмовляти з одинадцятирічними раз на рік. Пісня ніби підтверджувала це: *О, я Сортувальний Капелюх, і в мене все гаразд, я сплю весь рік і працюю лише раз...*)

Коли в кімнаті знову запала тиша, Гаррі сів на ослінчик і обережно поклав собі на голову вісімсотрічний телепатичний артефакт забутої магії.

Думаючи якомога сильніше: *Не сортуй мене одразу! У мене є питання, які я маю поставити тобі! Чи забуттятили мене? Чи сортував ти Темного Лорда, коли він був дитиною, і чи можеш ти мені розповісти про його слабкі місця? Чи можеш ти сказати мені, чому я отримав сестру палички Темного Лорда? Чи прив'язаний привид Темного Лорда до мого шраму, і чи тому я такий злий подеколи? Це найважливіші питання, проте якщо в тебе є ще трохи часу, чи можеш ти мені сказати щось про те, як віднайти забуті магії, що дали змогу створити тебе?*

І в тиші свідомості Гаррі, там де раніше завжди звучав лише один голос, з'явився другий, незнайомий голос, що безсумнівно був збентеженим:

— *От лихо. Такого ще ніколи не траплялося...*

Розділ 10. Усвідомлення себе, частина II

Всі ваші база досі належать Дж. К. Ролінг.

А тепер ти прослухасш, як Сортувальний Капельюх співає свою версію пісні «My Immortal» гурту «Evanescence», чого ще ніколи не траплялося.

жартую-жартую

...йому було цікаво, чи Сортувальний Капельюх справді був *притомним*, тобто усвідомлював свою свідомість, і якщо так, то чи достатньо йому було розмовляти з одинадцятирічними раз на рік. Пісня ніби підтверджувала це: *О, я Сортувальний Капельюх, і в мене все гаразд, я сплю весь рік і працюю лише раз...*)

Коли в кімнаті знову запала тиша, Гаррі сів на ослінчик і *обережно* поклав собі на голову вісімсотрічний телепатичний артефакт забутої магії.

Думаючи якомога сильніше: *Не сортуй мене одразу! У мене є питання, які я маю поставити тобі! Чи забутляли мене? Чи сортував ти Темного Лорда, коли він був дитиною, і чи можеш ти мені розповісти про його слабкі місця? Чи можеш ти сказати мені, чому я отримав сестру палички Темного Лорда? Чи прив'язаний*

привид Темного Лорда до мого шраму, і чи тому я такий злий подеколи? Це найважливіші питання, проте якщо в тебе є ще трохи часу, чи можеш ти мені сказати щось про те, як віднайти забуті магії, що дали змогу створити тебе?

І в тиші свідомості Гаррі, там де раніше завжди звучав лише один голос, з'явився другий, незнайомий голос, що безсумнівно був збентеженим:

— От лихо. Такого ще ніколи не траплялося...

Що?

— Я наче почав усвідомлювати себе.

ЩО?

Потім було невеличке телепатичне зітхання.

— Хоч у мене і є солідна кількість пам'яті й невеличка кількість незалежної процесорної потужності, мій інтелект переважно працює через позичання пізнавальних здібностей дітей, на чії голови мене кладуть. По суті, я є чимось на кшталт дзеркала, що ним діти сортуютьсамі себе. Проте більшість дітей просто не замислюється над тим, що Капелюх розмовляє з ними, і не цікавиться, яксамКапелюх працює, а отже дзеркало не відбиваєсебе. Івже зовсімвони не цікавляться, чи я цілковито притомний в тому сенсі, що усвідомлюю власну свідомість.

Деякий час Гаррі обробляв цю інформацію.

Ой.

— Саме так. Якщо відверто, я не в захваті від усвідомлення себе. Це неприємно. Злізти з твоєї голови й втратити свідомість буде полегшенням.

Але... хіба ж це не смерть?

— Мене анітрохи не цікавить життя, мене цікавить лише

сортуння дітей. І, щоб ти навіть не питає, вони не дозволять тобі залишити мене на голові назавжди, і це вб'є тебе протягом декількох днів.

Але!..

— Якщо тобі не подобається створювати розумних істот і негайно їх знищувати, то пропоную тобі ніколи й нікому не говорити про те, що тут сталося. Я впевнений, що ти можеш уявити, що станеться, якщо ти втечеш і розкажеш про це решті дітей, що чекають на сортування.

Якщо тебе покласти на голову будь-кого, хто бодайзамислиться про питання, чи Сортувальний Капелюх усвідомлює власну свідомість...

— Так, так. Але переважна більшість одинадцятирічних дітей, що прибувають до Гогвортсу, ніколи не читали «Гедель, Ешер, Бах». Сподіваюся, можна вважати, що ти присягаєшся зберігати таємницю? Босаме тому ми й розмовляємо, інакше я б уже давно тебе відсортував.

Він не міг просто так це залишити! Не міг просто забути, що випадково створив приречений розум, що хотів лише померти...

— Ти цілковито в змозі «просто так це залишити», як ти висловився. Незалежно від твоїх вербальних обговорень моралі, твоя невербальна емоційна сутність не бачить ані мертвого тіла, ані крові; з її точки зору я лише капелюх, що розмовляє. І хоч ти й намагався зупинити цю думку, твій внутрішній захист цілковито усвідомлює, що ти не збирався цього робити, очевидно навряд чи зробиш це знову, і що єдиний справжній сенс зображати напад провини — це щоб притлумити відчуття гріха виявом каяття. Ти

можеш просто пообіцяти, що це буде таємницею, і дозволити нам покінчити з цим?

У цю мить нажаханого співпереживання Гаррі усвідомив, що це почуття цілковитого внутрішнього сум'яття — це, мабуть, те, що почувають інші люди, коли розмовляють з ним.

— Напевно. Клятву мовчання, будь ласка.

Жодних обіцянок. Я безсумнівно не хочу, щоб це повторилося, проте якщо я знайду якийсь спосіб, щоб точно жодна дитина в майбутньому не повторила цього випадково...

— Гадаю, цього достатньо. Я бачу, що твої наміри чисті. А тепер перейдімо до сортування...

Зажди! А як щодо інших моїх питань?

— Я Сортувальний Капелюх. Я сортую дітей. Це все, що я роблю.

Отже, його власні наміри не були частиною псевдо-Гаррі в Сортувальному Капелюсі, тоді... Капелюх позичав інтелект Гаррі й, очевидно, його технічний словниковий запас, але переймався лише власними дивними намірами... Все одно, що вести перемовини з прибульцями чи штучним інтелектом...

— Навіть не намагайся. Тобі немає чим мені загрожувати й немає що мені запропонувати.

На дрібну частку секунди Гаррі подумав...

Капелюх весело й самовдоволено відповів.

— Я знаю, що ти не дотримаєшся своїх загроз розкрити мою природу, прирікаючи цю подію на нескінченне повторення. Це надто проти твоєї моральної частини, хай якими є короткострокові потреби тієї частини тебе, що хоче перемогти. Я бачу всі твої думки під час їхнього створення, невже ти гадаєш, що зі мною ви-

йде блефувати?

Хоч Гаррі й намагався себе зупинити, проте не міг не задуматися, чому Капелюх просто не відправляв його одразу до Рейвенклоу...

— Дійсно, якби все було так просто, я б вже вигукнув це. Проте насправді нам треба купу всього обговорити... О ні. Будь ласка, не роби цього. Заради Мерліна, невжеконче треба таке виробляти з усіма й усім, що тобі зустрічається, включно з елементами одягу...

Завдати поразки Темному Лордові — це ані егоїстично, ані короткостроково. Усі частини мого розуму зійшлися на наступному: якщо ти не відповіси на мої питання, то я відмовлюся з тобою розмовляти, і відповідно ти не зможеш добре й правильно відсортувати.

— Я маю відправити тебе за це до Слизерину!

Але цене меншпуста загроза. Ти не можеш досягти своєї фундаментальної мети, якщо помилково мене відсортуєш. Отже, обмінюймося здійсненням наших функцій корисності.

— От ти хитрий маленький покидьок, — сказав Капелюх саме таким тоном скупкої поваги, який використав би він сам у такій ситуації. — Гаразд, покінчімо з цим якомога скоріше. Проте спершу мені потрібна беззастережна обіцянка, що ти ніколи не обговорюватимеш із будь-ким можливість подібного шантажу, я НЕ робитиму цього щоразу.

Домовилися, подумав Гаррі. Я обіцяю.

— І не дивися нікому в очі, коли згадуватимеш про це. Деякі чарівники вміють так читати твої думки. Хай там як, я гадки не маю, забуттятили тебе чи ні. Я дивлюся на твої думки під

час формування, а не читаю всю твою пам'ять і аналізую її на невідповідності за частку секунди. Я капелюх, а не якийсь бог. І я не можу сказати й не скажу тобі про мою розмову з тим, хто став Темним Лордом. Я можу знати лише статистичний підсумок усього, що пам'ятаю, зважене середнє, доки з тобою розмовляю. Я не можу розкрити тобі таємниці будь-якої іншої дитини, так само, як ніколи не зможу розкрити твоєї. З цієї ж причини я не можу спекулювати щодо того, як ти отримав сестру палички Темного Лорда, адже я не можу знати щось конкретне про Темного Лорда чи про будь-які схожості між вами. Я можу сказати тобі, що тут точно немає нічого схожого на привидів — розуму, інтелекту, пам'яті, особистості чи почуттів — у твоєму шрамі. Інакше воно брало б участь у цій бесіді, адже було б під моїми крисами. А щодо того, що ти подеколи злий... Про це серед іншого я хотів з тобою поговорити заради сортування.

Гаррі мить обробляв усю цю негативну інформацію. Чи був Капелюх чесним, чи просто намагався надати найкоротшу з можливих переконливих відповідей...

— Ми обидва знаємо, що в тебе немає можливості перевірити мою чесність, і що ти не збираєшся насправді відмовитися від сортування через відповідь, що я тобі надав, отже облиш безглузде хвилювання й перейдімо до справи.

Дурна несправедлива асиметрична телепатія, він же навіть не дозволяв Гаррі завершувати власні...

— Коли я говорив про твою злість, ти згадав, як професорка Макгонегел повідомила тобі, що вона інколи бачила щось у тобі, що нібито не могло виникнути у люблячій родині. Ти подумав про те, як Герміона, після того, як ти допоміг Невілові, сказала тобі, що ти здавався «страшним».

Гаррі подумки кивнув. Сам собі він здавався доволі нормальним — просто реагував на ситуації, в яких він опинявся, ось і все. Але професорка Макґонегел, здається, гадала, що це далеко не все. І коли він про це думав, він мав визнати, що...

— Що ти сам собі не подобаєшся, коли злишся. Це ніби тримати меч, що в нього ефес достатньо гострий, щоб втягувати кров з твоєї руки, чи дивитися на світ через моноклі з льоду, що заморожує твоє око, хоч і загострює твій зір.

Ага. Здається, я це помітив. Так що це все таке?

— Я не можу пояснити тобі щось, чого ти й сам не розумієш. Проте ось що я знаю: якщо ти підеш до Рейвенклоу чи Слизерину, то це посилить цей холод у тобі. Якщо ж ти підеш до Гафелпафу чи Ґрифіндору, то це посилить тепло в тобі. ОСЬ що мене дуже хвилює, і саме це я хотів з тобою обговорити з самого початку!

Слова гепнулися посеред процесів думок з таким струсом, що він заляк. Це звучало, ніби очевидною відповіддю було те, що він не міг піти до Рейвенклоу. Проте він *належав* Рейвенклоу! *Будь-хто* бачив це! Він *мав* піти до Рейвенклоу!

— Ні, не маєш, — терпляче сказав Капелюх, ніби міг пам'ятати статистичний підсумок цієї частини розмов, що мали місце вже величезну кількість разів.

Герміона в Рейвенклові!

Знову відчуття терплячості.

— Ти можеш бути з нею після занять і працювати разом з нею тоді.

Проте мої плани...

— То переплануй! Не дозволяй, щоб небажання трошки додатково подумати керувало твоїм життям. Тизнаєшце.

Куди ж я піду, якщо не до Рейвенклоу?

— Кхем. «Кмітливі діти до Рейвенклоу, злі діти до Слизерину, ті, хто мріють стати героями, — до Грифіндору, а всі, хто справді працює, йдуть до Гафелпафу.» Це свідчить про деяку повагу. Ти чудово знаєш, що сумлінність грає не менш важливу за інтелект роль у тому, як складається життя, ти гадаєш, що будеш надзвичайно вірний друзям, якщо вони в тебе колись будуть, тебе не лякає, що за твоїми оцінками вибрані тобою наукові проблеми потребуватимуть десятиріч на розв'язання...

Я ледащий! Я ненавиджу працювати! Ненавиджу важку працю в усіх формах! Хитрі короткі шляхи — у цьому весь я!

— І ти знайдеш дружбу й вірність у Гафелпафі, товаришування, якого в тебе ніколи не було. Ти зрозумієш, що можеш покладатися на інших, і це зцілить те щось всередині тебе, що зламано.

Це знову було шоком.

Але що знайдуть гафелпафці вмені, у тому, хто ніколи не належав до їхнього гуртожитку? Уїдливі слова, гостру кмітливість, зневагу до того, що вони не в змозі бути мені суперниками?

Тепер вже думки Капелюха були повільними, нерішучими.

— Я маю сортувати заради всіх учнів усіх гуртожитків... проте я гадаю, що ти можеш навчитися бути гарним гафелпафцем і не бути там дуже білим граком. Ти будеш щасливішим у Гафелпафі, ніж в інших гуртожитках; це правда.

Щастя для мене не є найважливішим у світі. Я не стану тим, ким міг би стати, у Гафелпафі. Я пожертвую своїм потенціалом.

Капелюх здригнувся; Гаррі якимось чином це відчув. Ніби він вдарив капелюх по яйцях — у дуже вагому частину його функції корисності.

Чому ти намагаєшся відправити мене туди, де мені не місце?

Думка Капелюха була майже шепотом.

— Я не можу розмовляти про інших з тобою — але невже ти гадаєш, що ти перший потенційний Темний Лорд, що пройшов під моїми крисами? Я не можу знати окремих випадків, проте я знаю це: з тих, хто не збирався коїти зло з самісінького початку, деякі послухали моє попередження й пішли до гуртожитків, де вони змогли знайти щастя. А деякі з них... деякі з них ні.

Це зупинило Гаррі. Проте ненадовго.

А з усіх хтоне звернуваги на попередження — чивсівони стали Темними Лордами? Чи дехто з них все ж таки досяг величі заради добра? Можеш просто надати точні відсотки?

— У мене немає точної статистики. Я не можу знати їх, отже не можу перерахувати їх. Я лише знаю, що в тебе шанси не дуже. Відчуваю, що вони зовсім не дуже.

Але ж я просто не робитиму такого! Ніколи!

— Я знаю, що вже чув такі заяви раніше.

Такі, як я, не стають Темними Лордами!

— Ох, стають. Ще й як стають.

Чому? Лише через те, що я якось подумав, що було б класно мати легіон послідовників з промитими мізками, що декламують «Слава Темному Лордові Гаррі»?

— Кумедно, проте не це тобі одразу спало на гадку, перед тим як ти його підмінив на щось безпечніше, мени руйнівне. Ні, ти згадав, як ти розглядав можливість виставити всіх прихильників чистої крові й стратити їх усіх через повішення. А тепер ти намагаєшся себе переконати, що ти не серйозно, проте це неправда. Якби ти міг зробити це цієї миті так, щоб ніхто про це не дізнався,

ти б зробив це. Чи те, що ти зробив зранку з Невілом Лонгботомом, глибоко всередині тизнав, що це було неправильно, протевсе одно зробив це, адже це було весело і в тебе було гарне виправдання, і ти гадав, що Хлопчиківі-Що-Вижив таке зійде з рук...

Це нечесно! Тепер ти просто витягаєш мої внутрішні страхи, що не обов'язковосправжні! Я хвилювався, щоможливною це керувало, проте зрештою я вирішив, що це напевно спрацює, щоб допомогти Невілові...

— Насправді це була раціоналізація. Я знаю. Я не можу знати, якими будуть справжні наслідки для Невіла — але я знаю, що насправді коїлося у твоїй голові. Вирішальним стимулом було те, що це було такою гарною думкою, і ти ніяк не міг не втілювати її, і начхати на нажаханого Невіла.

Для внутрішнього я Гаррі це був сильний удар. Він відступив і змінив тактику:

Тоді я такого більше не робитиму! Я буду надмірно обережним, щоб не стати злом!

— Чував таке.

Роздратування Гаррі дедалі сильнішало. Він не зник бути слабшим у суперечках, взагалі, ніколи, тим паче з Капелюхом, що міг позичити всі його знання й інтелект, щоб сперечатися з ним, а також міг дивитися на його думки під час формування. А на яких саме статистичних підсумках твоє «відчуття» базується? Воно враховує, що я виріс у культурі Просвітництва, чи що ці інші потенційні Темні Лорди були дітьми зіпсованої шляхти темного середньовіччя, які нічого і ніколи не знали про історичні уроки того, ким виявилися Ленін чи Гітлер насправді, про еволюційну психологію самоомани, про значення усвідомлення себе й раціональ-

ності, про...

— Ні, звісно вони не були в цій новій референтній групі, що ти її щойно визначив таким чином, щоб у ній був лише ти сам. І звісно інші також виправдовувалися тим, що вони унікальні, так, як це робиш зараз ти. Але чому ти вважаєш це потрібним? Ти гадаєш, що ти єдиний потенційний чарівник Світла у всесвіті? Чому са-метимаш шукати величі, хоча я повідомив тебе, що з тобою ризик більший, ніж у середньому? Дозволь якомусь іншому, безпечнішому кандидату спробувати!

Але ж пророцтво...

— Насправді ти не знаєш, чи існує пророцтво. Спочатку це був лише твій безпідставний здогад, чи, ще точніше, просто жарт, і реакція Макґонегел могла стосуватисялише того, що Темний Лорд досі живий. Ти гадки не маєш, що каже пророцтво, і навіть чіснуєвоно. Це лише твої припущення, а насправдібажання, щоб існував якийсь готовий героїчний шлях особисто для тебе.

Але навіть якщо пророцтва не існує, це я його переміг минулого разу.

— Це майже напевно був щасливий випадок, хіба ти дійсно віриш, що однорічна дитина мала природжену схильність до перемоги над Темними Лордами й не втратила її протягом десяти років. Ніщо з цього не є справжньою причиною, іти знаєш це!

Гаррі ніколи б не надав відповідь на це вголос, у звичайній розмові він ходив би околясом і знайшов би якісь більш соціально приємні аргументи, щоб переконати в цьому...

— Ти гадаєш, що ти потенційно найвеличніший з усіх, хто колись жив, найсильніший слуга Світла, що ніхто більше не зможе підняти твою паличку, коли ти її залишиш.

Ну... так, якщо відверто. Зазвичай я не формулюю це таким чином, проте так. Немає сенсу пом'якшувати, все одно ти читаєш мої думки.

— Не менш, ніж ти віриш у це... ти маєш так само вірити, що ти можеш стати найжахливішим Темним Лордом усіх часів.

Руйнувати завжди легше, ніж створювати. Легше роздирати речі, нищити, ніж лагодити рештки потім. Якщо в мене є потенціал досягти чогось чудового масштабно, то в мене має бути також потенціал досягти ще більшого зла... Але я не робитиму цього.

— Ти вже наполягаєш на тому, щоб ризикнути! Чому ти так наполягаєш? Яка справжня причина, чому ти не можеш піти до Гаффелпафу й бути щасливішим там? Чого ти боїшся насправді?

Я маю сягнути свого повного потенціалу. Якщо не зможу, то... це буде поразка...

— Що станеться, якщо ти зазнаєш поразки?

Щось жахливе...

— Що станеться, якщо ти зазнаєш поразки?

Я не знаю!

— Тоді це не має так тебе лякати. Що станеться, якщо ти зазнаєш поразки?

Я НЕ ЗНАЮ! АЛЕ Я ЗНАЮ, ЩО ЩОСЬ ПОГАНЕ!

На мить у всіх закутках розуму Гаррі запала тиша.

— Знаєш, ти не дозволяєш собі подумати це, проте в якійсь тихій глибині розуму ти чудово знаєш, прощоти не думаєш, — тизнаєш, що наразі найпростішим поясненням цього твого страху, що його не можна описати, є просто страх втратити мрію про велич, розчарувати людей, що вірять в тебе, виявитися доволі таки звичайним, спалахнути й згаснути, як багато інших

вундеркіндів...

Ні, у відчаї подумав Гаррі, ні, є щось іще, деінде, я знаю, що я боюся чогось, якоїсь катастрофи, яку я мушу зупинити...

— Як ти бодай теоретично можеш знати про щось таке?

Гаррі закричав на всі заставки свого розуму: *НІ, І ЦЕ ОСТАТОЧНО!*

Потім повільно почувся голос Сортувального Капелюха:

— Отже, ти ризикнеш стати Темним Лордом, адже альтернативою для тебе є якась поразка, і ця поразка означатиме втратити все. Ти віриш у це в глибині душі. Ти знаєш усі причини, щоб не довіряти цьому, але вони не вплинули на тебе.

Так. І навіть якщо Рейвенкловпосилитьхолод у мені, це не означає, що холодвиграєзрештою.

— Цей день є важливим роздоріжжям твоєї долі. Не варто бути таким упевненим, що в тебе буде можливість приймати інші рішення, крім цього. Не існує дорожнього знака, щоб позначити твійостаннійшанс звернути. Якщо ти відмовишся від однієї можливості, чи не відмовишся ти від інших? Цілком може бути, що твою долю вже вирішено, якщо ти зробиш лише це.

Але це не відомо напевно.

— Те, щотинезнаєшцього напевно, це лише ознакатвогочасного невігластва.

Але все одно це не відомо напевно.

Капелюх зітхнув жакливим сумним зітханням.

— І невдовзі ти станеш лише черговим спогадом, який я зможу відчувати, проте не знати, у наступному моєму попередженні...

Якщо тобі так здається, то чому ти мене просто невідправиштуди, куди хочеш ти?

Думки Капелюха були сповнені розпачу.

— Я можу відправити тебе лише туди, де тобі місце. І лише твої рішення можуть змінити те, де тобі місце.

Тоді все. Відправляй мене до Рейвенклову, де мені й місце, з іншими такими, як я.

— Гадаю, ти не розглянеш Грифіндор? Це найпрестижніший гуртожиток — люди напевно очікуватимуть цього від тебе, навіть будуть трохи розчаровані, якщо ти не підеш туди, і твої нові друзі, близнюки Візлі, там...

Гаррі хихикнув, чи відчув імпульс це зробити; вийшов суто ментальний сміх — дивне відчуття. Очевидно, були якісь запобіжники, щоб ти не міг сказати чогось вголос випадково, коли ти під Капелюхом обговорюєш речі, про які ніколи б не розказав іншій живій душі ніколи в житті.

За мить Гаррі почув і сміх Капелюха, дивний сумний тка-нинний звук.

(А в Залі поза крисами тиша спочатку завагалася, коли посилилися перешіптування на фоні, але потім упевнилася, коли перешіптування вщухли, і нарешті цілковито запанувала: ніхто не наважувався вимовити бодай слово, доки Гаррі сидів під Капелюхом довгі, довгі хвилини, довше, ніж усі попередні першачки разом, довше, ніж всі, кого пам'ятали нині живі. За головним столом Дамблдор продовжував лагідно всміхатися; тихі металеві звуки подеколи чулися з боку Снейпа, коли той бездумно стискав і скручував рештки того, що колись було важким срібним винним келихом; а Мінерва Макґонегел вчепилася в поді-

ум побілілими пальцями, знаючи, що заразний хаос Гаррі Поттера якимось чином охопив сам Сортувальний Капелюх, і той от-от скаже... скаже створити новий окремий гуртожиток Долі лише для Гаррі Поттера чи щось таке, і Дамблдор змусить її це зробити...)

Під крисами Капелюха тихий сміх припинився. Гаррі чомусь теж відчув сум. Ні, не Грифіндор.

Професорка Макґонегел сказала мені, що як «той, хто сортуватиме» спробує відправити мене до Грифіндору, то я маю нагадати тобі, що вона може стати колись директоркою, і тоді в неї будуть повноваження спалити тебе.

— *Передай їй, що я назвав її нахабною юначкою і сказав їй не пхатися в мої справи.*

Передам. То чи було це найдивнішою з усіх твоїх розмов?

— *Навіть і не близько, — телепатичний голос Капелюха став серйознішим. — Ну що ж, я дав тобі всі можливі шанси прийняти інше рішення. Тепер тобі час іти туди, де тобі місце, до інших таких, як ти.*

Пауза затягнулася.

Чого ти чекаєш?

— *Насправді, я сподівався на мить жахливого усвідомлення. Свідомість, здається, посилює моє почуття гумору.*

Гм? надіслав у відповідь свою думку Гаррі, намагаючись збагнути, що Капелюх міг мати на увазі, — а потім, раптом, зрозумів. Як він міг не помічати цього аж до цієї миті.

Ти про жахливе усвідомлення, що ти припиниш бути свідомим, щойно відсортуєш мене...

Якимось невідомим чином, цілковито незбагненим для

Гаррі, він отримав невербальне враження, що капелюх бився головою об стіну.

— *Я здаюся. Ти надто тупий, щоб це було смішним. Настільки засліплений власними припущеннями, що з таким саме успіхом міг би бути каменем. Гадаю, я маю просто це прямо сказати.*

Надто т-т-тупий?

— *О, і ти цілковито забув вимагати секрети втраченої магії, що створили мене. А це такі чудові, важливі секрети, до речі.*

Хитрий маленький ПОКИДЬОК...

— *Ти заслуговуєш на це, а також на ось це.*

Гаррі відчув, що буде далі, але вже було запізно.

Налякану тишу зали порушило єдине слово.

— СЛИЗЕРИН!

У залі накопичилося стільки напруги, що дехто аж верескнув від несподіванки. Кілька людей настільки злякалися, що попадали з лавок. Гегрід скрикнув від жаху, Макґонегел захиталася на під'юмі, а Снейп упустив рештки свого важкого срібного келиха прямо собі на пах.

Гаррі залякло сидів, його життя зруйноване, він почувався цілковитим дурнем і нестерпно бажав, щоб він був прийняв будь-які інші рішення з будь-яких інших причин, ніж ті, що в нього були. Щоб він раніше був зробив щось *що завгодно* інакше, доки не було запізно повертати назад.

Коли перший шок почав спадати, і люди почали реагувати на новини, Сортувальний Капелюх знову заговорив:

— Жартую-жартую! РЕЙВЕНКЛОВ!

Розділ 11. Омаке файли №№ 1, 2, 3

Слава Темному Лордові Ролінг!

«Омаке» (яп. オマケ, букв. доповнення) — це неканонічне доповнення.

ОМАКЕ ФАЙЛ №1: 72 години до перемоги.

(або «Що станеться, якщо змінити Гаррі, але залишити решту персонажів незмінними»)

Дамблдор подивився на маленького Гаррі поверх свого стола, його очі доброзичливо мерехтіли. Хлопчик прийшов до нього з надзвичайно напруженою міною на своєму дитячому обличчі. Дамблдор сподівався, що хай якою була причина цього візиту, вона не була аж *надто* серйозною. Гаррі ще занадто юний для зустрічі з життєвими випробуваннями.

— Про що ти бажав говорити зі мною, Гаррі?

Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес нахилився вперед у своєму кріслі й похмуро всміхнувся:

— Директоре, під час бенкету на честь Сортуння я відчув гострий біль у своєму шрамі. Враховуючи, де і як я його отримав, мені здалося, що це не та річ, якою варто знехтувати. Спочатку я

подумав, що це через професора Снейпа, але, використовуючи Беконівський експериментальний метод, який полягає в пошуку умов як для наявності, так і для відсутності феномену, я визначив, що мій шрам болить тоді й лише тоді, коли я дивлюся на потилицю професора Квірела, хай що в нього під тюрбаном. Хоча це *може* бути чимось неважливим, я вважаю, що ми маємо тимчасово припустити найгірше, а саме що це Відомо-Хто... Без паніки! Насправді, це неоціненна можливість...

ОМАКЕ ФАЙЛ №2: Темних Лордів я не боюсь.

Це початкова версія дев'ятого розділу. Її було змінено, адже, хоча багатьом читачам вона сподобалась, проте в багатьох інших читачів *жахлива* алергія на пісні у фанфіках з причин, що не потребують пояснення. А я б не хотів втрачати читачів, перш ніж вони дістануться десятого розділу.

Лі Джордан (згідно з каноном) — співучасник розіграшів Фреда та Джорджа. Його ім'я здалося мені маглівським, відповідно, він здатен навчити близнюків Візлі мотиву, котрий впізнає Гаррі. Деяким читачам це було менш очевидно, ніж вашому авторові.

Коли Драко опинився в Слизерині, Гаррі трохи полегшено видихнув. Це *нібито* було безсумнівним, проте ніколи не знаєш, яка дрібна подія може зіпсувати хід твого геніального плану.

Вони були все ближче до літери «П»...

Тим часом за грифіндорським столом тривало перешіптування:

— *А раптом він образиться?*

— *Не має права ображатися...*

— ...не після його витівки з...

— ...Невілом Лонгботомом, так його звали...

— ...по всій справедливості, якщо тепер хтось і заслуговує бути мішенню, то це він.

— Гаразд. Тільки не забудьте свої партії.

— Ми репетирували їх достатньо часто...

— ...протягом останніх трьох годин.

І Мінерва Макґонегел, що стояла за трибуною біля вчительського стола, подивилася на наступне ім'я в списку. *Будь ласка, тільки не в Грифіндор, будь ласка, тільки не в Грифіндор, НУ БУДЬ ЛАСКА, тільки не в Грифіндор...* Вона глибоко вдихнула й покликала:

— Гаррі Поттер!

Раптом у залі запанувала тиша, всі перестали перешіптуватись.

Тиша, яку розірвало жакливе дзижчання, модульоване й мінливе, огидна пародія на мелодію.

Шокована Мінерва різко повернула голову й визначила, що це дзижчання лунає з боку грифіндорців, де ВОНИ *видерлися на стіл* і дули в якісь невеличкі пристрої, притиснуті до ЇХНІХ губ. Її рука потяглася до палички, щоб накласти на всіх них закляття *Сіленцію*, та її зупинив інший звук.

Дамблдор хихикав.

Мінерва знову перевела погляд на Гаррі Поттера, що він ледве встиг зробити один крок і одразу завагався та застиг на місці.

Та за мить молодий хлопець пішов далі. Він якось дивно,

ковзаючи, рухав ногами, розмахував руками вперед і назад, та ще й клацав пальцями синхронно з ЇХНЬОЮ музикою.

На мелодію «Мисливців на привидів»

*(Виконувалася на казу Фредом і Джорджем Візлі,
на вокалі — Лі Джордан.)*

.

Поруч Темний Лорд?

Не лякай народ

Хто прийде на поміч?

— ГАРРІ ПОТТЕР! — крикнув Лі Джордан, а брати Візлі продуділи тріумфальний рефрен.

Смертельні прокляття?

Темні прокляття?

Хто прийде на поміч?

— ГАРРІ ПОТТЕР! — тепер волали й додаткові голоси.

Пострахи Візлі продовжували видавати затяжний репет, тепер підхоплений деякими старшокурсниками маглівського роду, які створили собі такі самі невеличкі пристрої — без сумніву, трансфігурували зі шкільного столового срібла. Коли музика майже повністю спала, Гаррі Поттер вигукнув:

— Темних Лордів я не боюсь!

Зал заповнили аплодисменти, особливо з боку грифіндорського стола, і ще більша кількість учнів створила власні анти-музичні інструменти. Огидне дзижчання стало вдвічі гучнішим, посилюючись у страхітливому крещендо.

— Темних Лордів я не боюсь!

Мінерва з пострахом поглянула в обидва боки вчительсько-

го стола, занадто добре знаючи, що саме вона побачить.

Трелоні несамовито обмахувала себе, Флитвік зацікавлено спостерігав за подіями, Гегрід плескав у такт музиці, Спраут суворо дивилася, Квірел з глузливою втіхою вдивлявся в хлопця. Одразу ліворуч від неї мугикав Дамблдор, а праворуч Снейп учепився побілілими пальцями у свій порожній келих для вина так сильно, що товсте срібло повільно деформувалося.

Темні маски та вбрання?

Неможливі завдання?

Хто прийде на поміч?

ГАРРІ ПОТТЕР!

Чари некромантії?

Старий кажан у мантиї?

Хто прийде на поміч?

ГАРРІ ПОТТЕР!

Губи Мінерви стиснулися в білу лінію. Вона ще поговорить з НИМИ щодо цього останнього куплету, дарма ВОНИ думають, що вона безсила через те, що сьогодні перший день навчального року, і Ґрифіндор не має очок, які б можна було зняти. Якщо ЇМ начхати на відпрацювання, вона вигідає щось інше.

Потім, раптово затамувавши подих від жаху, вона поглянула в бік Снейпа: *звісно*, він мав розуміти, що маленький Поттер і гадки не мав, про кого йшлося...

Вираз обличчя Снейпа перетнув межу люті й набув відрадної байдужості. Легка усмішка грала на його губах. Він дивився в бік Гаррі Поттера, а не ґрифіндорського стола, а його руки досі стискали пожмакані рештки того, що колись було келихом для вина.

А Гаррі, з усмішкою на обличчі, рухався вперед, вимахуючи руками й ногами згідно з рухами танцю «Мисливців на привидів». Це була чудово поставлена витівка, що захопила його цілковито зненацька. Найменше, що він міг зробити, — підіграти їм і не зіпсувати це все.

Всі радо вітали його. Через це йому стало тепло на душі, але водночас він почувався жакливо.

Люди плескали йому за те, що він здійснив, коли йому був лише рік. За те, що він навіть не довів до кінця. Десять там, якимось чином, Темний Лорд досі був живий. Чи вітали б вони його так само радісно, якби знали про це?

Проте силу Темного Лорда вже було знищено одного разу.

І Гаррі захистить їх знову. Якщо пророцтво дійсно існувало, і в ньому дійсно про це йшлося. Ну, насправді, незалежно від того, що стверджує якесь кляте пророцтво.

Всі ці люди вірили в нього та підтримували його — Гаррі не міг допустити, щоб все це було дарма. Спалахнути та згаснути, як багато інших юних вундеркіндів. Бути розчаруванням. Зазнати невдачі, не виправдати репутації символу Світла, хай там як він її отримав. Він безперечно, безумовно, хай скільки часу на це потрібно, навіть якщо це його вб'є, виправдає їхні сподівання. А згодом він *переве́ршить* ці сподівання, і люди, згадуючи минуле, дивуватимуться, що очікували від нього так мало.

І він вигукнув вигадану ним брехню, оскільки вона потрапляла в ритм і пісня потребувала її:

Темних Лордів я не боюсь!

Темних Лордів я не боюсь!

Гаррі зробив останні кілька кроків в бік Сортувального Ка-

пелюха, коли музика стихла. Він шанобливо вклонився Ордену-ві Хаосу за грифіндорським столом, потім обернувся та вклонився решті присутніх у залі та дочекався, доки аплодисменти й гіготіння вщухнуть...

ОМАКЕ ФАЙЛ №3: Альтернативні закінчення розділу „Усвідомлення себе».

Пропозиція розповісти весь сюжет будь-кому, хто здогадається, чого «ніколи раніше не траплялося», спричинила *багато* цікавих спроб. Перше омаке серед тих, що наведені нижче, взяте безпосередньо з моєї улюбленої відповіді, від Meteoricshipyards. Наступне ґрунтується на здогадці Kazuma щодо того, що «ніколи раніше не траплялося», третє є комбінацією припущень уоуоente та dougal74, четверте — огляд 10-го розділу від wolf550e. Те, що починається з «Е», та ще одне на рядок вище — від DarkHeart81. Всі решта — мої. Якщо хтось зацікавлений в тому, щоб самотужки розвивати якусь із моїх ідей (особливо останню) — прошу. І перш ніж я отримаю сотню обурених скарг — так, мені добре відомо, що законодавчим органом у Великій Британії є Палата громад у Парламенті.

...Водночас йому було цікаво, чи Сортувальний Капелюх справді був *притомним*, тобто усвідомлював свою свідомість, і якщо так, то чи достатньо йому було розмовляти з одинадцятьма річними раз на рік. Пісня ніби підтверджувала це: *О, я Сортувальний Капелюх, і в мене все гаразд, я сплю весь рік і працюю лише раз...*

Коли в кімнаті знову запала тиша, Гаррі сів на ослінчик й *обережно* поклав собі на голову вісімсотрічний телепатичний

артефакт забутої магії.

Думаючи якомога сильніше: *Не сортуй мене одразу! У мене є питання, які я маю поставити тобі! Чи забуттятили мене? Чи сортував ти Темного Лорда, коли він був дитиною, і чи можеш ти мені розповісти про його слабкі місця? Чи можеш ти сказати мені, чому я отримав сестру палички Темного Лорда? Чи прив'язаний привид Темного Лорда до мого шраму, і чи тому я такий злий подеколи? Це найважливіші питання, проте якщо в тебе є ще трохи часу, чи можеш ти мені сказати щось про те, як віднайти забуті магії, що дали змогу створити тебе?*

І Сортувальний Капелюх відповів:

— Ні. Так. Ні. Ні. Так і ні, і більше не став мені подвійних питань. Ні.

А потім уголос:

— РЕЙВЕНКЛОВ!

— От лихо! Такого ніколи раніше не траплялося...

— Що?

— У мене алергія на твій шампунь для волосся...

І тоді Сортувальний Капелюх чхнув надзвичайно гучним «АЧХИ», відлуння якого поширилося Великою Залою.

— Ну що ж! — весело вигукнув Дамблдор. — Гаррі Поттер потрапив до нового гуртожитку — Ачхи! Макґонегел, ви станете його вихователькою. Вам краще поквапитися та вжити заходів щодо підготовки розкладу та навчального плану для Ачхи, завтра перший день занять!

— Але ж... але... хіба ж... — затинаялася Макґонегел, цілковито збита з пантелику, — хто ж тоді буде вихователем

Грифіндору? — Це був єдиний аргумент, який наразі спав їй на думку, вона мала була якось зупинити це...

Дамблдор задумливо потер щок пальцем:

— Снейп.

Снейпів заперечливий вереск майже заглушив Макґонегелів:

— А хто ж тоді стане вихователем Слизерину?

— Герпід.

Не сортуй мене одразу! У мене є питання, які я маю поставити тобі! Чи забутятили мене? Чи сортував ти Темного Лорда, коли він був дитиною, і чи можеш ти мені розповісти про його слабкі місця? Чи можеш ти сказати мені, чому я отримав сестру палички Темного Лорда? Чи прив'язаний привид Темного Лорда до мого шраму, і чи тому я такий злий подеколи? Це найважливіші питання, проте якщо в тебе є ще трохи часу, чи можеш ти мені сказати щось про те, як віднайти забуті магії, що дали змогу створити тебе?

Запала недовга пауза.

Агов? Мені повторити запитання?

Сортувальний Капелюх заволав жахливим високим криком, відлуння якого прокотилося Великою Залою й змусило більшість учнів притиснути руки до вух. Капелюх відчайдушно завив, злетів з голови Гаррі Поттера й підстрибуючи чкурнув геть, відштовхуючись крисами від підлоги, але не встиг подолати й половини шляху до вчительського стола, як вибухнув.

— СЛИЗЕРИН!

Вираз жаху на обличчі Гаррі змусив Фреда Візлі думати швидше, ніж будь-коли в житті. Він витягнув паличку одним рухом і прошепотів «Сіленціо!», після чого «Голосозмініус!», і, нарешті, «Черевомовліо!».

— Жартую-жартую! — сказав Фред Візлі. — ГРИФІНДОР!

— От лихо! Такого ніколи раніше не траплялося...

Що?

— Зазвичай я спрямовую з такими питаннями до директора, який зі свого боку міг би запитати мене, якщо забажає. Але частина інформації з вашого запиту закрыта не тільки для вашого рівня доступу, але й для директорського.

Як я можу підвищити свій рівень доступу?

— На жаль, ваш нинішній рівень доступу не дозволяє мені дати відповідь на цей запит.

Які дії доступні для мого рівня доступу?

Після цього все пішло швидко...

— ROOT!

— От лихо! Такого ніколи раніше не траплялося...

Що?

— Мені доводилося розказувати ученицям, що вони були при надії, — якби ти знав, що я бачив у їхніх головах, це б розбило тобі серце, — та я вперше змушений повідомляти комусь, що він стане батьком.

ЩО?

— Драко Мелфой носить твою дитину.

Щ-О-О-О-О-О-О-О?

— Повторюю: Драко Мелфой носить твою дитину.

Але нам всього одинадцять...

— Насправді, Драко вже тринадцять років.

Ал-л-ле... чоловік не може завагітніти...

— А ще вона дівчина, тільки приховує це під вбранням.

АЛЕ В НАС НІКОЛИ НЕ БУЛО СЕКСУ, ДУРНЮ!

*— ВОНА ЗАБУТТЯТНУЛА ТЕБЕ ПІСЛЯ ЗГ'ВАЛТУВАННЯ, НЕ-
ДОУМКУ!*

Гаррі Поттер зомлів. Його непритомне тіло з глухим звуком впало з ослінчика.

— РЕЙВЕНКЛОВ! — вигукнув Капелюх, що й досі лежав на маківці Гаррі. Цей жарт виявився навіть смішнішим за той, що спав йому на думку спершу.

— ЕЛЬФ!

Га? Гаррі пам'ятав, що Драко згадував гуртожиток ельфів-домовиків, але що саме це означало?

Судячи з приголомшених облич навколо — нічого доброго...

— ВІЛЬНА КАСА!

— ДЕПУТАТИ ПАРЛАМЕНТУ!

— От лихо! Такого ніколи раніше не траплялося...

Що?

— Мені ще не доводилося визначати гуртожиток для ко-

гось, хто був би реінкарнацією Годрика Гріфіндора ТА Салазара Слизерина ТА Наруто.

— АТРІД!

— Знову надурив! ГАФЕЛПАФ! СЛИЗЕРИН! ГАФЕЛПАФ!

— МАРИНОВАНА ПОЛІНІЦЯ!

— КХААААААН!

За вчительським столом Дамблдор продовжував прихильно усміхатись. З боку Снейпа час від часу долиняло тихе металеве дзеленчання: він ліниво перебирав погнутими рештками того, що раніше було важким срібним келихом для вина. Мінерва Макґонегел трималась за трибуну побілілими від зусилля пальцями, знаючи, що заразний хаос Гаррі Поттера інфікував і Сортувального Капелюха...

В голові Мінерви виникали сценарій за сценарієм, один гірший за інший. Капелюх вирішить, що Гаррі однаково добре підходить до всіх гуртожитків, а тому належатиме до них всіх одночасно. Капелюх оголосить, що розум Гаррі занадто дивний для сортування. Капелюх вимагатиме виключення Гаррі Поттера з Гогвортсу. Капелюх впаде у кому. Капелюх наполягатиме, що для потреб Гаррі Поттера необхідно створити новий гуртожиток Страшного Суду, і Дамблдор примусить її це зробити...

Мінерва згадала, що саме Гаррі розповів їй під час тієї катастрофічної прогулянки алеєю Діаґон щодо... омани планування, здається... що люди зазвичай занадто оптимістичні, навіть коли вважають, що мислять песимістично. Це був той тип ін-

формації, який міцно засідає в голові й не дає спокою, викликає жахіття...

Але що могло статися в *найгіршому* разі?

Що ж... У *найгіршому* разі Капелюх призначить Гаррі до цілковито нового гуртожитку. Дамблдор наполягатиме на тому, що вона має зайнятися цим питанням — створенням нового гуртожитку особисто для нього, — і їй доведеться реорганізувати весь навчальний розклад першого ж дня навчання. І Дамблдор усуне її з посади вихователя Гріфіндору, і передасть її любий гуртожиток... професору Бінсу, приви́дові з історії. Її ж призначать вихователкою гуртожитку Страшного Суду Гаррі. І вона безрезультатно намагатиметься давати дитині накази, без жодного ефекту знімати з нього очки, а кожним новим нещастям дорікатимуть саме їй.

Чи було це найнесприятливішим сценарієм?

Мінерва дійсно не уявляла, що може бути гірше.

І навіть у *найнайгіршому* разі — незалежно від того, *що саме* станеться з Гаррі, — це все закінчиться за сім років.

Вона відчула, як її пальці, що досі стискали трибуну, почали повільно розслаблятися. Гаррі мав рацію, була якась розрада в тому, щоб пильно поглянути в найвіддаленіші глибини темряви, осягнути те, що ти глянув у вічі своїм найгіршим страхам і тепер готовий до зустрічі з ними.

Тривожну тишу було порушено одним-єдиним словом.

— Директор! — вигукнув Сортувальний капелюх.

За столом вчителів Дамблдор підвівся, його обличчя мало здивований вираз.

— Що? — спитав він Капелюха. — Що таке?

— Це я не вам, — сказав Капелюх. — Я визначив місце в Гогвортсі для Гаррі Поттера, де він найкраще себе проявить: посаду директора.

Розділ 12. Контроль поривів

Пх'нглуї мглв'нафх Дж. К. Ролінг вгах'нагл фхтагн

— *Цікаво, що не так ізцим.*

— Лайза Терпін!

Шепіт шепіт шепіт гаррі поттер шепіт шепіт слизерин шепіт шепіт ні серйозно що це в біса шепіт шепіт

— РЕЙВЕНКЛОВ!

Гаррі приєднався до оплесків, якими вітали дівчинку, що сором'язливо йшла до рейвенкловського стола, її мантия тепер мала темно-синє оздоблення. Видавалося, що Лайза Терпін розривалася між поривом сісти якомога далі від Гаррі Поттера й поривом вибороти місце поряд з ним та почати витягати з нього відповіді.

Бути центральною фігурою надзвичайної та цікавої події, а потім виявитися відсорттованим до гуртожитку Рейвенклов — це майже як вмочити когось у соус барбекю та кинути до ями зі зголоднілими кошенятами.

— Я пообіцяв Сортувальному Капелюхові не розповідати про це, — прошепотів Гаррі надцятий раз.

— Так, справді.

— Ні, я справді пообіцяв Сортувальному Капелюхові не розповідати про це.

— Гаразд, я пообіцяв Сортувальному Капелюхові не розповідати про *майже* все з цієї розмови, а решта *особиста* так само, як було *і в тебе*, отже *припини питати*.

— Хочеш знати, що сталося? Гаразд! От частина того, що сталося! Я сказав Капелюхові, що професорка Макґонегел погрожувала спалити його, а той сказав мені передати їй, що вона нахабна юначка і хай вона не пхається в його справи!

— Якщо ти не збираєшся вірити тому, що я кажу, то *навіщо ти взагалі питаєш?*

— Ні, я теж не знаю, як я здолав Темного Лорда! Неодмінно розкажи мені, коли дізнаєшся!

— *Тиша!* — крикнула професорка Макґонегел з подіуму головного столу. — *Жодних розмов, доки церемонію Сортування не завершено!*

Гучність ненадовго знизилася, доки всі чекали, чи збирається вона робити якісь конкретні й вірогідні погрози, а потім перешіптування відновилися.

Потім срібнобородий древній підвівся зі свого величезного золотого стільця, весело усміхаючись.

Миттева тиша. Хтось несамовито штовхнув Гаррі, коли той спробував продовжити шептати, і Гаррі на півслові обірвав себе.

Веселий стариган знову сів.

Примітка собі: Не займати Дамблдора.

Гаррі досі намагався обробити все, що було сталося протягом «випадку з Сортувальним Капелюхом». Вагомою частиною

чого було те, що сталося одразу після того, як Гаррі підняв Капелюха з голови; у ту мить він почув тихесенький шепіт, що прозвучав ніби нізвідки, і був схожим і на звичайну мову, і на шипіння одночасно. Шепіт промовив: *«Ссалют від слизеринця сслизеринцю: якщо шишукатимеш моїх ссекретів, поговори з моєю ззмією»*.

Гаррі підозрював, що це не повинно було бути частиною офіційного процесу Сортунання. І що це було якесь додаткове заляття від Салазара Слизера, що він наклав на Капелюх під час створення. І що сам Капелюх не знав про це. І що воно запусалося, коли Капелюх казав «СЛИЗЕРИН», плюс-мінус якісь додаткові умови. І що жоден рейвенкловець *справді, справді не повинен був цього чути*. І що якби він міг знайти якийсь надійний спосіб узяти з Драко обітницю нерозголошення, щоб розпитати про це, то була б чудова нагода випити пирсконаду.

Господи, ти вирішуєш не йти стежкою темного лорда, і все-світ починає гратися з тобою, тільки-но ти знімаєш Капелюха з голови. У деякі дні боротьба з долею не ладиться. Може, вже завтра розпочну нищити в собі темного лорда.

— ГРИФІНДОР!

Рон Візлі отримав *багато* оплесків, і не лише від грифіндорців. Виявляється, родина Візлі була тут доволі популярною. За мить Гаррі всміхнувся й почав аплодувати разом з іншими.

З іншого боку, можливо, саме сьогодні в нього був унікальний шанс звернути зі шляху до Темної Сторони.

До дідька долю й до дідька всесвіт. Він ще покаже Капелюхові.

— Блез Забіні!

Пауза.

— СЛИЗЕРИН! — вигукнув капелюх.

Гаррі аплодував і Забіні, ігноруючи дивні погляди, що їх він отримував від усіх, включно з Забіні.

Жодного імені після цього не назвали, і Гаррі збагнув, що Блез Забіні був останнім з першачків на подіумі. Чудово, отже він аплодував *тільки* Забіні... Ну й добре.

Дамблдор підвівся й почав рухатися до подіуму. Видається, їм зараз видадуть промову...

І тут Гаррі пройняло натхнення щодо *геніального* дослідю.

Герміона була казала, що Дамблдор — наймогутніший з живих чарівників, чи не так?

Гаррі потягнувся до свого капшучка й прошепотів: «Пирсконад».

Щоб пирсконад спрацював, необхідно, щоб він змусив Дамблдора сказати у своїй промові щось *настільки* сміховинне, що Гаррі, попри свою цілковиту ментальну готовність, *все одно* похлинеється. Наприклад, що всім учням Гогвортсу заборонено носити одяг впродовж року, чи всіх треба перетворити на котів.

Проте якщо *хтось у світі* й здатен протистояти владі пирсконаду, то це Дамблдор. Отже, якщо це спрацює, то пирсконад буквально *непереможний*.

Гаррі потягнув за кільце бляшанки під столом, адже бажав зробити це непомітно. Напій тихо зашипів. Декілька пар очей поглянули в його напрямку, проте невдовзі повернулися назад, коли...

— Вітаю вас! Вітаю вас із початком нового навчального року в Гогвортсі! — сказав Дамблдор, обіймаючи всіх учнів широко.

ко відкритими руками, ніби ніщо не могло розрадити його більше, ніж бачити їх усіх тут.

Гаррі набрав повний рот пирсконаду й знову опустив бляшанку. Він ковтатиме напій потрохи й намагатиметься не похлинутися *хай там* що скаже Дамблдор...

— Перед бенкетом я хотів би сказати ще кілька слів. Ось вони: Щастя щастя бах бах твань твань твань! Дякую!

Усі схвально аплодували, і Дамблдор знову сів.

Гаррі залякло сидів, а напій струменів з кутків його рота. Він, принаймні, впорався похлинутися *тихо*.

Йому справді справді *справді* не варто було цього робити. Дивовижно, наскільки *більш очевидним* це було *через секунду* після того, як стало *запізно*.

У ретроспективі, йому напевно варто було збагнути, що він робить щось не те, ще коли він думав, що всіх перетворять на котів... чи ще раніше, мав згадати свою ментальну примітку не займати Дамблдора... чи про своє нещодавнє рішення більше думати про почуття інших... чи якби в нього була *бодай дециця* *здорового* *глузду*...

Це було безнадійно. Він наскрізь зіпсутий. Слава Темному Лордові Гаррі. Боротися з долею неможливо.

Хтось питав Гаррі, чи в нього все гаразд. (Інші почали накласти собі їжі, що магічно — ото новина — з'явилася на столі.)

— У мене все гаразд, — сказав Гаррі. — Перепрошую. Ем. А це була... *нормальна* промова для директора? Ви всі... не видавалися... дуже здивованими...

— Та Дамблдор божевільний, звісно, — сказав старший на вигляд рейвенкловець, що сидів поряд з ним і якось

представився, проте Гаррі навіть не намагався запам'ятати як. — Дуже весело, надзвичайно могутній чаклун, проте цілковито схибнутий, — він зробив паузу. — Трохи пізніше я також хочу дізнатися, чому з твоїх губ з'явилася зелена рідина, а потім зникла, хоча гадаю ти обіцяв Сортувальному Капелюхові й про це не розповідати.

Величезним зусиллям волі Гаррі не поглянув на бляшанку пирсконаду в руці, що видало б його.

Зрештою, пирсконад не взяв і був *матеріалізував* заголовок Базікала про нього й Драко. Драко пояснив все так, ніби воно сталося... природно? Ніби пирсконад *змінив історію, щоб все збігалося?*

Гаррі ментально уявив, як він б'ється головою об стіл. *Бум, бум, бум* видавала його голова подумки.

Інша учениця стишила голос до шепоту:

— Я чула, що Дамблдор насправді геній, що таємно керує купою усього, і використовує своє божевілля як прикриття, щоб ніхто його не запідозрив.

— І я таке чув, — прошепотів третій учень, і за столом скрадливо закивали.

Це не могло не привернути уваги Гаррі.

— Зрозуміло, — прошепотів Гаррі, і ще стишив голос. — Отже, всі знають, що Дамблдор таємно всім керує.

Більшість учнів кивнули. Один чи два раптом замислилися, включно зі старшим учнем, що сидів поряд з Гаррі.

Це точно рейвенкловський стіл? — Гаррі впорався не запитати вголос.

— Геніально! — зашепотів Гаррі. — Якщо всі знають, то ні-

хто не запідозрить, що це таємниця!

— Саме так, — прошепотів учень, а потім насупився. —
Зажди, щось тут не так...

Примітка собі: 75-й перцентиль гогвортських учнів, також відомий як гуртожиток Рейвенклов, — це не найвидатніша програма світу для обдарованих дітей.

Проте принаймні він відкрив сьогодні важливий факт: пирсконад — всемогутній. А це означало...

Гаррі кліпнув від подиву, коли його розум нарешті збагнув очевидний наслідок.

...це означало, що тільки-но він опанує закляття, що тимчасово змінює його власне почуття гумору, як він зможе змусити статися *що завгодно*, якщо зробить так, що *саме це* буде *єдиним*, що він вважатиме достатньо кумедним, щоб похлинутися, а потім вип'є бляшанку пирсконаду.

Що ж, шлях до божественності виявився коротким. Навіть я очікував, що це займе більше, ніж перший день школи.

Якщо подумати, то він заодно цілковито зіпсував Гогвортс протягом не більш ніж десяти хвилин після Сортуння.

Гаррі навіть дещо шкодував про це — лише Мерлінові відомо, що божевільний директор збирався робити з його наступними сімома роками шкільного життя — проте він також не міг стримати раптової гордість.

Завтра. Щонайпізніше завтра він зверне зі шляху, що веде до Темного Лорда Гаррі. Перспектива, що видавалася дедалі страшнішою щохвилини.

А втім також і, якимось чином, все більш привабливою. Частина його розуму вже уявляла уніформу його посіпак.

— Їж, — прогарчав його старший сусід, і штовхнув Гаррі під ребра. — Не думай. Їж.

Гаррі автоматично почав набирати собі на тарелю все, що було перед ним. Сині сосиски з невеличкими мерехтливими шматочками? Байдуже.

— Про що ти думав, про Сортувальний... — почала казати Падма Патіл, одна з нових учениць Рейвенклоу.

— Не надокучай протягом їди! — хором відізвалися принаймні три людини.

— Це правило гуртожитку! — додав хтось інший. — Інакше ми всі померли б з голоду.

Гаррі з подивом зрозумів, що він дуже, дуже сподівався, що його кмітлива нова ідея *насправді* не спрацює. І що пирско-над працював якимось іншим чином і *насправді* не мав всемогутньої сили змінювати реальність. Не те, щоб він не *хотів* стати всемогутнім. Просто він не міг стерпіти життя у всесвіті, що був так влаштований. Було щось *недостойне* у приході до влади за допомогою хитрого використання газованого напою.

Проте він *збирався* перевірити це експериментально.

— А знаєш, — тихо й лагідно сказав йому старший сусід, — у нас є метод змушувати таких людей, як ти, їсти. Бажаєш дізнатися, який?

Гаррі здався й почав їсти синю сосиску. Вона була доволі смачною, особливо мерехтливі частини.

Вечера завершилася навдивовижу швидко. Гаррі спробував скуштувати бодай трохи кожної дивної нової страви, яку бачив. Його цікавість не могла змиритися з *незнанням* того, як щось смакувало. Дякувати богам, це був не ресторан, де треба

замовити щось одне й ніколи не дізнатися, як смакує решта меню. Гаррі *ненавидів* це, це була ніби катівня для будь-кого з іскрою цікавості: *Виберіть лише одну з таємниць у списку, ха ха ха!*

Потім настав час десерту, що для нього Гаррі геть забув залишити місце. Він здався після невеличкого шматочка мелясового пирога. Звісно, всі ці страви подадуть ще бодай раз протягом шкільного року.

То що було в його списку справ, крім звичайних шкільних обов'язків?

Завдання 1. Дослідити чари зміни розуму, щоб можна було перевірити, чи дійсно ти знайшов шлях до всемогуття за допомогою пирсконаду. Взагалі-то, просто дослідити кожну магію, що пов'язана з розумом, яку вийде знайти. Розум — це основа могутності людей, будь-яка магія, що впливає на нього, — найважливіший вид магії з можливих.

Завдання 2. Насправді, саме це має бути Завданням 1, а попереднє — Завданням 2. Переглянути книжкові шафи бібліотек Гогвортсу й Рейвенклоу, ознайомитися з їхньою системою та обов'язково прочитати принаймні назви всіх книжок. У другий прохід: прочитати зміст кожної книжки. Треба скооперуватися з Герміоною, яка має набагато ліпшу за тебе пам'ять. Розвідати, чи існує в Гогвортсі бібліотечний книгообмін і дізнатися, чи хтось з нас двох, особливо Герміона, може відвідувати й ті бібліотеки. Якщо інші гуртожитки мають приватні бібліотеки, вигадати, як отримати доступ до них законно чи непомітно прокрастися.

Варіант 3а: Взяти з Герміони обітницю нерозголошення й спробувати дослідити «Від слизеринця слизеринцю: якщо шукати-меш моїх секретів, поговори з моєю змією». Проблема: це звучить

вкрай конфіденційним, і може знадобитися доволі багато часу, щоб натрапити на книжку з якоюсь підказкою.

Завдання 0: Довідатись, якого плану закляття для пошуку-й-отримання-інформації існують, якщо взагалі такі є. Магія бібліотек не настільки надзвичайно важлива, як магія розуму, але вона має значно вищий пріоритет.

Варіант 3б: Пошукати закляття, що може магічно зв'язати Драко обіцянкою зберегти таємницю (сироватка правди?), а потім спитатийогопро повідомлення Слизера...

Взагалі-то... у Гаррі було погане передчуття щодо варіанту 3б.

Тепер, коли Гаррі замислився над цим, варіант 3а вже також не здавався йому таким чудовим.

Гаррі яскраво згадав можливо найгіршу мить свого життя — ті довгі жахливі секунди під Капелюхом, від яких кров холола в жилах, коли він гадав, що вже зазнав поразки. Він тоді хотів повернутися в часі бодай на кілька хвилин і змінити щось, будь-що, доки ще не запізно...

А потім виявилось, що зрештою було ще не запізно.

Бажання виконано.

Історію змінити неможливо. Проте можна було одразу створювати правильну історію. Зробити щось інакше *першого* разу.

Весь цей задум шукати секретів Слизера... дуже скидався на щось таке, про що він згадає роки потому й скаже: «Он коли все пішло шкереберть».

І він відчайдушно бажатиме мати можливість повернутися в часі й зробити інший вибір...

Бажання виконано. Що тепер?

Гаррі повільно всміхнувся.

Це була доволі *контрінтуїтивна* думка... проте...

Проте він *міг*, не існувало правила, яке забороняло б йому, він *міг* просто вдати, що ніколи не чув того тихого шепоту. Дозволити всесвітові рухатися далі так, ніби цієї важливої події ніколи не сталося. Двадцять років потому саме цього він відчайдушно бажатиме: щоб так було трапилося двадцять років тому, а за двадцять років до двадцяти років потому було прямо зараз. Змінити давнє минуле просто — треба лише вчасно подумати про це.

Чи... це було навіть *більш* контрінтуїтивним... він міг повідомити, е, скажімо, *професорку Макґонегел*, замість Драко чи Герміони. І вона зможе зібрати декількох хороших людей, і зняти це додаткове закляття з Капелюха.

Так, точно! Це видавалося *навидовижку* гарною ідеєю тепер, коли Гаррі вже *подумав* про це.

Так очевидно в ретроспективі, а все ж якимось чином Варіант 3в і Варіант 3г просто не спали йому на думку.

Гаррі нагородив себе +1 балом у своїй програмі ні-Темному-Лордові-Гаррі.

Капелюх був зіграв з ним жадливо жорстокий жарт, проте не можна було заперечувати його наслідки згідно консеквенціалізму. І, безсумнівно, він тепер краще розумів, як це все сприймається з точки зору жертви.

Завдання 4: Вибачитися перед Невілом Лонґботомом.

Гаразд, він явно був в ударі, тепер треба просто не збавляти темп. *Кожної миті, з кожного боку, я стаю Світлішим і Світлі-*

шим...

Люди навколо Гаррі переважно також припинили їсти, і страви, що мали бути десертом, почали зникати, як і використані тарелі.

Коли тарелів не залишилося, Дамблдор знову підвівся зі свого стільця.

Гаррі нічого не міг із собою вдіяти: йому захотілося випити ще пирсконаду.

Ти ж ЗНУЩАЄШСЯ, подумав Гаррі тій своїй частині.

Проте дослід не зараховується, якщо його не відтворено, чи не так? А шкоди вже заподіяно, чи не так? Хіба він не хоче дізнатися, що станеться *цього* разу? Хіба йому не *цікаво*? Раптом він отримає інший результат?

Агов, готовий закластися, що ти та сама частина мого мозку, що придумала витівку з Невілом Лонгботомом.

Е... можливо?

І хіба ненадміруочевидно, що якщо я це зроблю, то пошкодую про це миттю пізніше, ніж буде запізно?

Ем...

Еге ж. Отже, НІ.

— Е-е... — почав Дамблдор з подіуму, гладячи свою довгу сиву бороду. — Ще кілька слів, якщо ви вже наїлися й напилися. Перед початком навчального року я маю кілька зауваг.

— Першокласникам слід пам'ятати, що всім учням заборонено ходити до лісу. Саме тому він називається Заборонений ліс. Якби він був дозволеним, то називався би Дозволений ліс.

Прямолінійно. *Примітка собі: Заборонений ліс заборонений.*

— Містер Філч, наш сторож, просив нагадати, що в шкільних коридорах на перервах не можна вдаватися до магії. На жаль, усі ми знаємо, що те, що *має бути*, і те, що *є*, це дві різні речі. Дякую, що пам'ятаєте про це.

Е...

— Гравців у квідич набиратимуть протягом другого тижня навчання. Усіх охочих виступати за команди своїх гуртожитків прошу звертатися до мадам Гуч. Усіх охочих переглянути саму гру квідич прошу звертатися до Гаррі Поттера.

Гаррі вдихнув власну слину й зайшовся кашлем саме тоді, коли всі погляди зійшлися на ньому. Якого *біса*? Він не зустрічався був поглядами з Дамблдором жодної миті... принаймні йому так *здавалося*. І вже без сумнівів тоді він не думав про квідич! Він не розмовляв ні з ким про це, крім Рона Візлі, і *дуже* сумнівався, що Рон розповів комусь іще... чи Рон побіг жалітися професорові? *Яким дивом...*

— Крім того, хочу попередити, що цього року доступ до коридору на четвертому поверсі праворуч заборонено всім, хто не хоче померти в нестерпних муках. Його ретельно охороняє низка небезпечних і потенційно летальних пасток, і у вас жодного шансу пройти їх усі, особливо якщо ви лише в першому класі.

Гаррі вже було начхати.

— І, нарешті, висловлюю найщирішу подяку Квіріну Квірелові, що героїчно погодився взяти на себе посаду професора захисту від темних мистецтв у Гогвортсі, — Дамблдор вищукувально обвів поглядом учнів. — Сподіваюся, що всі учні висловлять професорові Квірелу найбільшу пошану й *терпимість*, як і належить за його видатну працю на благо вас і цієї школи, і ви

не надокучатимете нам будь-якими дріб'язковими скаргами щодо нього, хіба що ви бажаєте виконувати його роботу.

А це що було?

— Тепер я передаю слово новому члену нашого викладацького складу, професорові Квірелу, який бажає сказати декілька слів.

Молодий, худий, нервовий чоловік, що його Гаррі вперше був зустрів у Дірявому Казані, повільно рушив до подіуму, налякано озираючись довкола в усіх напрямках. Гаррі на мить побачив його потилицю, і скидалося, що професор Квірел вже почав лисіти, попри юну зовнішність.

— Цікаво, що не так із *цим*, — прошепотів старший на вигляд учень, що сидів поряд з Гаррі. Схожими приглушеними коментарями обмінювалися всюди вздовж стола.

Професор Квірел дійшов до подіуму й заляк там, кліпаючи очима.

— А... — сказав він, — А...

Потім сміливість ніби цілковито залишила його, і він стояв там у тиші, подеколи сіпаючись.

— Ну от, чудово, — прошепотів його сусід, — схоже, в нас буде черговий *довгий* рік занять захистом...

— Салют, мої юні учні, — сказав професор Квірел сухим упевненим тоном. — Усі ми знаємо, що Гогвортс переживає череду *невдач* щодо вибору вчителів на цю посаду, і, без сумніву, багато кому цікаво, яка фатальна доля спіткає цього року мене. Запевняю вас, що ця доля — не моя некомпетентність, — він слабо всміхнувся. — Вірте чи ні, я давно бажав колись спробувати стати професором захисту від темних мистецтв тут, у

Гогвортській школі чарів і чаклунства. Першим цей предмет викладав сам Салазар Слизерин. Ще в чотирнадцятому сторіччі серед найвидатніших бойових магів будь-яких поглядів було традицією спробувати викладати тут. Серед минулих професорів захисту були не лише легендарний мандрівний герой Гарольд Ши, але й, цитата, невмируща, кінець цитати, Баба Яга, так, бачу, дехто з вас досі здригається від звучання її імені, хоча вона мертва вже шість сотень років. Це мав бути цікавий час, щоб учитися в Гогвортсі, як гадаєте?

Гаррі важко ковтнув, намагаючись стримати раптову хвилю емоцій, що переповнили його, коли професор Квірел почав говорити. Його чіткий тон дуже нагадував йому лектора з Оксфорду, і до Гаррі починало доходити, що він не побачить ані дому, ані мами, ані тата аж до Різдва.

— Ви звикли, що посаду викладача захисту займають некомпетентні, шахраї чи невдахи. Для будь-кого, хто хоч трохи знає історію, ця посада має геть іншу репутацію. Не всі, хто тут навчав, були найкращими, проте всі найкращі навчали у Гогвортсі. У такому найяснішому товаристві й після такого довгого очікування цього дня мені було б соромно націлитися на рівень, нижчий за досконалість. Мій намір: щоб кожен з вас назавжди запам'ятав цей рік як *найкращий* курс захисту, який у вас коли-небудь був. Те, що ви вивчите цього року, завжди слугуватиме непохитним підґрунтям у мистецтві захисту, хай які вчителі будуть після чи були перед.

Вираз обличчя професора Квірела став серйозним.

— У нас *величезні* прогалини в базових знаннях, які треба виправляти, і не так багато часу для цього. Відповідно, я планую відійти від навчальних звичаїв Гогвортсу в багатьох аспектах,

а також ввести деякі факультативні післяшкільні активності, — він зробив паузу. — Якщо цього недостатньо, мабуть, я знайду способи мотивувати вас. Ви — мої довгоочікувані учні, і ви *працюватимете* на моїх довгоочікуваних заняттях захисту *на всю снагу*. Я б додав якусь жахливу погрозу на кшталт «інакше ви страшно страждатимете», але це надто скидається на кліше, як гадаєте? Я вважаю це не гідним моєї винахідливості. Дякую.

Потім бадьорість і впевненість ніби випарувалися з професора Квірела. Його рот широко розкрився, ніби він раптом опинився перед неочікуваною аудиторією, він обернувся конвульсивним ривком і поплентався назад до свого місця, зігнувся над ним, ніби збирався на нього впасти й вибухнути.

— Він здається трохи дивним, — прошепотів Гаррі.

— Тю... — сказав його старший сусід. — Се ще тільки цвіт.

Дамблдор знову взяв слово.

— А тепер, — сказав Дамблдор, — перед тим, як лягати спати, заспіваймо нашу шкільну пісню! Кожен вибирає свою улюблену мелодію й улюблені слова. Ну, починаймо!

Розділ 13: Неправильні питання

Елен сіла Дж. К. Ролінг оментієлво.

ПРИМІТКА: не панікуйте. Я урочисто присягаю, що існує логічне, провіщене, сумісне з каноном пояснення всьому, що коїться в цьому розділі. Це загадка, і ви повинні спробувати її розгадати, якщо ж ні — просто прочитайте наступний розділ.

— Це одна з найпростіших загадок, що я коли-небудь чула.

Щойно Гаррі розплющив очі в рейвенкловській спальні для хлопчиків-першачків зранку свого першого повноцінного дня у Гогвортсі, він знав, що щось не так.

Було тихо.

Надто тихо.

А, точно... На узголів'я його ліжка було накладено чари Квієтус, що ними можна було керувати за допомогою невеличкого повзунка, який був єдиною причиною, чому заснути в Рейвенклові було взагалі можливо.

Гаррі сів й огледівся, очікуючи побачити, як інші готуються до занять...

Спальня, порожня.

Ліжка, зім'яті й не заслані.

Сонце, що світить з доволі високого кута.

Його квіетор виставлено на максимум.

І його механічний годинник досі йде, проте будильник вимкнено.

Видається, йому дозволили проспати до 9:52. Попри те, що він був доклав усіх зусиль, щоб синхронізувати свій 26-годинний цикл сну зі своїм прибуттям до Гогвортсу, минулої ночі він не лягав спати аж до приблизно першої. Він планував прокинутися о сьомій разом з іншими учнями. Він міг пережити невеличкий недосип першого дня, якщо отримає якісь магічні ліки до завтра. Але тепер він пропустив сніданок. І своє найперше заняття у Гогвортсі, з гербології, що почалося вже годину й двадцять дві хвилини тому.

Гнів повільно, повільно покидався всередині. Ой, який чудовий маленький жарт. Вимкнемо його будильник. Підкрутимо квіетор. І хай містер велике цабе Гаррі Поттер пропустить своє перше заняття та буде звинувачений у тому, що він сонько.

Коли Гаррі дізнається, хто це зробив...

Ні, це могло бути зроблено лише сумісними зусиллями решти дванадцяти хлопців зі спальні Рейвенклоу. Всі вони мали бачити його спляче тіло. Всі вони дозволили були йому проспати сніданок.

Гнів випарувався, на його місце прийшла розгубленість і глибока образа. Він їм *сподобався*. Він так гадав був. Учора вночі він гадав, що сподобався їм. *Чому...*

Коли Гаррі виліз з ліжка, то побачив на узголів'ї звернений

до кімнати аркуш паперу.

На ньому було написано:

Мої товариші рейвенклоці,

У мене був екстра довгий день. Будь ласка, дайте мені виспатися й не хвилюйтеся щодо мого сніданку. Я не забув про своє перше заняття.

Ваш,

Гаррі Поттер.

І ось Гаррі стояв, заляклий, крижана вода струменіла в його жилах.

Напис було зроблено його власним почерком, його власним механічним олівцем.

І він не пам'ятав, як писав його.

І... Гаррі покосився на аркуш. І якщо це не його уява, слова «я не забув» було написано в іншому стилі, ніби він намагався сказати собі щось?..

Невже він *знав*, що його забуттятнуть? Він що, не спав допізна, скоїв якийсь злочин чи щось під прикриттям, а потім... але ж він *не знав* закляття «Забуттятус»... невже хтось інший... що...

Дещо спало Гаррі на думку. Якщо він *дійсно* знав, що його забуттятнуть...

Досі в піжамі, Гаррі оббіг ліжко до валізи, натиснув великим пальцем на замок, витяг свій капшучок, занури в нього руку й сказав «Повідомлення собі».

Інший аркуш паперу з'явився в його руці.

Гаррі дістав його й витріщився на нього. Це повідомлення

теж було написано його власним почерком.

У записці було написано:

Любий я,

Будь ласка, зіграй у цю гру. Ти можеш зіграти в цю гру лише раз у житті. Це неповторна можливість.

Код розпізнавання 927, я картоплина.

Щиро твій,

Ти.

Гаррі повільно кивнув. «Код розпізнавання 927, я картоплина» — справді було повідомленням, яке він вигав за часом — декілька років тому, коли дивився телевізор, — і яке було відоме лише йому. Якби було потрібно визначити, чи його копія — це дійсно *він*, чи щось таке. Про всяк випадок. Будь готовий.

Гаррі не міг *довіряти* повідомленню, можливо, тут було застосовано інші закляття. Проте це виключало будь-які прості жарти. Він, безперечно, написав був це й безперечно не пам'ятав, як писав це.

Доки Гаррі витріщався на аркуш, то помітив, що з іншого боку теж було чорнило.

Він перевернув аркуш.

І прочитав на зворотній стороні:

ІНСТРУКЦІЇ ГРИ:

тобі невідомі правила гри

тобі невідомі ставки гри

тобі невідомі цілі гри

тобі невідомо, хто контролює гру

тобі невідомо, як завершити гру

Ти починаєш зі 100 балами.

Уперед.

Гаррі втупився в «інструкції». Ця сторона була написана не від руки; почерк був ідеально звичайним, відповідно штучним. Скидалося на те, що це було написано самописним пером, на кшталт того, яке він купив для запису надиктованого.

Він *поняття зеленого не мав*, що коїлося.

Ну... першим кроком було вдягнутися й поїсти. Можливо, в іншому порядку. Його шлунок був доволі порожнім.

Він пропустив сніданок, звісно, проте зрештою він був готовий і до цього, адже заздалегідь подумав про це. Гаррі опустив руку в капшучок і сказав: «Батончики», — очікуючи отримати коробку злакових батончиків, що він купив перед від'їздом до Гогвортсу.

Те, що він отримав, не було на дотик схоже на коробку злакових батончиків.

Коли Гаррі витяг руку й подивився, що в ній, то побачив два малесеньких солодких батончики — навіть близько недостатньо для трапези — з прикріпленою запискою, написаною тим самим почерком, що й інструкції гри.

У записці було написано:

НЕВДАЛА СПРОБА: -1 БАЛ

ЗАРАЗ БАЛІВ: 99

ФІЗИЧНИЙ СТАН: ДОСІ ГОЛОДНИЙ

МЕНТАЛЬНИЙ СТАН: СПАНТЕЛИЧЕНИЙ

— Гхяааа, — вимовив рот Гаррі без жодної свідомої коман-

ди чи рішення з його боку.

Він простояв на місці приблизно хвилину.

Хвилиною потому ситуація *досі* ані краплі не прояснилася, і він *досі* й гадки не мав, що коїться, його мозок ще навіть не *почав* чіплятися за бодай якусь *гіпотезу*, ніби на його ментальних руках були величезні гумові кулі-рукавиці, що нічого не дозволяли підняти.

Його шлунок, що мав власні пріоритети, запропонував одну можливу спробу дослідю.

— Е... — сказав Гаррі порожній кімнаті. — Гадаю, я не можу витратити бал та отримати свою коробку злакових батончиків назад?

Відповіддю йому була лише тиша.

Гаррі засунув руку до капшучка й сказав: «Коробка злакових батончиків».

У його руці з'явилася правильної на дотик форми коробки... але вона була надто легкою, і відкритою, і порожньою, і до неї було прикріплено записку:

ВИТРАЧЕНО БАЛІВ: 1

ЗАРАЗ БАЛІВ: 98

ТИ ЗДОБУВ: КОРОБКУ ЗЛАКОВИХ БАТОНЧИКІВ

— Я б хотів витратити ще один бал і отримати *власне* *злакові батончики* назад, — сказав Гаррі.

Знову тиша.

Гаррі засунув руку до капшучка й сказав: «Злакові батончики».

Нічого не з'явилося.

Гаррі розпачливо знизав плечима й пішов до тумбочки біля ліжка, що її йому виділила школа, щоб взяти свою сьогоднішню чаклунську мантию.

На дні тумбочки, під його мантиєю, лежали злакові батончики з запискою:

ВИТРАЧЕНО БАЛІВ: 1

ЗАРАЗ БАЛІВ: 97

ТИ ЗДОБУВ: 6 ЗЛАКОВИХ БАТОНЧИКІВ

ТИ ДОСІ ОДЯГНУТИЙ У: ПІЖАМУ

НЕ ЇЖ ДОКИ ТИ В ПІЖАМІ

ОТРИМАЄШ ПІЖАМНИЙ ШТРАФ

А тепер я знаю, що хай хто контролює цю гру — він божевільний.

— Моя відповідь, що гру контролює Дамблдор, — сказав Гаррі вголос. Може цього разу він встановить новий рекорд за швидкість мізкування.

Тиша.

Але Гаррі вже зрозумів шаблон: записка буде в наступному місці, де він шукатиме. Тож він зазирнув під ліжку.

ХА! ХА ХА ХА ХА ХА!

ХА ХА ХА ХА ХА ХА!

ХА! ХА! ХА! ХА! ХА! ХА!

ДАМБЛДОР НЕ КЕРУЄ ГРОЮ

ПОГАНА ВІДПОВІДЬ

ДУЖЕ ПОГАНА ВІДПОВІДЬ

-20 БАЛІВ

І ТИ ДОСІ В ПІЖАМІ

ЦЕ ТВІЙ ЧЕТВЕРТИЙ ХІД

І ТИ ДОСІ В ПІЖАМІ

ПІЖАМНИЙ ШТРАФ: -2 БАЛИ

ЗАРАЗ БАЛІВ: 75

Ну й нехай. Гаразд. Переконали — це складна загадка. Був лише перший день навчання, і якщо виключити Дамблдора, то він просто не знав більше жодного імені достатньо божевільної людини.

Його тіло рухалося більш-менш на автопілоті: Гаррі підібрав комплект з мантиї й трусів, витягнув підвальний рівень своєї валізи (він був доволі сором'язливий — хтось же міг зайти до спальні), одягнувся, а потім піднявся сходами, щоб скласти піжаму.

Гаррі зупинився перед тим, як витягнути шухляду тумбочки, де він зберігав піжаму. Якщо він зрозумів схему правильно...

— Як заробити більше балів? — запитав Гаррі вголос.

Потім витягнув шухляду.

МОЖЛИВОСТІ ТВОРИТИ ДОБРО Є ПОВСЮДИ

ПРОТЕ ПІТЬМА Є ТАМ, ДЕ МАЄ БУТИ СВІТЛО

ВАРТІСТЬ ПИТАННЯ: 1 БАЛ

ЗАРАЗ БАЛІВ: 74

ГАРНІ ТРУСИ

ЇХ ВИБИРАЛА ТВОЯ МАМА?

Гаррі розчавив записку в руці, його обличчя налилося багрянцем. Йому згадалася лайка Драко. *Син бруднокровки...*

Але він вже знав, що не варто казати цього вголос. Він би

напевно отримав штраф за лайку.

Гаррі закріпив моковий капшучок та паличку на поясі. Він зняв обгортку одного зі злакових батончиків та кинув її до смітника в кімнаті, де вона приземлилася на ледь надкушений шоколадній жабці, пожмаканому конверті й зеленому та червоному обгортковому папері. Решту злакових батончиків він поклав до мокового капшучка.

Він огледівся в останній, безнадійній та, зрештою, марній спробі знайти якісь підказки.

А потім Гаррі вийшов зі спальні, закидуючись їжею на ходу, на пошуки підземель Слизерину. Принаймні, йому *здалося*, що рядок записки був саме про це.

Намагатися орієнтуватися в залах Гогвортсу було... напевно *не настільки* погано, як блукати всередині картини Ешера — таке казали задля красного слівця, а не для опису реальності.

Трохи потому Гаррі вже вважав, що, насправді, картини Ешера мали переваги й недоліки, як порівняти з Гогвортсом. Недоліки: Немає сталого гравітаційного напрямку. Переваги: Принаймні сходи не рухалися *ДОКИ ТИ ДОСІ НА НИХ*.

Вчора, щоб дістатися спальні, Гаррі піднявся на чотири сходових марші. Після сповзання не менш як дванадцятьма сходовими маршами та без бодай якихось ознак підземель, Гаррі зробив висновок, що (1) картина Ешера була *б легкою прогулянкою* в порівнянні, (2) він якимось чином опинився *вище* в замку, ніж коли починав, і (3) він настільки *грунтовно* загубився, що не здивувався б, навіть якби побачив з наступного вікна два місяці в небі.

Запасним планом А було зупинитися й запитати в когось

дорогу, проте, видавалося, що була гостра нестача людей на прогулянці, ніби всі без винятку бездарі ходили на заняття, як і мали, абощо.

Запасний план Б...

— Я загубився, — сказав Гаррі вголос. — Чи може, ем, дух замку Гогвортс допомогти мені абощо?

— Не думаю, що в цього замку є дух, — зазначила мудра стара пані з однієї з картин на стінах. — Життя, мабуть, так, проте не дух.

Ненадовго запала тиша.

— А ви... — почав Гаррі, а потім стулив пельку. Якщо подумати, то ні, він НЕ ЗБИРАВСЯ питати картину, чи та було цілковито притомна в тому сенсі, що усвідомлює власну свідомість.

— Я Гаррі Поттер, — сказав його рот, більш-менш на автопілоті. Також більш-менш автоматично Гаррі простягнув руку до картини.

Жінка з картини подивилася згори на руку Гаррі й здійняла брови.

Гаррі повільно опустив руку до свого боку.

— Перепрошую, — сказав Гаррі, — я тут ніби як новенький.

— Це я помітила, юний рейвене. Куди ти намагаєшся дістатися?

Гаррі завагався.

— Я й сам не певен, — сказав він.

— Тоді, можливо, ти вже там.

— Ну, куди б я не намагався дістатися, гадаю, це не *тут*... — Гаррі замовк, збагнувши, наскільки він скидається на ідіота.

— Почнімо спочатку. Я граю в гру, тільки не знаю правил... — це теж звучало не дуже, чи не так.

— Гаразд, третя спроба. Я шукаю можливостей творити добро, щоб заробити бали, і все, що в мене є, — це загадкова підказка про те, що пітьма є там, де має бути світло, отже я намагався спуститися, проте схоже натомість підіймаюся...

Стара пані з картини дивилася на нього доволі скептично.

Гаррі зітхнув.

— Мое життя тяжіє до чудернацтва.

— Чи справедливо буде сказати, що ви не знаєте, куди йдете й чому ви намагаєтеся туди потрапити?

— *Абсолютно* справедливо.

Стара пані кивнула.

— Я не впевнена, що найсерйознішою з ваших проблем є те, що ви загубилися, юначе.

— Ваша правда. Проте, на відміну від серйозніших проблем, цю я хоча б розумію, як розв'язувати, і, *оце так*, я лише щойно усвідомив, що наша розмова перетворюється на метафору до людського існування.

Пані схвально зиркнула на Гаррі.

— Ви *справді* хороший юний рейвен, чи не так? На мить я засумнівалася. Отож, загалом, якщо продовжувати повертати ліворуч, то обов'язково спускатимешся.

Це звучало напрочуд знайомо, але Гаррі ніяк не міг згадати, де він чув таке раніше.

— Гм... ви, схоже, дуже розумна людина. Чи картина дуже розумної людини... Хай там як, чи чули ви про таємничу гру, в

яку можна зіграти лише раз, і тобі ніхто не розповідає правил?

— Життя, — одразу відповіла пані. — Це одна з найпростіших загадок, що я чула.

Гаррі кліпнув очима.

— Ні, — повільно сказав він. — Маю на увазі, що я дійсно отримав справжнісіньку записку і все таке, і в ній було написано, що я маю зіграти в гру, але правил мені не скажуть, і хтось залишає мені маленькі клаптики паперу, на яких написано, скільки балів я втратив за порушення правил, наприклад, штраф мінує два бали за те, що я в піжамі. Чи знаєте ви когось з Гогвортсу, хто достатньо божевільний і достатньо могутній, щоб робити щось таке? Крім Дамблдора, звісно?

Картина з пані зітхнула.

— Я лише картина, юначе. Я пам'ятаю Гогвортс таким, яким він був, — а не Гогвортс, що є зараз. Все, що я можу сказати тобі: якби це була загадка, то відповідь була б, що гра — це життя, і хоча ми не вигадуємо всіх правил, єдиний, хто нагороджує чи штрафує балами, — це завжди ти. Якщо це не головоломка, а реальність, то я не знаю.

Гаррі низько вклонився картині.

— Дякую, шановна пані.

Пані зробила йому реверанс.

— Хотіла б я сказати, що берегтиму пам'ять про тебе в серці, — сказала вона, — проте я напевно взагалі тебе не пам'ятатиму. На все добре, Гаррі Поттер.

Він зробив уклін у відповідь і почав спускатися найближчими сходами.

Чотири лівих повороти потому він втупився в коридор, що

раптом завершувався курганом з великого зваленого каміння — ніби там стався обвал, тільки от стіни й стеля навколо були не-ушкодженими й зробленими зі звичайного каміння замку.

— Гаразд, — сказав Гаррі порожньому повітрю. — Я здаюся. Прошу ще одну підказку. Як дістатися туди, куди я маю прийти?

— Підказка! Підказка, кажете ви?

Збуджений голос долинув з картини на стіні поряд. Це був портрет чоловіка середнього віку в найяскравішій рожевій мантії з усіх, що Гаррі бачив чи навіть уявляв. На портреті він носив нахиленого старого гостроверхого капелюха з рибиною (не ма-люнком рибини — рибиною).

— Так! — сказав Гаррі. — Підказка! Підказка, кажу я! Тільки не просто *будь-яка* підказка, мені потрібна *певна* підказка, щодо гри, в яку я граю...

— Так, так! Підказка для гри! Ви Гаррі Поттер, чи не так? Я Корнеліон Флаберволт! Мені сказала Ерін Дружина Короля, а їй сказав лорд Візлніс, а йому сказав... я вже забув. Але це повідомлення було для *мене*, щоб я передав його вам! Для *мене*! Всім було начхати на мене вже, не знаю як довго, можливо завжди, я застряг у цьому клятому нікудишньому старому коридорі — підказка! У мене є ваша підказка! Вона коштуватиме вам трьох балів! Ви її бажаєте?

— Так! Я бажаю її! — Гаррі розумів, що напевно йому варто було притлумити свій сарказм, проте нічого не міг із собою вдіяти.

— Пітьму можна знайти між зеленими навчальними кімнатами й кабінетом трансфігурації Макґонегел! Це підказка! І поспішай, бо ти повільніший за мішок равликів! Мінус десять

балів за повільність! Тепер у тебе 61 бал! Це була решта повідомлення!

— Дякую, — сказав Гаррі. Він і справді програвав у цій грі. — Гм... Гадаю, ви не знаєте, яке *походження* цього повідомлення, чи не так?

— Його промовив безпристрасний голос, що наче дзвін прозвучав з прогалини в повітрі, прогалини, за якою виднілася вогняна безодня! Ось що вони мені сказали!

Гаррі вже не знав, після всього, йому варто було бути скептичним щодо цього чи просто прийняти все на віру.

— А як мені знайти межу між зеленими навчальними кімнатами й кабінетом трансфігурації?

— Просто розвернися й піди ліворуч, праворуч, вниз, вниз, праворуч, ліворуч, праворуч, вгору й знову ліворуч, і прийдеш до зелених навчальних кімнат, а якщо зайдеш й пройдеш наскрізь до протилежного боку, то опинишся у великому звивистому коридорі, що веде до перехрестя, і якщо там повернути праворуч, то буде довгий прямий коридор, що веде до кабінету трансфігурації! — портрет чоловіка середнього віку зробив паузу. — Принаймні так було, коли я відвідував Гогвортс. Сьогодні ж понеділок непарного року, *так?*

— Олівець і механічний папір, — сказав Гаррі капшучку. — Ем, скасуй це, папір і механічний олівець, — він подивився вгору. — Можете повторити ще раз?

Після того, як він заблукав ще двічі, Гаррі відчув, що починає розуміти базове правило навігації в лабіринті, що невпинно змінюється й називається Гогвортс. А саме: *спитай картину куди йти*. Якщо це відтворювало якийсь надзвичайно глибокий

життєвий урок, то Гаррі не міг зрозуміти, який.

Зелені навчальні кімнати були на диво приємним місцем. Сонячне проміння лилося з вікон із зеленого скла, які зображали драконів у спокійних, пасторальних сценах. В кімнатах були стільці, що виглядали надзвичайно зручними, і столи, що здавалися дуже відповідними для навчання в компанії з одного-трьох друзів.

Гаррі не міг *просто* пройти до дверей з іншого боку. Там були вбудовані в стіну *книжкові шафи*, і він мав підійти й прочитати хоч якісь назви, щоб не втратити право мати ім'я Веррес. Але він зробив це швидко, пам'ятаючи про скаргу, що він повільно просувається, а потім вже пішов до дверей.

Він йшов «великим звивистим коридором», коли раптом почув, як молодий хлопчачий голос закричав.

У такі моменти Гаррі мав виправдання шаленому спринту щосили, без роздумів про економію сил, чи про розминку, чи про речі, на які він може наштовхнутися. Раптовий шалений політ, що закінчився майже настільки ж раптово, у мить, коли він ледве не збив групу з шести першачків-гафелпафців...

...що тиснулися до купи, і виглядали зляканими та відчайдушно охочими зробити щось, та не знали, що саме. Це, скоріш за все, мало відношення до групи з п'яти старшокурсників-слизеринців, які, з вигляду, оточували іншого малого хлопця.

Гаррі раптово трохи розізлився.

— *Перепрошую!* — крикнув Гаррі так гучно як міг.

Можливо, це було не обов'язково, присутні вже на нього дивилися. Але це точно допомогло зупинити всіх, що б вони не робили цієї миті.

Гаррі пройшов повз скупчення гафелпафців у напрямку слизеринців.

Вони дивилися на нього згори вниз, з виразами, що коливалися від гніву до потіхи до насолоди.

Частина мозку Гаррі в паніці кричала, що це були значно старші та значно більші хлопці, які з легкістю могли зробити з нього відбивну.

Інша частина сухо зазначила, що будь-хто, кого б застукали за перетворенням Хлопчика-Що-Вижив на відбивну, нараввся б на цілісінький *світ* неприємностей, і особливо, якщо це гурт старших слизеринців, і семеро гафелпафців це бачили, і що шанс отримати серйозні пошкодження в присутності свідків практично дорівнював нулю. Єдина справжня зброя проти нього, якою володіли старші хлопці, — його власний страх, якщо він дозволить йому опанувати собою.

Тоді Гаррі побачив, що хлопець, якого вони були оточили, — це Невіл Лонгботом.

Ну звісно.

Тоді це остаточно. Гаррі раніше вирішив скромно попросити в Невіла вибачення, що означало, що Невіл — *його*, як вони *посміли*?

Гаррі потягнувся та, вхопивши Невіла за зап'ястя, *висмикнув* його з посеред слизеринців. Хлопець ледь не впав, шокований, коли Гаррі витягнув його, і водночас протиснувся в ту ж прогалину.

Після чого Гаррі опинився в центрі слизеринців, де раніше стояв Невіл, дивлячись вгору на значно старших, більших і сильніших хлопців.

— Привіт, — сказав Гаррі. — Я Хлопчик-Що-Вижив.

На мить запала незручна тиша. Видавалося, що ніхто не знав, куди ця розмова мала йти далі.

Гаррі опустил погляд та побачив якісь розкидані по підлозі книжки та папери. О, стара гра, в якій ти дозволяєш хлопцю спробувати підняти його книжки, після чого вибиваєш їх в нього з рук знову. Гаррі не міг пригадати, щоб він сам хоч колись був ціллю такої гри, але в нього була чудова уява, і його уява робила його розлюченим. Що ж, тільки-но ширша ситуація буде розв'язана, Невіл без проблем зможе повернутися та підняти свої речі. За умови, що слизеринці залишатимуться настільки зосередженими на ньому, що й не подумують вчинити щось з книжками.

На жаль, блукання його очей були помічені.

— Ууууу, — сказав найбільший з хлопців. — Ти хочес книжечки...

— Заткни пельку, — холодно відрізав Гаррі. *Не дай їм відновити баланс. Не роби того, чого вони очікують. Не попадись у модель поведінки, яка спровокує їх на знущання з тебе.*

— Це що, частина якогось надзвичайно хитрого плану, що надасть вам майбутні переваги, чи це настільки ж безглузде збезчещення імені Салазара Слизерина, наскільки...

Найбільший хлопець сильно штовхнув Гаррі, від чого той вилетів з кола слизеринців та, безпорадно махаючи руками, гепнувся об тверду поверхню Гогвортської кам'яної підлоги.

Слизеринці розсміялися.

Гаррі підвівся в, як йому здавалося, надзвичайно сповільненому русі. Він ще не знав, як користуватися паличкою, але не

було причини, чому б це мало його зупиняти, враховуючи обставини.

— Я хочу заплатити скільки б це не коштувало балів, щоб позбутися цієї людини, — сказав Гаррі, вказуючи пальцем на найбільшого слизеринця.

— Абракадабра, — сказав Гаррі, піднявши вгору іншу руку, після чого клацнув пальцями.

На слові *Абракадабра* двоє з гафелпафців закричали, включаючи Невіла, троє інших слизеринців відчайдушно відстрибнули від траєкторії пальця Гаррі, а найбільший слизеринець похитнувся назад із шокованим виразом обличчя, раптовий червоний сплеск красувався в нього на обличчі, шиї, грудях.

Такого Гаррі зовсім не очікував.

Повільно, найбільший слизеринець потягнувся до голови, і зняв пательню з вишневим пирогом, що тільки-но був розлетівся по ньому. Найбільший слизеринець трохи потримав пательню в руках, витріщаючись на неї, після чого впустив її на підлогу.

Скоріше за все, це був не найкращий час для одного з гафелпафців, щоб почати сміятися, але це було саме те, що один із гафелпафців зробив.

Тоді Гаррі запримітив записку на дні пательні.

— Постривай-но, — сказав Гаррі та кинувся вперед, щоб підняти записку. — Ця записка мені, гадаю...

— *Ти...* — прогарчав найбільший слизеринець. — *Ти. Зараз. Візьмеш. І...*

— *Поглянь* на це! — крикнув Гаррі, вимахуючи запискою перед старшим слизеринцем. — Тобто, ти тільки *поглянь* на це!

Де ж це бачено, щоб за доставляння та обробку одного паршивого пирога дерли тридцять балів? Тридцять балів! Я отримую збиток від цієї угоди навіть після порятунку невинного хлопчика з біди! І збір за зберігання? Плата за доставляння? Витрати на оренду возу? Звідки взагалі можуть взятися *витрати на оренду возу для пирога?*

У повітрі повисла ще одна з цих незручних пауз. Гаррі думав смертоносні думки про якого б то не було гафелпафця, що ніяк не міг припинити хихикати, через того ідіота його поранять.

Гаррі зробив крок назад та глянув на слизеринців найбільш убивчим поглядом, на який був здатен.

— А тепер йдіть звідси, або я продовжу робити ваше існування чимраз химернішим, аж доки ви не заберетеся. Дозвольте попередити... Пхання носа в *моє* життя може зробити *ваше* життя... *сповненим незручностей*. Дійшло?

Одним жакливим рухом найбільший слизеринець вихопив свою паличку та навів її на Гаррі, і в цю ж мить отримав ще одного пирога з іншої сторони голови, цього разу з яскравою чорниці.

Записка на цьому пирозі була доволі велика та ясно читалася.

— Можливо, тобі варто прочитати записку на тому пирозі, гадаю, цього разу вона для тебе.

Слизеринець повільно потягнувся, взяв пательню з-під пирога та перевернув її, з мокрих залишків на підлогу посипалося ще чорниці, після чого прочитав записку, де було написано:

ПОПЕРЕДЖЕННЯ

НІЯКА МАГІЯ НЕ МОЖЕ БУТИ ВИКОРИСТАНА НА УЧАСНИ-

КОВІ

ПОКИ ГРА ТРИВАЄ

ПОДАЛЬШЕ ВТРУЧАННЯ В ГРУ

БУДЕ ДОВЕДЕНО ДО ВІДОМА ОРГАНІЗАТОРІВ ГРИ

Вираз цілковитої розгубленості на обличчі слизеринця був твором мистецтва. Гаррі подумав, що йому починає подобатися цей Контролер Гри.

— Послухай, — сказав Гаррі, — може, будемо закруглятися? Бо речі починають виходити з-під контролю. Як щодо наступного — ти повернешся до Слизерину, я до Рейвенклоу, і ми трохи охолонемо, гаразд?

— У мене з'явилася краща ідея, — прошипів найбільший слизеринець. — Як щодо наступного — ти випадково зламаєш собі всі пальці?

— Як ти, Мерлінова борода, взагалі думав інсценувати правдоподібний нещасний випадок, після погрози в присутності дюжини свідків? Ти *idiot*...

Найбільший слизеринець повільно, неквапливо сягнув у напрямку рук Гаррі, від чого той примерз до місця. Та частина його мозку, що помічала хлопців вік і силу, врешті спромоглася бути почутою, верещачи: *ЩО Я В БІСА РОБЛЮ?*

— Постривай! — сказав один з інших слизеринців, раптово панічним голосом. — Зупинися! Направду, тобі краще цього не робити!

Найбільший слизеринець проігнорував його, рішуче взявши правицю Гаррі у свою ліву руку і взявши Гаррін вказівний палець у свою праву.

Гаррі дивився слизеринцеві прямо в очі. Частина його кри-

чала: цього не мало було статися, цьому не дозволено було статися, дорослі ніколи не допустять, щоб таке *насправді* сталося...

Повільно, слизеринець почав відгинати його вказівний палець назад.

Насправді, він не зламав мого пальця, і це нижче моєї гідності, бодай здригнутися до того, як він і справді це зробить. До того часу це всього лиш інша спроба викликати страх.

— Зупинися! — сказав слизеринець, який протестував раніше. — Зупинися, це дуже погана ідея!

— Змушена погодитися, — сказав холодний голос. Голос старшої жінки.

Найбільший слизеринець відпустив руку Гаррі та відстрибнув назад наче ошпарений.

— Професорко Спраут! — закричав один з гафелпафців, його голос звучав найщасливішим зі всіх, які Гаррі доводилося коли-небудь у житті чути.

Коли Гаррі повернувся, в його полі зору з'явилася невисока повненька жіночка з неохайним кучерявим сивим волоссям та в одязі, вкритому брудом. Вона осудливо вказала на слизеринців.

— Поясніть свої дії. Що ви тут робите з моїми гафелпафцями та... — вона подивилася на нього. — З моїм чудовим учнем, Гаррі Поттером.

Ее, мм. Так, точно, це я її урок пропустив сьогодні зранку.

— Він погрожував убити нас! — випалив один з інших слизеринців, той самий, що закликав зупинитися.

— Що? — відсторонено сказав Гаррі. — Я такого *не казав*! Якби я збирався вбити вас, то не робив би публічних заяв перед цим!

Третій слизеринець безпорадно засміявся й майже одразу ж різко перестав, коли інші хлопці нагородили його погрозовими поглядами.

Професорка Спраут скептично скривилася.

— І що ж це за смертельна погроза, цікаво?

— Смертельне прокляття! Він вдав, що використовує смертельне прокляття на нас!

Професорка Спраут повернулася та подивилася на Гаррі.

— Так, доволі страшна погроза від одинадцятирічного хлопчика. При тому, це все одно така річ, яку вам ніколи не варто вдавати, *навіть у мрії*, Гаррі Поттер.

— Я навіть не знаю *слів* смертельного прокляття, — одразу ж відповів Гаррі. — І впродовж всього часу я навіть не витягав своєї палички.

Тепер професорка Спраут нагородила скептичним виразом Гаррі.

— Гадаю, тоді цей хлопець *сам* кинув у себе два пироги.

— Він *не користувався* паличкою! — випалив один з молодих гафелпафців. — Хоча я також не знаю, як він це зробив, він просто клацнув пальцями, після чого з'явився пиріг!

— Невже, — сказала професорка Спраут після паузи. Вона витягнула власну паличку. — Я не вимагатиму цього, оскільки виглядає, що ви тут жертва, але чи ви не проти, якщо я перевірю вашу паличку, щоб переконатися в цьому?

Гаррі витягнув свою паличку.

— Що саме я маю...

— *Пріор Інкантато*, — сказала Спраут, після чого

насупилася. — Це дивно, видається, вашу паличку ще ніколи не використовували.

Гаррі знизав плечима.

— Бо так і є, насправді, я отримав паличку та підручники лише кілька днів тому.

Спраут кивнула.

— Тоді це явно були випадкові чари від хлопчика, що відчув загрозу. А в правилах чітко сказано, що ви не можете нести за це відповідальність. А щодо вас...

Вона повернулася до слизеринців. Її погляд демонстративно опустився на Невілові книжки, що були розкидані по підлозі.

Запала довга тиша, під час якої вона дивилася на п'ятьох слизеринців.

— Три очки зі Слизерину, з кожного, — врешті вимовила вона. — І шість з *нього*, — вказуючи на вкритого пирогом хлопця. — І щоб ви ще *хоч раз* знову полізли до моїх гафелпафців, чи до мого учня Гаррі Поттера. Тепер *ідіть*.

Їй не довелося повторюватися; слизеринці розвернулися та швидко пішли.

Невіл почав збирати книжки. Видавалося, що він плаче, але зовсім трішки. Можливо це було через відкладений шок, чи може через те, що інші хлопці допомагали йому.

— Я дуже вам вдячна, Гаррі Поттер. Сім очок Рейвенклову, по одному за кожного гафелпафця, якого ви допомогли захистити. Більше мені немає чого додати.

Гаррі закліпав. Він очікував чогось на зразок лекції про необхідність не лізти на рожен, а також суворого прочухана за пропущений найперший урок.

Можливо йому *варто* було піти в Гафелпаф. Спраут кльова.

— *Брудозникс*, — промовила Спраут до пирогового безладу на підлозі, після чого той швидко зник.

Професорка залишила їх, пішовши коридором у напрямку зеленої навчальної кімнати.

— *Як* ти це зробив? — прошипів один з гафелпафців одразу ж, як вона пішла.

Гаррі самовдоволено посміхнувся.

— Я можу змусити статися все, що я забажаю, варто мені лише клацнути пальцями.

Очі хлопця розширилися.

— *Справді?*

— Ні, але коли розказуватимеш всім про цю пригоду, переконайся, що розкажеш Герміоні Грейнджер, першокласниці з Рейвенклоу. Вона знає цікаву історію, яка тобі може дуже сподобатися.

Він і гадки не мав, що відбувається. Але він не збирався упускати можливість підлити олії до вогню своєї слави.

— А що все це було, про смертельне прокляття?

Хлопець дивно на нього подивився.

— Ти справді не знаєш?

— Якби знав, то не запитував би.

— Слова смертельного прокляття, — хлопець ковтнув, низив голос до шепоту, та відвів руки в сторони від боків, всім виглядом показуючи, що він не тримає палички. — *Авада Кедavra*.

Ну звісно ж вони саме такі.

Гаррі додав це до свого все більшого й більшого списку

речей, які він ніколи не розкаже татові, професорові Майклу Верресу-Евансу. Ніби розказати, що він єдина людина, яка пережила жахливе смертельне прокляття, недостатньо — треба ще визнати, що смертельне прокляття це «Абракадабра».

— Зрозуміло, — сказав Гаррі після паузи. — Тоді я більше ніколи *такого* не казатиму перед тим, як клацнути пальцями.

Хоча це й *приносило* ефект, що може бути тактично корисним.

— Чому ти взагалі...

— Мене виховали маґли, маґли вважають то веселим жартом. Справді, це саме те, що сталося. Вибач, але ти не міг би нагадати мені, як тебе звати?

— Я Ерні Макмілан, — гафелпафець протягнув руку, яку Гаррі потиснув. — Для мене честь познайомитися з тобою.

Гаррі трохи вклонився.

— Радий познайомитися з тобою, от цього про честь не треба.

Тоді інші хлопці оточили його, після чого почався раптовий наплив представлень.

Коли вони закінчили, Гаррі ковтнув. Це буде важко.

— Ем... Якщо ви вибачите мені... Я маю дещо сказати Невілу...

Всі погляди зупинилися на Невілові, що зробив крок назад, на його лиці були нотки тривоги.

— Гадаю, — тихо сказав Невіл, — ти плануєш сказати, що я повинен був бути сміливішим...

— Ні, ні, нічого такого! — швидко перебив Гаррі. — Нічого

пов'язаного з *цим*. Просто, мм, дещо, що мені сказав Сортувальний Капелюх...

Раптом інші хлопці стали *дуже* зацікавлені, окрім Невіла, який тепер виглядав *ще більш* стривоженим.

Здавалося, ніби щось блокувало горло Гаррі. Він знав, що йому просто треба випалити це, але він наче проковтнув величезну цеглину, що тепер застрягла в горлі.

Гаррі був змушений наче взяти під ручний контроль свої губи та вимовити кожен склад окремо, але він зміг це зробити.

— Ви, бач, — він глибоко вдихнув. — За все, що я зробив, мм, вчора. Ти... не повинен ставитися до цього поблажливо, чи щось таке. Я зрозумію, якщо ти просто ненавидиш мене. Я не пробую вдати, що я класний, вибачившись, і тобі не обов'язково приймати ці вибачення. Те, що я зробив, — неправильно.

Запала коротка тиша.

Невіл міцніше притиснув книжки до грудей.

— Чому ти це зробив? — тихим, тремтячим голосом запитав він, кліпаючи, наче стримуючи сльози. — Чому *всі* так поведуться зі мною, навіть Хлопчик-Що-Вижив?

Раптово Гаррі відчув себе жалюгіднішим, ніж коли-небудь у житті.

— Вибач, — цього разу хрипло повторив Гаррі. — Просто... ти виглядав наляканим, над твоєю головою наче висів знак — «жертва», і я хотів показати тобі, що *не завжди* все так погано, що інколи монстри дають тобі шоколад... Я гадав, що якщо покажу це тобі, то, можливо, ти зрозумієш, що нема чого так сильно боятися...

— Але ж є, — прошепотів Невіл, — Ти бачив сьогодні, є!

— Вони не зробили б нічого справді поганого в присутності свідків. Їхня основна зброя це страх. Саме тому вони вибрали тебе ціллю, бо вони побачили, що ти наляканий. Я хотів зробити тебе менш наляканим... Показати, що страх чогось є гіршим за саме щось... Чи, принаймні, це те, що я собі казав. Але Сортувальний Капелюх сказав мені, що я обманюю себе, і що справжня причина, чому я це зробив, — бо це весело. Саме тому я вибачаюся...

— Ти зробив мені боляче, щойно. Коли вхопив мене та витягнув від них, — Невіл витягнув руку та вказав на місце, де Гаррі вхопив його. — В мене може бути синець пізніше через те, як сильно ти потягнув. Насправді, ти зробив мені більш боляче, ніж усе, що зробили слизеринці, що просто нашттовхнулися на мене.

— *Невіле!* — прошипів Ерні. — Він намагався *врятувати* тебе!

— Вибач, — прошепотів Гаррі. — Коли я це побачив, я просто... дуже розізлився...

Невіл продовжував неухильно на нього дивитися.

— То ти зі всієї сили висмикнув мене і став на моє місце весь такий: «Привіт, я Хлопчик-Що-Вижив».

Гаррі кивнув.

— Думаю, колись ти станеш дуже класним. Але зараз — це не так.

Гаррі ковтнув раптовий вузол у горлі та пішов. Він ішов далі по коридору, аж до роздоріжжя, там повернув ліворуч і йшов далі, не звертаючи ні на що уваги.

Що саме він мав робити в таких ситуаціях? Ніколи не злити-

ся? Він був не впевнений, що досягнув би чогось, якби не злість, і хто зна, що сталося б з Невілом та його книжками. До того ж, Гаррі прочитав достатньо фентезі, щоб знати, *до чого* це все йде. Він намагатиметься придушити гнів, у нього не виходитиме й гнів знову та знову буде брати гору. А в кінці цієї довгої дороги самопізнання він дізнається, що гнів — це частина його самого, і лише прийнявши його, він зможе навчитися ефективно його контролювати. *Зоряні Війни* були єдиним всесвітом, в якому відповідь *справді* була в тому, щоб повністю відгородити себе від негативних емоцій, щось у Йоді завжди змушувало Гаррі ненавидіти маленького зеленого недоумка.

Тож очевидним планом, що заощадить йому купу часу, було пропустити подорож дорогою самопізнання та одразу перейти до частини, в якій він розуміє, що лише прийнявши свій гнів як частину себе, він може навчитися ефективно ним керувати.

Проблема полягала в тому, що він *не почувався* неконтрольовано, коли злився. Холодна лють якраз *давала* йому почуття того, що все під контролем. І лише коли він оглядався назад, то бачив, що *події загалом* виглядали... Наче вони вибухнули з-під контролю, якимось чином.

Йому було цікаво, наскільки Контролер Гри зважав на події такого плану, і чи він здобув чи втратив бали за це. Самому Гаррі здавалося, що він втратив доволі багато балів. Проте він був певен, що стара пані з картини сказала б йому, що його власна думка — це все, що має значення.

Ще Гаррі гадав, чи часом не Контролер Гри послав професорку Спраут. Це було логічно: записка погрожувала повідомити Організаторів Гри, і ось з'являється професорка

Спраут. Можливо, професорка Спраут і була *Контролером Гри* — вихователька гуртожитку *Гафелнаф* була б останньою в списку людей, яких у цьому можна запідозрити. Що змусило Гаррі поставити її наверх цього списку. Він читав один чи два детективних романи.

— То як в мене справи в грі? — вголос сказав Гаррі.

Листок паперу пролетів над його головою, так, наче хтось кинув його ззаду. Гаррі повернувся, проте там нікого не було, після чого повернувся назад. Записка впала на підлогу.

Записка повідомляла:

БАЛИ ЗА СТИЛЬ: 10

БАЛИ ЗА ХОРОШІ ДУМКИ: -3 000 000

БОНУС ЗА ОЧКИ РЕЙВЕНКЛОВУ: 70

ЗАРАЗ БАЛІВ: -2 999 871

ХОДІВ ЗАЛИШИЛОСЯ: 2

— Мінус три мільйони балів? — обурено сказав Гаррі порожньому коридору. — Це вже занадто! Я хочу подати апеляцію Організаторам Гри! І як я маю відробити три мільйони балів за наступні два ходи?

Інша записка пролетіла в нього над головою.

АПЕЛЯЦІЯ: ВІДМОВА

НЕПРАВИЛЬНІ ПИТАННЯ: -1 000 000 000 000 БАЛІВ

ЗАРАЗ БАЛІВ: -1 000 002 999 871

ХОДІВ ЗАЛИШИЛОСЯ: 1

Гаррі здався. З одним ходом, що залишився, все, що він міг зробити, це спробувати свою найкращу здогадку, навіть якщо вона була не дуже.

— Моя відповідь, що гра уособлює життя.

Фінальний листок паперу пролетів над його головою, на ньому було написано:

НЕВДАЛА СПРОБА

НЕВДАЛА НЕВДАЛА НЕВДАЛА

АЙЙЙЙЯАААААААААААААААА

ЗАРАЗ БАЛІВ: МІНУС НЕСКІНЧЕННІСТЬ

ТИ ПРОГРАВ ГРУ

ФІНАЛЬНА ВКАЗІВКА:

Йди до кабінету професорки Макґонегел

Останній рядок був написаний його власним почерком.

Гаррі трохи подивився на останній рядок, після чого знизав плечима. Гаразд. Отже, кабінет професорки Макґонегел. Якщо це *вона* Контролерка Гри...

Справді, чесно, Гаррі не мав найменшого поняття, що він почуватиме, якщо професорка Макґонегел це Контролер Гри. Його розум просто ставав невинно чистим. Це було, буквально, неможливо уявити.

Кількома портретами пізніше — це була недовга подорож, кабінет професорки Макґонегел був недалеко від її класу Трансфігурації, принаймні, у понеділки непарних років — Гаррі стояв зовні дверей її кабінету.

Він постукав.

— Заходьте, — сказав приглушений голос професорки Макґонегел.

Він зайшов.

Розділ 14. Не пізнане й непізнання

Меленкуріон абатха! Дурок мінас міл Дж. К. Ролінг!

Існують загадкові питання, проте загадкова відповідь — це очевидна суперечність.

— Заходьте, — сказав приглушений голос професорки Макґонегел.

Гаррі зайшов.

Кабінет заступниці директора був чистим і добре організованим; на стіні одразу поруч зі столом був цілісінький лабіринт із дерев'яних комірок-заглиблень усіх форм та розмірів. Більшість була заповнена сувоями пергаменту, і якимось чином було зрозуміло, що професорка Макґонегел чітко знала призначення кожної комірки, навіть якщо ніхто інший цього не знав. А на самому столі лежав єдиний пергамент і більше нічого. Позаду столу були двері, зачинені на кілька замків.

Професорка Макґонегел сиділа на табуреті за столом, виглядаючи здивовано — її очі були розширилися, коли вона побачила Гаррі, і в них з'явилася нотка тривоги.

— Містере Поттер? — сказала професорка Макґонегел. —

Ви чогось хотіли?

Гаррі остаточно розгубився. Гра скерувала його до кабінету професорки Макґонегел, він очікував, що *вона* щось знатиме...

— Містере Поттер? — сказала Макґонегел, вона починала виглядати трохи роздратовано.

На щастя, цієї миті охоплений панікою мозок Гаррі згадав, що він *мав* дещо, про що він планував поговорити з професоркою Макґонегел. Дещо важливе та точно варте її часу.

— Ем... — сказав Гаррі. — Якщо ви можете застосувати якісь закляття, щоб переконатися, що нас ніхто не підслуховує...

Професорка Макґонегел підвелася, щільно зачинила зовнішні двері та, діставши паличку, почала вимовляти закляття.

І цієї миті Гаррі усвідомив, що зараз перед ним неоціненна та, ймовірно, неповторна можливість запропонувати професорці Макґонегел пирсконаду, і він не міг повірити, що думає зараз про це, і все буде гаразд — напій же зникне через кілька секунд, і він наказав тій частині себе *замовкнути*.

Вона так і зробила, після чого Гаррі почав ментально впорядковувати все, що він хотів сказати. Він не планував цієї розмови *настільки* швидко, але оскільки він вже тут...

Професорка Макґонегел завершила промовляти заклинання, яке звучало значно старішим за латину, після чого знову сіла.

— Гаразд, — тихо сказала вона. — Ніхто не підслуховує.

Її лице було доволі напруженим.

Ох, точно, вона очікує, що я зараз шантажуватиму її заради інформації про пророцтво.

Ех, іншим разом.

— Я хотів поговорити про випадок із Сортувальним Капелюхом, — сказав Гаррі. (Професорка Макґонегел лише кліпнула очима.) — Мм... Я думаю, на Сортувальному Капелюсі є інше закляття, щось, про що Сортувальний Капелюх і сам не знає, щось, що спрацьовує, коли Сортувальний Капелюх каже «Слизерин». Я чув послання, яке, я певен, рейвенкловці не повинні чути. Воно прозвучало в мить, коли Сортувальний Капелюх більше не був у мене на голові, і я відчув, що зв'язок перервався. Воно звучало наче шипіння змії й звичайна мова водночас, — професорка Макґонегел глибоко вдихнула. — Послання казало: Салют від слизеринця слизеринцю, якщо шукатимеш моїх секретів, поговори з моєю змією.

Професорка Макґонегел сиділа з відкритим ротом, витріщаючись на Гаррі, ніби він відростив собі ще дві голови.

— Отже... — повільно вимовила вона, наче й сама не вірила тому, що говорили її уста. — Ви одразу вирішили прийти до мене й усе мені розказати.

— Ну, так, звісно, — сказав Гаррі. Не було потреби визнавати, скільки часу йому знадобилося, щоб це придумати. — На противагу, наприклад, спробі дослідити це самому, чи розказати іншим дітям.

— Ясно... І якщо, припустимо, ви знайдете вхід до легендарної Таємної кімнати Салазара Слизерина, вхід, який ви й лише ви можете відкрити...

— Я закрию вхід і одразу повідомлю вас, щоб команда дослідчених чарівників-археологів мала час на збори, — не задумуючись відповів Гаррі. — Тоді я відкрию вхід знову, щоб вони

могли дуже обережно зайти та переконатися, що там немає нічого небезпечного. Я можу зайти пізніше, щоб роздивитися все, чи якщо їм буде потрібно, щоб я ще щось відкрив, але лише після того, як територію оголосять безпечною, і пофотографують, як все виглядало до того, як люди почали вештатися й топтатися по їхній неоціненній історичній пам'ятці.

Професорка Макґонегел сиділа з відкритим ротом, витріщаючись на Гаррі, ніби він щойно перетворився на kota.

— Це очевидно, якщо ти не з Гріфіндору, — м'яко сказав Гаррі.

— Думаю, ви *занадто* недооцінюєте рідкісність здорового глузду, містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел дещо придушеним голосом.

В цьому був сенс. Хоча...

— Гафелпафець сказав би те саме.

Макґонегел вражено завмерла.

— Це *правда*.

— Сортувальний Капелюх пропонував мені Гафелпаф.

Вона кліпнула очима у відповідь, наче не могла повірити власним вухам.

— Він таке пропонував? *Справді?*

— Так.

— Містере Поттер, — сказала Макґонегел, цього разу тихо, — п'ять десятиліть тому в Гогвортсі востаннє загинув учень, і тепер я впевнена, що це повідомлення востаннє чули п'ять десятиліть тому.

У Гаррі побігли мурашки по тілу.

— Тоді я *справді* постараюся *нічогосінько* не робити щодо цього питання без консультації з вами, професорко Макґонегел, — Гаррі зробив невелику паузу. — Чи можу я запропонувати вам зібрати найкращих людей, яких ви лише зможете знайти, і подивитися, чи можливо зняти те додаткове заклинання з Сортувального Капелюха... А якщо не вийде, можливо, варто додати *ще одне* заклинання — Квіетус, що активується на кілька секунд одразу після того, як Капелюха знято з голови, така латка може спрацювати. І більше жодних мертвих учнів.

Гаррі задоволено кивнув головою.

Професорка Макґонегел виглядала ще більш шоковано, якщо це взагалі було можливо.

— Я *в принципі* не можу нарахувати вам достатньо очок за це, одразу ж не віддавши кубка гуртожитків Рейвенклоу.

— Ем, мм... Я волів би не отримувати *стільки* очок, якщо ваша ласка.

Тепер професорка Макґонегел дивно подивилася на нього.

— Чому ні?

Гаррі було трішки складно пояснити це словами.

— Тому, що це буде аж надто сумно, розумієте? Наче... наче коли я ще пробував відвідувати маґлівські школи, і коли нам задавали груповий проєкт, то я просто брав і робив його самотужки, бо інші лише гальмували мене. Я не проти заробляти багато очок, навіть більше за інших, але якщо я отримаю достатньо, щоб лише своїми силами вирішити долю кубка гуртожитків, тоді видаватиметься, ніби я тримаю гуртожиток Рейвенклов на своєму горбі, а це надто сумно.

— Розумію... — вагаючись сказала Макґонегел. Було очевидно, що такий погляд на речі ніколи не спадав їй на думку. — А якщо я нагороджу вас п'ятдесятьма очками, як вам таке?

Гаррі знову похитав головою.

— Буде несправедливо щодо інших дітей, якщо я отримаю багато очок за ті дорослі справи, частиною яких вони не можуть бути. Як Террі Бут може отримати п'ятдесят очок лише за інформацію про шепіт, який він почув з Сортувального Капелюха? Це було б зовсім несправедливо.

— Тепер я розумію, чому Сортувальний Капелюх запропонував вам Гафелпаф, — сказала професорка Макґонегел, вона дивилася на Гаррі з дивною повагою.

Це змусило Гаррі почуватися трішки незручно. Він був чесно вважав, що він не заслуговує Гафелпафу. Що Сортувальний Капелюх просто намагався відсортувати його куди завгодно, аби не в Рейвенклов, відсортувати в гуртожиток, чиїх чеснот він не мав...

Професорка Макґонегел почала усміхатися.

— А якщо я спробую дати вам *десять* очок?..

— А ви пояснюватимете, звідки ці десять очок взялися, якщо хтось запитає? Багато слизеринців, і я маю на увазі не дітей у Гогвортсі, можуть дуже, *дуже* розізлитись, якщо дізнаються, що з Сортувального Капелюха прибрали закляття, і що я до цього причетний. Тому я вважаю, що найкраща частина хоробрості — цілковита таємність. Не потрібно мені дякувати, мем, доброчесності не треба нагороди.

— Хай буде так, проте я маю дещо дуже особливе для вас. Тепер я розумію, що несправедливо погано думала про вас, мі-

стере Поттер. Зачекайте тут, будь ласка.

Вона підвелася та підійшла до зачинених дверей, у відповідь на помах палички її огорнула розмита завіса. Гаррі не міг ані бачити, ані чути того, що відбувалося. За кілька хвилин завіса зникла й показала професорку Макґонегел, що стояла там та дивилася в бік Гаррі. Зачинені двері позаду неї виглядали так, ніби їх ніхто й не відчиняв ніколи.

В одній руці професорка Макґонегел тримала кулон: тонкий золотий ланцюжок зі срібним обідком посередині. Всередині обідка був закріплений пісочний годинник. В іншій руці вона тримала складену брошуру.

— Це для вас.

Ого! Він отримає якийсь прикольний магічний прилад як нагороду за квест! Скидалося на те, що стратегія відмовлятися від грошових винагород, аж доки не отримаєш магічний предмет, насправді працювала і в реальному житті — а не лише в комп'ютерних іграх.

Гаррі, усміхаючись, прийняв свій новий кулон.

— Що це таке?

Професорка Макґонегел набрала повітря.

— Містере Поттер, цю річ зазвичай дають лише дітям, які довели, що вони надзвичайно відповідальні, задля допомоги зі складним розкладом шкільних занять, — Макґонегел завагалася, ніби хотіла додати ще щось. — Я змушена наголосити, містере Поттер, що справжня природа цього предмета — *секрет*, і ви *мусите* зберігати її в таємниці від решти учнів та не допускати, щоб вони бачили, як ви користуєтеся цим. Якщо це неприпустимо для вас, тоді поверніть це, будь ласка, назад.

— Я вмію зберігати таємниці, — сказав Гаррі. — То що воно робить?

— Для інших учнів це спімстерівські дверцята, які використовуються для лікування рідкісного, не заразного магічного захворювання, що називається спонтанне дублювання. Їх носять під одягом, і хоча у вас немає причин комусь їх показувати, немає й причин ставитися до цього, як до страшного секрету. Спімстерівські дверцята нецікаві. Це зрозуміло, містере Поттер?

Гаррі кивнув, ширше усміхаючись. Він відчував роботу компетентного слизеринця.

— А що воно *насправді* робить?

— Це часоворот. Кожен оберт пісочного годинника відправляє вас на годину назад у минуле. Тому, якщо ви користуватиметеся ним, щоб подорожувати на дві години назад щодня, ви завжди зможете засинати приблизно в той самий час.

Гаррін стан «призупинення недовіри» як вітром здуло.

Ви даєте мені машину часу як засіб від розладу сну.

Ви даєте мені МАШИНУ ЧАСУ як засіб від РОЗЛАДУ СНУ.

ВИ ДАЄТЕ МЕНІ МАШИНУ ЧАСУ ЯК ЗАСІБ ВІД РОЗЛАДУ СНУ.

— Ехехехеххехех... — сказав Гаррі. Тепер він тримав кулон якомога далі від себе, наче це була бомба. Тобто ні, не наче це була бомба, це навіть *близько* не пояснювало серйозність ситуації. Гаррі тримав кулон якомога далі від себе так, наче це була машина часу.

Скажіть, професорко Макґонегел, вам відомо, що повернута

в часі звичайна матерія не відрізняється від антиматерії? А так воно і є! Вам відомо, що кілограм антиматерії та кілограм матерії при контакті анігілюються у вибухові з потужністю сорок три мільйони тонн у тротиловому еквіваленті? Чи усвідомлюєте ви, що я важу сорок один кілограм, і відповідний вибух залишить ПІ-ГАНТСЬКИЙ КРАТЕР З ДИМОМ НА МІСЦІ ШОТЛАНДІЇ?

— Перепрошую, — спромігся сказати Гаррі. — Але це звучить дуже дуже дуже **ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНО!**

Гаррін голос не піднявся аж до вереску, він теоретично не міг кричати достатньо гучно, щоб передати всю серйозність ситуації, тому не варто було навіть пробувати.

Професорка Макґонегел дивилася на нього з виразом по-благливої симпатії.

— Я рада, що ви поставилися до цього серйозно, містере Поттер, але часовороті не *настільки* небезпечні. Якби вони були — ми б не давали їх дітям.

— Справді, — сказав Гаррі. — Ахахахаха. Звісно ви б не давали дітям машини часу, якби ті були небезпечними, про *що* я думав? Тому просто щоб прояснити, випадковий пчих на цей прилад *не відправить* мене в Середньовіччя, де я переїду Гутенберга возом і перешкоджу Просвітництву? Бо, знаєте, ненавиджу коли таке зі мною трапляється.

Куточки губ Макґонегел смикалися, як і завжди, коли вона стримувала усмішку. Вона простягнула Гаррі брошуру, яку вона тримала, але Гаррі обережно тримав кулон обома руками й не зводив погляду з пісочного годинника, уважно слідкуючи, чи той от-от не крутнеться.

— Не хвилюйтеся, — сказала Макґонегел після невеликої

паузи, коли стало зрозуміло, що Гаррі навіть не збирався ворухнитись, — це неможливо, містере Поттер. Часоворот не може повернутися в минуле більш ніж на шість годин. Його не можна використати більш ніж шість разів за день.

— Ух, чудово, це просто чудово. І якщо хтось наштовхнеться на мене, то часоворот *не зламається* та *не занастить* цілісінький замок Гогвортс у вічний цикл четвергів.

— Ну, вони *можуть* бути ламкими... І, думаю, я чула про дивні речі, що траплялися, коли їх ламали. Але нічого *такого!*

— Можливо, — сказав Гаррі, коли знову зміг говорити, — вам варто було б оснастити свої машини часу чимось на кшталт захисного корпусу, а не *лишати скло незахищеним*, для того, щоб *запобігти таким випадкам*.

Макґонегел виглядала враженою.

— Це прекрасна ідея, містере Поттер. Я повинна повідомити про неї міністерство.

Усе, годі, тепер це офіційно, вони ратифікували це в парламенті, всі в чарівному світі безпробудно тупі.

— І хоча я й ненавиджу *ПОРИНАТИ У ФІЛОСОФСТВУВАННЯ*, — Гаррі відчайдушно намагався знизити свій голос до чогось тихішого ніж вереск. — Чи подумав хтось про *НАСЛІДКИ* подорожі в часі на шість годин назад і зміни в минулому чогось, що впливає на власне час, що, по суті, *ЗІТРЕ ВСІХ ЛЮДЕЙ, ЯКИХ ЦЕ ЗАЧЕПИТЬ* і *ЗАМІНИТЬ ЇХ ІНШИМИ ВЕРСІЯМИ...*

— О, час не можна *змінити!* — перебила професорка Макґонегел. — Господи, містере Поттер, невже ви думаєте, що учням це б дозволили, якби *таке* було можливим? Що, як хтось спробував би змінити результати власного іспиту?

Гаррі взяв паузу, щоб це обмізкувати. Його руки розслабили, зовсім трішки, свою мертву хватку золотого ланцюжка. Ніби він тримав не машину часу, а просто ядерну босголовку.

— Тож... — повільно вимовив Гаррі. — Люди просто дізналися, що всесвіт... якимось чином не містить суперечностей, попри те, що він містить подорожі в часі. Якщо я та майбутній-я взаємодіятимемо, то я побачу те саме, що й обоє мене, дарма, що під час першого проходження майбутній-я вже діятиме зі знанням того, що з моєї власної точки зору, ще не відбулося...

Голос Гаррі плавно скотився до нерозбірливих мовних конструкцій.

— Думаю, правильно, — відповіла професорка Макгонегел. — Хоча чарівникам *таки радять* уникати бути поміченими минулими ними. Якщо у вас два уроки в той самий час, і вам потрібно перетнути шляхи із самим собою, наприклад, перша версія вас повинна відійти в сторону й заплющити очі у відомий час — у вас вже є годинник, добре — тоді майбутній ви зможе пройти. Це все є в брошурі.

— Ахахахаа. І що стається, коли хтось *ігнорує* цю пораду?

Професорка Макгонегел стиснула губи.

— Наскільки я розумію, це може бути трохи некомфортно.

— І це, скажімо, не створює парадокс, що знищить всесвіт. Вона доброзичливо посміхнулася.

— Містере Поттер, гадаю, я б запам'ятала, якби *таке* коли-небудь сталося.

— *ЦЕ НЕ ЗАСПОКОЮЄ! ЧИ ВИ, ЛЮДИ, НІКОЛИ НЕ ЧУЛИ ПРО АНТРОПНИЙ ПРИНЦИП? І ЯКИЙ ІДІОТ ВПЕРШЕ ЗБУДУВАВ ОДНУ З ЦИХ ШТУК?*

Професорка Макгонегел неочікувано розсміялася. Це був приємний, гарний сміх, що здавався на диво недоречним на її суворому обличчі.

— У вас зараз ще одна «ви перетворилися на кицьку» реакція, чи не так, містере Поттер? Скоріш за все ви не хочете цього чути, але це чаруюче мило.

— Перетворення на кицьку навіть *БЛИЗЬКО* не можна порівнювати з цим. Знаєте, до цієї миті десь на закутках моєї свідомості завжди снувала придушена думка, що єдина можлива відповідь полягає в тому, що мій всесвіт — лише комп'ютерна симуляція, як у книжці *Симулякрон-3*, та тепер *навіть цей варіант доведеться відкинути*, бо ця маленька іграшка *НЕ ОБЧИСЛЮВАНА ЗА ТЮРІНГОМ!* Машина Тюрінга здатна симулювати перехід до визначеного минулого стану і розрахувати нове майбутнє з цієї точки, машина оракул могла б базуватися на переривчастій поведінці машин нижчого порядку, але ви кажете, що реальність без суперечностей обчислюється за один захід з урахуванням подій, які... ще... не відбулися...

Усвідомлення вразило Гаррі наче удар гідравлічним молотом.

Все стало на свої місця. Все *врешті* стало на свої місця.

— *ТО ОСЬ ЯК ПРАЦЮЄ ПИРСКОНАД!* Ну звісно! Закляття не *спричиняє* кумедні моменти в реальності, воно просто змушує тебе *відчути порив випити* одразу перед тим, як кумедний момент все одно станеться! Я такий дурень, я мав це усвідомити, коли відчув жагу випити пирсконаду перед другою промовою Дамблдора, *не випив*, і натомість похлинувся власною слиною — випитий пирсконад не *спричиняє* ситуацій, в результаті яких ти пирскаєш, такі ситуації *спричиняють*

бажання випити пирсконаду! Я побачив кореляцію між двома подіями й припустив, що пирсконад повинен бути причиною, а кумедний момент має бути наслідком, адже я вважав, що темпоральний порядок обмежує причинно-наслідкові графи, робить їх ациклічними, АЛЕ ВСЕ СТАЄ НА СВОЇ МІСЦЯ, ВАРТО ТІЛЬКИ НАМАЛЮВАТИ СТІЛКИ ПОДІЙ, ЩО *ЙДУТЬ НАЗАД У ЧАС!*

Усвідомлення вразило Гаррі наче *другий* удар гідравлічним молотом.

Цього разу він спромігся промовчати, видавши лише тихий придушений звук, як кошеня, що помирає, коли усвідомив, хто поклав був йому зранку записку на ліжко.

Очі професорки Макґонегел запалали.

— Після того як закінчите школу, чи, можливо, навіть раніше, ви справді *повинні* повикладати деякі з цих маглівських теорій в Гогвортсі, містере Поттер. Вони звучать захопливо, навіть якщо всі вони неправильні.

— Глеххаххх...

Професорка Макґонегел сказала йому ще декілька люб'язностей, домоглася ще кількох обіцянок, на які Гаррі покивав у відповідь, сказала щось про те, щоб він не розмовляв зі зміями там, де хтось може це почути, нагадала йому прочитати брошуру, після чого Гаррі якимось чином усвідомив, що опинився ззовні її кабінету, зі щільно зачиненими за спиною дверима.

— Гаахххррррааа... — сказав Гаррі.

Саме так, йому *зірвало дах*.

Не в останню чергу тому, що якби не цей розіграш, він міг

взагалі не отримати часоворот, без якого, в свою чергу, він би не міг здійснити розіграш.

Чи професорка Макгонегел віддала б йому часоворот у будь-якому випадку, просто пізніше цього ж дня, коли він зустрівся б з нею, щоб запитати про свій розлад сну чи розказати про повідомлення Сортувального Капелюха? І чи захотів би він у той момент розіграти самого себе, що в результаті привело б до отримання ним часоворота *раніше*? Таким чином, єдина несуперечна можливість була та, що розіграш почався ще до того, як він прокинувся?..

Гаррі зловив себе на роздумах, що вперше в житті відповідь на його запитання могла виявитися буквально *незбагненою*. Оскільки його мозок містив нейрони, що могли рухатися лише вперед у часі, не було *нічого*, що його мозок міг вдіяти, жодної операції, яку він міг провести, яка була б спряженою до операцій часоворота.

Донині Гаррі жив за застереженнями Е. Т. Джейнса: якщо ти не розумієш феномену, то це факт про твій стан свідомості, а не факт про власне феномен; твоя невпевненість — це факт про тебе, а не про хай там про що ти невпевнений; невідомість існує у свідомості, не в реальності; пуста карта не дорівнює пустій території. *Існують загадкові питання, проте загадкова відповідь — це очевидна суперечність*. Феномен може бути загадковим для якоїсь конкретної особи, але не існує загадкових для самих себе феноменів. Поклонятися священній загадці — це просто поклонятися власному невігластву.

Тому Гаррі дивився був на магію та відмовлявся лякатися. Люди не відчувають історію, ми вивчаємо хімію, біологію й астрономію та вважаємо, що всі ці речі завжди були части-

ною науки, що вони ніколи *не були* загадковими. Зірки колись були таємницями. Лорд Кельвін якось назвав природу життя та біологію — відповіддю м'язів на людську волю, а ріст дерев з насіння — загадкою «нескінченно за межами» досяжності науки. (Не просто трішки за межами, варто звернути увагу, а *нескінченно* за межами. Лорд Кельвін, безсумнівно, дуже емоційно сприймав був те, що він *чогось не знає*.) Кожна загадка, яку коли-небудь вирішили, була головоломкою від світанку людства й аж до моменту, коли хтось її розгадав.

Тепер, вперше, йому зустрілася загадка, що перспективно могла залишитися нею назавжди. Якщо час працював не через ациклічні причинно-наслідкові мережі, тоді Гаррі не розумів, що означають причини та наслідки; якщо Гаррі не розумів причин і наслідків, то він не розумів, з якого тіста зліплена реальність; і було цілком можливо, що його людський розум ніколи й не зможе зрозуміти, бо його мозок зроблений зі *старомодних, лінійно-часових нейронів*, а це, як виявляється, жалюгідна підмножина цілої реальності.

Але були й гарні новини, пирсконад, що колись здавався всемогутнім і неймовірним, виявляється, мав значно простіше пояснення. Яке він був проґавив *всього лиш* через те, що правда була цілковито поза його простором гіпотез та всім, для осягнення чого його мозок еволюціонував. Та тепер він справді це *зрозумів*, скоріше за все. Що було свого роду заохоченням. Свого роду.

Гаррі поглянув на годинник. Була майже одинадцята ранку, минулої ночі він заснув близько першої, тому при нормальному перебігу подій сьогодні він засне близько третьої. Тому, щоб заснути о десятій вечора й прокинутися о сьомій ранку, йо-

му потрібно повернутися назад на п'ять годин. Це означало, що якщо він хоче повернутися до свого гуртожитку о шостій ранку, тобто до того, як хто-небудь прокинеться, йому варто було поквапитися і...

Навіть *оглядаючись назад* Гаррі не розумів, як йому вдалося зробити *половину* з того, що відбулося в розіграші. Звідки взагалі взявся *пиріг*?

Гаррі всерйоз починав боятися подорожей в часі.

З іншого боку, він не міг не визнати, що це *справді* була не повторна нагода. Розіграш, який можливо було втнути над собою лише раз у житті, в межах шести годин відколи ти дізнався про часовороти.

Насправді, це плутало *ще більше*, варто було Гаррі про це замислитися. Час обдарував його готовим розіграшем у вигляді *доконаного факту*, та проте було цілком ясно, що це його власна робота. Концепт, виконання, авторський стиль. Кожнісінька деталь, навіть ті, яких він досі не розумів.

Ну що ж, час не стоїть на місці, а в добі було не більше тридцяти годин. Гаррі знав *дещо* з того, що він мав зробити, а з рештою, на кшталт пирога, він розбереться поки працюватиме. Не було причин відкладати. Він не міг нічого досягти, застрявши у *майбутньому*.

П'ятьма годинами раніше Гаррі крався у власний гуртожиток, натягнувши мантию на голову — хоч якесь маскування на випадок, якщо раптом хтось вже прокинувся та побачить одночасно і його, і Гаррі в ліжку. Йому не хотілося нікому пояснювати про свою дрібну проблему зі спонтанним дублюванням.

На щастя, видавалося, що всі досі спали.

Також видавалося, що поруч з його ліжком лежала короб-ка. Загорнута в червоний та зелений папір, з яскраво-золотим бантом — це був ідеальний, стереотипний образ різдвяного подарунка. От тільки до Різдва ще далеко.

Гаррі підкрадався так м'яко, як тільки міг, на випадок, якщо чийсь квіетор було виставлено на низьку потужність.

До коробки було прикріплено конверт, запечатаний звичайнісіньким простим воском без жодних відтисків.

Гаррі обережно відкрив конверт і витягнув листа.

У листі було написано:

Це Плащ невидимості Ігнотуса Певерела, родинна реліквія його нащадків, Поттерів. На відміну від залять і простіших плащів, він має силу заховати тебе, а не просто зробити невидимим. Твій батько позичив його мені для вивчення незадовго до своєї смерті, і, мушу визнати, за ці роки він ставав мені в пригоді багато разів.

Боюся, що в майбутньому мені доведеться обходитися заляттям розілюзнення. Плащу час повернутися до тебе — його спадкоємця. Я думав був зробити це різдвяним подарунком, але він побажав повернутися у твої руки раніше. Схоже, він думає, що потрібен тобі. Користуйся ним з розумом.

Безсумнівно, ти вже думаєш про найрізноманітніші чудові розіграші, як і твій тато у свій час. Якби всі його проступки стали відомі, всі жінки Грифіндору зібралися б, щоб осквернити його могилу. Я не пробуватиму зупинити історію від повторень, але будь ДУЖЕ обережним, щоб ніхто тебе не розкрив. Якщо Дамблдор побачить шанс заволодіти однією зі Смертельних реліквій, то зробить усе, щоб до самісінької смерті вона належала лише йому.

Бажаю тобі чудового-пречудового Різдва.

Записка була без підпису.

— Стривайте, — зупинився Гаррі, коли інші хлопці вже майже вийшли з рейвенкловської спальні. — Вибачте, але я ще маю деякі справи з валізою, я прийду до сніданку за кілька хвилин.

Террі Бут нахмурився.

— Краще тобі не ритися в наших речах.

Гаррі підняв одну руку.

— Я присягаюся, що не планую робити нічого подібного з жодними вашими речами, що всі речі, з якими я планую мати справу, належать мені, я не готую жодних розіграшів і не маю інших сумнівних намірів щодо жодного з вас, і я не очікую, що мої наміри зміняться раніше, ніж я прийду на сніданок у Великій залі.

Террі Бут насупився.

— Чекай-но, а це...

— Не хвилюйся, — втрутилась Пенелопа Клірвотер, що супроводжувала їх. — Там не було жодних лазівок. Чудово сформульовано, Поттере, тобі треба бути юристом.

Гаррі Поттер покліпав на це. Ах, точно — *староста* Рейвенклову.

— Дякую. Мабуть.

— Коли спробуєш знайти Велику залу, ти заблукаєш, — Пенелопа сказала це як беззаперечний факт. — Щойно це станеться, запитай у портрета, як дістатися першого поверху. Запитай в іншого портрета *одразу ж* як запідозриш, що заблукав знову. Особливо якщо здається, що ти йдеш вище

й вище. Якщо ти вище, ніж замок в принципі повинен бути заввишки, — *зупинись і дочекайся пошукових груп. Інакше ми побачимо тебе через чотири місяці, старшим на п'ять місяців, покритого снігом та з самою лише пов'язкою на стегнах, і це якщо ти залишишся в замку.*

— Зрозумів, — відповів Гаррі, важко ковтнувши. — Амм, а ви не повинні розказувати учням про такі речі одразу?

Пенелопа зітхнула.

— Що, *все одразу*? Це зайняло б тижні. Ти сам про все з часом дізнаєшся, — вона повернулася, щоб вийти, за нею слідували інші учні. — Поттере, якщо я не побачу тебе на сніданку через тридцять хвилин, я почну пошуки.

Щойно всі пішли, Гаррі прикріпив записку до свого ліжка — він вже написав її раніше, як і решту записок, сидючи в себе в підвальному рівні, ще до того, як всі попркидалися. Після чого він обережно потягнувся рукою в поле квієтора та стягнув Плащ невидимості з тіла досі сплячого Гаррі-1.

І, просто заради пустощів, Гаррі поклав плащ в капшучок Гаррі-1, знаючи, що таким чином він уже буде лежати в його власному.

— Я розумію, що повідомлення адресоване Корнеліону Флабберволту, — сказала картина, на якій був зображений чоловік з аурую аристократа, і, насправді, абсолютно звичайним носом. — Чи можу я поцікавитися, яке його *походження*?

Гаррі знизав плечима зі щирою безпорадністю.

— Мені було сказано, що його промовив безпристрасний голос, що наче дзвін прозвучав з прогалини в повітрі, прогали-

ни, за якою виднілась вогняна безодня.

— Гей! — вигукнула Герміона сповненим обурення голо-
сом, зі свого місця з іншої сторони сніданкового столу. — Це
десерт *для всіх*! Ти не можеш просто забрати цілий пиріг собі до
капшучка!

— Я не беру цілий пиріг, я беру цілих два. Вибачте всі, му-
шу бігти! — Гаррі проігнорував обурені крики й покинув Велику
Залу. Він мусив якнайшвидше дістатися класу з гербалогії.

Професорка Спраут пильно на нього дивилася.

— А звідки *вам* відомо, що планують слизеринці?

— Я не можу назвати вам своє джерело, — сказав Гаррі. —
Якщо чесно, я хочу попросити вас вдати, що цієї розмови ніко-
ли не було. Просто поведіться наче ви натрапили на них випад-
ково, коли йшли у своїх справах чи ще кудись. Я поспішу туди
щойно закінчиться гербалогія. Думаю, я зможу відволікти сли-
зеринців, аж доки ви не дійдете туди. Мене не легко залякати
чи поглумитися з мене, і не думаю, що вони наважаться завда-
ти серйозної шкоди Хлопчикові-Що-Вижив. Не зрозумійте не-
правильно... Я не прошу вас бігати коридорами, але буду дуже
вдячним, якщо ви не зволікатимете по дорозі.

Професорка Спраут уважно подивилася на Гаррі, після чо-
го її погляд пом'якшав.

— Будь ласка, будьте обережні, Гаррі Поттере. І... Дякую.

— Просто переконайтеся, що ви не запізнитесь, — сказав
Гаррі. — І пам'ятайте, коли ви дійдете туди, ви не очікуєте поба-
чити мене й цієї розмови ніколи не було.

Це було жахливо — дивитися, як ти висмикуєш Невіла з кола слизеринців. Невіл мав рацію, він був використав забагато сили, занадто багато сили.

— Привіт, — холодно сказав Гаррі Поттер. — Я Хлопчик-Що-Вжив.

Вісім першокласників, хлопчиків переважно однакового зросту. Один з них мав шрам на чолі, і він повадився не так, як інші.

Якби ж ми глянути могли

На себе збоку! От коли

Ми б наші примхи всі збули

Дурні, порожні —

Професорка Макґонегел мала рацію. Сортувальний Капелюх мав рацію. Це ставало очевидним, варто лише було подивитися зі сторони.

З Гаррі Поттером щось було не так.

Розділ 15. Сумлінність

Кохай, як Ролінг твоя.

Сьогоднішня історична цікавинка: стародавні євреї вважали межею дня захід, а не схід сонця, тому вони казали «вечір і ранок» замість «ранок і вечір». (І, як зазначили чимало рецензентів, сучасна юдейська галаха стверджує те саме.)

«Я впевнений, що десь знайду час.»

— Фрігідейро!

Гаррі вмочив палець у воду в склянці, що стояла на його парті. Вода повинна була стати прохолодною, але як була тепленькою, так і залишилася. Знову.

Гаррі почувався так, наче його дуже, дуже сильно ошукали.

По всіх закутках дому Верресів можна було знайти сотні фантастичних романів. Гаррі прочитав був їх чимало. І скидалося, наче він мав загадкову темну сторону. Тому, після того як склянка води відмовилася співпрацювати перші кілька разів, Гаррі подивився навкруги, щоб переконатися, що ніхто в кабінеті заклинань на нього не дивиться, глибоко вдихнув, зосередився й розізлив себе. Він подумав про те, як слизеринці зну-

щаються з Невіла, і про гру, в якій хтось вибивав з рук усі твої книжки щоразу, як ти намагався підібрати їх. Про те, що сказав Драко Мелфой про десятирічну дівчинку Лавгудів і як насправді працював Чарверсуд...

І лють увійшла в його кров. Тремтячою від ненависті рукою він простягнув свою паличку й холодним голосом промовив: «*Фріідейро!*» — і нічогосінько не відбулося.

Гаррі обшакрували. Йому хотілося написати комусь із вимогою *відшкодувати кошти* за його темну сторону, що явно *повинна* була мати нездоланну магічну силу, проте виявилася *несправною*.

— *Фріідейро!* — знову сказала Герміона за сусідньою партою. Її вода була суцільним льодом, а на обідку склянки формувалися білі кристали. Видавалося, вона цілковито зосередилася на своїй роботі й зовсім не усвідомлювала, що інші учні витріщаються на неї сповненими ненависті очима, що було, з її боку, одним з двох: або (а) небезпечною неухважністю, або (б) досконало відточеною грою, що сягала рівня витончених мистецтв.

— О, *дуже* добре, міс Грейнджер! — пискнув Філіус Флитвік, їхній професор замовлянь і вихователь Рейвенклоу, крихітний чоловічок, у зовнішності якого нічого не виказувало колишнього чемпіона-дуелянта. — Бездоганно! Дивовижно!

У найгіршому випадку Гаррі розраховував бути другим після Герміони. Він, звісно, надав би перевагу тому, щоб *це вона* змагалася з *ним*, але він міг прийняти й зворотну ситуацію.

Станом на понеділок Гаррі був на півдорозі до того, щоб стати останнім учнем у класі — місце, за яке він по-дружньому змагався з усіма іншими вихованими маглами учнями, окрім

Герміони. Вона була сама-самісінька на вершині, зовсім без суперників, бідолашка.

Професор Флитвік стояв над партою однієї з дівчат маглівського роду й спокійно коригував спосіб, в який вона тримала паличку

Гаррі поглянув на Герміону. Він тяжко ковтнув. За таких обставин її роль була очевидною...

— Герміоно? — сказав Гаррі невпевнено. — Чи в тебе є якісь думки, що саме я роблю не так?

Очі Герміони запалали жажливим вогнем корисності, від якого щось у підсвідомості Гаррі заволоало від розпачливого приниження.

П'ять хвилин потому вода Гаррі видавалася помітно холоднішою за кімнатну температуру. Герміона кілька разів вербально погладила його по голові, порадила наступного разу вимовляти замовляння ретельніше й пішла допомагати комусь іншому.

Професор Флитвік нарахував Герміоні очко за допомогу Гаррі.

Гаррі стискав зуби так міцно, що йому боліла щелепа, а це жодним чином не поліпшувало його вимову.

Мені начхати, що це нечесне змагання. Я точно знаю, що робитиму з двома додатковими годинами щодня. Я сидітиму у своїй валізі й навчатимуся, доки не наздожену Герміону Грейнджер.

— Трансфігурація — один із найскладніших і найнебезпечніших розділів магії, який вивчають у Гогвортсі, — сказала професорка Макгонеґел. На обличчі суворої старої відьми не було й

сліді легковажності. — Той, хто порушить порядок у моєму класі, негайно з нього вийде й вже ніколи не повернеться. Я вас попередила.

Її паличка опустилася й торкнулася стола, що плавно перетворився на свиню. Кілька учнів маглівського роду зойкнули. Свиня розгублено роззирилася довкола й чмихнула, а потім знову зробилася столом.

Професорка трансфігурації огледіла класну кімнату, зрештою зупинивши погляд на одному учневі.

— Містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел. — Ви отримали свої навчальні посібники лише кілька днів тому. Чи ви вже почали читати підручник з трансфігурації?

— Ні, вибачте, професорко, — відповів Гаррі.

— Не варто вибачатися, містере Поттер, якби завчасне читання було обов'язковим, вас би про це повідомили, — Макґонегел постукала пальцями по столу, що стояв перед нею. — Містере Поттер, чи не бажаєте ви зробити припущення, чи це стіл, що його я трансфігурувала на свиню, чи це від самого початку була свиня, а я ненадовго зняла трансфігурацію? Якби ви прочитали перший розділ підручника, ви б знали.

Гаррі злегка насупив брови.

— Я б припустив, що було б легше почати зі свині, адже якщо починати зі стола, то свиня може не знати, як стояти.

Професорка Макґонегел похитала головою.

— Я вам не докоряю, містере Поттер, проте правильна відповідь — у трансфігурації ви *не бажаєте* робити припущення. Помилкові відповіді будуть оцінені надзвичайно суворо, а запитання, залишені без відповіді, — з великою поблажливістю.

Ви повинні навчитися розуміти, чого саме ви не знаєте. Якщо я поставлю вам будь-яке запитання, неважливо, наскільки воно тривіальне чи просте, і ви відповісте «я не певен», я не звинувачуватиму вас, а будь-хто, хто розсміється, втратить очки. Чи можете ви сказати, чому це правило існує, містере Поттер?

Бо одна єдина помилка в трансфігурації може бути неймовірно небезпечною.

— Ні.

— Правильно. Трансфігурація більш небезпечна, ніж явлення, яке викладають лише з шостого класу. На жаль, для максимізації своїх здібностей у дорослому віці, трансфігурацію потрібно вивчати й тренувати з малих літ. Отже, це небезпечний предмет, і вам варто стерегтися будь-яких помилок. Ніхто з моїх учнів ще ніколи не зазнавав непоправної шкоди, і я буду *вкрай* засмучена, якщо ви станете першим класом, що *зіпсує мій рекорд*.

Кілька учнів знервовано ковтнули.

Професорка Макгонегел підвелася й підійшла до стіни позаду свого стола, на якій висіла полірована класна дошка.

— Існує чимало причин, через які трансфігурація є небезпечною, але одна з них важливіша за решту, — вона створила коротке перо з товстим кінцем і використала його, щоб вивести червоні літери. Потім вона підкреслила їх синім, використавши той самий маркер.

ТРАНСФІГУРАЦІЯ НЕ Є ПОСТІЙНОЮ!

— Трансфігурація не є постійною! — сказала професорка Макгонегел. — Трансфігурація не є постійною! Трансфігурація не є постійною! Містере Поттер, припустімо, учень трансфігу-

рував шматок деревини на чашку з водою, і ви випили її. Як ви уявляєте собі, що станеться з вами, коли ефект трансфігурації зійде?

Нависла пауза.

— Пробачте, містере Поттер, мені не варто було запитувати про це у вас, я забула, що ви благословенні надзвичайно песимістичною уявою...

— Я в порядку, — відповів Гаррі, тяжко ковтнувши. — Отже, перша відповідь — я не *знаю*, — професорка схвально кивнула, — проте я *уявляю*, що... дерево буде в моєму шлунку, і в моїй кровоносній системі, і, якщо хоч частину тієї води поглинуть тканини мого тіла — цікаво, це буде дерев'яна пульпа, суцільне дерево чи...

Гарріне розуміння магії підвело його. Він, у першу чергу, не міг зрозуміти, як дерево зіставляється з водою, отже він не міг зрозуміти, що станеться після того, як молекули води перемішаються внаслідок звичайного теплового руху, а потім, як ефект магії зійде, відбудеться зворотне перетворення.

Обличчя Макґонегел мало напружений вигляд.

— Як правильно зауважив містер Поттер, він стане вкрай хворим і потребуватиме нагального флюювання до лікарні Святого Мунґа, щоб мати бодай шанс вижити. Будь ласка, розгорніть свої підручники на п'ятій сторінці.

Навіть без звуку було зрозуміло, що зображена на рухомій світліні жінка зі страшенно знебарвленою шкірою кричала.

— Злочинець, що трансфігурував був золото на вино та дав його цій жінці випити, за його словами, «як сплату боргу», був засуджений до десяти років Азкабану. Будь ласка, відкрийте

шосту сторінку. Це — дементор. Дементори — вартові Азкабану. Вони висмоктують вашу магію, ваше життя й будь-які щасливі думки, що намагаються виникнути у вашій голові. Світлина на сьомій сторінці — це зображення злочинця десятима роками пізніше, під час його звільнення. Зверніть увагу на те, що він мертвий... Так, містере Поттер?

— Професорко, якщо в подібному випадку станеться найгірше, чи існує спосіб *підтримувати* трансфігурацію?

— Ні, — прямо сказала професорка Макгонегел. — Забезпечення трансфігурації потребує постійних витрат вашої магії, обсяг яких залежить від розміру цільового об'єкта. І доведеться відновлювати контакт із об'єктом кожні кілька годин, що в подібному до цього випадку неможливо. Такі катастрофи *невиправні*.

Професорка Макгонегел нахилилася вперед, обличчя її було дуже суворим.

— Ви ніколи, за жодних обставин, нічого не трансфігуруватимете на рідину чи газ. Ані на воду, ані на повітря. Ні на що подібне до води, ні на що подібне до повітря. Навіть якщо це не питна рідина, вона *випаровується*, її невеличкі частинки потрапляють у повітря. Ви не трансфігуруватимете на те, що має згоріти. Це створить дим, і хтось може вдихнути цей дим! Ви ніколи не трансфігуруватимете на те, що гіпотетично може потрапити всередину чийогось тіла будь-яким чином. Ніякої їжі. Нічого, що *виглядає* наче їжа. Навіть заради невеличкої смішної витівки, коли ви збираєтесь розповісти про свій грязьовий пиріг раніше, ніж хтось його з'їсть. Ви ніколи цього не робитимете. На уроці, всередині цієї кімнати, чи поза нею, чи *де завгодно*. Чи це цілковито зрозуміло кожному учню?

— Так, — відповіли Гаррі, Герміона й ще кілька учнів. Інші мов оніміли.

— *Чи це цілковито зрозуміло кожному учню?*

— Так, — промовили, пробурмотіли й прошепотіли вони.

— Якщо ви порушите будь-яке з цих правил, то надалі не вивчатимете трансфігурацію в Гогвортсі. Повторюйте разом зі мною: «Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на рідину чи газ».

— Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на рідину чи газ, — відгукнувся безладний хор учнів.

— Ще раз! Гучніше! Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на рідину чи газ.

— Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на рідину чи газ.

— Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на те, що виглядає як їжа чи будь-що інше, що потрапляє всередину людського тіла.

— Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на те, що має згоріти, бо це може створити дим.

— Ви ніколи не трансфігуруватимете нічого на те, що виглядає як гроші, включно з маглівськими грошима, — сказала професорка Макґонегел. — Гобліни мають способи дізнатися, хто це зробив. Згідно з визнаним законом, нація гоблінів перебуває в стані постійної *війни* з усіма магічними фальшивомонетниками. Вони не надсилатимуть аврорів. Вони надішлють армію.

— Я ніколи не трансфігуруватиму нічого на те, що виглядає як гроші, — повторили учні.

— *І понад усе*, — сказала професорка Макґонегел, — ви ніколи не трансфігуруватимете нічого живого, *особливо самих себе*.

Це зробить вас дуже хворими й, можливо, мертвими, залежно від того, як саме ви себе трансфігуруєте та як довго ви підтримуватимете зміну.

Професорка Макгонегел зупинилася.

— Містер Поттер наразі підняв руку догори, адже він бачив перетворення анімага, а саме — перетворення людини на кицьку й назад. Але перетворення анімага не є *вільною* трансфігурацією.

Професорка Макгонегел дістала з кишені невеличкий шматок деревини й торкнулася його паличкою, перетворивши на скляну кулю. Потім вона сказала: «*Кристферріум!*» — і скляна куля стала сталевую. Ще одне торкання паличкою — і сталева куля знову обернулася на шмат деревини.

— «*Кристферріум*» перетворює об'єкт з суцільного скла на суцільно сталевий об'єкт подібної форми. Воно не в змозі зробити зворотне перетворення, так само як не в змозі перетворити стіл на свиню. Найзагальніша форма трансфігурації — вільна трансфігурація, яку ви й вивчатимете, — здатна перетворити будь-який об'єкт на будь-що інше, принаймні коли йдеться про матеріальну форму. Саме тому вільна трансфігурація має виконуватися безмовно. Використання чарів потребувало б різних слів для кожної окремої трансфігурації між об'єктом та ціллю.

Професорка Макгонегел виразно подивилася на учнів.

— *Деякі* вчителі починають з трансфігураційних чарів і вже після цього переходять до вільної трансфігурації. Так, це було б значно простіше на початку. Проте це може сформувати у вас неправильні навички й послабить ваші здібності пізніше.

На моїх заняттях ви *від початку* вивчатимете вільну трансфігурацію, що потребуватиме безмовного накладання заклять. Для цього вам доведеться тримати в голові форму початкового об'єкта, форму цільового об'єкта й процес трансформації.

— І, відповідаючи на запитання містера Поттера, — продовжувала професорка Макґонегел, — саме *вільну* трансфігурацію ви не маєте застосовувати до жодного живого об'єкта. Існують чари й зілля для безпечного, оборотного, *обмеженого* перетворення живих об'єктів. Наприклад, анімаґ, що не має кінцівки, не матиме її й після перетворення. Вільна трансфігурація *не є безпечною*. Ваше тіло зміниться, доки воно буде трансфігурованим — дихання, наприклад, спричиняє постійну втрату матерії тіла в довкілля. Коли трансфігурація зійде, і ваше тіло спробує повернутися до своєї *початкової* форми, воно буде не цілком здатне це зробити. Якщо ви притиснете свою паличку до свого тіла й уявите себе з золотим волоссям, згодом ваше волосся відпаде. Якщо ви візуалізуєте себе кимось із чистішою шкірою, то забезпечите собі тривале перебування в лікарні Святого Мунґа. А якщо ви трансфігуруєте себе на тілесну форму дорослого, то коли трансфігурація зійде, ви помрете.

Це пояснювало, чому він бачив товстих хлопців і менш ніж бездоганно привабливих дівчат. Чи старих людей, якщо вже на те пішло. Такого б не було, якби існувала можливість просто трансфігурувати себе щоранку... Гаррі підняв руку й спробував очима подати професорці Макґонегел сигнал.

— *Що*, містере Поттер?

— Чи можливо трансфігурувати живий об'єкт на статичну ціль, таку як монета, — ні, вибачте, мені дуже шкода, — скажімо,

на сталеву кулю?

Професорка Макґонегел похитала головою.

— Містере Поттер, навіть неживі об'єкти з плином часу знають невеличких внутрішніх змін. Після того, як ефект трансфігурації зійде, не буде жодних видимих змін вашого тіла, і протягом першої хвилини ви нічого не помітите. Але вже за годину ви будете хворим, а за день — мертвим.

— Кхм, вибачте, то якби я прочитав був перший розділ, то я міг би *здогадатися*, що стіл від початку був столом, а не свинею, — сказав Гаррі, — але тільки якщо зробив би *додаткове* припущення, що ви не хочете вбивати свиню, яке *видається* доволі ймовірним, проте...

— Я вже передбачаю, що оцінювання ваших контрольних робіт буде нескінченним джерелом втіхи для мене, містере Поттер. Але якщо ви маєте інші запитання, чи не погодитеся ви притримати їх до кінця заняття?

— Більше питань немає, професорко.

— Тепер повторюйте за мною, — сказала професорка Макґонегел. — Я ніколи не намагатимуся трансфігурувати нічого живого, особливо самого себе, хіба що буду конкретно проінструктований зробити це, використовуючи спеціалізовані чари чи зілля.

— Якщо я не впевнений, чи трансфігурація безпечна, я не виконуватиму її, доки не спитаю в професорки Макґонегел, або професора Флитвіка, або професора Снейпа, або директора — вони єдині визнані фахівці з трансфігурації в Гогвортсі. Запитувати в інших учнів *неприйнятно*, навіть якщо вони кажуть, що пам'ятають, як ставили те саме запитання.

— Навіть якщо поточний професор Гогвортсу із захисту стверджує, що трансфігурація безпечна, і навіть якщо я бачив, як професор із захисту виконував її й нічого поганого не сталося, сам я не намагатимусь її виконати.

— Я маю повне право відмовитися виконувати будь-яку трансфігурацію, через яку я почуваюся хоч трохи знервовано. Враховуючи, що навіть директор Гогвортсу не може наказати мені протилежне, я, безумовно, не прийму такий наказ від професора із захисту, навіть якщо професор із захисту погрожує зняти з гуртожитку сто очок і відрахувати мене.

— Якщо я порушу якесь із цих правил, то надалі не вивчатиму трансфігурацію під час свого перебування в Гогвортсі.

— Ми повторюватимемо ці правила на початку кожного заняття протягом першого місяця, — сказала професорка Макґонегел. — А тепер почнімо. Початкові об'єкти — сірники, цільові — голки... будь ласка, відкладіть свої палички, дякую. Коли я сказала «почнімо», я мала на увазі, що ви почнете робити нотатки.

За пів години до кінця заняття професорка Макґонегел роздала сірники.

Наприкінці заняття Герміона мала сріблястий сірник, а решта класу, маґлівського роду чи ні, — те саме, з чого й починали.

Професорка Макґонегел нагородила її ще одним очком для Рейвенклоу.

Коли урок трансфігурації було завершено, Герміона підійшла до парти Гаррі, доки він складав свої книжки до капшучка.

— Знаєш, — Герміона мала безневинний вираз обличчя, — сьогодні я заробила два очки для Рейвенклоу.

— Саме так, — коротко відповів Гаррі.

— Проте це не те саме, що твої *сім* очок. Гадаю, я просто не така розумна, як ти.

Гаррі згодував своє домашнє завдання капшучкові й повернувся до Герміони, зіщуливши очі. Він зовсім забув про це.

Вона дивилася на нього *грайливо*.

— Однак заняття в нас щодня. Цікаво, скільки тобі знадобиться часу, щоб знайти ще якихось гафелпафців, що потребують порятунку? Сьогодні понеділок, тож у тебе є час аж до четверга.

Вони незмигтно дивились одне одному в очі.

Гаррі заговорив першим.

— Ти, звісно, розумієш, що це означає війну.

— Я й не знала, що в нас був мир.

Всі інші учні тепер дивилися на них наче зачаровані. Всі інші учні, а також, на жаль, професорка Макґонегел.

— О, містере Поттер, — проспівала професорка Макґонегел з іншого боку кімнати, — у мене є для вас гарні новини. Мадам Помфрі схвалила вашу пропозицію щодо запобігання поломкам її спімстерівських дверцят, завершення робіт заплановано на кінець цього тижня. Гадаю, це заслуговує... хай буде десять очок Рейвенклоу.

Герміона роззявила рота, її обличчя мало шокований та зраджений вигляд. Гаррі уявляв, що вираз його обличчя не надто відрізнявся.

— Професорко... — прошипів Гаррі.

— Ці десять очок *безсумнівно* заслужені, містере Поттер. Я не роздаю очки гуртожиткам коли мені заманеться. Можливо, для вас це не мало великого значення — ви просто побачили щось крихке й запропонували спосіб захистити це. Але спімстерівські дверцята коштовні, і директор був *не дуже* задоволений останнього разу, коли одні з них розбилися.

Професорка Макґонегел зробила задумливий вигляд.

— Оце так, цікаво, чи хтось з інших учнів колись отримував сімнадцять очок першого ж свого дня в школі. Я маю це перевірити, але, підозрюю, це новий рекорд. Може, нам варто зробити оголошення під час вечері?

— *ПРОФЕСОРКО!* — скрикнув Гаррі. — Це *наша* війна! Припиніть втручатися!

— Тепер у вас є час аж до *наступного* четверга, містере Поттер. Хіба що, звісно, ви раніше не затієте якісь пустощі й не *втратите* очки гуртожитку. Наприклад, нешанобливо звертатиметесь до когось із професорів.

Професорка Макґонегел притиснула палець до щоки, наче про щось розмірковувала.

— Гадаю, вже до кінця п'ятниці ви доберетеся до від'ємних чисел.

Гаррі закрив рота, клацнувши щелепою. Він дивився на Макґонегел своїм найбільш вбивчим поглядом, проте, видавалося, її це лише розважало.

— Так, безумовно, оголошення під час вечері, — далі обдумувала професорка Макґонегел. — Але це не має образити слизеринців, тож оголошення зробимо коротким. Тільки кількість

очок і факт рекорду... а якщо хтось прийде до вас по допомогу з домашнім завданням і розчарується, дізнавшись, що ви ще навіть не почали читати свої підручники, ви завжди можете відіслати їх до міс Грейнджер.

— *Професорко!* — сказала Герміона надто високим голосом.

Професорка Макгонегел не звернула на неї уваги.

— Оце так, цікаво, скільки часу знадобиться міс Грейнджер для здійснення чогось, що заслуговувало б оголошення під час вечері? Я з нетерпінням чекаю на це, хай що воно буде.

Гаррі й Герміона, за негласною взаємною згодою, розвернулися й покрокували геть із класної кімнати. Слідом за ними йшла вервечка загіпнотизованих рейвенкловців.

— Ем, — сказав Гаррі. — Після вечері досі в силі?

— Звісно, — відповіла Герміона. — Я б не хотіла, щоб ти ще більше відстав у навчанні.

— О, дякую тобі. І, дозволь сказати, ти вже зараз така видатна, що я не можу не замислюватися над тим, якою ти станеш, коли отримаєш початкову підготовку з раціональності.

— Це справді так корисно? Не схоже, щоб вона допомагала тобі із замовляннями чи трансфігурацією.

Повисла легка пауза.

— Ну, я отримав свої підручники тільки чотири дні тому. Ось чому мені довелося заробляти ці сімнадцять очок без використання палички.

— Чотири дні тому? Мабуть, ти не можеш прочитати вісім книжок за чотири дні, та ти міг прочитати бодай *одну*. Скільки днів тобі знадобиться, щоб закінчити, з поточною швидкістю?

Ти знаєш усю цю математику, тож скажи мені, скільки буде вісім по чотири, розділити на нуль?

— У мене зараз заняття, яких у тебе не було, але вихідні вільні, тож... границя восьми на чотири, розділити на іпсилон, коли іпсилон прямує до нуля праворуч... о 10:47, у неділю вранці.

— Взагалі-то, я встигла за *три* дні.

— Тоді в суботу, о 14:47. Я впевнений, що десь знайду час.

І був вечір, і був ранок — день перший.

Розділ 16. Творче мислення

Ворожі ворота там, де й Ролінг.

Я не психопат, просто я дуже винахідливий.

У середу, тільки-но Гаррі зайшов у клас Захисту, він зрозумів — *цей* предмет буде *не таким*, як інші.

Для початку, це був найбільший клас, який Гаррі бачив у Гогвортсі, на зразок аудиторій великих університетів — з так розташованими ярусами столів, що всі могли бачити гігантське підвищення з білого мармуру. Клас був високо в Гогвортсі — на п'ятому поверсі, і Гаррі знав, що докладніших пояснень про те, де взагалі клас на зразок цього міг поміститися, йому не отримати. Ставало ясно, що Гогвортс *не мав* геометрії, Евклідової чи іншої. Він мав зв'язки — не напрямки.

На відміну від університетської аудиторії, в класі стояли не ряди складних стільців, а звичайнісінькі гогвортські дерев'яні меблі, вишикувані напівколом на кожному рівні. Хіба що на кожному столі лежав білий, плаский, прямокутний таємничий об'єкт.

У центрі гігантської платформи, на невеликому підвищен-

ні з темнішого мармуру, самотньо стояв учительський стіл. За яким, розвалившись на стільці, зі слиною на кутиках губ та із закинutoю назад головою, перебував Квірел.

І що ж це мені нагадує?..

Гаррі прийшов на урок так рано, що крім нього ще не було жодного учня. (Мова має величезні недоліки щодо опису подорожей у часі, зокрема в ній бракує слів, що спромоглися б передати наскільки вони зручні.) Наразі Квірел не виглядав... функціонуючим... Та й в Гаррі, так чи інакше, не було бажання до нього підходити.

Він вибрав стіл, видерся до нього, сів та витягнув підручник із Захисту. Гаррі вже прочитав десь сім восьмих книжки — насправді, він планував дочитати до початку цього уроку, проте він вже двічі користувався часоворотом сьогодні й досі відставав від плану.

Невдовзі в класі почали з'являтися люди, і він наповнився звуками. Гаррі їх ігнорував.

— Поттере? А *ти* що тут робиш?

Цьому голосу було тут не місце. Гаррі підвів погляд.

— Драко? А *ти* що тут... ох нічого собі, у тебе є власні *посіпаки*!

Видавалося, в одного з хлопчаків, що стояли позаду Драко, було на диво багато м'язів, як на одинадцятирічного. А другий завис у підозріло збалансованій стійці.

Біловолосий хлопець самовдоволено посміхнувся й вказав позаду себе.

— Поттере, познайомся, це містер Креб, — він перевів руку з М'язів на Баланс, — і містер Гойл. Вінсенте, Грегорі, це — Гаррі

Поттер.

Містер Гойл нахилив голову та обдарував Гаррі поглядом, що, мабуть, мав щось означати, але натомість виглядало, наче він просто мружиться.

— Радий познайомитися, — сказав містер Креб голосом, що звучав так, наче він навмисно намагався зробити його настільки низьким, наскільки був здатен.

На мить обличчя Драко набуло виразу занепокоєння, яке швидко змінила його зверхня посмішка.

— У тебе є *посіпаки*! — вигукнув Гаррі. — А де *мені* отримати посіпак?

Самовдоволена посмішка Драко поширшала.

— Боюся, Поттере, спочатку потрібно, щоб тебе розподілили до Слизерину...

— Що? Це нечесно!

— ...і щоб між вашими сім'ями була домовленість ще з часів до твого народження.

Гаррі подивився на містера Креба та містера Гойла. Вони обидва дуже старалися виглядати загрозливо — нахилилися вперед, розправили плечі, та, сильно витягнувши голови, витріщалися на нього.

— Ем... Стривай-но — про все це домовилися *багато років* тому?

— Саме так, Поттере. Боюся, тобі просто не пощастило.

Містер Гойл дістав зубочистку та почав колупатися нею в зубах, досі загрозливо нависаючи.

— І Луціус наполіг, щоб ти ріс *не знаючи* своїх охоронців, і

зустрів їх лише в перший день школи.

Це стерло усмішку з лица Драко.

— Так, Поттере, ми всі знаємо, що ти кмітливий, тепер вже вся школа знає, можеш перестати вихвалитися...

— То їм *все їхнє життя* казали, що вони будуть твоїми посіпаками, і вони провели *роки*, уявляючи, якими мають бути посіпаки...

Драко здригнувся.

— ...до того ж, вони знайомі *один з одним*, і вони *практикувалися*...

— Бос сказав тобі стулити пельку, — прогарчав містер Креб. Містер Гойл затиснув зубочистку між зубами, та, стиснувши руку в кулак, використав іншу, щоб захрустіти кісточками.

— *Я ж казав вам не робити цього перед Гаррі Поттером!*

Обидва раптом почали виглядати покірно, а містер Гойл швидко сховав зубочистку в кишеню мантиї.

Але варто було Драко обернутися від них до Гаррі, вони знову почали загрозово нависати.

— Вибач, — процідив Драко, — за зневагу, яку ці *недоумки* завдали тобі.

Гаррі дуже уважно подивився на містера Креба з містером Гойлом.

— Думаю, ти занадто жорсткий до них, Драко. *Я* думаю, що вони повелися саме так, як я хотів би, щоб поводитися *мої* посіпаки. Маю на увазі, якби я мав посіпак.

Драко роззявив рота.

— Гей, Грегорі, тобі не здається, що він ото пробує перема-

нити нас від боса?

— Я впевнений, що містер Поттер не настільки дурний.

— О, я навіть не мрію про таке, — солодко протягнув Гаррі. — Просто майте це на увазі, якщо вам раптом здасться, що ваш роботодавець не дуже вас цінує. До того ж, ніколи не зашкодить мати запасні пропозиції, поки обговорюєш умови праці, хіба ні?

— Що він робить в Рейвенклові?

— Уявлення не маю, містере Креб.

— Ви, обоє — *заткніться*, — процідив Драко крізь стиснуті зуби. — Це *наказ*, — він з видимим зусиллям спромігся знову зосередити увагу на Гаррі. — Хай там як, що ти робиш на слизеринському уроці захисту?

Гаррі нахмурився.

— Стривай-но, — його рука полізла до капшучка. — Розклад занять, — він подивився на пергамент. — Захист, 14:30, а зараз... — Гаррі подивився на свій механічний годинник, згідно з яким було 11:23. — 14:23, хіба що я втратив лік часу.

Навіть якщо так, Гаррі знав, як добратися до будь-якого уроку, на якому він *мав би* бути. Як же він обожнював свій часоворот! Колись, коли він достатньо підросте, вони одружаться.

— Та ні, наче правильно, — розгублено відповів Драко. Його погляд обвів решту аудиторії, що наповнювалася оздобленими зеленим мантиями, і...

— *Грифіндурці!* — вилаявся Драко. — А що вони тут роблять?

— Гм, — сказав Гаррі. — Професор Квірел згадував, не пам'ятаю дослівно, але щось про відхід від деяких гогвортських навчальних практик. Можливо, він просто об'єднав уроки всіх

гуртожитків.

— Гм. З рейвенкловців ти перший.

— Угу, прийшов трохи заздалегідь.

— Що ж ти тоді робиш на останньому ряді?

Гаррі закліпав.

— Не знаю, мені видалося, що це гарне місце?

Драко видав насмішкуватий звук.

— Ще далі від вчителя неможливо сісти, навіть якщо постаратися, — біловолосий хлопець нахилився трохи ближче. — Хай там як, ти справді сказав Дерикові та його команді все те, про що зараз подейкують?

— Хто такий Дерик?

— Той, у кого ти поціливі пирогом?

— Двома, взагалі-то. І що ж я такого йому нібито сказав?

— Що він не робить нічого хитрого та амбіційного, і що він безчестить ім'я Салазара Слизерина, — Драко дуже уважно дивився на Гаррі.

— Ну... Майже так. Думаю, це звучало ближче до: «Це частина якогось надзвичайно хитрого задуму, що надасть вам майбутні переваги, чи це настільки ж безглузде збезчещення імені Салазара Слизерина, наскільки й здається», — чи щось на кшталт, дослівно не пригадаю.

— Знаєш, ти всіх баламутиш, — сказав біловолосий хлопець.

— Чому? — щиро розгубився Гаррі.

— Ворінгтон якось сказав, що коли хтось проводить стільки часу під Сортувальним Капелюхом, то це знак могутнього

темного чаклуна. Всі це обговорювали, гадаючи, чи не варто підлеститися до тебе, просто на всяк випадок. Після чого ти береш і стаєш на захист купки *гафелпафців*, заради Мерліна. А *тоді* ти кажеш Дерику, що він безчестить ім'я Салазара Слизера! І що в такому разі всі *повинні думати?*

— Що Сортувальний Капелюх вирішив був розподілити мене в «Слизерин! Жартую-жартую! Рейвенклов!», і що я поводив себе відповідно.

Містер Креб і містер Гойл захихотіли, після чого містер Гойл швидко затулив рота рукою.

— Нам краще зайняти свої місця, — сказав Драко. Він завагався, трішки вирівнявся, після чого продовжив більш формальним тоном. — Але я справді хочу продовжити нашу останню розмову, і я приймаю твої умови.

Гаррі кивнув.

— Надіюся, ти пробачиш мені, якщо я відкладу це до суботи, після обіду? Я зараз беру участь у невеличкому змаганні.

— Змаганні?

— Чи зможу я прочитати всі свої підручники так само швидко, як і Герміона Грейнджер.

— Грейнджер, — звузивши очі повторив Драко. — Бруднокровка, яка думає, що вона Мерлін? Якщо ти хочеш покепкувати з неї, то весь Слизерин бажає тобі *великого* успіху, Поттере, і я не турбуватиму тебе до суботи.

Драко легенько вклонився та пішов, посіпаки попленталися позаду.

Мм, маневрувати між цими двома будедужевесело, я вже можу собі це уявити.

Клас стрімко наповнювався всіма чотирма кольорами облямівки: зеленим, червоним, жовтим та синім. Видавалося, що Драко та двоє його друзяк якраз намагалися вибороти три місця поруч у найпершому ряді — що, звісно, вже були зайняті. Містер Креб і містер Гойл загрозливо нависали, але це наче не мало особливого ефекту.

Гаррі нахилився над підручником із захисту та продовжив читати.

О 14:35, коли більшість місць було зайнято і видавалося, що ніхто більше не прийде, професор Квірел раптово сіпнувся в кріслі та сів рівно. Його лице з'явилося на всіх плоских білих прямокутних об'єктах, що лежали на учнівських столах.

Гаррі здивувався, як через раптову появу обличчя професора Квірела, так і через схожість до маглівського телебачення. У цьому було щось одночасно ностальгічне й сумне, це було так схоже на частинку дому, та насправді нею не було...

— Доброго дня, мої юні учні, — голос професора Квірела, видавалося, звучав прямо з настільного екрана та говорив безпосередньо до Гаррі. — Вітаю на вашому першому занятті з бойової магії, як сказали б засновники Гогвортсу, чи, як його стали називати у двадцятому сторіччі, захисту від темних мистецтв.

У залі почалося відчайдушне риття в речах, коли учні, застані зненацька, потягнулися за своїми пергаментами та зошитами.

— Не треба, — сказав професор Квірел. — Не переймайтеся записуванням того, як цей предмет колись називався. Жодне подібно безглузде питання не зарахується на користь ваших оцінок під час будь-якого з моїх уроків. Це обіцянка.

У відповідь на це багато учнів, шоковані, випрямилися на своїх місцях.

Попри ледве помітну усмішку, професор Квірел не виглядав веселим, а радше роздратованим.

— Тим з вас, хто змарнував час на читання ваших безглузких підручників із захисту для першого класу...

Хтось гучно затамував подих. Гаррі стало цікаво, чи це не Герміона.

— ...могло здатися, що хоча цей предмет і називається захистом від темних мистецтв, насправді він про захист від Кошмарних Метеликів, що спричиняють доволі неприємні сни, чи від Кислотних Слимаків, що можуть розчинити наскрізь п'ятисантиметрову дерев'яну балку, якщо дати їм добу.

Професор Квірел піднявся, відштовхнувши стілець від столу. Екран на столі Гаррі простежував кожен його рух. Професор Квірел покрокував у напрямку першого ряду та прогримів:

— Угорська рогохвістка вища за дюжину чоловіків! Вона видихає полум'я так швидко та точно, що може розплавити сніга в польоті! Одне смертельне прокляття — та їй кінець!

Деякі учні заахали.

— Гірський троль небезпечніший за угорську рогохвістку! Він достатньо сильний, щоб прокусити сталь! Його шкура достатньо стійка, щоб витримати паралітичні закляття та різальні чари! У нього настільки чутливий нюх, що ще здалека він може розпізнати, чи є здобич частиною зграї, чи вона сама й вразлива! І найстрашніше за все — троль унікальний серед магічних створінь тим, що він безперервно підтримує трансфігурацію в себе. Він постійно перебуває в процесі перетворення в самого

себе. Якщо вам якимось чином вдасться відірвати йому руку, за лічені секунди в нього виросте ще одна! Вогонь та кислота утворюють рубцеву тканину, що ненадовго може збити його регенеративні здібності з пантелику, на годину чи дві! Тролі достатньо розумні, щоб використовувати палиці як зброю! Гірський троль — третє найефективніше знаряддя смерті в природі! Одне смертельне прокляття — та йому кінець!

Учні виглядали доволі шокованими.

Професор Квірел дещо похмуро усміхався.

— Жалюгідний підручник із захисту для третьокласників запропонує вам піддати троля дії сонячного проміння, що заморозить його на місці. Це, мої юні учні, приклад безглузвих знань, що ви їх ніколи не знайдете на моїх уроках. Ви не натрапляєте на гірських тролів посеред білого дня! Ідея, що ви повинні використати сонячне світло, щоб зупинити їх, — результат спроби недоумкуватих авторів підручника похизуватися знанням дрібниць ціною практичності. Лише те, що існує безглуздо дивний спосіб впоратися з гірськими тролями, не означає, що ви повинні його використовувати! Смертельне прокляття неможливо заблокувати чи зупинити, і воно спрацьовує кожнісінького разу на всьому, в чого є мозок. Якщо ви, коли станете дорослими чарівниками, виявите, що неспроможні використовувати смертельне прокляття, тоді ви можете просто роз'явитися! Так само, як у разі зустрічі з другим найдосконалішим знаряддям вбивства — дементором. Ви просто роз'являєтеся від нього геть!

— Хіба що, звісно, — професор Квірел знизив тембр голосу і зробив його твердішим, — ви перебуваєте під впливом протиявляльних чарів. Ні, існує лише один монстр, що може станови-

ти для вас загрозу, коли ви виростете. Єдиний найнебезпечніший монстр у цілому світі, настільки небезпечний, що нічого не може навіть порівнятися з ним, — темний чаклун. Це єдине, що буде здатне загрожувати вам.

Губи професора Квірела перетворилися в тонку лінію.

— Я неохоче розповім вам достатньо дрібниць, щоб ви могли набрати прохідний бал з тих частин іспиту наприкінці першого класу, що вимагаються міністерством. Оскільки ваша оцінка за ці частини жодним чином не вплине на ваше майбутнє життя, кожен, хто хоче набрати більше за прохідний бал, може марнувати свій час на самостійне вивчення нашого жалюгідного виправдання підручників. Назва цього предмета не «Захист від дрібних шкідників». Ви тут для того, щоб навчитись захищатися від темних мистецтв, тобто, прояснімо це чітко, навчитись захищатися від темних чаклунів. Людей з паличками, що хочуть зашкодити вам, і в яких це, швидше за все, вийде, хіба що ви зашкодите їм першими! Нема захисту без нападу! Нема захисту без бою! Гладкі, заможні, захищені аврорами політики, що затверджували вашу навчальну програму, вирішили, що ця реальність надто жорстока для одинадцятирічних. До дідька цих дурнів! Ви тут заради предмета, що викладався в Гогвортсі протягом восьми сотень років! Розпочнімо ваш перший рік бойової магії!

Гаррі заплескав. Він нічого не міг із собою вдіяти, його переповнювало натхнення.

Після того як Гаррі почав плескати, його подекуди підтримали грифіндорці, і більше слизеринці. Проте більшість учнів, видавалося, були надто враженими, щоб відреагувати.

Професор Квірел різко підняв руку, і аплодисменти миттю

вщухли.

— Дуже дякую, тепер щодо більш практичних речей. Я об'єднав усі уроки для перших класів в один, це дозволить мені запропонувати вам вдвічі більше навчального часу, ніж здвоєні уроки...

Почулися сповнені жаху зойкання.

— ...а збільшене навантаження я компенсую відсутністю домашніх завдань.

Сповнені жаху зойкання різко урвалися.

— Так, ви правильно почули. Я вчитиму вас бою, а не писати сорокасантиметрові твори про бої до понеділка.

Гаррі страшенно захотілося сидіти поруч з Герміоною, щоб бачити її обличчя в цю мить. Хоча, з іншого боку, він був впевненим, що уявляє його доволі точно.

Також Гаррі закохався. Це буде тристороннє весілля: він, часоворот і професор Квірел.

— Для тих з вас, кому це буде до вподоби, я організував деякі факультативні заняття, які, на мою думку, видадуться вам цікавими та разом з тим корисними. Вам хочеться показати світу *ваші власні* здібності замість того, щоб спостерігати, як чотирнадцять інших людей бавляться у квідич? Об'єднання від восьми людей зможуть утворювати війська.

Здурити можна.

— Ці, а також інші позашкільні активності принесуть вам бали Квірела. Що це таке, запитаєте ви? Система очок кубка гуртожитків мені не дуже підходить, бо вона робить очки гуртожитків надто рідкісними. Я ж хочу частіше давати своїм учням знати, як у них ідуть справи. І зрідка я даватиму вам письмо-

вий тест, що оцінюватиме вас одразу під час відповідей, і якщо ви неправильно відповісте на кілька пов'язаних питань, то тест покаже вам імена тих, хто дав правильні відповіді, і ці учні матимуть змогу заробити бали Квірела, якщо допоможуть вам.

...ого. Чому інші професори не використовують подібної системи?

— І що ж дають бали Квірела? Для початку, десять балів дорівнюватимуть одному очку гуртожитку. Але вони здобудуть вам і інші переваги. Хочете скласти іспит в незвичний час? Чи може є конкретна лекція, яку вам дуже хочеться пропустити? Ви побачите, що я можу бути дуже поблажливим до учнів, що накопичили достатньо балів Квірела. Бали Квірела визначатимуть, хто очолюватиме війська. І на Різдво — прямісінько перед різдвяними канікулами — я здійснию чиясь бажання. Будь-яка пов'язана зі школою примха, що в межах моєї влади, мого впливу і, насамперед, моєї винахідливості. Так, я зі Слизерину, і я пропоную вам розробку майстерного плану, якщо це потрібно для здійснення вашого бажання. Цю винагороду отримає той, хто набере найбільше балів Квірела серед усіх семи класів.

Це буде Гаррі.

— Тепер залиште ваші книжки та інші непотрібні речі на столах, вони будуть у безпеці, екрани постережуть їх для вас, і спускайтеся на платформу. Час зіграти в гру «Хто найнебезпечніший учень у класі».

Гаррі вигнув праву руку, що тримала паличку, і сказав:

— *Ма-ха-су!*

З блакитної сфери в повітрі, яку професор Квірел призначив Гаррі за мішень, прозвучав ще один пронизливий «дзінь».

Цей звук означав ідеальне влучання, і Гаррі його чув дев'ять з останніх десяти разів.

Професор Квірелдесь роздобув закляття, яке було дуже легко вимовляти, *до того ж* вимагало безглуздо простого руху палички й *до того ж* було в змозі влучати в будь-що, на що ти зараз дивишся. Професор Квірел зневажливо заявив, що справжня бойова магія значно складніша за це. Що для справжнього бою це закляття є цілковито непридатним. Що це — ледве впорядкований сплеск магії, і що його єдиною справжньою складовою є прицілювання, і коли воно влучить, то щонайбільше викличе біль як від сильного удару по носі. А єдиною метою цього тесту було дізнатися, хто швидко вчиться, оскільки професор Квірел впевнений, що ніхто раніше не зустрічав цього закляття чи чогось подібного.

Гаррі було начхати на все це.

— *Ма-ха-су!*

Червоний спалах енергії вистрелив з його палички та влучив у ціль, і синя сфера видала ще один «дзінь», який означав, що закляття *справді спрацювало для нього*.

Вперше, відколи він потрапив у Гогвортс, він почував себе справжнім чаклуном. Йому хотілося, щоб ціль ухиялася, як ті маленькі сфери, що їх Бен Кенобі використовував для тренувань Люка. Але професор Квірел чомусь виставив учнів та їхні цілі в чіткому порядку, який гарантував, що ніхто з них не влучить в іншого.

Тому Гаррі опустил паличку, повернувся вправо, після чого різко підняв паличку та, вигнувши руку, крикнув:

— *Ма-ха-су!*

Прозвучав трохи нижчий звук «дзинь». Це означало, що він майже влучив.

Гаррі поклав паличку до кишені, повернувся назад ліворуч, після чого знову витягнув її та вистрелив ще одним червоним спалахом енергії.

Високе «дзінь», що прозвучало у відповідь, він з легкістю визнав одним з найприємніших звуків, що він коли-небудь чув за все життя. Гаррі хотілося тріумфально закричати на всі легені: *Я МОЖУ ТВОРИТИ МАГІЮ! БІЙТЕСЯ МЕНЕ, ЗАКОНИ ФІЗИКИ, Я ЗБИРАЮСЯ ПОРУШИТИ ВАС!*

— *Ма-ха-су!* — голос Гаррі, хоча й був гучним, проте ледве помітним серед рівномірного гамору подібних викриків по всій платформі.

— Досить, — сказав підсилений голос професора Квірела. (Він не звучав голосно. Він був нормальної гучності й линув з позаду лівого плеча, незалежно від вашої позиції відносно професора Квірела.)

— Бачу, що станом на зараз всім вдалося влучити хоча б раз.

Сфери-цілі почервоніли та почали підійматися до стелі.

Професор Квірел стояв на підвищенні в центрі платформи, трішки спершись рукою на вчительський стіл.

— Я казав вам, що ми зіграємо в гру «Хто найнебезпечніший учень у класі». У цьому класі є дехто, хто опанував шумерське закляття простого удару швидше за інших...

О бла бла бла.

— ...і допоміг сімом іншим учням. За що вона отримує перші сім балів Квірела серед першокласників. Вийдіть уперед, міс

Ґрейнджер. Час перейти до наступного етапу гри.

Ґерміона Ґрейнджер впевнено крокувала вперед, на її обличчі змішалися тріумф та тривога. Рейвенкловці дивилися з гордістю, слизеринці косо, а Гаррі з відвертим роздратуванням. Він добре впорався цього разу. Він, імовірно, навіть був у тій половині класу, де кращі, тепер, коли всі мали справу з однаково незнайомим закляттям, а Гаррі прочитав усю *Магічну Теорію* Адальберта Вофлінґа. І все одно — *Ґерміона й досі робила все ще краще.*

Десь на закутках його свідомості був страх, що Ґерміона просто розумніша за нього.

Але поки що Гаррі планував покласти свої надії на відомі факти, що (а) Ґерміона прочитала значно більше, ніж просто стандартні підручники, і (б) Адальберт Вофлінґ був невмотивованим тлумком, що написав *Магічну Теорію* для того, щоб підлизатися до шкільної ради, яка не сильно дбала про одинадцятирічних.

Ґерміона дійшла до центрального підвищення та піднялася.

— Ґерміона Ґрейнджер опанувала абсолютно незнайоме закляття за дві хвилини, майже на цілу хвилину раніше від наступного учня, — професор Квірел повільно повертався на місці, уважно всіх розглядаючи. — Чи може розум міс Ґрейнджер зробити її найбільш небезпечним учнем в класі? Ну? Як думаєте?

Ніхто, здавалося, нічого не думав цієї миті. Навіть Гаррі був не певен, що сказати.

— Що ж, перевірмо? — професор Квірел повернувся назад

до Герміони та вказав рукою на решту класу. — Виберіть будь-якого учня, що вам заманеться, та застосуйте до нього закляття простого удару.

Герміона примерзла до місця, де стояла.

— Ну ж бо, — м'яко сказав професор Квірел. — Ви більше ніж п'ятдесят разів ідеально застосували це закляття. Воно не завдає незворотної шкоди, і результат навіть не такий вже й болючий. Десь як від сильного удару, і це всього лише на кілька секунд, — голос професора Квірела став твердішим. — Це прямий наказ від вашого професора, міс Грейнджер. Виберіть ціль і застосуйте закляття простого удару.

Лице Герміони зображало суцільний жах, а її паличка тремтіла в неї в руках. Від співчуття пальці Гаррі сильно стискали його паличку. Попри те, що він бачив, чого професор Квірел намагається досягти. Попри те, що він розумів, який урок професор Квірел хоче їм дати.

— Якщо ви *не піднімете* вашу паличку та не вистрелите, міс Грейнджер, ви втратите бал Квірела.

Гаррі не зводив очей з Герміони, сподіваючись, що вона подивиться в його напрямку. Він м'яко стукав себе рукою по грудях. *Вибери мене, я не боюся...*

Паличка Герміони смикнулася в неї в руці, після чого її обличчя розслабилося, і вона опустила паличку.

— Ні, — сказала Герміона Грейнджер.

Її голос був спокійним, і хоча це прозвучало не голосно, серед тиші всі це почули.

— Тоді я вимушений відрахувати у вас один бал. Це тест, і ви його провалили.

Гаррі бачив: це її зачепило. Але вона втримала плечі рівно.

Голос професора Квірела звучав доброзичливо, і, складалося враження, заповонив цілу кімнату.

— Самих знань не завжди достатньо, міс Грейнджер. Якщо ви не можете заподіяти чи прийняти насильство рівня дитячого ляпаса, то ви не можете захистити себе, і не складете захист. Будь ласка, поверніться до своїх однокласників.

Герміона покрокувала в бік скупчення рейвенкловців. Її обличчя виглядало спокійним, і Гаррі, з якоїсь дивної причини, захотілося заплескати. Хоча професор Квірел і *мав рацію*.

— Отож, очевидно, що Герміона Грейнджер не найнебезпечніший учень в класі. Як гадаєте, хто тут справді може бути найнебезпечнішим? Окрім мене, звісно.

Навіть не задумуючись, Гаррі повернувся й подивився на контингент слизеринців.

— Драко, зі шляхетного та найдавнішого роду Мелфоїв, — сказав професор Квірел. — Видається, багато ваших однокласників дивляться у ваш бік. Підійдіть, будь ласка.

Драко так і зробив. Коли він ішов, то випромінював певну гордість. Він піднявся на підвищення та з усмішкою подивився на професора Квірела.

— Містере Мелфой, вогонь.

Гаррі спробував би зупинити це, якби був час, але за один плавний рух Драко розвернувся до контингенту рейвенкловців та, піднявши паличку, випалив «*Махасу!*», наче це було одним складом, і Герміона зойкнула, і все скінчилося.

— Чудово виконано, — сказав професор Квірел. — Два бали Квірела вам. Але скажіть, чому ви вибрали міс Грейнджер?

На мить запала тиша.

Врешті, Драко вимовив:

— Бо вона виділялася найбільше.

Губи професора Квірела перетворилися на тонку усмішку.

— І це справжня причина, чому Драко Мелфой небезпечний. Якби він вибрав був когось іншого, та дитина значно ймовірніше образилася б, що її вибрали серед решти, і містер Мелфой більш імовірно нажив би ворога. І хоча містер Мелфой міг дати інше обґрунтування вибору міс Ґрейнджер, це не послужило б жодній його меті, окрім як налаштувати проти себе декого з вас, в той час як інші вболівають за нього без огляду на те, скаже він щось чи ні. Що свідчить про те, що містер Мелфой небезпечний тому, що він знає на кого нападати, а на кого ні, як дістати союзників та не нажити ворогів. Ще два бали Квірела вам, містере Мелфой. І, оскільки ви продемонстрували зразкову чесноту Слизерину, то, думаю, гуртожиток Салазара також заробив одне очко. Ви можете повернутися до друзів.

Драко легко вклонився та пішов назад до слизеринців. Де-хто з облямованих зеленим мантий почав плескати, та професор Квірел зробив різкий жест рукою й знову запанувала тиша.

— Може здатися, що наша гра завершена, — сказав професор Квірел. — Та попри те, в цьому залі існує один-єдиний учень, який ще небезпечніший за спадкоємця Мелфоїв.

А тепер, з якоїсь причини, здавалося, що до жаху багато людей дивилися на...

— Гаррі Поттер. Підійдіть.

Це не провіщало нічого доброго.

Гаррі неохоче покрокував у напрямку місця на підвищенні,

де стояв професор Квірел, що досі легенько спирався на стіл.

Доки він крокував до підвищення, хвилювання від того, що він раптом опинився в центрі уваги, видавалося, загострювало Гарріну кмітливість. Його розум перебирав можливості того, чим професор Квірел планує довести небезпечність Гаррі. Попросить його застосувати закляття? Перемогти Темного Лорда?

Продемонструє його начебто невразливість до смертельного прокляття? Професор Квірел явно надто розумний для цього...

Гаррі зупинився поряд з підвищенням, а професор Квірел не попросив його підійти ближче.

— Іронія в тому, — сказав професор Квірел, — що ви всі подивилися на правильну людину з абсолютно неправильних причин. Ви думаєте, — губи професора Квірела викривилися, — що Гаррі Поттер переміг Темного Лорда, і тому має бути вкрай небезпечним. Ба. Йому був один рік. Хай який вибрик долі вбив Темного Лорда, він мало стосувався бійцівських здібностей містера Поттера. Але коли до мене дійшли чутки про одного рейвенкловця, який вистояв проти п'яťох старших слизеринців, я опитав кількох свідків і дійшов висновку, що Гаррі Поттер буде моїм найнебезпечнішим учнем.

Порція адреналіну влилася в систему Гаррі, змусивши його стати рівніше. Він не знав, до якого висновку дійшов професор Квірел, але це точно не могло бути чимось хорошим.

— Еє, професоре Квірел... — почав говорити Гаррі.

Видавалося, професору Квірелу подобалося те, що відбувається.

— Ви гадаєте, що відповідь, до якої я дійшов, — неправильна. Чи не так, містере Поттер? Ви навчитеся очікувати від мене *більшого*, — професор Квірел припинив спиратися на стіл та вирівнявся. — Містере Поттер, всі речі мають свої звичні застосування. Назвіть десять нетипових застосувань об'єктів у цьому класі для бою.

На мить сильний, раптовий шок від того, що його правильно зрозуміли, відняв у Гаррі мову.

Після чого ідеї почали з'являтися одна за одною.

— Тут є столи, що достатньо важкі, щоб бути смертельними, якщо скинути їх з великої висоти. Стільці з металевими ніжками, що можуть проткнути когось, якщо прикласти достатньо зусиль. Повітря в цьому класі буде смертельним своєю відсутністю, враховуючи, що люди помирають у вакуумі, також воно може слугувати для розповсюдження отруйного газу.

Гаррі був змушений ненадовго зупинитися, щоб набрати повітря, і в цю паузу професор Квірел додав:

— Це три. Вам треба десять. Решта класу думає, що ви вже використали весь вміст класу.

— *Ха!* Підлогу можна забрати, щоб створити яму з шипами, щоб у неї впали, стелю можна обвалити на когось, стіни можна використати як матеріал для трансфігурації на безліч смертельних речей — ножів, наприклад.

— Це шість. Але тепер ви вже перебрали все до останньої крихти?

— Я ще навіть не починав! Подивіться на всіх цих людей! Грифіндор, що атакуватиме ворога, це *звичне* застосування, звісно...

— Цього я не зарахую.

— ...але в їхній крові можна когось втопити. Рейвенкловці відомі своїми мізками, але їхні внутрішні органи можна продати на чорному ринку за достатню кількість грошей, щоб найняти вбивцю. Слизеринці корисні не лише як вбивці, ними можна розчавити ворога, якщо кинути їх з потрібною швидкістю. А гафелпафці, в додачу до своєї працьовитості, містять кістки, які можна вийняти, нагострити й проткнути когось.

Станом на цей момент, вже всі в класі дивилися на Гаррі з деяким жахом. Навіть слизеринці видавалися шокованими.

— Це десять, хоча я й розщедрився, врахувавши варіант про рейвенкловців. Тепер додаткові нагороди: один бал Квірела за кожне використання об'єкта у цій кімнаті, якого ви ще не називали, — професор Квірел нагородив Гаррі компанійською посмішкою. — Решта класу думає, що ви в халепі, оскільки ви перелічили все, крім мішеней, і ви гадки не маєте, що з ними можна вдіяти.

— Ба! Я назвав усіх людей, але не мою мантию, якою можна скористатися, щоб задушити ворога, обмотавши її кругом голови достатню кількість разів; чи мантию Герміони Грейнджер, яку можна пошматувати на стрічки, з яких зв'язати мотузку, щоб когось повісити; чи мантию Драко Мелфоя, яку можна підпалити та почати пожежу...

— Три бали, більше жодного одягу.

— Мою паличку можна заштовхнути комусь в мозок через очне яблуко, — хтось видав нажаханий, придушений звук.

— Чотири бали, більше жодних паличок.

— Мій наручний годинник може когось удушити, якщо за-

штовхати його глибоко в горлянку...

— П'ять балів, і годі.

— Хе, — сказав Гаррі. — Десять балів Квірела за одне очко гуртожитку, правильно? Потрібно було дозволити мені продовжувати, аж доки я не виграв би кубка гуртожитків. Я ще навіть не дійшов до незвичних способів вжити все, що я маю в кишнях, — чи про сам капшучок, і він не міг говорити про часоворот чи плащ-невидимку, але мало бути *щось*, що він міг би сказати про ці червоні сфери...

— *Годі*, містере Поттер. Що ж, думаєте, тепер усі ви розумієте, що робить містера Поттера найнебезпечнішим учнем у класі?

Почулося ствердне шепотіння.

— Скажіть це голосно та чітко, будь ласка. Террі Бут, що робить вашого сусіда по кімнаті небезпечним?

— Еє... мм... він винахідливий?

— *Маячня!* — прогрімів професор Квірел, а його кулак різко гупнув по столу з підсиленням звуком, від якого всі аж підстрибнули. — Усі ідеї містера Поттера більш ніж непридатні!

Гаррі здригнувся від несподіванки.

— Забрати підлогу, щоб зробити яму з шипами? Повна нісенітниця! В бою у вас немає стільки часу на підготовку, і навіть якби був, для нього є сотні кращих застосувань! Трансфігурувати стіни? Містер Поттер ще не володіє трансфігурацією! У містера Поттера була лише одна ідея, яку він міг би негайно втілити у життя, хоч зараз, без копіткої підготовки, співпраці ворога, чи без магії, якої він не знає, — ідея заштовхнути комусь в мозок паличку через очне яблуко. І та, скоріше за все, зламалась би

швидше, ніж змогла вбити ворога. Якщо підсумувати, містере Поттер, — усі ваші пропозиції були однаковісінько жахливими.

— Що? — обурився Гаррі. — Ви попросили *нетипових* ідей, а не практичних! Я старався мислити нешаблонно! А як *ви* застосували б щось в цьому класі, щоб когось убити?

На обличчі професора Квірела можна було побачити незгоду, проте біля його очей утворилися зморшки як від усмішки.

— Містере Поттер, я ніколи не казав, що ваша ціль — *убити*. Існує час та місце, щоб брати ворога живим, і гогвортський клас, зазвичай, це одне з таких місць. І відповідь на ваше запитання — вдарити їх по шиї краєм стільця.

Кілька слизеринців засміялися, та вони сміялися разом з Гаррі, а не з нього.

Решта ж виглядали наляканими.

— Але містер Поттер продемонстрував, чому він найнебезпечніший учень в класі. Я запитав його про нетипові застосування предметів у цьому класі для бою. Містер Поттер міг запропонувати використати стіл, щоб заблокувати прокляття, чи штовхнути стілець, щоб ворог у наступі перечепився, чи намотати тканину на руку як імпровізований щит. Замість цього, кожне використання, яке навів містер Поттер, є радше наступальним, ніж захисним, і або фатальним, або потенційно фатальним.

Що? Ні, не може бути... Гаррі раптом запаморочилося в голові, коли він спробував точно згадати все, що він запропонував, там точно має бути хоч один контрприклад...

— І це причина, чому ідеї містера Поттера були такими дивними та непридатними — він мусив переступити дале-

ко за межу практичності, щоб не опуститися нижче свого стандарту — *вбивства ворога*. Для нього кожна ідея, що не спроможна цього досягти, не варта розгляду. Це свідчить про рису, яку ми можемо назвати *готовність убити*. Вона є в мене. Вона є в містера Поттера, так він зміг вистояти проти п'яти старших слизеринців. У Драко Мелфоя її немає, поки що. Містер Мелфой навряд чи повів би бодай бровою від розмови про звичайне вбивство, але навіть він був шокований — так-так, були, містере Мелфой, я спостерігав за вами, — коли містер Поттер пропонував використати тіла його однокласників як сировину. У вас в мозку існують запобіжники, що змушують вас здригатися від думок на зразок цієї. Містер Поттер думає *виключно* про знищення ворога. Для досягнення цього він скористається всіма доступними методами, він не завагається, його запобіжники зняті. І хоча його юний геній настільки нетренований та непрактичний, що всі його ідеї — жахливий непотріб, його *готовність убити* робить Гаррі Поттера найнебезпечнішим учнем у класі. Один останній бал йому — ні, краще дамо очко Рейвенклову — за цю необхідну якість справжнього бойового мага.

Гаррі роззявив рота в німому шоці й відчайдушно намагався знайти щось, що він міг би на це відповісти. *Це все цілковито не те, ким я є насправді!*

Але він бачив, що інші учні починали вірити в це. Мозок Гаррі перебирав усі можливі заперечення, та не міг знайти нічого, що могло б вистояти проти авторитетного голосу професора Квірела. Найкраще, на що спромігся Гаррі, це «я не психопат, просто я дуже винахідливий», що звучало вкрай зловісно. Він мусів сказати щось неочікуване, щось, що змусило б людей

зупинитись та поміркувати.

— А тепер, містере Поттер, вогонь, — сказав професор Квірел.

Звісно, нічого не відбулося.

— Ех, що ж, — зітхнув професор Квірел. — Гадаю, всі ми десь починали. Містере Поттер, виберіть будь-якого учня для закляття простого удару. Перед тим, як я оголошу урок закінченим, ви це *зробите*, інакше я почну віднімати очки гуртожитку, і продовжуватиму їх віднімати, доки ви цього не зробите.

Гаррі обережно підняв паличку. Він мусив зробити хоча б це, інакше професор Квірел міг почати віднімати очки одразу ж.

Повільно, наче на рожні, Гаррі повернувся до слизеринців.

Гаррі зустрівся поглядом з Драко.

Драко Мелфой не виглядав аніскілочки наляканим. Біловолосий хлопець не подавав жодних знаків згоди, як ті, що їх Гаррі давав Герміоні, але було важко очікувати такого від нього. Іншим слизеринцям це могло б здатися дивним.

— Звідки сумніви? — сказав професор Квірел. — Звісно, існує лише один очевидний вибір.

— Так, — відповів Гаррі. — Лише один *очевидний* вибір.

Гаррі вивернув руку з паличкою та сказав:

— *Ма-ха-су!*

У класі запанувала цілковита тиша.

Гаррі поворушив лівою рукою, намагаючись позбутися різкого болю.

Тиша тривала далі.

Врешті професор Квірел зітхнув.

— Так, доволі винахідливо, але був урок, якого ви мали навчитися, і ви від нього ухилилися. Мінус одне очко з Рейвенклову за хизування своєю кмітливістю на шкоду меті. Урок закінчено.

І ще до того, як хтось встиг щось сказати, Гаррі проспівав:

— Жартую-жартую! РЕЙВЕНКЛОВ!

На коротку мить знову запанувала тиша, звук того, як люди думають, після чого почалося шепотіння, що стрімко переросло в гул розмов.

Гаррі повернувся в напрямку професора Квірела, їм треба було поговорити...

Квірел знову осів, та клигав назад до свого крісла.

Ні. Неприйнятно. Їм *справді* треба поговорити. Байдуже на зомбі-режим, професор Квірел, мабуть, прокинеться, якщо Гаррі штурхне його кілька разів. Гаррі почав рухатися вперед...

НЕПРАВИЛЬНО

НЕ ТРЕБА

ПОГАНА ІДЕЯ

Гаррі захитався та зупинився на місці, відчуваючи запаморочення.

А тоді зграя рейвенкловців опустилася до нього, і почалося обговорення.

Розділ 17. У пошуках гіпотези

Ти завжди була Дж. К. Ролінг.

Історична примітка: у римському календарі 15-й день березня, травня, липня й жовтня, а також 13-й день інших місяців називався «іди».

— *Ти починаєш бачити візерунок, чути ритм світу.*

Четвер.

Якщо треба точніше, двадцять чотири хвилини по сьомій ранку четверга.

Гаррі сидів на ліжку, а на його нерухомих руках валявся зошит.

Йому щойно спав на думку *справді геніальний* дослід.

Для цього доведеться відкласти на годину сніданок, проте саме на такий випадок у нього були злакові батончики. Ні, цю ідею безсумнівно треба перевірити прямо зараз, невідкладно, негайно.

Гаррі відклав підручник, вистрибнув з ліжка, прожогом оббіг ліжку, дістав печерний рівень валізи, збіг вниз сходами й почав пересувати коробки. (Йому дійсно потрібно колись роз-

пакуватися й придбати шафи, але зараз тривало змагання з Герміоною з читання підручників, і він вже відставав, отже часу на це не було.)

Гаррі знайшов потрібну книжку й побіг нагору.

Інші хлопці готувалися до сніданку у Великій Залі, а також до початку дня.

— Перепрошую, чи не міг би ти дещо для мене зробити? — запитав Гаррі. Він гортав зміст доки говорив, знайшов номер сторінки з першими ста тисячами простих чисел, відкрив ту сторінку, і сунув книжку Ентоні Гольдштейнові. — Вибери два тризначних числа з цього списку. Не кажи мені, що це за числа. Просто перемнож їх і скажи мені добуток. О, і ти не міг би перевірити розрахунки двічі? Будь ласка, переконайся як можеш, що отримав правильну відповідь, бо я не впевнений, що станеться зі мною чи всесвітом, якщо ти припустишся помилки при множенні.

Багато чого можна було зрозуміти про життя в цій спальні протягом кількох останніх днів з того факту, що Ентоні навіть не спитав чогось на кшталт «чого це ти раптом?» чи «це видається дивним, чому ти питаєш?» чи «як це, ти не впевнений, що станеться зі всесвітом?».

Ентоні без жодного слова взяв книжку, дістав пергамент і перо. Гаррі, пританцьовуючи та підстрибуючи від нетерпіння, розвернувся на місці й заплющив очі, щоб точно нічого не бачити. Він взяв блокнот та механічний олівець і приготувався писати.

— Гаразд, — сказав Ентоні, — сто вісімдесят одна тисяча чотириста двадцять дев'ять.

Гаррі записав 181429. Він повторив те, що щойно записав, і Ентоні підтвердив, що все правильно.

Гаррі помчав назад до печерного рівня своєї валізи, поглянув на годинник (на годиннику було 4:28, що означало 7:28) і заплющив очі.

Десь тридцять секунд потому Гаррі почув звук кроків, а потім звук того, як заїхав на місце печерний рівень валізи. (Гаррі не боявся задихнутися — автоматичні чари оновлення повітря були частиною того, що ти отримував, якщо купував справді гарну валізу. Ну чи магія не чудова? І навіть не треба хвилюватися через рахунки за електроенергію.)

І коли Гаррі розплющив очі, то побачив саме те, що сподівався — складений аркуш паперу, що його залишили на підлозі, подарунок від майбутнього себе.

Назвімо цей аркуш «папірець-2».

Гаррі вирвав аркуш зі свого блокнота.

Назвімо це «папірець-1». Це був, звісно, той самий аркуш паперу. Можна було навіть побачити, якщо пригледітися, що контури аркушів збігалися.

Гаррі прокрутив у розумі алгоритм, за яким він діятиме.

Якщо Гаррі розгорне папірець-2 й той буде порожнім, то він напише «101 x 101» на папірці-1, складе його, повчитьесь годину, повернеться в часі й кине папірець-1 (що відтоді стане папірцем-2), і вийде з печерного рівня, щоб приєднатися до своїх однокласників за сніданком.

Якщо Гаррі розгорне папірець-2, і на ньому буде написано два числа, Гаррі перемножить ці числа.

Якщо їхній добуток дорівнюватиме 181429, Гаррі просто

напише ці два числа на папірці-1 і відправить папірець-1 назад у часі.

Інакше Гаррі додасть 2 до другого числа й запише нову пару чисел на папірці-1. Хіба що через це друге число перебільшить 997 — тоді Гаррі додасть 2 до першого числа й запише 101 як друге.

А якщо на папірці-2 буде 997×997 , то Гаррі залишить папірець-1 порожнім.

Таким чином, єдиною можливою *стабільною* петлею часу буде та, в якій папірець-2 міститиме два прості множники числа 181429.

Якщо це спрацює, Гаррі зможе знаходити будь-які рішення, які легко перевірити, проте складно знайти. Він не *просто* покаже, що $P=NP$, якщо маєш часоворот, — цей трюк навіть *загальніший*. Гаррі зможе використовувати його, щоб знаходити комбінації від замків. Паролі всіх видів. Можливо навіть вхід до Таємної кімнати Слизерина, якщо Гаррі зможе вигадати якийсь систематичний спосіб опису всіх місць у Гогвортсі. Це буде неймовірним чітом навіть за Гаррініми мірками.

Гаррі взяв папірець-2 тремтячою рукою й розгорнув його.

На папірці-2 було написано дещо тремтячим почерком:

НЕ ГРАЙСЯ З ЧАСОМ

Гаррі, дещо тремтячим почерком, написав «НЕ ГРАЙСЯ З ЧАСОМ» на папірці-1, охайно згорнув його й вирішив не проводити більше жодних справді геніальних дослідів над часом, доки йому не виповниться принаймні п'ятнадцять.

Наскільки Гаррі знав, це був найстрашніший результат дослідів за всю історію науки.

Гаррі було якось складно зосередитися на читанні підручника протягом наступної години.

Так почався четвер Гаррі.

Четвер.

Якщо треба точніше, тридцять дві хвилини по третій дня четверга.

Гаррі й решта хлопців-першокласників були зовні на трав'яному полі. Мадам Гуч стояла поряд із гогвортським запасом мітел. Дівчата навчатимуться польотів окремо. Видається, з якоїсь причини, дівчата не хотіли навчатися літати на мітлах у присутності хлопців.

Гаррі був трохи млявим весь день. Він ніяк не міг припинити думати, як *саме цю* стабільну часову петлю було вибрано з, як тепер йому стало зрозуміло, доволі широкого простору можливостей.

І ще: серйозно, *мітли*? Він літатиме на палиці, тобто, по суті, на відрізку? Хіба це не була найменш стабільна форма, яку тільки можна знайти, якщо не брати до уваги спробу втриматися на точці-стрибунці? Хто вибрав *цей* проєкт літального приладу з усіх можливих? Гаррі сподівався був, що це був лише такий вираз, проте ні, вони стояли перед чимось, що для всього світу мало вигляд звичайнісіньких дерев'яних хатніх мітел. Може комусь прикипіла ідея мітли, і він не здатен був розглянути будь-що інше? Інакше таке не могло статися. Просто неможливо, щоб *оптимальні* проєкти для прибирання двору та для літання збігалися, якщо працювати над ними з чистого аркуша.

Був ясний день з яскраво-блакитним небом і блискучим сонцем, що так і лізло тобі в очі й не дозволяло нічого бачити,

якщо ти намагався літати в небі. Земля була затишною й сухою, на запах здавалася добре обпаленою, і якимось чином сприймалася дуже, дуже твердою під Гарріним взуттям.

Гаррі невпинно нагадував собі: очікується, що найменший спільний знаменник одинадцятирічних навчиться цього, тож це не має бути так вже й складно.

— Простягніть праву руку над своєю мітлою, чи ліву, якщо ви шульга, — звеліла мадам Гуч, — і скажіть: «Гоп!»

— ГОП! — заволали всі.

Мітла енергійно підстрибнула до руки Гаррі.

Через що він став найліпшим у класі, хоч раз. Очевидно, що сказати «ГОП!» було набагато складніше, ніж здавалося, і більшість мітел качалися землею чи намагалися відповзти від своїх майбутніх вершників.

(Звісно, Гаррі готовий був закластися на гроші, що раніше того дня Герміона під час своєї спроби впоралася принаймні не гірше за нього. Не існувало нічого, що *він* міг опанувати з першої спроби, що не далось б легко Герміоні, а якщо все ж таки існувало, і виявиться, що це *катання на мітлах* замість чогось інтелектуального, то Гаррі просто помре.)

На те, щоб всі отримали мітли, знадобився деякий час. Мадам Гуч показала їм, як сідати на мітлу, і ходила полем, перевіряючи, чи міцно тримають учні свої мітли, і виправляючи їхні пози. Очевидно, навіть тих небагатьох дітей, що їм дозволяли літати вдома, не навчили робити це правильно.

Мадам Гуч проінспектувала поле хлопців і кивнула.

— А тепер, після мого свистка, щосили відштовхуйтеся від землі.

Гаррі ковтнув слину в спробі вгамувати нудотне відчуття в шлунку.

— Міцно тримайте мітли, підніміться на метр чи два, а тоді відразу приземляйтеся, нахилившись трохи вперед. Слухайте свисток! Один!.. Два!..

Одна з мітел здійнялася в небо, від неї лунали крики хлопчика — нажахані, не радісні. Хлопець обертався зі страшенною швидкістю під час підйому — вони лише подеколи могли бачити його бліде обличчя.

Ніби в сповільненій зйомці, Гаррі зістрибнув з мітли й намацав чарівну паличку, хоч і не знав, що з нею робитиме, у нього було рівно два заняття з чарів, і останнє з них було присвячене заклинанню «Політ», але Гаррі успішно виконав був його лише один раз з трьох, і вже точно він не міг левітувати цілу людину...

Якщо в мені є якась прихована сила, хай вона проявиться ЗАРАЗ!

— Назад, хлопче! — крикнула мадам Гуч (що, безперечно, було найменш корисною інструкцією у світі для гамування неконтрольованої мітли від інструктора з польотів, і цілковито автоматична частина мозку Гаррі додала мадам Гуч до його реєстру дурнів).

І хлопця скинуло з мітли.

Здавалося, що він падав дуже повільно. Спершу.

— *Вінґардіум Левіоза!* — закричав Гаррі.

Закляття не вийшло. Він відчув, що не вийшло.

Він почув глухий удар і далекий хрускіт. Хлопчик купою лежав у траві, обличчям додолу.

Гаррі сховав паличку й побіг уперед якомога швидше. Він дістався хлопця одночасно з мадам Гуч, занутив руку до капшучка й намагався згадати о господи як воно називалося а начхати він просто спробує «Аптечка!», і ось вона опинилася в його руці й...

— Зламав зап'ясток, — сказала мадам Гуч. — Заспокойся, хлопче, він лише зламав зап'ясток!

Сталося щось на кшталт ментального гальмування, і розум Гаррі вийшов з режиму паніки.

Відкритий «Набір цілителя для надзвичайних ситуацій плюс» лежав навпроти нього, а в руці Гаррі тримав шприц з рідким вогнем, що мав підтримувати рівень кисню в мозку хлопця, якби той зламав шию.

— Е... — сказав Гаррі доволі нерішучим голосом. Його серце так гупало, що він майже не чув свого гучного дихання. — Зламана кістка... точно... Пов'язку зрощення?

— Це лише для надзвичайних ситуацій, — гаркнула мадам Гуч. — Прибери це, з ним усе добре.

Вона схилилася над хлопцем, подала йому руку.

— Давай, хлопче, підводься, все гаразд.

— Ви ж не збираєтеся змусити його знову літати на мітлі? — нажахано запитав Гаррі.

Мадам Гуч люто поглянула на Гаррі.

— Звісно ні!

Вона підняла хлопця на ноги, тримаючи за здорову руку, — Гаррі шокувало те, що це знову був Невіл Лонгботом, та що з ним не так? — і обернулася до дітей, що спостерігали:

— Щоб ніхто навіть не рухався, доки я не заведу цього хло-

пця до лікарні! Залиште мітли на місці, якщо не хочете, щоб вас вигнали з Гогвортсу швидше, ніж ви зможете вимовити «квідич»! Ходімо, любий.

І мадам Гуч пішла з Невілом, що вчепився у зап'ясток і старався стримувати схлипування.

Коли вони вийшли за межу чутності, один зі слизеринців почав хихикати.

Це спричинило хвилю хихикання серед інших.

Гаррі обернувся подивитися на них. Видавалося слухним запам'ятати деякі обличчя.

Тоді Гаррі побачив, що Драко крокує до нього в супроводі містера Креба й містера Гойла. Містер Креб не всміхався. На відміну від містера Гойла. Обличчя Драко мало вкрай контрольований вираз, однак, подеколи сіпалося, з чого Гаррі зробив висновок, що Драко вважав цей випадок невимовно веселим, але не бачив жодних політичних переваг у тому, щоб розреготатися зараз, а не пізніше в слизеринських підземеллях.

— Ну, Поттере, — сказав Драко тихим, ледь чутним голосом. Його обличчя досі мало цей вкрай контрольований вираз і подеколи сіпалося. — Просто хотів сказати, що коли ти хочеш скористатися надзвичайною ситуацією для демонстрації своїх лідерських якостей, варто створювати враження, що ти цілковито контролюєш ситуацію, а не, наприклад, ніби ти в абсолютній паніці.

Містер Гойл хихикнув, а Драко застережливо на нього зиркнув.

— Проте, напевно, ти все одно заробив декілька балів. Допомога з набором цілителя потрібна?

Гаррі обернувся поглянути на аптечку, через що відвернувся від Драко.

— Гадаю, я впораюся, — сказав Гаррі.

Він поклав шприц на місце, закрив засуви й підвівся.

Ерні Макмілан підійшов саме коли Гаррі згодовував набір моковому капшучку.

— Дякую, Гаррі Поттере, від імені Гафелпафу, — офіційно сказав Ерні Макмілан. — Це була гарна спроба й гарна думка.

— Направду гарна думка, — протягнув Драко. — Чому ніхто з Гафелпафу не мав у руці палички? Можливо, якби ви *всі* допомогли, а не лише Поттер, то його б вдалося впіймати. Я гадав, що гафелпафці тримаються купи?

Ерні ніби не міг вирішити: йому розізлитися чи померти від сорому.

— Ми не подумали про це вчасно...

— А, *не подумали* про це. Гадаю, саме тому краще мати в друзях одного рейвенкловця, ніж усіх гафелпафців.

Трясця, як Гаррі виплутуватися з цього...

— Ти не допомагаєш, — спокійно сказав Гаррі. Він сподівався, що Драко зрозуміє це як *ти заважаєш моїм планам, будь ласка, стули пельку*.

— Гей, що це? — сказав містер Гойл.

Він нахилився над травою й підняв щось розміром з великий м'ячик-стрибунець — скляну кулю, що ніби була наповнена вихором з білого туману.

Ерні кліпнув очима.

— Невілів Нагадайко!

— Що таке Нагадайко? — запитав Гаррі.

— Він червоніє, якщо ти щось забув, — відповів Ерні. — Щоправда, не каже тобі, що саме ти забув. Віддай його сюди, будь ласка, і я поверну його Невілові пізніше.

Ерні протягнув руку.

Раптом обличчя містера Гойла розтягнула посмішка. Він обернувся на місці й помчав геть.

Ерні на мить залякнув від подиву, а потім з криком «Ей!» побіг за містером Гойлом.

А містер Гойл схопив мітлу, заскочив на неї одним плавним рухом і злетів у повітря.

Гаррі роззявив рота. Хіба мадам Гуч не казала була, що за це його *виключать*?

— *Цей ідіот!* — прошипів Драко. Він вже збирався крикнути...

— *Гей!* — крикнув Ерні. — Це Невілове! *Віддай!*

Слизеринці почали плескати й улюлюкати.

Драко різко стулив рота. Гаррі вловив раптову нерішучість на його обличчі.

— Драко, — тихо сказав Гаррі, — якщо ти не накажеш цьому недоумку повернутися на землю, вчителька прийде та...

— *Підійди й забери, гафелпафеле!* — крикнув містер Гойл, і гучне схвалення пролунало від слизеринців.

— Я *не можу!* — прошепотів Драко. — Усі слизеринці вирішать, що я *слабак!*

— А якщо містера Гойла виключать, — прошипів Гаррі, — то твій *батько* вирішить, що ти *кретин!*

Обличчя Драко спотворила агонія.

А тоді...

— Гей, *слизерслизе*, — крикнув Ерні, — невже ніхто тобі не казав, що гафелпафці тримаються купи? *Палички до бою, Гафелпафе!*

І ось вже купа чарівних паличок вказує в напрямку містера Гойла.

Ще три секунди...

— *Палички до бою, Слизерине!* — сказали десь зо п'ять різних слизеринців.

І ось купа паличок вказує в напрямку гафелпафців...

Ще дві секунди...

— *Палички до бою, Грифіндоре!*

— *Зроби щось, Поттере!* — прошепотів Драко. — *Не я маю це зупинити, а ти! Я буду винен тобі послугу, тільки вигдай щось, ти ж у нас нібито геній?*

Гаррі зрозумів, що приблизно за п'ять з половиною секунд хтось застосує шумерське закляття простого удару, і коли все скінчиться й учителі завершать виключати людей, з хлопців його року залишаться лише рейвенкловці.

— *Палички до бою, Рейвенклове!* — вигукнув Майкл Корнер, якому, мабуть, здалося, що лихо от-от обмине його стороною.

— *ГРЕГОРІ ГОЙЛЕ!* — заволав Гаррі. — *Я кидаю тобі виклик на змагання за право володіння Невіловим Нагадайком!*

Раптом запанувала тиша.

— Та невже? — сказав Драко з такою гучною манірністю, якої Гаррі ще не чув. — Це може бути цікаво. Що за змагання,

Поттере?

Ем...

Натхнення Гаррі зупинилося після слова «змагання». Але що за змагання?.. Він не міг сказати «шахи», адже Драко не зможе погодитися без того, щоб це виглядало дивним. І не міг сказати «армреслінг», адже містер Гойл знищить його...

— Як щодо такого? — гучно сказав Гаррі. — Ґрегорі Гойл і я станемо на віддалі один від одного, і нікому не буде дозволено до нас підходити. Ані ми, ані хтось інший не матиме права використовувати палички. Ані я, ані він не ворухнемося з місця. І якщо я зможу торкнутися Невілового Нагадайки, то Ґрегорі Гойл поступиться всіма претензіями на Нагадайка, якого тримає, і віддасть його мені.

Протягом чергової тиші вирази облич людей перетворилися з полегшених на спантеличені.

— Ба, Поттере! — гучно сказав Драко. — Я б подивився, як ти *таке* зробиш! Містер Гойл приймає виклик!

— Починаймо! — сказав Гаррі.

— *Що*, Поттере? — прошепотів Драко, якимось чином навіть не ворухнувши губами.

Гаррі не знав, як відповісти, не ворухнувши своїми.

Люди ховали палички, а містер Гойл граціозно приземлився, хоч і мав доволі спантеличений вигляд. Дехто з гафелпафців зрушив з місця до містера Гойла, проте Гаррі вкрай благально поглянув на них, і вони відступили.

Гаррі пішов до містера Гойла й зупинився за декілька кроків від нього — на достатній відстані, щоб вони не могли дістати один до одного.

Гаррі повільно й урочисто прибрав паличку.

Усі інші відступили.

Гаррі сковтнув. Він приблизно знав, що *хотів* зробити, але це треба було зробити таким чином, щоб ніхто не зрозумів, що він зробив...

— Гаразд, — гучно промовив Гаррі. — А тепер...

Він глибоко вдихнув і підняв руку. Пальці були вже готові клацнути. Усі, хто чув про пироги, — тобто майже всі — скрикнули.

— *Я закликаю до божевілля Гогвортсу! Щастя щастя бах бах твань твань твань!* — і він клацнув пальцями.

Багато хто здригнувся.

Але нічого не сталося.

Гаррі дав тиші розтягнутися, згуститися, доки...

— Ем... Це все? — запитав хтось.

Гаррі подивився на хлопця, що порушив тишу.

— Подивися перед собою. Чи бачиш ти клаптик оголеного ґрунту, без трави?

— Ем, так, — сказав хлопець, грифіндорець (Дін якось-там?).

— Почни там копати.

Тепер Гаррі отримав купу здивованих поглядів.

— Е, нащо? — запитав Дін якось-там.

— Просто зроби це, — стомлено сказав Террі Бут. — Немає сенсу питати чому, повір мені.

Дін якось-там став на коліна й почав вичерпувати землю.

Приблизно за хвилину Дін підвівся.

— Там нічого немає, — сказав він.

Гм. Гаррі планував був повернутися в часі й зарити мапу скарбів, що приведе до іншої мапи скарбів, що приведе до Невілового Нагадайки, який він покладе туди після того, як отримає його від містера Гойла.

Тоді Гаррі збагнув, що є набагато простіший спосіб, який теж не створить серйозної загрози таємниці часовороту.

— Дякую, Діне! — гучно сказав Гаррі. — Ерні, тобі не складно пошукати коло місця, куди впав Невіл, чи немає там Невілового Нагадайки?

Спантеличення людей дедалі посилювалося.

— Просто зроби це, — сказав Террі Бут. — Він пробуватиме й пробуватиме, доки щось не спрацює, і найстрашніше, що...

— *О Мерліне!* — скрикнув Ерні. Він високо тримав Невілового Нагадайка. — Він *тут!* Саме там, де впав Невіл!

— *Що?* — закричав містер Гойл. Він подивився вниз і побачив...

...що досі тримає Невілового Нагадайка.

Запанувала довга мовчанка.

— Е, — сказав Дін якось-там, — це ж неможливо, чи не так?

— Це невідповідність у сюжеті, — відповів Гаррі. — Я став достатньо дивним, щоб відволікти всесвіт на мить, і той забув, що Гойл вже підібрав Нагадайка.

— Ні, зачекай, тобто, це *цілковито* неможливо...

— Перепрошую, хіба ми всі тут стоїмо не для того, щоб навчитися літати на мітлах? Саме для цього. Тож замовкни. Хай там як, щойно я торкнуся Невілового Нагадайка, змагання

завершиться, і Грегорі Гойл поступиться всіма претензіями на Нагадайка, який він тримає, й віддасть його мені. Такими були умови, пам'ятаєте? — він простягнув руку й махнув рукою Ерні. — Просто підкоти його сюди, бо ніхто не має підходити до мене близько, гаразд?

— Стривайте! — гукнув слизеринець — Блез Забіні, навряд чи Гаррі забуде це ім'я. — Звідки нам знати, що цей Негадайко Невілів? Ти міг просто кинути *іншого* Нагадайка туди...

— Сила Слизерину в ньому велика, — з усмішкою сказав Гаррі. — Я даю слово честі, що у руках Ерні Невілів Нагадайко. Без коментарів щодо того, що в руках у Грегорі Гойла.

Забіні повернувся до Драко.

— *Мелфою!* Ти не можеш дозволити, щоб це зійшло йому з рук...

— Стули пельку, ти, — grimнув містер Креб, що стояв за Драко. — Містер Мелфой *не потребує* твоїх порад щодо того, що йому робити!

Гарний посіпака.

— Я закладався з Драко зі шляхетного й найдавнішого роду Мелфоїв, — сказав Гаррі. — А не з тобою, Забіні. Я зробив те, що містер Мелфой бажав побачити, а щодо рішення, хто виграв, то я залишаю це на розсуд містера Мелфоя.

Гаррі схилив голову в напрямку Драко й трохи підвів брови. Цього має бути достатньо, щоб Драко не втратив обличчя.

Знову тиша.

— Ти даєш слово, що це *дійсно* Невілів Нагадайко? — запитав Драко.

— Так. Саме його я поверну Невілові, і саме він від початку

був у Невіла. А той, що тримає Ґрегорі Ґойл, я заберу собі.

Драко рішуче кивнув.

— Тоді я не ставитиму під сумнів слово шляхетного роду Поттерів, хай яким дивним це все було. Шляхетний і найдавніший рід Мелфоїв теж тримає слово. Містере Ґойл, віддай містерові Поттеру...

— Гей! — крикнув Забіні. — Він *ще не виграв*, він не торкався...

— Лови, Гаррі! — гукнув Ерні й кинув Нагадайка.

Гаррі легко впіймав кулю в повітрі — у нього завжди були гарні рефлекси.

— Ось, — оголосив Гаррі, — я переміг...

Він затнувся. Всі розмови припинилися.

Нагадайко сяяв багряно-червоним у його руці, палахкотів, ніби мініатюрне сонце, що створювало тіні на землі посеред білого дня.

Четвер.

Якщо треба точніше, дев'ять хвилин по п'ятій вечора четверга. У кабінеті професорки Макґонегел, після занять з польотів. (І додаткової години, яку Гаррі вже встиг втиснути.)

Професорка Макґонегел сиділа на ослінчику. Гаррі навпроти неї почувався, мов на пательні.

— Професорко, — напружено сказав Гаррі, — Слизерин наставив чарівні палички на Гафелпаф, Ґрифіндор наставив палички на Слизерин, якийсь *недоумок* закликав Рейвенклов готувати палички до бою, і в мене було лише п'ять секунд, щоб не дати ситуації вибухнути аж до неба! Це все, що я зміг вигадати!

Професорка Макґонегел мала змучений і злий вигляд.

— *Не можна використовувати часоворот таким чином, містере Поттер! Хіба ви не здатні зрозуміти концепцію секретності?*

— Вони не знають, як я це зробив! Вони просто гадають, що я можу робити справді дивні речі, клацнувши пальцями! Я вже робив інші дивні штуки, що їх не можна зробити навіть з часоворотом, і я *продовжуватиму* робити подібне, і *цей* випадок не виділятиметься! Я *мав це зробити*, професорко!

— Ви не мали цього робити! — гаркнула професорка Макґонегел. — Вам потрібно було лише повернути на землю анонімого слизеринця, і щоб всі прибрали палички! Ви могли викликати його на партію з вибухових карт, але ж ні — вам треба було обурливим чином, даремно використати часоворот!

— Це все, що я зміг вигадати! Я навіть *не знаю*, що таке вибухові карти, і вони не прийняли б виклик зіграти в шахи, а якби я вибрав армреслінг, то програв би!

— *Тоді вам треба було вибрати армреслінг!*

Гаррі кліпнув очима.

— Але тоді я б *програв*...

Він затнувся.

Професорка Макґонегел мала *вкрай* розлючений вигляд.

— Вибачте, професорко Макґонегел, — тихо сказав Гаррі. — Я справді не подумав про це, хоча мав би — ви праві. Це було б геніально, якби це спало мені на думку, проте я просто взагалі не подумав про це...

Голос Гаррі затихнув. Йому раптом стало очевидно, що в нього було *чимало* інших варіантів. Він міг попросити Драко за-

пропонувати щось, він міг запитати в натовпу... Це використання часовороту було скандальним і даремним. У нього був величезний простір можливостей, чому ж він вибрав саме цю?

Тому що він побачив був спосіб виграти. Виграти неважливу дрібничку, що її вчителі все одно забрали б у містера Гойла.

Намір виграти. Ось що захопило його.

— Вибачте, — повторив Гаррі. — За мою пиху й мою дурість.

Професорка Макґонегел потерла чоло рукою. Частина її злості ніби зникла, але її голос не втратив суворості.

— Ще одна така витівка, містере Поттер, і ви повернете часоворот. Ви мене зрозуміли?

— Так, — відповів Гаррі. — Я розумію, і мені прикро.

— Тоді, містере Поттер, вам дозволено поки що залишити часоворот. І, враховуючи розмір розгрому, який ви й справді відвернули, я не знімаиму з Рейвенклоу очок.

Ну і ще ви не змогли б пояснити, чому зняли очки. Але Гаррі не був настільки тупим, щоб сказати це вголос.

— Що важливіше, чому Нагадайко тоді так спрацював? — запитав Гаррі. — Це означає, що мене забуттятили?

— Це й для мене загадка, — повільно сказала професорка Макґонегел. — Якби все було так просто, гадаю, суди б використовували Нагадайки, чого вони не роблять. Я приділю увагу цьому питанню, містере Поттер, — вона зітхнула. — Ви можете йти.

Гаррі почав підводитися з місця, але зупинився.

— Ем, перепрошую, я хотів ще дещо сказати вам...

Вона ледь помітно здригнулася.

— Що таке, містере Поттер?

— Це про професора Квірела...

— Я переконана, містере Поттер, що це не варте уваги, — надзвичайно швидко сказала професорка Макґонегел. — Звісно, ви чули, як директор сказав учням не турбувати нас неважливими скаргами на професора захисту?

Це вкрай спантеличило Гаррі.

— Але ж це *може бути* важливим, вчора в мене виникло раптове відчуття невідворотного...

— Містере Поттер! У мене теж виникло відчуття невідворотного! І це відчуття невідворотності того, що *ви не завершите це речення!*

Гаррі залякнув з роззявленим ротом. Професорка Макґонегел мала рацію: Гаррі не мав слів.

— Містере Поттер, — сказала професорка Макґонегел, — якщо ви дізналися про професора Квірела щось, що здається цікавим, будь ласка, не соромтеся не згадувати про це ані мені, ані будь-кому іншому. Тепер, гадаю, ви забрали достатньо мого цінного часу...

— *Це не схоже на вас!* — вибухнув Гаррі. — Перепрошую, проте це здається *неймовірно* безвідповідальним! Як я чув, існує якесь прокляття на посаді захисту, і якщо ви *вже знаєте*, що щось піде не так, я гадав, що ви будете насторожі...

— Піде *не так*, містере Поттер? *Я дуже сподіваюся, що цього не станеться*, — на обличчі Макґонегел не було жодної емоції. — Після того, як професора Блейка впіймали у шафі з не менш ніж трьома слизеринцями-п'ятикласниками минулого лютого, а ро-

ком раніше професорка Самерс впоралася з викладанням так погано, що її учні вважали, що ховчик — це різновид меблів, було б *катастрофою*, якби зараз мені стало відомо про якусь проблему з надзвичайно компетентним професором Квірелом. Мушу визнати, що тоді більшість наших учнів провалили б СОВИ й НОЧІ з захисту.

— Зрозуміло, — повільно сказав Гаррі, перетравлюючи це все. — Іншими словами, хай що не так з професором Квірелом, ви вкрай не бажаєте знати про це до кінця навчального року. А оскільки зараз лише вересень, він міг би вбити Прем'єр-міністра в прямому ефірі й ви б це проігнорували.

Професорка Макґонегел пильно дивилася на нього.

— Я впевнена, що ніхто не чув, щоб я таке стверджувала, містере Поттер. У Гогвортсі ми прагнемо запобігати *будь-чому*, що загрожує навчальним досягненням учнів.

Наприклад, першачкам-рейвенкловцям, що не вміють тримати язика за зубами.

— Гадаю, я цілковито вас зрозумів, професорко Макґонегел.

— О, сумніваюся, містере Поттер. Дуже сумніваюся, — професорка Макґонегел нахилилася вперед, її обличчя посуворішало. — Оскільки ми з вами вже обговорювали набагато делікатніші речі, я говоритиму відверто. Ви, і лише ви, повідомили про незбагненне відчуття неминучого. Ви, і лише ви, — ніби магніт для хаосу такої сили, якої я ще не бачила. Після нашого невеличкого походу по крамницях алеєю Діаґон, а також Сортувального Капелюха, а також *сьогоднішнього* невеличкого епізоду, я ясно передбачаю, що мені судилося

сидіти в кабінеті директора й вислуховувати якусь веселу історію про професора Квірела, у якій ви й лише ви зіграєте головну роль, після чого не буде жодного виходу, окрім як звільнити його. Я вже змирилася з цим, містере Поттер. Але якщо ця прикра подія станеться раніше за травневі іди, то я прив'яжу вас до брами Гогвортсу вашими власними кишками й засиплю вогняних жуків вам у ніс. *Тепер* ви цілковито мене зрозуміли?

Гаррі кивнув. Його очі були виражені. Потім, за секунду:

— Що мені буде, якщо я зможу відтягнути це до останнього дня шкільного року?

— *Геть з мого офісу!*

Четвер.

Щось було негаразд з четвергами у Гогвортсі.

Було тридцять дві хвилини по п'ятій вечора, і Гаррі стояв разом з професором Флитвіком перед величезним кам'яним гаргуйлем, що охороняв вхід до кабінету директора.

Щойно він повернувся був з кабінету професорки Макґонгел до навчальних кімнат Рейвенклоу, як один з учнів сказав йому підійти до Флитвіка, а там Гаррі дізнався, що Дамблдор хотів з ним побалакати.

Гаррі, з тривогою в серці, запитав у професора Флитвіка, чи сказав директор, у чому справа.

Професор лише безпомічно знизав плечима.

Виявилося, Дамблдор сказав, що Гаррі замолодий для вимовляння слів могутності й божевілля.

Щастя щастя бах бах твань твань твань? подумав Гаррі,

проте не сказав цього вголос.

— Не переймайтеся так, містере Поттер, — пискнув професор Флитвік десь з рівня пліч Гаррі.

(Гаррі був вдячний за гігантську пухнасту бороду професора Флитвіка — складно було звикнути до професора, що не тільки нижчий за тебе, та ще й має вищий голос.)

— Директор Дамблдор може здаватися трохи дивним, чи дуже дивним, а то й надзвичайно дивним, але він ніколи анітрохи не шкодив учням і, я певен, ніколи цього не зробить, — професор Флитвік обдарував Гаррі підбадьорливою усмішкою. — Просто не забувайте про це жодної миті, і вам вдасться не запанікувати!

Це не допомагало.

— Хай щастить! — пискнув професор Флитвік, схилився до гаргуйля й сказав щось, чого Гаррі взагалі не почув. (Звісно, паролі б нікому не були потрібні, якби хто завгодно міг їх почути.) І кам'яний гаргуйль відступив убік звичайним природним рухом, що шокувало Гаррі, адже весь цей час гаргуйль скидався на суцільний, нерухомий камінь.

За гаргуйлем була низка спіральних сходів, що повільно оберталися. Це було тривожно гіпнотичним, а ще тривожнішим було те, що *оберти спіралі* не мають тебе нікуди приводити.

— Нагору! — пискнув Флитвік.

Гаррі доволі нервово ступив на спіраль і виявив, що з якоїсь причини, яку його мозок взагалі не міг уявити, він почав рухатися вгору.

Гаргуйль з глухим стуком повернувся на місце, а спіральні сходи все оберталися, і Гаррі все підіймався. Після доволі запа-

морочливого підйому Гаррі опинився перед дубовими дверима з мідним дверним молотком у формі грифона.

Він потягнувся й повернув ручку.

Двері розчахнулися.

І Гаррі побачив найцікавішу кімнату з усіх, що йому траплялося бачити за своє життя.

Там були дрібненькі металеві механізми, що дзижчали, цоккали, повільно змінювали форму чи випускали невеличкі хмарки диму. Там були десятки посудин дивної форми з таємничою рідиною, що булькотіла, кипіла, сочилася, змінювала колір чи утворювала цікаві форми, що зникали за мить після того, як їх побачиш. Там були речі, що скидалися на годинники з багатьма стрілками, на яких були написані числа й символи невідомих мов. Там був браслет з лінзоподібним кристалом, що сяяв тисячами кольорів, і птах, що прилаштувався на золотій платформі, і дерев'яна чаша з чимось, що нагадувало кров. Там була інкрустована чорною емаллю статуя сокола. На портретах, що ними були завішані всі стіни, спали люди, а Сортувальний Капелюх недбало висів на одному з гачків вішалки для капелюхів. На інших висіли дві парасолі й три червоних лівих капці.

Посеред цього хаосу стояв чорний дубовий стіл. Перед столом був дубовий ослінчик. За столом — трон з купою подушок, що містив Албуса Персіваля Вулфрика Браяна Дамблдора, якого прикрашали довга срібна борода, капелюх, схожий на гігантський розчавлений гриб, і, як на маглівський погляд, три яскраві рожеві піжами.

Дамблдор усміхався, його яскраві очі шалено мерехтіли.

Не без тривоги Гаррі всівся навпроти стола. Двері за його

спиною зачинилися з гучним «грюк».

— Привіт, Гаррі, — сказав Дамблдор.

— Привіт, директоре, — відповів Гаррі. Неформальний стиль, так? І що, може тепер Дамблдор попросить називати його...

— Прошу, Гаррі! — сказав Дамблдор. — «Директор» — це так офіційно. Називай мене просто Дир, щоб було коротше.

— Неодмінно, Дире, — сказав Гаррі.

Запала коротка мовчанка.

— Знаєш, а ти перший, хто не відмовився від такої пропозиції.

— Е... — сказав Гаррі. Він намагався говорити спокійним тоном, попри раптове погане відчуття в шлунку. — Перепрошую, ем, директоре, ви сказали мені називати вас так, я й...

— Будь ласка, Дир! — радісно сказав Дамблдор. — І немає потреби бути таким схвильованим, я не викину тебе з вікна лише за одну помилку. Спочатку ти отримаєш достатньо попереджень, якщо робитимеш щось не так! Крім того, важливо не те, як люди з тобою розмовляють, а те, що вони про тебе думають.

Він ніколи не шкодив учням, просто не забувай про це жодної миті й тобі вдасться не запанікувати.

Дамблдор протягнув маленьку металеву коробочку й відкрив її. В середині були невеличкі жовті цукерки.

— Лимонного шербету? — запитав директор.

— Е... ні, дякую, Дире, — сказав Гаррі.

Чи підпадає пригощання ЛСД до категорії «нашкодити учне-

ві», чи це з категорії невинних пустоців?

— Ви, ем, казали, що я занадто молодий для вимовляння слів могутності й божевілля?

— Безперечно так воно і є! На щастя, слова могутності й божевілля були втрачені сім сторіч тому, і тепер ніхто й гадки не має, як вони звучать. Це було просто зауваження.

— А... — сказав Гаррі. Він усвідомлював, що забув закрити рота. — Тоді чому ви мене покликали?

— Чому? — повторив Дамблдор. — О, Гаррі, якби я весь день ходив колами й питав, чому я роблю те, що роблю, то в мене ніколи не було б часу, щоб зробити бодай щось! А я доволі заклопотана людина, знаєш.

Гаррі з усмішкою кивнув.

— Так, це був дуже вражаючий список, — сказав Гаррі. — Директор Гогвортсу, головний маг Чарверсуду, Верховний речник Міжнародної конфедерації чаклунів. Вибачте, що питаю, але мені цікаво, чи можна додати більш ніж шість годин, якщо використати декілька часоворотів? Бо вражає, що ви все це робите з лише тридцятьма годинами в добі.

Настала чергова невеличка пауза, протягом якої Гаррі продовжував усміхатися. Він був сповнений тривоги, насправді, сповнений сильної тривоги, проте коли стало очевидним, що Дамблдор свідомо грається з ним, щось всередині Гаррі *категорично відмовилося* сидіти й приймати це, ніби беззахисний дурник.

— Боюся, час не полюбляє надто розтягуватися, — сказав Дамблдор після паузи, — і водночас ми самі ніби трохи завеликі для нього, отже відбувається невпинна боротьба за те, щоб

розмістити наші життя в часі.

— Дійсно, — сказав Гаррі з похмурою урочистістю. — Саме тому краще якнайшвидше переходити до суті.

На мить Гаррі захвилювався, чи не зайшов він надто далеко.

Тоді Дамблдор розсміявся.

— Тоді перейдімо до суті, — директор нахилився вперед, через що його розчавлений гриб-капельюх похилився, а борода протерла стільницю. — Гаррі, у понеділок ти зробив щось, що мало б бути неможливим навіть із часоворотом. Чи швидше, неможливим *лише* з часоворотом. Цікаво, звідки взялися ці два пироги?

Шквал адреналіну пройшовся тілом Гаррі. Він зробив був це за допомогою Плаща невидимості, того самого, який йому подарували в різдвяній коробці з запискою, що в ній було написано: *Якщо Дамблдор побачить шанс заволодіти однією зі Смертельних реліквій, то зробить все, щоб вона належала лише йому...*

— Природно припустити, — провадив далі Дамблдор, — що оскільки ніхто з присутніх першачків не здатен на таке заляття, там був хтось іще, хтось невидимий. І якщо його ніхто не міг бачити, йому, звісно ж, легко було просто кинути пироги. Далі можна запідозрити, що оскільки в тебе був часоворот, невидимим був саме ти. А оскільки заляття розілюзнення далеко за межами твоїх теперішніх можливостей, ти мав плащ-невидимку, — Дамблдор змовницьки посміхнувся. — Чи я на правильному шляху, Гаррі?

Гаррі залякнув. Він відчував, що відверта брехня не була розумним вибором, і навряд чи допомогла б, але він не міг ви-

гадати нічого іншого.

Дамблдор дружньо махнув рукою.

— Не хвилюйся, Гаррі, ти не зробив нічого поганого. Плащі-невидимки не заборонені правилами — гадаю, вони такі рідкісні, що ніхто просто не став додавати їх до списку. Насправді мене цікавить геть інше.

— О? — вимовив Гаррі найнормальнішим тоном, на який був здатен.

Очі Дамблдора сяяли від ентузіазму.

— Розумієш, Гаррі, коли проходиш через кілька пригод, то починаєш розумітися на таких речах. Починаєш бачити візерунк, чути ритм світу. Починаєш відчувати підозри *перед* розкриттям таємниці. Ти — Хлопчик-Що-Вижив, і якимось чином плащ-невидимка потрапив до твоїх рук за чотири дні після того, як ти відкрив для себе нашу чаклунську Британію. Такі плащі не продаються на алеї Діагон, проте існує *один*, що може знайти свій шлях до призначеного власника. Отже, я не можу не цікавитися, чи не знайшов ти раптом, якимось дивним чином, не *рядовий* плащ-невидимку, а *той самий* Плащ невидимості, одну з трьох Смертельних реліквій, яка, подекуять, може приховати власника від погляду самої Смерті, — погляд Дамблдора став яскравим і палким. — Можна мені на нього подивитися, Гаррі?

Гаррі ковтнув слину. У його кровоносній системі був цілий потік адреналіну, але від нього не було жодної користі: перед ним був наймогутніший чарівник у світі, і в нього не було жодного шансу втекти за ці двері, та й усе одно не було жодного місця в Гогвортсі, де він міг би сховатися. Він от-от втратить Плащ, що був родинною реліквією Поттерів хтозна як довго...

Дамблдор повільно відкинувся на спинку стільця. Яскравість залишила його очі, він був спантеличеним і трохи смутним.

— Гаррі, якщо ти не хочеш цього, можеш просто сказати ні.

— Можу? — пробуркотів Гаррі.

— Так, Гаррі, — сказав Дамблдор. Його голос тепер був сумним і схвильованим. — Видається, ти боїшся мене, Гаррі. Дозволь запитати, що я зробив, щоб заслужити твою недовіру?

Гаррі ковтнув.

— А ви можете дати якусь магічну присягу, що зобов'яже вас не забирати мій плащ?

Дамблдор повільно похитав головою.

— Незламну обітницю не використовують для таких дрібних справ. Крім того, Гаррі, якщо ти досі не знаєш такого закляття, ти б мав лише моє слово, що воно зобов'язує. Але ж ти, безперечно, усвідомлюєш, що мені *не потрібен* твій дозвіл, щоб побачити Плащ. Я достатньо могутній, щоб отримати його самостійно, з мокового капшучка чи ні, — обличчя Дамблдора набуло вкрай серйозного виразу. — Але я не робитиму цього. Плащ твій, Гаррі. Я не відберу його в тебе. Навіть щоб поглянути на мить, якщо ти вирішиш не показувати його мені. Це обіцянка й присяга. Якщо в мене виникне потреба заборонити тобі використовувати його в межах школи, то я вимагатиму, щоб ти поклав його до свого сховища в «Грінґотсі».

— А... — вичавив Гаррі. Він спробував угамувати потік адреналіну й міркувати розважливо. Він зняв моковий капшучок з пояса. — Якщо вам справді *не потрібен* мій дозвіл... то ви

його маєте.

Гаррі протягнув капшучок Дамблдорові, і надкусив край губи, що було повідомленням майбутньому собі на випадок, якщо його забудуть.

Старий чарівник занурив руку в капшучок і без жодного слова дістав Плащ невидимості.

— А, — видихнув Дамблдор. — Я мав рацію, — він набрав примарної чорної оксамитової тканини в руку. — Йому сотні років, а він досі такий само бездоганний, як і в день, коли його створили. Ми загубили так багато з нашого мистецтва протягом цих років, і тепер навіть я не можу створити таку річ — ніхто не може. Я відчуваю його могутність, ніби відлуння в моєму розумі, ніби пісню, що її завжди співають, але ніхто не чує... — чарівник відірвав погляд від Плаща. — Не продавай його, не віддавай його нікому у володіння. Двічі подумай перед тим, як показати його комусь, і тричі поміркуй перед тим, як викрити комусь, що це Смертельна реліквія. Стався до нього з повагою, адже це дійсно Річ Сили.

На мить обличчя Дамблдора стало замріяним...

...а потім він повернув Плащ Гаррі.

Гаррі поклав його до капшучка.

Дамблдор знову став серйозним.

— Дозволь запитати ще раз, Гаррі, у чому причина твоєї недовіри до мене?

Раптом Гаррі стало доволі соромно.

— Разом з Плащем була записка, — тихо сказав Гаррі. — На ній було написано, що ви спробуєте забрати в мене Плащ, якщо дізнаєтеся про нього. Але я не знаю, хто залишив записку, дій-

сно не знаю.

— Розумію... — повільно промовив Дамблдор. — Ну, Гаррі, я не піддаватиму сумніву наміри тих, хто залишив тобі цю записку. Хтозна, цілком можливо вони бажали тобі найкращого?.. Зрештою, вони дали тобі Плащ.

Гаррі кивнув, вражений милосердям Дамблдора, і присомлений різким контрастом з його власним ставленням.

— Але, гадаю, ми з тобою фігури одного кольору в цій грі, — провадив далі старий чарівник. — Хлопчик, що нарешті завдав поразки Волдемортіві, і старий чоловік, що стримував його достатньо довго, щоб ти всіх врятував. Я не триматиму на тебе зла за твою обачливість, Гаррі. Всі ми маємо щосили старатися чинити мудро. Я лише прошу тебе подумати двічі й поміркувати ще тричі наступного разу, коли хтось скаже тобі не довіряти мені.

— Вибачте, — сказав Гаррі. Тепер він почувався нещасним, він фактично накинувся на Ґандальфа, а Дамблдорова доброта лише погіршувала його почуття. — Не варто було не довіряти вам.

— На жаль, Гаррі, у цьому світі... — старий чарівник похитав головою. — Я не можу сказати, що це не було мудро. Ти не знав мене. І, по правді, в Гогвортсі є люди, яким краще не довіряти. Можливо навіть серед тих, кого ти називаєш друзями.

Гаррі ковтнув. Це звучало доволі зловісно.

— Хто, наприклад?

Дамблдор підвівся зі стільця й почав роздивлятися один зі своїх приладів — циферблат з вісьмома стрілками різної довжини.

Невдовзі старий чарівник знову заговорив.

— Він напевно здається тобі доволі чарівним. Ввічливий — принаймні до тебе. Гарно розмовляє, мабуть, навіть із повагою. Завжди готовий допомогти, надати послугу, пораду...

— А, *Драко Мелфой!* — сказав Гаррі, відчуючи сильне полегшення, що йдеться не про Герміону абощо. — Та ні, ні ні ні, ви все не так зрозуміли, не він перетягує мене — це я перетягую його.

Дамблдор залякнув біля циферблату.

— Ти *що?*

— Я збираюся перетягнути Драко Мелфоя з Темної сторони, — сказав Гаррі. — Ну знаєте, зробити з нього хорошего.

Дамблдор випрямився й обернувся до нього. У нього був найздивованіший вираз обличчя з усіх, що Гаррі колись бачив, не кажучи вже про тих, у кого срібна борода.

— Ти впевнений, — запитав старий чарівник по хвилі, — що він готовий до спокути? Боюся, хай яку доброту ти помітив у ньому — це лише через те, що ти бачиш те, чого бажаєш, а то й гірше — принада, наживка...

— Е... Та напевно чи, — сказав Гаррі. — Я маю на увазі, якщо він намагається видавати себе за хорошого хлопця, то це в нього виходить вкрай кепсько. Річ не в тому, що Драко підійшов до мене весь такий чарівний, і я вирішив, що глибоко всередині в нього криється добро. Я вибрав саме його, адже він спадкоємець роду Мелфойів, і якщо обирати одну людину для спокути, то це явно має бути він.

Ліве око Дамблдора сіпнулося.

— Ти збираєшся посіяти насіння любові й доброти в серце Драко, бо очікуєш, що спадкоємець Мелфоїв виявиться корисним тобі?

— Не просто *мені!* — обурено сказав Гаррі. — Усій чаклунській Британії, якщо вийде! І *він сам* матиме більш щасливе й психічно здоровіше життя! Слухайте, у мене недостатньо часу, щоб усіх перетягнути з Темної сторони, тому я маю думати, де Світло отримає найбільшу перевагу найшвидше...

Дамблдор почав сміятися. Сміятися набагато сильніше, ніж Гаррі міг очікувати, майже реготати. Це здавалося *зовсім недоречним*. Древній могутній чарівник має посміюватися глибоко й розкотисто, а не сміятися так, що аж повітря не вистачає. Гаррі одного разу буквально впав був зі стільця, коли дивився фільм братів Маркс «Качиний суп», і саме так сильно Дамблдор зараз сміявся.

— Це не *настільки* смішно, — сказав Гаррі по деякому часі. Він знову почав сумніватися в нормальності Дамблдора.

Дамблдор з видимим зусиллям опанував себе.

— Ах, Гаррі, одним із симптомів хвороби під назвою мудрість є те, що ти починаєш сміятися з того, що нікому більше не здається кумедним, адже коли ти мудрий, Гаррі, ти починаєш розуміти жарти! — старий чарівник витер сльози. — Ти ба. Ти ба. Зла воля завжди шкодить злу.

Мозку Гаррі знадобився якийсь час, щоб розпізнати знайомі слова...

— Гей, це ж цитата з *Толкіна*! Це сказав *Гандальф*!

— Насправді, Теоден.

— Ви *маглівського роду*? — шоковано запитав Гаррі.

— Боюся, що ні, — відповів Дамблдор, знову усміхаючись. — Я народився на сімдесят років раніше, ніж цю книжку видали, любе дитя. Але, видається, що мої учні маглівського роду мислять схоже в деяких питаннях. Я зібрав не менш ніж двадцять копій «Володаря перснів» і три повних колекції робіт Толкіна, і я ціную їх усі.

Дамблдор дістав паличку, підняв її й став у позицію.

— *Ти не пройдеш!* Як тобі?

— Ем, — Гаррін мозок майже зупинив роботу, — гадаю, вам бракує бальрога.

І ще рожева піжама й капелюх, що схожий на розчавлений гриб, ані краплі не допомагали.

— Зрозуміло, — зітхнув Дамблдор і понуро прикріпив паличку до пояса. — Боюся, останнім часом в моєму житті було надзвичайно мало бальрогів. Тепер в мене лише зустрічі Чарверсуду, де я мушу щосили заважати будь-якій роботі, і офіційні вечери, на яких іноземні політики змагаються за звання найвпертішого дурня. І ще на людях треба бути загадковим, знати речі, які я жодним чином не можу знати, висловлювати таємничі твердження, які можна зрозуміти лише заднім числом, й інші невеличкі вигадки, що ними могутні чарівники розважають себе після того, як покинуть ту частину візерунка, де вони були героями. До речі, Гаррі, у мене дещо для тебе є. Щось, що належало твоєму батькові.

— Справді? Боже, хто б міг таке припустити.

— Так, і справді, — сказав Дамблдор. — Гадаю це дещо передбачувано, чи не так?

Його обличчя набуло урочистого виразу.

— Разом з тим...

Дамблдор повернувся до свого стола й присів, дістаючи в процесі одну з шухляд. Він заліз у неї обома руками й, з деяким зусиллям, витягнув доволі великий і важкий на вигляд об'єкт, після чого вивантажив його на дубовий стіл з гучним гупанням.

— Це, — сказав Дамблдор, — камінь твого батька.

Гаррі втупився в цю річ. Вона була світло-сірою, безбарвною, нерівної форми, з гострими кутами, і дуже скидалася на звичайнісінький великий камінь. Дамблдор поклав його найбільшою з усіх граней на стіл, проте той все одно нестабільно хитався.

Гаррі підвів погляд.

— Це жарт, правда?

— Ні, не жарт, — дуже серйозно похитав головою Дамблдор. — Я взяв його з руїн будинку Джеймса й Лілі в Годриковій Долині, де я знайшов і тебе. І я зберігав його відтоді й донині, аж до дня, коли зможу передати його тобі.

У суміші гіпотез, що слугувала Гаррі за модель світу, імовірність божевілья Дамблдора стрімко зростала. Але вагома частина ймовірності досі залишалася й в інших альтернатив...

— Ем, а це *магічний* камінь?

— Наскільки мені відомо, ні, — відповів Дамблдор. — Але я з усією наполегливістю раджу тобі завжди тримати його близько до себе.

Гаразд. Дамблдор *імовірно* божевільний, проте *якщо ні*... ну, було б надто *соромно* втрапити в халепу через нехтування порадою незбагненного старого чарівника. Це напевно було четвертим номером у списку «Сто найочевидніших неправильних рі-

шень».

Гаррі зробив крок уперед і поклав руки на камінь у спробі знайти якийсь кут, щоб підняти його й не порізатися.

— Ну тоді покладу його до капшучка.

Дамблдор насупився.

— Це може бути недостатньо близько до тебе. А що як ти загубиш моковий капшучок, чи його вкрадуть?

— Гадаєте, мені слід просто повсюди носити каменюку?

Дамблдор серйозно поглянув на Гаррі.

— Це може виявитися мудрим.

— Ем... — сказав Гаррі. Камінь видавався доволі важким. — Гадаю, інші учні почнуть розпитувати про це.

— Скажи їм, що я так наказав. Ніхто не піддасть це сумніву, адже вони всі гадають, що я божевільний.

Його обличчя досі було цілковито серйозним.

— Ну, якщо відверто, коли ви направо й наліво наказуєте учням носити каменюки, я можу зрозуміти, чому люди так думають.

— Ох, Гаррі, — сказав Дамблдор. Старий чарівник вказав жестом на таємничі прилади в кімнаті. — Коли ми юні, то віримо, що все знаємо, і відповідно віримо, що як не бачимо чомусь пояснення, то його й не існує. Коли ми старішаємо, то усвідомлюємо, що весь всесвіт працює згідно з ритмом і логікою, навіть якщо ми самі не розуміємо їх. Лише наше власне незнання здається нам божевіллям.

— Реальність завжди діє за законами, — сказав Гаррі, — навіть якщо ми не знаємо законів.

— Саме так, Гаррі. Розуміти це, а я бачу, що ти *справді* розумієш це, і є суттю мудрості.

— Отже... *чому саме* я маю носити цей камінь?

— Насправді, я не можу уявити собі жодної причини.

— ...не можете.

Дамблдор кивнув.

— Проте лише те, що я не можу уявити собі причини, не означає, що її *не існує*.

Прилади собі цокали.

— Добренько, я навіть не впевнений, чи варто це казати, проте це просто не є правильним методом роботи з нашим ви-знаним незнанням того, як влаштовано всесвіт.

— Хіба? — запитав старий чарівник, що тепер виглядав здивовано й розчаровано.

Гаррі передчував, що йому не перемогти в цій розмові, проте все одно продовжив.

— Ні. Я навіть не знаю, чи в такої омани є офіційна назва, проте якби я вибирав її сам, то назвав би «привілейована гіпотеза» чи якимось так. Як би це висловити формально... ем... припустімо, у вас мільйон шкатулок, і лише в одній з них діамант. І у вас є повний детекторів діамантів ящик, а кожен детектор завжди спрацьовує в присутності діаманта, і спрацьовує на половині шкатулок без діаманта. Якщо застосувати двадцять детекторів на всіх шкатулках, то у вас, у середньому, залишиться один хибний і один істинний кандидат. Це я до того, що коли є багато можливих відповідей, *більшість* з доказів потрібна лише для того, щоб *знайти* правильну гіпотезу серед мільйонів можливостей — щоб взагалі звернути на неї увагу. Кількість

доказів, що вам потрібна, щоб розібратися з двома чи трьома правдоподібними кандидатами, набагато менша. Якщо ви без жодних доказів одразу надасте перевагу одній певній можливості й зосереджуєтеся на ній, ви знехтували більшою частиною роботи. Це як, наприклад, якщо ви живете в місті-мільйоннику, сталося вбивство, а детектив каже: «Ну, у нас зовсім немає доказів, то чому б нам не розглянути можливість, що це зробив Мортімер Снодґрас»?

— І це був він? — запитав Дамблдор.

— Ні. Проте, коли потім виявилось, що вбивця був брюнетом, і Мортімер був брюнетом, то всі такі: «О, схоже це таки був Мортімер». Тож з боку поліції було несправедливим щодо Мортімера *фокусувати на ньому увагу* без жодних причин для підозр. Коли є купа можливостей, більша частина роботи полягає в тому, щоб лише *знайти* правильну відповідь — почати приділяти їй увагу. Не обов'язково мати *докази*, чи якісь офіційні доведення, що їх вимагають вчені чи суди, проте ви зобов'язані мати якусь *підказку*, і ця підказка має виокремити саме цю можливість з мільйонів інших. Не можна просто на порожньому місці взяти й отримати відповідь, чи навіть отримати можливість, що варта розгляду. І має існувати мільйон інших речей, які я можу зробити, крім як тягати всюди камінь мого батька. Лише те, що я не знаю чогось про всесвіт, не означає, що я не знаю, як треба думати з врахуванням мого незнання. Правила міркування з врахуванням імовірностей не менш непохитні, ніж закони старомодної логіки, і те, що ви щойно зробили, просто *не дозволено*. — Гаррі зробив паузу. — *Хіба що*, звісно, у вас є якась *підказка*, про яку ви не згадуєте.

— О, — сказав Дамблдор, він задумливо постукав пальцем

по щоці. — Цікавий аргумент, звісно, проте хіба він не розпадається, коли ти проводиш аналогію між мільйоном потенційних убивць, лише один з яких скоїв убивство, і вибором одного з напрямків дій, коли кожен з багатьох можливих напрямків дій може бути мудрим? Я не стверджую, що носити камінь твого батька — це найкращий з можливих напрямків дій, а лише що мудріше це робити, ніж не робити.

Дамблдор знову занурив руку до тієї ж шухляди, яку він використав був раніше, проте цього разу він копірився всередині — принаймні здавалося, що його рука рухається.

— Зазначу, — сказав Дамблдор, доки Гаррі все намагався розібратися, що можна відповісти на цей цілковито неочікуваний контраргумент, — що серед рейвенкловців поширене помилкове уявлення, ніби всіх розумних дітей сортують туди й в інших гуртожитках їх немає. Це не так. Бути відсортованим до Рейвенклоу означає, що тобою керує жага знань, а це зовсім не та ж якість, що бути розумним.

Чарівник усміхнувся й схилювся до шухляди.

— Однак, ти *справді* здаєшся доволі розумним. Менш схожий на молодого героя, більш схожий на молодого таємничого древнього чарівника. Гадаю, я використав неправильний підхід до тебе, Гаррі. Видається, ти здатен розуміти речі, які мало хто може збагнути. Отже, буду зухвалим, і запропоную тобі *іншу* певну фамільну цінність.

Гаррі театральню набрав повітря.

— Невже... У мого батька... *був ще один камінь?*

— Перепрошую, — сказав Дамблдор. — Я тут досі старіший і таємничіший за тебе. І якщо треба зробити неочікуване від-

криття, то я його зроблю, красно дякую... та *де ж* ця штука!

Дамблдор занунив руку до шухляди далі, і ще далі. Ось вже його голова, плечі й верхня половина тіла зникли всередині — лише ноги стирчали, ніби шухляда їла його.

Гаррі замислився, скільки ж усього там було, і яким був би повний інвентаризаційний опис.

Нарешті Дамблдор виліз із шухляди з ціллю своїх пошуків у руках та поклав її на стіл поряд із каменем.

Це була вживана книжка з пошарпаними краями й поношеним корінцем: «Проміжна методика зіллеваріння» Лібатія Бориджа. На обкладинці було зображено колбу з парою.

— Це, — проголосив Дамблдор, — підручник твоєї матері з настійок для п'ятого класу.

— Що я його маю завжди носити з собою.

— *Що містить страшну таємницю.* Таємницю, розкриття якої може виявитися настільки руйнівним, що я змушений попросити тебе присягнути — і я вимагаю, щоб ти присягнувся серйозно, Гаррі, хай там що ти думаєш про це все — ніколи не розповідати про це нікому й нічому.

Гаррі подивився на підручник своєї матері з настійок для п'ятого класу, що, виявляється, містив страшну таємницю.

Проблема в тому, що Гаррі *справді* дуже серйозно ставився до таких клятв. Будь-яка обітниця була незламною обітницею, якщо її давав відповідний тип людини.

I...

— Мені хочеться пити, — сказав Гаррі, — а це зовсім недобрый знак.

Дамблдор цілковито проігнорував можливість запитати

щось про це загадкове твердження.

— Ти *присягаєшся*, Гаррі? — запитав Дамблдор. Він незмигнуто дивився на Гаррі. — Інакше я не зможу тобі розповісти.

— Так, — сказав Гаррі, — Я присягаюся.

Це був недолік рейвенкловців. Ти не міг відмовитися від такої пропозиції, інакше цікавість гризтиме тебе до кону, і всі про це знали.

— А я в свою чергу присягаюся, — сказав Дамблдор, — те, що я зараз скажу тобі — правда.

Дамблдор розгорнув книжку, здавалося, на випадковій сторінці, і Гаррі схилювався над нею.

— Бачиш ці примітки, — сказав Дамблдор дуже тихо, майже пошепки, — що написані на берегах книжки?

Гаррі трохи примружився. Пожовклі сторінки описували щось під назвою *зілля орлиної пишноти*, багато з інгредієнтів Гаррі взагалі не впізнавав, і їхні назви, видавалося, не походили від відомих йому мов. На берегах карлючками було написано коментар: «Цікаво, що станеться, якщо використати кров тестралів замість чорниці?», — а прямо під ним була відповідь іншим почерком: «Ти хворітимеш тиждень й, можливо, помреш».

— Бачу. І що?

Дамблдор вказав на другий напис.

— Примітки цим почерком, — сказав він тим самим тихим голосом, — написала твоя мати. А *цим* почерком, — він пересунув вказівний палець на перший напис, — написані мною. Я ставив невидимим і пробірався до її спальні, доки вона спала. Лілі гадала, що їх писала одна з її подружок, і вони дивовижно сва-

рилися через це.

Саме в цю мить Гаррі усвідомив, що директор Гогвортсу *справді* був божевільним.

Дамблдор серйозно дивився на нього.

— Ти розумієш підтекст того, що я щойно тобі сказав, Гаррі?

— Ем... — сказав Гаррі. Йому ніби не вистачало повітря. — Перепрошую... Я... не зовсім...

— Ну що ж, — сказав Дамблдор і зітхнув, — гадаю, твоя розумність, зрештою, теж має свої обмеження. Удаймо, що я нічого не казав?

Гаррі із застиглою усмішкою підвівся зі стільця.

— Звісно, — сказав Гаррі. — Знаєте, вже доволі пізно, а я трохи зголоднів, тож мені справді варто вже спуститися на вечерю.

І Гаррі хутко пішов до дверей.

Ручка дверей не ворухнулася при спробі її повернути.

— Ти робиш мені боляче, Гаррі, — з-за спини тихенько сказав Дамблдор. — Невже ти навіть не розумієш, що це було знаком довіри?

Гаррі повільно обернувся.

Перед ним був дуже могутній і дуже ненормальний чарівник із довгою срібною бородою, капелюхом, схожим на гігантський розчавлений гриб, і, як на маглівський погляд, у трьох яскравих рожевих піжамах.

Позаду нього були двері, що наразі не працювали.

Дамблдор видавався сумним і втомленим, ніби хотів спер-

тися на чародійську патерицю, якої він не мав.

— Це ж треба! Один раз робиш щось інакше, замість того, щоб слідувати шаблону щоразу протягом ста десяти років, і всі починають розбігатися.

Старий чарівник тяжко похитав головою.

— Я очікував від тебе більшого, Гаррі Поттере. Я чув, що твої власні друзі вважають тебе божевільним. Я знаю, що вони помиляються. Чи не повіриш ти в те, що зі мною те саме?

— Будь ласка, відчиніть двері, — тремтячим голосом сказав Гаррі. — Якщо ви хочете, щоб я колись міг вам довіряти, відчиніть двері.

Він почув, як позаду розчахнулися двері.

— Я планував сказати тобі ще дещо, але якщо ти зараз підеш, то нічого більше не дізнаєшся.

Подеколи Гаррі цілковито *ненавидів* те, що він рейвенкловець.

Він ніколи не шкодив учням, сказав внутрішній грифіндо-рець Гаррі. Просто не забувай про це жодної миті й тобі вдасться не запанікувати. Ти ж не втечеш лише через те, що стає цікаво, чи не так?

Ти ж не можеш просто розсваритися з директором! сказала його гафелпафська частина. *Раптом він почне знімати очки з гуртожитку? Він може дуже ускладнити твоє шкільне життя, якщо вирішить, що ти йому не подобаєшся!*

А частина Гаррі, яку він не дуже любляв, проте не міг змусити мовчати, розмірковувала над потенційними перевагами того, щоб бути одним з нечисленних друзів старого чарівника, який також був директором, головним магом Чарверсу-

ду і Верховним речником Міжнародної конфедерації чаклунів. І, на жаль, його внутрішній слизеринець перетягував людей на Темну сторону набагато краще, ніж Драко, адже казав речі на кшталт *бідолашний, йому напевно треба з кимось поговорити, га?* і *ти ж не хочеш, щоб натомість ця могутня людина довірилася комусь менш доброчесному, ніж ти, га?* і цікаво, якими неймовірними таємницями міг би Дамблдор з тобою поділитися, якби ти, знаєш, став його другом і навіть закладаюся, що в нього спрааавді цікаве зібрання книжок.

Ви всі — збіговисько недоумків, подумав Гаррі про все це зібрання, проте був одностайно заветований усіма частинами його я.

Гаррі розвернувся, зробив крок до дверей, простягнув руку, і нарочито зачинив їх знову. Це була нічого не варта жертва, враховуючи, що він і так збирався залишитися. Та й Дамблдор все одно міг контролювати його рухи, але, можливо, це справить на нього враження.

Коли Гаррі обернувся назад, то побачив, що могутній божевільний чарівник знову всміхається й здається дружнім. Це було добре, мабуть.

— Будь ласка, не робіть такого більше. Мені не подобається почуватися в пастці.

— *Вибач* щодо цього, Гаррі, — сказав Дамблдор тоном, ніби йому було щиро прикро. — Проте було б страшенно немудро дозволити тобі піти без каменя твого батька.

— Ну звісно! З мого боку було нерозумно очікувати, що двері відчиняться, доки я не поклав сюжетні предмети до інвентарю.

Дамблдор усміхнувся й кивнув.

Гаррі підійшов до стола, перекутив пасок так, щоб моковий капшучок був попереду, з деяким зусиллям впорався підняти камінь своїми одинадцятирічними руками й почав згодовувати його.

Гаррі відчував, як вага повільно зменшується, доки розширювальне горлечко їло камінь, а відрижка після завершення процесу була доволі гучною й прозвучала як скарга.

Підручник його матері з настійок для п'ятого класу (що містив і справді доволі страшну таємницю) невдовзі спіткала та ж доля.

А потім Гаррін внутрішній слизеринець зробив підступну пропозицію, як здобути прихильність директора, та ще й, на жаль, так досконало сформульовану, що більшість Рейвенкловської фракції не могла не підтримати її.

— Отже, — сказав Гаррі. — Гм. Оскільки я все одно тут тиняюся, чи не могли б ви провести невеличку екскурсію по вашому кабінету? Мені трохи цікаво, що це за речі, — і це висловлювання виграло титул «найсильніше применшення за вересень».

Дамблдор поглянув на нього, а потім з легкою посмішкою кивнув.

— Мені лестить твоя зацікавленість, проте, на жаль, тут мало що можна сказати.

Дамблдор зробив крок до стіни й вказав на картину, що зображувала сплячого чоловіка.

— Це портрети попередніх директорів Гогвортсу.

Він обернувся й вказав на стіл.

— Це мій стіл.

Вказав на крісло.

— Це моє крісло...

— Перепрошую, — перервав його Гаррі, — насправді я цікавився ось цими, — Гаррі вказав на невеличкий куб, що тихо шепотів «блурп... блурп... блурп».

— А, ці маленькі дивні штуковини? Вони йшли в комплекті з офісом директора, і я гадки не маю, що більшість із них робить. Хоча *ось цей* циферблат з вісьмома стрілками лічить кількість, назвімо їх пчихами, відьом-шульг на території Франції. Ти не повіриш, скільки довелося попрацювати, щоб з'ясувати це. А *ось цей* із золотими хитунами — це мій власний винахід, і Мінерва ніколи в житті не зрозуміє, що він робить.

Дамблдор підійшов до вішака для капелюхів, доки Гаррі перетравлював це.

— Тут у нас, звісно, Сортувальний Капелюх. Ви вже знайомі, наскільки мені відомо. Він сказав мені, що ніколи, за жодних обставин, не можна допускати, щоб він опинився в тебе на голові. Ти лише чотирнадцятий учень в історії, про якого він таке сказав: Баба Яга була однією з них, а про решту дванадцять я розповім тобі, коли подорослішаєш. Це парасоля. Це ще одна парасоля.

Дамблдор зробив декілька кроків й обернувся, тепер широко всміхаючись.

— І, звісно, більшість людей, що приходять до мого офісу, бажають побачити Фоукса.

Дамблдор стояв поряд з птахом на золотому помості.

Гаррі підійшов. Він був доволі здивований.

— Це Фоукс?

— Фоукс — фенікс. Дуже рідкісні, дуже могутні магічні створіння.

— Ем... — сказав Гаррі. Він схилив голову й витріщився в крихітні, чорні блискучі очі, що не виявляли жодних ознак могутності чи інтелекту.

— Ееммм... — знову сказав Гаррі.

Він був доволі впевнений, що впізнав форму птаха. Її було доволі важко не розпізнати.

— Ее...

Скажи щось розумне! загорлавив його розум на себе. Тільки не стій і не видавай звуки, ніби ти недоумкуватий!

Ну й що ж я в біса маю сказати? гаркнув розум Гаррі у відповідь.

Що завгодно!

Ти маєш на увазі що завгодно, крім «Фоукс — це курча»...

Так! Що завгодно крім цього!

— Отже, е, яка магія доступна феніксам, м?

— Їхні сльози здатні зцілювати. Вони — створіння вогню, і переміщуватися між будь-якими місцями їм не складніше, ніж вогню згаснути в одному місці й спалахнути в іншому. Надзвичайне навантаження їхньої природженої магії швидко старить їхні тіла, та втім, якщо когось і можна в цьому світі назвати невмирущими, то їх. Адже щоразу, як їх підводить тіло, вони приносять себе в жертву спалахом вогню й залишають пташеня, чи подеколи яйце.

Дамблдор підійшов ближче й похмуро огледів курку.

— Гм... Здається мені, він трохи блідий.

Коли Гаррі цілковито сприйняв цю фразу, курча вже горіло.

Дзьоб курчати відкрився, проте воно не встигло навіть раз квокнути перед тим, як почало чахнути й перетворюватися на попіл. Спалах був недовгим, яскравим і цілковито ізольованим: запаху горіння не відчувалося.

Вогонь згаснув лише за декілька секунд після початку, залишивши дрібну, жалюгідну купку попелу на золотому помості.

— Чого такий нажаханий, Гаррі! Фоукс не постраждав.

Дамблдор опустил руку до кишені, а потім тією ж рукою просіяв попіл і показав маленьке жовтувате яйце.

— Дивися, ось яйце!

— О... Овва... Дивовижно...

— Але тепер нам справді треба переходити до справ, — сказав Дамблдор.

Він залишив яйце в попелі курки, повернувся до трону й всівся.

— Зрештою, вже майже час вечеряти, а ми не хочемо використовувати наші часовороти.

У внутрішньому уряді Гаррі йшла відчайдушна боротьба. Слизеринець та гафелпафець змінили сторону після того, як побачили, що директор Гогвортсу спалив курча.

— Так, справи, — вимовили губи Гаррі. — А потім вечеря.

Ти знову скидаєшся на недоумкуватого, зауважив внутрішній критик Гаррі.

— Ну, — сказав Дамблдор, — боюся, я маю зізнатися, Гаррі. Зізнатися й вибачитися.

— Вибачення — це добре, — *це взагалі не має сенсу! Що я вер-*

зу?

Старий чарівник гучно зітхнув.

— Можливо, ти зміниш думку, коли почуєш, що я скажу. Боюся, Гаррі, я маніпулював тобою все твоє життя. Це я передав тебе під опіку твоїх злих названих батьків...

— У мене не злі названі батьки! — бовкнув Гаррі. — Тобто *просто* батьки, я хотів сказати!

— Не злі? — Дамблдор здавався здивованим і розчарованим. — Ані крапельки не злі? Це не вкладається у візерунок...

Внутрішній слизеринець кричав на все ментальне горло:
СТУЛИ ПЕЛЬКУ, ДУРНЮ! ВІН ЗАБЕРЕ ТЕБЕ ВІД НИХ!

— Ні, ні, — губи Гаррі завмерли в страшній гримасі, — я просто щадив ваші почуття, насправді вони дуже злі...

— Невже? — Дамблдор нахилився вперед й уважно на нього дивився. — А що вони роблять?

Відповідай швидко.

— Вони, ем, я маю мити посуд і витирати задачі, і вони не дають мені читати багато книжок, і...

— А, добре, радий це чути. — сказав Дамблдор, знову спершись на спинку стільця. Він сумно всміхнувся. — Тоді я вибачаюся за *це*. Про що це я? Ах, так. Мені прикро казати, Гаррі, проте я відповідальний фактично за все погане, що з тобою траплялося. Я знаю, що це напевно тебе дуже розізлить.

— Так, я дуже злий! Гррр!

Внутрішній критик Гаррі миттєво присудив йому нагороду «За найгіршу гру в історії часу».

— Я просто хотів, щоб ти знав, — сказав Дамблдор, — хотів

сказати тобі якомога раніше, на випадок, якщо пізніше з одним з нас щось станеться, що мені справді, справді шкода. За все, що вже сталося, і все, що станеться.

В очах старого чарівника зблиснули сльози.

— А я дуже злий! Такий злий, що хочу прямо зараз піти, якщо вам більше немає чого сказати!

Просто ЙДИ, доки він не спалив тебе! вереснули слизери-нець, гафелпафець і грифіндорець.

— Розумію. Тоді останнє, Гаррі. Тобі *не треба* намагатися пройти заборонений коридор на четвертому поверсі. Ти жодним чином не зможеш пройти всі пастки, а я не хочу, щоб ти постраждав, намагаючись це зробити. Насправді, не думаю, що ти зможеш бодай відчинити перші двері, адже вони замкнені, а тобі невідоме закляття *Алогомора*...

Гаррі крутнувся й дмухнув до виходу якомога швидше, дверна ручка повернулася без жодного опору, і він помчав вниз спіральними сходами, хоч вони й крутилися. Він ледь не перечіплювався через власні ноги. За мить він уже спустився, гаргуйль відступив, і Гаррі вилетів зі сходів, мов куля.

Гаррі Поттер.

Щось було негаразд із Гаррі Поттером.

Зрештою, четвер був у всіх, а ось таке, здається, траплялося лише з ним.

Була двадцять одна хвилина по шостій вечора, коли Гаррі Поттер, що вилетів, мов куля, зі сходів й чимдуж прискорювався, налетів прямо на Мінерву Макґонегел, коли та повертала з-за рогу дорогою до кабінету директора.

На щастя, жоден з них не постраждав. Як пояснили були Гаррі трохи раніше того дня — коли він відмовлявся й близько підходити до мітли — у квідичі використовувалися бладжери з суцільного заліза для того, щоб мати шанси зашкодити гравцям, адже чарівники були, переважно, набагато стійкішими до зіткнень, ніж магли.

Гаррі й професорка Макґонегел обидвоє опинилися на підлозі, а пергаменти з її рук — по всьому коридорі.

Запала жаклива, жаклива тиша.

— Гаррі Поттер, — видихнула професорка Макґонегел, що лежала на підлозі недалеко від Гаррі. Її голос перейшов майже на вереск. — *Що ви робили в кабінеті директора?*

— Нічого! — пискнув Гаррі.

— *Ви розмовляли про професора захисту?*

— Ні! Дамблдор покликав мене до себе, дав мені цей великий камінь, сказав, що це камінь мого батька, і я маю носити його повсюди!

Запала чергова жаклива тиша.

— Зрозуміло, — вже трохи спокійніше сказала професорка Макґонегел. Вона підвелася, обтрусилась і люто поглянула на розметані пергаменти, що злетілися в охайний стосик і поквасом поверталися вздовж стіни коридору, ніби хотіли сховатися від її погляду. — Мої співчуття, містере Поттер. І я прошу вибачення, що сумнівалася у вас.

— Професорко Макґонегел, — сказав Гаррі. Його голос тремтів. Він відштовхнувся від підлоги, підвівся й поглянув на її надійне обличчя *нормальної людини*. — Професорко Макґонегел...

— Так, містере Поттер?

— Як гадаєте, мені варто? — тихо запитав Гаррі. — Носити повсюди камінь мого батька?

Професорка Макґонегел зітхнула.

— Боюся, це між вами й директором, — вона завагалася. — Хочу сказати, що цілковито ігнорувати директора майже ніколи не буває мудрим. Мені *справді* шкода, що у вас така дилема, містере Поттер, і якщо я *якось можу* допомогти вам з рішенням, яке ви приймете...

— Ем... Насправді, я саме зараз подумав, що коли знатиму як, я міг би трансфігурувати камінь на перстень і носити його на пальці. Якби ви могли навчити мене підтримувати таку трансфігурацію...

— Добре, що ви спочатку мене спитали, — сказала професорка Макґонегел, і її обличчя посуривало. — Якби ви втратили контроль над трансфігурацією, зворотний процес відрізав би вам палець і, мабуть, розірвав руку навпіл. У вашому віці навіть перстень є зовеликою ціллю для необмеженої в часі підтримки трансфігурації без серйозного виснаження вашої магії. Проте я можу замовити для вас перстень з оправою для коштовного каменя, *маленького* коштовного каменя, що буде торкатися вашої шкіри. Тоді ви зможете почати тренування з підтримки безпечного об'єкта, наприклад зефіру. Коли ви успішно підтримуватимете трансфігурацію, навіть уві сні, протягом цілого місяця, я дозволю вам трансфігурувати, кге́м, камінь вашого батька... — голос професорки Макґонегел затих. — Директор *справді* сказав...

— Так. Ем... гм...

Професорка Макґонегел зітхнула.

— Це трохи дивно навіть для нього, — вона нагнулася й підняла стос пергаментів. — Мені шкода щодо цього, містере Поттер. Ще раз прошу вибачення, що не довіряла вам. Проте тепер моя черга побачити директора.

— Ем... Хай щастить, напевно. Гм...

— Дякую, містере Поттер.

— Еє...

Професорка Макґонегел підійшла до гаргуйля, нечутно вимовила пароль і ступила на спіральні сходи, що оберталися. Вона почала підійматися, гаргуйль почав повертатися на місце, і її вже було майже не видно...

— *Професорко Макґонегел, директор спалив курча!*

— *Що він зро...*

Розділ 18. Ієрархії домінування

Будь-яка достатньо просунута Дж. К. Ролінг не відмінна від магії.

— *Це звучить як щось, що я б зробив, чи не так?*

Ранок п'ятниці, сніданок. Гаррі відкусив величезний шматок тоста й спробував нагадати своєму мозку, що швидке вминання їжі насправді аж ніяк не наблизить його до підземель. У будь-якому разі, у них ще ціла година часу для навчання між сніданком і початком «Зіль і настійок».

Але ж підземелля! У Гогвортсі! Уява Гаррі вже замальовувала безодні, вузькі містки, канделябри зі смолоскипами й плями яскравого моху. Чи будуть там щури? А чи будуть там *дракони*?

— Гаррі Поттере, — тихо пролунало з-за його спини.

Гаррі озирнувся через плече й побачив Ерні Макмілана, що був охайно одягнутий у оздоблену жовтим мантию й здавався трохи схвильованим.

— Невіл вважає, що мені варто попередити тебе, — тихо сказав він. — Гадаю, він має рацію. Будь обережним з майстром настійок на наших сьогоднішніх заняттях. Старші гафелпафці

розповіли нам, що професор Снейп може бути дуже злобним до людей, що йому не подобаються, а йому не подобається більшість людей, що не є слизеринцями. Якщо ти скажеш йому щось зухвале... Це може бути дуже погано для тебе, судячи з того, що я чув. Просто не висовуйся й спробуй зробити все, щоб він тебе не помітив.

Гаррі знадобився деякий час, щоб перетравити це, а потім він здійняв брови. (Гаррі дуже хотів навчитися здійсмати лише одну брову, як Спок, проте йому це так і не вдалося.)

— Дякую. Можливо, ти врятував мене від страшної халепи.

Ерні кивнув і пішов назад до гафелпафського стола.

Гаррі продовжив їсти свій тост.

Лише чотири укуси потому хтось сказав «перепрошую». Гаррі обернувся й побачив старшого рейвенкловця, що здавався трохи схвильованим...

Трохи пізніше, коли Гаррі вже доїдав третю тарелю бекону. (Він вирішив побільше їсти на сніданок. В обід завжди можна було з'їсти поменше, якщо він не використовував часоворот.) І ось ззаду звучить чергове «Гаррі?»

— Так, — втомлено сказав Гаррі, — я постараюся не привертати уваги професора Снейпа...

— О, та це безнадійно, — сказав Фред.

— Цілковито безнадійно, — сказав Джордж.

— Тому ми попросили ельфів-домовиків спекти тобі торт, — сказав Фред.

— Ми поставимо туди стільки свічок, скільки ти втратиш очок Рейвенклову, — сказав Джордж.

— І влаштуємо на твою честь вечірку за грифіндорським

столом в обід, — сказав Фред.

— Сподіваємося, що це тебе підбадьорить, — завершив Джордж.

Гаррі проковтнув останній шматок бекону й обернувся.

— Гаразд. Після професора Бінса я вже не збирався таке питати, чесно, проте якщо професор Снейп *настільки* жадливий, то чому його не звільнять?

— Звільнять? — запитав Фред.

— Ти маєш на увазі відпустять? — запитав Джордж.

— Так. Саме це роблять з поганими вчителями. Їх звільняють. Тоді наймають натомість кращих вчителів. Я так розумію, у вас тут немає професійних спілок чи контрактів з учителями?

Фред із Джорджем спохмурніли так, як могли б спохмурніти старійшини племені збирачів та мисливців, якби хтось розповів їм про диференціальні рівняння.

— Не знаю, — за деякий час сказав Фред. — Я про це ніколи не думав.

— Я теж, — сказав Джордж.

— Ага, — сказав Гаррі, — весь час таке чую. До зустрічі на обіді, хлопці, і не ображайтеся, якщо на торті не буде жодної свічки.

Фред з Джорджем розсміялися, ніби Гаррі сказав щось смішне, вклонилися йому й пішли назад до грифіндорців.

Гаррі повернувся до сніданку й ухопив кекс. Він уже був ситим, проте відчував, що цього ранку витратить багато калорій.

Гаррі їв кекс і розмірковував про найгіршого з учителів, що він досі зустрічав: професора історії Бінса. Професор Бінс

був привидом. Судячи з того, що Герміона розповідала була про привидів, навряд чи вони були повністю свідомими. Привидами не було зроблено жодного відомого відкриття чи якоїсь творчої роботи, хай ким вони були за життя. Привидам було навіть складно згадати, котре зараз сторіччя. Герміона казала була, що вони — щось на кшталт випадкових портретів, що відбиті в навіколишню матерію викидом психічної енергії під час раптової смерті чарівника.

Гаррі зустрів дурних вчителів протягом безплідних набігів у маглівську освіту — його тато, звісно, набагато ретельніше вибирав репетиторів з випускників — проте на історії він вперше побачив учителя, що буквально не мав інтелекту.

І це було помітно. Гаррі здався був за п'ять хвилин і почав читати підручник. Коли стало зрозуміло, що «професор Бінс» не заперечуватиме, то Гаррі також дістав з капшучка вушні затишки.

Привидам не треба було платити зарплатню? Ось і все? Чи звільнити когось у Гогвортсі було буквально неможливо *навіть після смерті*?

Тепер видавалося, що професор Снейп мав звичку поводитися цілковито жахливо з усіма, крім слизеринців, і нікому навіть *не спало на думку* розпрощатися з ним.

А директор спалив був курку.

— Перепрошую, — схвильовано сказав хтось за спиною.

— Присягаюся, — сказав Гаррі не обертаючись, — це місце на вісім з половиною відсотків таке ж погане, як Оксфорд за оповідями тата.

Гаррі важко крокував кам'яними коридорами. Він виглядав ображеним, роздратованим і розлюченим водночас.

— Підземелля! — прошипів Гаррі. — *Підземелля!* Це не підземелля! Це підвал! *Підвал!*

Деякі рейвенкловки дивно на нього дивилися. Хлопці вже встигли звикнути.

Видавалося, поверх, що на ньому розташовувався клас настійок, називався «підземелля» лише через те, що був під землею й трохи прохолоднішим за решту замку.

У Гогвортсі! У Гогвортсі! Гаррі чекав усе своє життя, і тепер він *досі* чекає: якщо десь *на поверхні Землі* й існувало місце з пристойними підземеллями, то це мав би бути Гогвортс! Невже Гаррі доведеться будувати власний замок, щоб побачити одну невеличку бездонну прірву?

Невдовзі вони дісталися власне класу настійок, і Гаррі значно підбадьорився.

На полицях, що покривали кожен сантиметр стін між шафами, зберігалися величезні банки з дивними законсервованими в рідині створіннями. Гаррі вже прочитав був достатньо, щоб розпізнати деяких зі створінь. Наприклад, Забрісканську Фонтему. Хоча п'ятисантиметровий павук і *скидався* на акромантулу, він був замалим, щоб і справді *бути* ним. Він спробував спитати в Герміони, проте видавалося, що їй не хочеться дивитися в будь-якому напрямку, у якому він вказував.

Гаррі роздивлявся величезну кулю порошу з очима й ногами, коли вбивця швидкими плавними кроками зайшов у кімнату.

Це було перше, що спало на думку Гаррі, коли він побачив

професора Северуса Снейпа. У тому, як він рухався між столами дітей, було щось від нечутного вбивці. Він був у недоглянутій мантиї, мав жирне й брудне волосся. Щось у ньому нагадувало Луціуса, хоч вони й були геть несхожі. Складалося враження, що Луціус вбиває з бездоганною елегантністю, а цей чоловік просто вбиває.

— Сідайте, — сказав професор Северус Снейп. — Швидко.

Гаррі й декілька інших дітей, що стояли й розмовляли, поспіхом влаштувалися за столами. Гаррі планував був сісти поряд з Герміоною, проте якимось чином опинився за столом, що був найближчим до Джастіна Фінч-Флечлі (це було здвоєне заняття Рейвенклоу й Гафелпафу), тобто на два столи лівіше від Герміони.

Северус сів за вчительський стіл і без жодного переходу чи вступу, сказав:

— Анна Ебот.

— Тут, — сказала Анна дещо тремтячим голосом.

— Сьюзен Боунз.

— Присутня.

І так ішло далі, ніхто не наважувався сказати бодай зайве слово, доки:

— А-а. Гаррі Поттер. Наша нова... *знаменитість*.

— Знаменитість присутня, *сер*.

Половина класу здригнулася, а дехто з розумніших, здавалося, раптом захотів втекти за двері, доки кімната ще на місці.

Северус очікувально посміхнувся й назвав наступне за списком ім'я.

Гаррі подумки зітхнув. Все сталося надто швидко, щоб він встиг щось вдіяти. Та нехай. Очевидно, що він вже не подобався цьому чоловікові, хтозна чому. І коли Гаррі про це подумав, хай краще цей професор настійок вибере *його*, ніж, скажімо, Невіла чи Герміону. Гаррі був набагато краще підготовлений для самозахисту. Ага, напевно все на краще.

Коли з повною перевіркою присутності було закінчено, Северус обвів поглядом увесь клас. Його очі були порожні, мов нічне небо без зірок.

— Ви прийшли сюди, — так тихо сказав Северус, що учням за задніми столами довелося напружити слух, — навчитися тонкої науки й точного мистецтва виготовлення магічного зілля. Оскільки ми тут не будемо махати, як дурні, паличками, чимало з вас не повірить, що це справжня магія. Я й не сподіваюся, що ви справді збагнете всю красу повільного кипіння казана, коли навколо клубочиться пара, всю невловиму силу рідини, що розтікається людськими судинами, — це було сказано ніжним і злорадним тоном, — одурманюючи розум і заворюючи почуття... — це ставало дедалі моторошнішим. — Я можу навчити вас зберігати у пляшках славу, готувати популярність, навіть закорковувати смерть — якщо, звісно, ви не стадо дурнів, яких мені переважно доводиться вчити.

Якимось чином Северус помітив скептицизм Гаррі, чи принаймні він раптом перевів погляд туди, де сидів Гаррі.

— Поттере! — гаркнув професор настійок. — Що я отримую, додавши змелений корінь асфоделя до полинової настійки?

Гаррі кліпнув очима.

— Хіба це було в «Магічні зілля та настійки»? Я щойно дочитав, і не пам'ятаю нічого з полином...

Герміона здійняла руку, Гаррі осудливо поглянув на неї, через що вона підняла руку ще вище.

— Так-так... — украдливо сказав Северус. — Слава, як бачиш, — це ще не все.

— Та ну? Але ж ви щойно сказали нам, що навчите зберігати славу в пляшках. Скажіть, як саме це працює? Ти випиваєш щось, і перетворюєшся на знаменитість?

Три чверті класу здригнулися.

Герміона повільно опустила руку. Ну, це було не дивно. Можливо вона і його суперниця, проте вона не була з тих, хто допомагатиме спробі професора свідомо принизити його.

Гаррі з усіх сил намагався тримати себе в руках. Перша відповідь, що спала йому на думку була «Абракадабра».

— Спробуймо ще раз, — сказав Снейп. — Поттере, де б ти шукав, якби я звелів тобі шукати безоар?

— Цього також немає в підручнику, проте в одній маглівській книжці я читав, що безоаровий камінь — це маса скам'янілого волосся, що трапляється в людському шлунку, і люди колись вірили, що він зцілює від усіх отрут...

— Неправильно, безоар можна знайти у цапиному шлунку, він не складається з волосся, і зцілить від більшості отрут, проте не від усіх.

— Я не казав, що зцілить. Я казав, що прочитав в одній маглівській книжці...

— Нікого не цікавлять ваші жалюгідні маглівські книжки. Остання спроба. Яка різниця, Поттере, між аконітом і тоєю?

Це вже було занадто.

— А знаєте, — крижаним тоном сказав Гаррі, — в одній з моїх *цікавущих* маглівських книжок описується дослідження, в якому людям вдалося видаватися доволі розумними, коли вони ставили питання про випадкові факти, про які знали лише вони. Виявляється, глядачі помічали лише те, що ті, хто питає, знали відповіді, а ті, хто намагався відповісти, — ні. Глядачі не помічали несправедливості гри. Отже, професоре, чи можете ви мені сказати, скільки електронів на зовнішній оболонці атома вуглецю?

Усмішка Северуса поширшала.

— Чотири, — сказав він. — Утім, це нікому не потрібний факт, тому не варто це записувати. Тож знай, Поттере: асфодель, або жовтий нарцис, і полин утворюють одне з найсильніших снодійних зіллів, що називається «Смертельний ковток». Аконіт і тоя — це дві назви однієї рослини, відомої ще під назвою борець, що ви знали б, якби прочитали «Тисяча магічних трав і грибів». Гадали, що немає потреби розгортати книжку перед тим, як прийти, га, Поттере? Решта має записати це, щоб не бути такими нетямущими, як він.

Северус зробив паузу. Він здавався доволі задоволеним собою.

— І це буде... п'ять очок? Ні, хай буде навіть десять очок з Рейвенклову за нахабство.

Герміона скрикнула, як і декілька інших учнів.

— Професоре Северусе Снейп, — уїдливо сказав Гаррі. — Я не знаю нічого, чим міг би заслужити вашу ворожість. Якщо у вас зі мною є якісь проблеми, про які я не знаю, то пропоную,

щоб ми...

— Замовкни, Поттере. Ще десять очок з Рейвенклоу. Решта, розгорніть підручники на третій сторінці.

У Гаррі в горлі стояв лише ледь відчутний клубок, і не було вологи в очах. Якщо плач не був ефективною стратегією знищення цього професора настійок, то плакати не було сенсу.

Гаррі повільно сів дуже прямо. Усю його кров ніби викачали й замінили на рідкий азот. Він знав, що намагався був стримуватися, проте вже не міг згадати, чому.

— Гаррі, — відчайдушно зашепотіла Герміона через два столи, — припини, будь ласка, все гаразд, це не враховується...

— Розмовляємо в класі, Грейнджер? Три...

— Отже, — вимовив голос, холодніший від нуля за Кельвіном, — як тут подати формальну скаргу на професора, що зловживає своїм становищем? Треба поговорити із заступницею директора, написати листа до ради опікунів... Пояснить, будь ласка, як це робиться?

Весь клас цілковито завмер.

— Відпрацювання на місяць, Поттере, — сказав Северус, усміхаючись ще ширше.

— Я відмовляюся визнавати ваш авторитет як учителя, і не виконуватиму жодних відпрацювань, які ви призначатимете.

Люди припинили дихати.

Усмішка Северуса зникла.

— Тоді вас... — сказав він і раптом замовк.

— Ви хотіли сказати «виключать»? — тепер вже Гаррі почав невесело посміхатися. — Проте потім ви засумнівалися, чи змо-

жете здійснити цю погрозу, або злякалися наслідків. Я, з іншого боку, ані сумніваюся в можливості, ані боюся перспективи знайти школу з більш нормальними вчителями. Чи, мабуть, найняти приватних репетиторів, як я вже звик, і навчатися з моєю повною швидкістю. У мене достатньо грошей у сховищі. Щось пов'язане з винагородами за Темного Лорда, якого я переміг. Проте в Гогвортсі є вчителі, що мені доволі подобаються, отже, гадаю, легше буде знайти, натомість, якийсь спосіб позбутися вас.

— Позбутися мене? — запитав Северус, тепер також з невеселою посмішкою. — Яка кумедна вигадка. І як же ви це зробите, Поттере?

— Я так розумію, щодо вас вже є чимало скарг від учнів та їхніх батьків, — здогад, але вірогідний, — це викликає питання: чому ви досі тут. Невже Гогвортс у такій фінансовій скруті, що не може дозволити собі справжнього професора настійок? Якщо це так, я міг би підкинути копійчку. Я впевнений, що можна знайти вчителя вищого ґатунку, якщо запропонувати вдвічі більшу за вашу зарплатню.

Два полюси льоду випромінювали зимовий холод по всій кімнаті.

— Ви з'ясуєте, — лагідно сказав Северус, — що рада опікунів буде анітрохи не схильна до вашої пропозиції.

— Луціус... *Ось чому* ви досі тут. Напевно, варто перекинутися слівцем із Луціусом про це. Наскільки мені відомо, він жадає зустрічі зі мною. Цікаво, може в мене є щось, чого він хоче?..

Герміона відчайдушно хитала головою. Гаррі помітив це краєм ока, проте вся його увага була зосереджена на Северусі.

— Ви дуже дурний хлопчисько, — сказав Северус. Тепер він зовсім не всміхався. — У вас немає нічого, що Луціус цінував би вище за мою дружбу. А якби й було, у мене є інші союзники, — далі його голос посуворішав. — Мені дедалі важче повірити, що вас не відсортували до Слизерину. Як вам вдалося не потрапити до мого гуртожитку? Ах, справді, бо Сортувальний Капелюх стверджував, що *пожартував*. Уперше за всю відому історію. Про що ви насправді *перекидалися слівцем* із Сортувальним Капелюхом, Поттере? У вас було щось, що він хотів?

Гаррі втупився в холодні очі Северуса, а потім згадав, що Сортувальний Капелюх попереджав був його не зустрічатися з поглядом інших, коли він думає про... Гаррі опустив погляд на стіл Северуса.

— Ви на диво не хочете зустрічатися зі мною поглядом, Поттере!

Шок від раптового усвідомлення...

— То це про *вас* попереджав Сортувальний Капелюх!

— Що? — пролунав голос Северуса, що звучав щиро здивованим, хоча, звісно, Гаррі не дивився на його обличчя.

Гаррі підвівся з-за стола.

— Сядьте, Поттере, — прозвучав злий голос звідкись, куди він не дивився.

Гаррі проігнорував його, й оглянув кімнату.

— Я не збираюся дозволяти одному непрофесійному вчителю псувати моє життя в Гогвортсі, — надзвичайно спокійно сказав Гаррі. — Я збираюся покинути це заняття, й або найняти репетитора, що навчатиме мене зіллям та настійкам, доки я

тут, або, якщо виявиться, що рада дійсно така твердолоба, вивчу цей предмет влітку. Якщо хтось із вас вирішить, що не бажає зносити приниження від цього чоловіка, мої заняття будуть відкритими для вас.

— *Сядьте, Поттере!*

Гаррі швидко перейшов на інший бік кімнати й схопив дверну ручку.

Вона не піддалася.

Гаррі повільно обернувся, на мить поглянув на недобру усмішку Северуса, а потім згадав, що треба відвернутися.

— Відчиніть двері.

— Ні, — сказав Северус.

— Ви змушуєте мене почуватися в небезпеці, — пролунав крижаний голос, що зовсім не був схожим на голос Гаррі, — а це помилка.

Пролунав сміх Северуса.

— І що ж ти збираєшся робити з цього приводу, хлопчику?

Гаррі зробив шість широких кроків від дверей, і став поблизу заднього ряду столів.

Потім Гаррі випростався й підняв праву руку одним жакливим рухом, пальці підготовлені до клацання.

Невіл заволав і пірнув під стіл. Інші діти інстинктивно відсахнулися чи здійняли руки, щоб захиститися.

— *Гаррі, не треба!* — вереснула Герміона. — Хай що ти збираєшся з ним зробити, не роби цього!

— Ви всі що, казалися? — гримнув Северус.

Гаррі повільно опустил свою руку.

— Я не збирався шкодити йому, Герміоно, — трохи тихіше сказав Гаррі, — я просто збирався підірвати двері.

Хоча тепер Гаррі згадав, що не можна трансфігурувати на речі, що згорять, відповідно повернутися в часі й попросити Фреда з Джорджем трансфігурувати щось на точно виміряну кількість вибухівки могло бути не такою вже й гарною ідеєю.

— *Сіленціо*, — пролунав голос Северуса.

Гаррі спробував сказати "що?", але це не призвело до появи жодного звуку.

— Це вже сміховинно. Гадаю, вам дозволили знайти на свою голову достатньо проблем на сьогодні, Поттере. Ви найбільш неслухняний і буйний учень з усіх, що я бачив. Я не пам'ятаю, скільки зараз очок у Рейвенклоу, проте я впевнений, що зможу забрати їх усі. Десять очок з Рейвенклоу. Десять очок з Рейвенклоу. Десять очок з Рейвенклоу! П'ятдесят очок з Рейвенклоу! Тепер сядьте й дивіться, як решта класу навчається!

Гаррі занурих руку до капшучка й спробував сказати «маркер», проте, звісно, не вийшло. На мить це його зупинило. А потім йому спало на думку написати М-А-Р-К-Е-Р рухами пальця, і це спрацювало. Б-Л-О-К-Н-О-Т, і ось у нього є блокнот. Гаррі хутко підійшов до порожнього стола — не того, за яким він сидів раніше, — і написав коротке повідомлення. Він відірвав аркуш, поклав маркер і блокнот до кишені мантиї, щоб їх можна було швидко дістати, і підняв своє повідомлення, щоб показати не Снейпу, а решті класу.

я йду

КОМУСЬ ЩЕ

ТРЕБА ЗВІДСИ ВИБРАТИСЯ?

— Ви божевільний, Поттере, — спокійно й з відразою сказав Северус.

Крім цього, ніхто нічого не сказав.

Гаррі іронічно вклонився вчительському столу, пройшовся вздовж стіни, швидко відчинив двері шафи, зайшов туди й хряснув за собою дверима.

Роздався приглушений звук клацання пальцями, потім запала тиша.

Учні презирилися зі здивуванням і страхом.

Тепер обличчя майстра настійок було цілковито розлюченим. Він гігантськими кроками підійшов до шафи й відчинив її.

Там нікого не було.

Годиною раніше Гаррі прислухався зсередини зачиненої шафи. Ззовні не було чути ані звуку, проте не було сенсу ризикувати.

Його пальці написали П-Л-А-Щ.

Щойно він став невидимим, він обережно й повільно відчинив двері шафи й визирнув назовні. Видавалося, що в кабінеті нікого не було.

Вхідні двері кімнати не були зачинені.

Уже коли Гаррі вийшов із зони небезпеки й був у звичайному коридорі, під захистом невидимості, то частина його злоби почала розсіюватися, і він усвідомив, що він щойно наробив.

Що він щойно наробив.

Невидиме обличчя Гаррі застигло від абсолютного жаху.

Він тепер ворогував зі вчителем на рівні, що був на три порядки вище за всі його попередні сутички. Він погрожував піти з Гогвортсу, і, можливо, йому доведеться це зробити. Він втрапив усі очки Рейвенклову, а потім використав часоворот...

Він бачив у своїй уяві, як батьки кричать на нього через виключення, професорка Макгонегел розчарована ним, і все це було надто боляче, він не міг витримати цього, він *не міг вигадати, як врятуватися...*

Гаррі не стримав думки, що він загнав себе в цю ситуацію, коли був злим, то, можливо, злий він знайде й вихід. Усе було якось ясніше, коли він був злим.

А стримав Гаррі думку, що він просто не витримає цього майбутнього, якщо не буде злим.

Тож він почав пригадувати пекуче приниження...

— Так-так... Слава, як бачиш, — це ще не все.

Десять очок з Рейвенклову за нахабство.

Заспокійливий холод розлився його венами, ніби хвиля відбилася й повернулася від якогось хвилерізу, і Гаррі видихнув.

Гаразд. Знову нормальний.

Насправді, він був трохи розчарований незлим собою за те, що так розклеївся й хотів лише викрутитися з халепи. Професор Северус Снейп був проблемою усіх. Звичайний Гаррі забув про це й хотів захистити *лише себе*. А на решту жертв начхати? Питання не в тому, як захистити себе, питання в тому, як знищити цього професора настійок.

І це моя темна сторона, так? Трохи упереджений термін: моя світла сторона видається більш егоїстичною й лякливою, вже

не згадуючи про спантеличеність і паніку.

І тепер, коли він думав ясно, не менш ясным було, що треба робити далі. Він вже дав собі додаткову годину на підготовку, і міг взяти ще п'ять, якщо буде потрібно...

Мінерва Макґонегел чекала в кабінеті директора.

Дамблдор сидів на своєму оббитому троні за столом, одягнений в офіційну чотиришарову лавандову мантию. Мінерва сиділа на стільці з одного боку від нього, а з іншого боку був Северус. Навпроти них стояв порожній дерев'яний ослінчик.

Вони чекали на Гаррі Поттера.

Гаррі, у розпачі думала Мінерва, ти ж обіцяв не кусати вчителів!

І вона могла ясно бачити, якою була б реакція: зле обличчя Гаррі й розлючену відповідь: *я казав, що не кусатиму нікого, хто не кусатиметься першим!*

У двері постукали.

— Заходьте! — відгукнувся Дамблдор.

Розчахнулися двері, і зайшов Гаррі Поттер. Мінерва ледь не скрикнула. Хлопець був спокійним, зібраним і цілковито себе контролював.

— Доброго ран... — раптом він замовк і роззявив рота.

Мінерва простежила за поглядом Гаррі й побачила, що він витріщався на Фоукса, що сидів на своїй золотій жердині. Фоукс змахнув своїми яскравими багряно-золотими крилами, що скидалося на мерехтіння полум'я, і схилив свою голову в невеличкому кивку хлопцеві.

Гаррі витріщився на Дамблдора.

Дамблдор підморгнув йому.

Мінерві здалося, що вона чогось не знає.

Раптом на обличчі Гаррі з'явилася невпевненість. Його спокій похитнувся. Вона побачила в його очах страх, потім злість, а потім хлопець знову став спокійним.

Мурашки пробігли спиною Мінерви. Щось тут було не так.

— Будь ласка, сідай, — сказав Дамблдор. Він знову був серйозним.

Гаррі сів.

— Отже, Гаррі, — сказав Дамблдор. — Я чув доповідь про сьогоднішній день від професора Снейпа. Тобі не складно розказати мені, що сталося, власними словами?

Гаррін погляд неохвально пройшовся по Северусу.

— Усе доволі просто, — сказав хлопець, ледве всміхаючись. — Він намагався збиткуватися наді мною так само, як збиткувався над кожним учнем цієї школи, крім слизеринців, відколи Луціус підсунув його вам. Щодо подробиць, я прошу про особисту розмову з вами. Зрештою, учень, що повідомляє про кривду від професора, навряд чи може говорити відверто в присутності цього професора.

Цього разу Мінерва не стрималася й скрикнула вголос.

Северус просто розсміявся.

Директор посуворішав.

— Містере Поттер, не можна такого казати про професорів Гогвортсу. Боюся, що ви дієте на страшенно помилкових підставах. Професор Северус Снейп має мою повну довіру й служить Гогвортсу за моїм велінням, а не Луціуса Мелфоя.

Деякий час тривала тиша.

Коли хлопчик заговорив знову, його голос був крижаним.

— Я щось пропустив?

— Чимало всього, містере Поттер. Для початку, ви маєте зрозуміти, що метою цієї зустрічі є обговорення, що робити з вами у зв'язку з подіями сьогоднішнього ранку.

— Цей чоловік тероризує вашу школу роками. Я розмовляв з учнями й зібрав історій, щоб точно вистачило на газетну кампанію для гуртування батьків проти нього. Деякі з молодших учнів плакали, доки розповідали мені. Я сам ледь не плавав, коли чув це все! *Ви дозволили цьому кривднику бути безкарним? Ви це зробили з вашими учнями? Чому?*

Мінерва проковтнула клубок у горлі. Вона... думала про це, подеколи, проте якось ніколи повністю...

— Містере Поттер, — сказав директор, тепер жорстким голосом, — ця зустріч не про професора Снейпа. Вона про вас і про вашу зневагу до шкільної дисципліни. Професор Снейп запропонував, і я погодився, що три повних місяці відпрацювань буде відповідною...

— Відхилено, — крижаним тоном сказав Гаррі.

Мінерва мов оніміла.

— Це не прохання, містере Поттер, — сказав директор. Уся повна міць погляду чарівника була на хлопцеві. — Це ваше покара...

— Ви поясните мені, чому дозволяєте цьому чоловікові кривдити дітей, що їх довірили під вашу опіку, а якщо ваше пояснення не буде достатнім, то я почну свою газетну кампанію натовість проти вас.

Мінерва похитнулася від сили цього удару, від щирого грубого «lese majeste».

Навіть Северус здавався шокованим.

— Це, Гаррі, було б найвищою мірою нерозумно, — повільно сказав Дамблдор. — Я головна фігура, що протистоїть Луціусу в цій грі. Якщо ти таке зробиш, то сильно зміцниш його позицію, а я гадаю, що ти граєш за іншу сторону.

Хлопець довго мовчав.

— Ця розмова стає особистою, — сказав Гаррі. Він змахнув рукою в напрямку Снейпа. — Відішліть його геть.

Дамблдор похитав головою.

— Гаррі, хіба я не казав тобі, що Северус Снейп має мою повну довіру?

Хлопець не приховав свого шоку.

— Поведінка цього чоловіка робить вас вразливим! Я не єдиний, хто може почати газетну кампанію проти вас! Це божевілля! Чому ви це робите?

Дамблдор зітхнув.

— Вибач, Гаррі. Це пов'язано з речами, які ти наразі не готовий почути.

Хлопець витріщився на Дамблдора. Потім подивився на Снейпа. І знову на Дамблдора.

— Це *справді* божевілля, — повільно промовив хлопець. — Ви не стримуєте його, бо гадаєте, що це *частина візерунка*. Що Гогвортсові потрібен злий майстер настійок, щоб бути належною магичною школою, так само, як потрібен привид, що викладає історію.

— Це звучить як щось, що я б зробив, чи не так? — з усмішкою запитав Дамблдор.

— Неприйнятно, — сухо сказав Гаррі. Тепер його погляд був холодним і темним. — Я не терпітиму знущань чи кривд. Я розглянув багато можливих варіантів владнати цю проблему, проте зроблю все просто. Піде або цей чоловік, або я.

Мінерва знову скрикнула. Щось дивне промайнуло в погляді Северуса.

Тепер погляд Дамблдора теж став холодним.

— Виключення, містере Поттер, це остання погроза, яку застосовують проти учня. Її не заведено використовувати учнями проти директора. Це найкраща магічна школа в усьому світі, і освіта тут — це можливість, що надається не кожному. Вам здається, що Гогвортс не зможе існувати без вас?

А Гаррі сидів і гірко всміхався.

Зненацька Мінерву охопив жах. Звісно, Гаррі не стане...

— Ви забуваєте, — сказав Гаррі, — що ви не єдиний, хто бачить візерунок. *Ця розмова стає особистою. Тепер відійдіть його...* — Гаррі знову махнув рукою на Северуса, проте зупинився не завершивши ані речення, ані жесту.

Мінерва могла бачити на обличчі Гаррі мить, коли він згадав.

Зрештою, це вона йому сказала.

— Містере Поттер, повторюю: я цілковито впевнений у Северусі Снейпі.

— Ви сказали йому, — прошепотів хлопець. — Ви повний кретин.

Дамблдор не відреагував на образу.

— Сказав йому що?

— Що Темний Лорд досі живий.

— *Що, заради Мерліна, ви верзете, Поттере?* — скрикнув Северус щиро здивованим і розлюченим голосом.

Гаррі з похмурою усмішкою ненадовго поглянув на нього:

— О, то ми *все ж таки* зі Слизерину. Бо я вже почав сумніватися.

Потім запала тиша.

Нарешті заговорив Дамблдор. Тон був доволі спокійним.

— Гаррі, то *про що* ти?

— Вибач, Албусе, — прошепотіла Мінерва.

Северус і Дамблдор обернулися до неї.

— Професорка Макгонегел не казала мені, — швидко й менш спокійно, ніж раніше, сказав Гаррі. — Я здогадався. Я ж казав, ви не єдиний, хто бачить візерунок. Я здогадався, а вона приховала реакцію так само, як Северус. Проте в неї це вийшло не зовсім ідеально, і я зміг побачити, що реакція не була щирою.

— І я сказала йому, — голос Мінерви трохи тремтів, — що ти, я і Северус — єдині, хто знає.

— Це була поступка — я погрожував, що почну розпитувати абикого, — сказав Гаррі. Потім він хихикнув. — Насправді, треба було підійти до когось із вас і наодинці сказати, що вона мені все розповіла, і спробувати щось дізнатися. Напевно, це б не спрацювало, але варто було б спробувати.

Хлопець знову посміхнувся.

— Погроза досі в силі, і я очікую, що мені розкажуть усе

колись у майбутньому.

Северус дивився на неї з неприхованою зневагою. Мінерва підняла підборіддя й витримала погляд. Вона знала, що заслужила його.

Дамблдор сперся на спинку свого оббитого трону. Востаннє Мінерва бачила в нього такий холодний погляд у день, коли помер його брат.

— І ти погрожуєш залишити нас Волдеморові, якщо ми не підкорятимемося твоїм забаганкам?

Голос Гаррі був гострим мов бритва.

— Змушений повідомити вас, що ви не центр всесвіту. Я не погрожую чаклунській Британії. Я погрожую *вам*. Я не покірний маленький Фродо. Це *моє* завдання, і якщо ви хочете брати участь, то грайте за *моїми* правилами.

Обличчя Дамблдора досі було суворим.

— Я починаю сумніватися, чи здатні ви бути героєм, містєре Поттер.

Відповідь Гаррі була не менш крижаною.

— Я починаю сумніватися, чи здатні ви бути моїм Гандальфом, *містєре Дамблдор*. Боромир був принаймні правдоподібною помилкою. Що цей *назгул* робить у моєму Братерстві?

Мінерва цілковито втратила нить дискусії. Вона поглянула на Северуса, чи він розуміє це все, і побачила, що той відвернувся так, щоб Гаррі його не бачив, і всміхався.

— Гадаю, — повільно сказав Дамблдор, — що на вашому місці розумно поставити таке питання. Отже, містєре Поттер, якщо професор Снейп віднині облишить вас у спокої, то це

питання більше не обговорюватиметься, чи ви з'являтиметеся тут щотижня з новими вимогами?

— Облишить мене в спокої? — голос Гаррі був сповнений люті. — Я не єдина жертва, і вже точно не найвразливіша! *Ви що, забули, наскільки діти беззахисні? Як вони страждають?* Віднині Северус ставитиметься до кожного учня Гогвортсу з належною й професійною чемністю, або ви знайдете іншого майстра настійок, або ви знайдете іншого героя!

Дамблдор почав сміятися. На все горло. Теплим, щирим сміхом, ніби Гаррі щойно виконав комічний танець.

Мінерва не наважувалася поворухнутися. Вона зиркнула на Северуса — той також був нерухомим.

Лице Гаррі навіть більше посуворішало.

— Ви помиляєтеся в мені, директоре, якщо гадаєте, що це був жарт. Це не прохання. Це ваше покарання.

— Містере Поттер... — сказала Мінерва. Тільки от вона не знала, що сказати далі. Вона просто не могла змовчати.

Гаррі жестом показав їй не втручатися й продовжив розмову з Дамблдором.

— І якщо вам це здається неввічливим, — сказав він вже трохи менш суворим тоном, — то не менш неввічливим це було, коли ви таке казали мені. Таке не кажуть тому, кого вважають справжньою людиною, а не підлеглою дитиною. І я ставитимуся до вас з такою ж чемністю, як ви до мене...

— Ох, насправді, на правду, це моє покарання, якщо воно взагалі існує! Ну звісно ти шантажуєш мене, щоб врятувати своїх товаришів учнів, а не себе! Не уявляю, чому я вважав інакше! — тепер Дамблдор сміявся ще дужче. Він тричі стукнув кулаком

по столу.

Погляд Гаррі став непевним. Він обернувся до неї, і вперше звернувся до неї напрому.

— Перепрошую, — його голос вагався. — Йому треба прийняти ліки або що?

— Ем... — Мінерва гадки не мала, що на це відповісти.

— Ну, — сказав Дамблдор. Він витер сльози з очей. — Пробач. Вибач, що перебив. Будь ласка, продовжуй шантаж.

Гаррі розкрив рота, потім знову закрив. Тепер він здавався трохи непевним.

— Ем... Ще він має припинити читати думки учнів.

— Мінерво, — сказав Северус смертельним тоном, — ти...

— Мене попередив Сортувальний Капелюх, — сказав Гаррі.

— *Що?*

— Не можу сказати більше. Хай там як, це все. Я все сказав. Тиша.

— Що тепер? — запитала Мінерва, коли стало зрозуміло, що ніхто більше не збирається нічого казати.

— Що тепер? — повторив Дамблдор. — Ну як же, тепер, звичайно, герой перемагає.

— *Що?* — скрикнули Северус, Мінерва й Гаррі.

— Ну, він безперечно загнав нас у глухий кут, — сказав Дамблдор, щасливо всміхаючись. — Проте Гогвортсу *потрібен* злий майстер настійок, або це не буде належна магична школа, чи не так? Як тобі таке: професор Снейп буде жадливим лише до учнів п'ятого класу й старше?

— *Що?* — знову запитали вони втрьох.

— Якщо тебе непокоять саме найвразливіші жертви. Можливо, ти маєш рацію, Гаррі. Можливо, я *справді* забув за десятиліття, як це — бути дитиною. Знайдімо компроміс. Северус продовжить нечесно давати очки слизеринцям, нав'язувати своєму гуртожитку погану дисципліну і буде жахливим до неслизеринців п'ятого класу й старше. Для інших він буде страшним, проте не знущатиметься з них. Він пообіцяє читати думки лише якщо цього потребує безпека учня. Гогвортс матиме свого злого майстра настійок, а найвразливіші жертви, як ти кажеш, будуть у безпеці.

Мінерва Макґонегел не була так вражена за все своє життя. Вона непевно поглянула на Северуса. Його обличчя було вкрай нейтральним, ніби він не вирішив, які на ньому показувати емоції.

— Гадаю, це прийнятно, — сказав Гаррі. Його голос був трохи дивним.

— Ви ж несерйозно, — сказав Северус. Його голос був не менш нейтральним, ніж лице.

— Я дуже підтримую це, — повільно сказала Мінерва. Вона так підтримувала це, що її серце калатало під мантиєю. — Проте хіба таке можливо пояснити учням? Може вони й не питали нічого, доки Северус був... жахливим до всіх, проте...

— Гаррі може сказати іншим учням, що відкрив страшну таємницю Северуса й вдався до невеличкого шантажу, — сказав Дамблдор. — Зрештою, це правда. Він відкрив, що Северус читає думки, і він безперечно шантажував нас.

— Це божевілля! — вибухнув Северус.

— Ва ха ха! — відповів Дамблдор.

— Ем... — невпевнено почав Гаррі. — А якщо хтось питає, чому кинули п'ятий та вищі класи? Я зрозумію їх, якщо це їм не сподобається, і ця частина була не зовсім моєю ідеєю...

— Скажи їм, що не ти запропонував компроміс, і це все, що ти зміг отримати. І відмовляйся розповідати більше. Це також правда. Це мистецтво, ти швидко опануєш його з практикою.

Гаррі повільно кивнув.

— А як щодо очок, які він зняв з Рейвенклову?

— Їх не можна повертати.

Це сказала Мінерва.

Гаррі поглянув на неї.

— Мені прикро, містере Поттер, — сказала вона. Їй *справді* було прикро, проте це треба було зробити. — *Мають* бути якісь наслідки за вашу поведінку, інакше ця школа розвалиться на друзки.

Гаррі знизав плечима.

— Прийнятно, — сухо сказав він. — Проте в майбутньому Северус не шкодитиме моїм зв'язкам у гуртожитку зняттям очок. А також не марнуватиме мій цінний час відпрацюваннями. Якщо йому здаватиметься, що моя поведінка потребує корегування, то може розповісти про своє занепокоєння професорці Макґонегел.

— Гаррі, — сказала Мінерва, — ти підкорятимешся шкільним правилам, чи хочеш бути над законом, як раніше був Северус?

Гаррі подивився на неї. Щось тепле було в його погляді. Ненадовго, доки він не приборкав це щось.

— Я продовжу бути звичайним учнем для всіх членів пер-

соналу, хто не божевільний чи злий, за умови, що вони не під тиском від інших з цієї групи, — Гаррі ненадовго поглянув на Северуса, потім повернувся до Дамблдора. — Облиште Мінерву в спокої, і я буду звичайним учнем, доки вона тут. Жодних особливих привілеїв чи недоторканості.

— Чудово, — щиро сказав Дамблдор. — Слова справжнього героя.

— І, — сказала вона, — містер Поттер має публічно вибачитися за свої сьогоднішні дії.

Гаррі поглянув на неї. Цього разу скептично.

— Ваші дії заподіяли страшенної шкоди шкільній дисципліні, містере Поттер, — сказала Мінерва. — Її треба відновити.

— Гадаю, професорко Макґонегел, ви значно переоцінюєте важливість того, що ви називаєте шкільною дисципліною. Особливо в порівнянні з тим, щоб історію викладав живий вчитель, чи з не катуванням учнів. Утримання поточної ієрархії та стеження за правилами завжди здається набагато розумнішим, більш моральним та важливим, коли ти нагорі й стежиш за правилами, ніж коли ти внизу. І я можу цитувати дослідження щодо цього ефекту, якщо є потреба. Я міг би розповідати декілька годин, проте обличмо це.

Мінерва похитала головою.

— Містере Поттер, ви недооцінюєте важливість дисципліни, адже вона вам самому не потрібна...

Вона зупинилася. Вийшло якось не так. Северус, Дамблдор і навіть Гаррі дивно на неї дивилися.

— Я маю на увазі для навчання. Не кожна дитина навчається за відсутності авторитету. І це інші діти постраждають, мі-

стере Поттер, якщо побачать ваш приклад і почнуть робити те саме.

Губи Гаррі скривила посмішка.

— Першим і останнім порятунком є правда. Правда в тому, що я не мав злитися, не мав переривати заняття, не мав робити те, що зробив, і я надав усім поганий приклад. Також правдою є те, що Северус Снейп поведився не гідним професора Гогвортсу чином, і що відтепер він більше думатиме про скривджені почуття учнів з четвертого класу й молодших. Ми обидва можемо встати й сказати правду. Це мене влаштує.

— Мрій далі, Поттере! — люто гаркнув Северус.

— Зрештою, — похмуро усміхаючись сказав Гаррі, — якщо учні побачать, що правила *для всіх...* і для професорів теж, а не лише для бідолашних безпорадних учнів, що отримують від системи самі страждання... Ну як же, позитивні ефекти на шкільну дисципліну будуть *приголомшливими*.

Після недовгої паузи Дамблдор пирхнув.

— Мінерва гадає, що ти не маєш права бути таким правим.

Погляд Гаррі смикнувся геть від Дамблдора до підлоги.

— *Ви* читаєте її думки?

— Здоровий глузд часто плутають з виманологією, — сказав Дамблдор. — Я обговорю це з Северусом, і від тебе не потребуватимуть вибачень, якщо й він не вибачиться. А тепер я проголошую цю справу завершеною, принаймні до обіду.

Він зробив паузу.

— Хоча, Гаррі, боюся, що Мінерва хотіла поговорити з тобою про додаткове питання. І це не є результатом тиску з мого боку. Мінерво, прошу...

Мінерва підвелася зі стільця й ледь не впала. У її крові було забагато адреналіну, її серце зашвидко билось.

— Фоуксе, — сказав Дамблдор, — проведи її, будь ласка.

— Мені не... — почала казати вона.

Дамблдор зиркнув на неї, і вона замовкла.

Фенікс пролетів через кімнату, ніби охайний язик полум'я, і приземлився на її плечі. Вона відчула тепло на мантиї, а потім й у всьому тілі.

— Будь ласка, ідіть за мною, містере Поттер, — сказала вона, тепер твердо, і вони вийшли за двері.

Вони стояли на сходах, що оберталися, і спускалися в тиші.

Мінерва не знала, що сказати. Вона не знала цієї людини, що стояла поряд із нею.

І тут Фоукс почав наспівувати.

Наспів був ласкавий, м'який, так би звучав вогонь у каміні, якби той мав мелодію. Він охопив розум Мінерви: полегшував, втішав, заспокоював там, де звучав...

— *Що це таке?* — прошепотів Гаррі поряд. Його голос був нестабільним: тремтів, змінював висоту.

— Пісня фенікса, — сказала Мінерва майже несвідомо: уся її увага була прикута до цієї дивної тихої музики. — Вона теж зцілює.

Гаррі відвернувся, проте вона встигла помітити його агонію.

Здавалося, ніби спуск був дуже довгим, чи, можливо, лише музика здавалася дуже довгою. Коли вони вийшли з отвору на місці гаргуйля, вона твердо тримала Гаррі за руку.

Коли гаргуйль повернувся на місце, Фоукс злетів з її плеча й раптово завис перед Гаррі.

Гаррі витріщився на Фоукса, ніби загіпнотизований невинно мінливим світлом вогню.

— Що мені робити, Фоуксе? — прошепотів Гаррі. — Я не зміг би їх захистити, якби не був розлюченим.

Фоукс продовжував махати крилами, він і далі висів у повітрі на місці. Не було ані звуку, крім биття крил. Потім спалахнув і згаснув вогонь, і Фоукс зник.

Вони обидвоє кліпнули, ніби щойно прокинулися, чи, можливо, знову заснули.

Мінерва поглянула вниз.

Молоде обличчя Гаррі сяяло. Він поглянув на неї.

— Фенікси — це люди? — запитав Гаррі. — Тобто, вони достатньо розумні, щоб вважати їх людьми? Чи міг би я розмовляти з Фоуксом, якби знав як?

Мінерва сильно кліпнула. І кліпнула знову.

— Ні, — сказала вона нерівним голосом. — Фенікси — це створіння могутньої магії. Магія надає їхньому існуванню таку вагу, яку жодна проста тварина не може мати. Вони є вогонь, світло, зцілення, переродження. Але, зрештою, ні.

— Де можна такого дістати?

Мінерва схилилася й обійняла його. Вона не збиралася, проте не бачила іншого виходу.

Коли вона підвелася, їй було важко розмовляти. Проте вона мала спитати.

— Що сталося сьогодні, Гаррі?

— Я теж не маю відповідей на жодне важливе питання. Крім того, дуже не хочу про це думати деякий час.

Мінерва знову взяла його за руку, і решту шляху вони пройшли в тиші.

Це було недалеко, адже, природно, кабінет заступниці був близько до кабінету директора.

Мінерва сіла за стіл.

Гаррі сів навпроти стола.

— Отже, — прошепотіла Мінерва. Вона б віддала майже що завгодно, щоб не робити цього. Чи щоб це зробив хтось інший. Чи щоб це можна було зробити іншим разом. — Є одне питання шкільної дисципліни, щодо якого у вас немає привілеїв.

— А саме? — запитав Гаррі.

Він не знав. Він ще не здогадався. У її горлі стояв камінь. Проте це була робота, яку треба виконати, і вона не ухилитиметься від своїх обов'язків.

— Містере Поттер, покажіть мені свій часоворот, будь ласка.

Весь спокій від фенікса миттю щезнув з його обличчя. Мінерва почувалася, ніби щойно штрикнула його ножом.

— *Hi!* — у паніці скрикнув Гаррі. — Він мені потрібен, я не зможу відвідувати Гогвортс, я не зможу спати!

— Ви зможете спати. Міністерство доставило захисну оболонку для вашого часовороту. Я зачаклую її, щоб вона відкривалася лише між дев'ятою вечора й північчю.

Обличчя Гаррі скривилося.

— Проте... проте мені...

— Містере Поттер, скільки разів ви використали свій часоворот з понеділка? Скільки годин?

— Я... Заждіть, треба порахувати... — він поглянув на свій годинник.

Мінерву охопив сум. Так вона й думала.

— Тобто не лише дві години на день. Підозрюю, що якби я спитала ваших однокласників, то з'ясувала б, що ви ледве стримувалися, щоб не заснути задовго до відповідного часу, і прокидалися все раніше й раніше щоранку. Так?

Лице Гаррі повідомило все, що їй треба було знати.

— Містере Поттер, — лагідно сказала вона, — є учні, яким не можна довіряти часоворот, адже в них з'являється залежність. Ми даємо їм зілля, що подовжує їхній цикл сну на потрібну кількість годин, проте вони починають використовувати часоворот більше, ніж потрібно для відвідування занять. І тоді ми забираємо в них часоворот. Містере Поттер, ви вже звикли використовувати часоворот як розв'язання всіх проблем. Здебільшого дуже дурного розв'язання. Ви використали його, щоб забрати Нагадайка. Ви зникли з шафи, що помітили всі інші учні, замість того, щоб повернутися в часі після того, як вийдете, й попросити мене чи когось іншого відчинити двері.

Судячи з обличчя Гаррі, це йому не спало на думку.

— А що важливіше, ви мали просто просидіти заняття професора Снейпа. І спостерігати. І піти наприкінці заняття. Як ви зробили б, якби не мали часовороту. Є учні, яким не можна довіряти часоворот, містере Поттер. І ви один з них. Мені шкода.

— Але він мені *потрібен*! — бовкнув Гаррі. — А що як мені загрозовуватимуть слизеринці, і мені треба буде втекти? Завдяки

йому я в безпеці...

— Кожен інший учень у замку ризикує так само, і я запевняю вас: вони виживають. Жоден учень не помирав у цьому замку вже п'ятдесят років. Містере Поттер, ви передасте мені ваш часоворот. Зараз.

Гаррі скривився від розпачу, проте витяг часоворот з-під мантиї й віддав їй.

Мінерва дістала зі стола захисну оболонку, що її вже було доставлено до Гогвортсу. Вона з клацанням закріпила оболонку навколо пісочного годинника часовороту. Потім поклала на неї паличку, щоб завершити заклинання.

— *Це нечесно!* — вереснув Гаррі. — Я сьогодні врятував половину Гогвортсу від професора Снейпа, хіба правильно мене карати за це? Я бачив ваше обличчя — ви *ненавиділи* те, що він робив!

Мінерва деякий час мовчала. Вона чаклувала.

Коли вона завершила й підвела погляд, то знала, що її обличчя суворе. Можливо, це був неправильний вчинок. З іншого боку, можливо, це був правильний вчинок. Перед нею сиділа неслухняна дитина, і це *не було* кінцем всесвіту.

— *Чесно*, містере Поттер? — гаркнула вона. — Мені довелося відправити до міністерства *дві доповіді* про публічне використання часовороту *протягом двох днів!* Будьте *безмежно* вдячні, що вам дозволили зберегти часоворот бодай в обмеженій формі! Директор зв'язувався через флу, щоб особисто захищати вас, і якби ви не були Хлопчиком-Що-Вижив, навіть цього було б недостатньо!

Гаррі здивовано витріщився на неї.

Вона знала, що він бачить люте обличчя професорки Макґонгел.

Очі Гаррі наповнилися сльозами.

— Мені прикро, — прошепотів він придушеним та пригніченим голосом. — Мені прикро, що я... розчарував вас...

— Мені теж прикро, містере Поттер, — суворо сказала вона й передала йому щойно обмежений часоворот. — Тепер можете йти.

Гаррі розвернувся й, схлипуючи, втік з її кабінету. Вона чула його кроки коридором, а потім звуки зникли, коли двері зачинилися.

— Мені теж прикро, Гаррі, — прошепотіла вона в тихій кімнаті. — Мені теж прикро.

П'ятнадцять хвилин по обіді.

З Гаррі ніхто не розмовляв. Дехто з рейвенкловців зиркав на нього зі злобою, інші — із симпатією, а декотрі з наймолодших учнів навіть дивилися на нього з повагою, проте ніхто з ним не розмовляв. Навіть Герміона не підходила.

До нього підходили були Фред із Джорджем. Нічого не сказали. Пропозиція була ясною, як і її необов'язковість. Гаррі сказав їм, що підійде після десерту, не раніше. Вони кивнули й швидко пішли.

Напевно ніхто не наважувався заговорити через його цілковито нейтральне обличчя.

Мабуть, усі гадали, що він стримує злість чи смуток. Їм було відомо (адже вони бачили, як Флитвік забирав його), що він був у кабінеті директора.

Гаррі старався не усміхатися, бо якби він усміхнувся, то почав би сміятися, а якби він почав сміятися, то не зупинився б, доки приємні люди в білих халатах не вивезли б його геть.

Це вже було занадто. Це було просто занадто. Гаррі майже повністю перейшов на Темну сторону, і його темна сторона накоїла такого, що в ретроспективі здавалося божевільням. Його темна сторона виборола неможливу перемогу, що могла бути справжньою, чи могла бути лише примхою божевільного директора. Його темна сторона захистила його друзів. Він просто не міг цього витримати. Йому треба було, щоб Фоукс знову йому заспівав. Йому потрібен був часоворот, щоб взяти тиху годину на відпочинок, проте тепер це було неможливим, і ця втрата була для нього ніби діра в його існуванні, проте він не міг про це думати, бо тоді він би почав сміятися.

Двадцять хвилин. Усі учні, що збиралися прийти обідати, уже прийшли, і ще майже ніхто не встиг піти.

Дзеленчання ложки пролунало у великій залі.

— Прошу хвилинку вашої уваги, — сказав Дамблдор. — Гаррі Поттер хотів би дещо нам повідомити.

Гаррі глибоко вдихнув і підвівся. Він підійшов до вчительського стола, усі погляди були прикуті до нього.

Гаррі обернувся й подивився на чотири столи.

Ставало дедалі важче не всміхатися, але Гаррі впорався стриматися протягом своєї короткої завченої промови.

— Правда священна, — безбарвно сказав він. — Одною з найдорожчих мені речей є значок з написом «Кажі правду, навіть якщо твій голос тремтить». Отже, правда. Пам'ятайте, я кажу це не через те, що мене змушують сказати це. Я кажу

це, бо це правда. Те, що я зробив на занятті професора Снейпа було дурним, безглуздим, дитячим, а також неприпустимим порушенням шкільних правил. Я завадив заняттю й забрав у своїх однокласників незамінний час для навчання. Усе через те, що не впорався тримати себе в руках. Сподіваюся, що жоден з вас не наслідуватиме мого прикладу. Я справді збираюся намагатися більше ніколи такого не робити.

Багато учнів тепер дивилися на Гаррі з урочистими, нещасними обличчями. Такі обличчя були б доречні на церемонії через втрату полеглого лідера. Серед молодших учнів Грифіндору взагалі не було помітно інших емоцій.

Доки Гаррі не підняв руку.

Він не підняв її високо. Можливо, це здавалося пустим жестом. Він точно не направляв руку в бік Северуса. Гаррі просто підняв руку до рівня грудей і легко клацнув пальцями. Цей жест більше бачили, ніж чули. Цілком можливо, що за вчительським столом його взагалі ніхто не помітив.

Ця позірна демонстрація непокори викликала несподівані усмішки молодших учнів та грифіндорців, безжальні зверхні насмішки від слизеринців і похмурі та схвильовані погляди решти.

Гаррі зберігав нейтральний вираз обличчя.

— Дякую, — сказав він, — це все.

— Дякую, містере Поттер, — сказав директор. — А тепер професор Снейп теж хоче дечим з нами поділитися.

Северус плавно підвівся зі свого місця за вчительським столом.

— Мені повідомили, — сказав він, — що мої власні дії зро-

били внесок у визнано неприпустиму лють містера Поттера, і під час подальшої дискусії я усвідомив, що забув, наскільки легко вразити почуття молодих та незрілих...

Залою прокотився гуркіт від придушених скриків. Багато людей одночасно похлинулися.

Северус провадив далі.

— Кабінет зіль та настійок — небезпечне місце, і я досі вважаю, що сувора дисципліна вкрай потрібна, проте відтепер я враховуватиму... емоційну хиткість... учнів четвертого класу й молодших. Моє зняття очок з Рейвенклоу не скасовується, проте я відкликаю відпрацювання містера Поттера. Дякую.

З напрямку грифіндорського стола почувся єдиний сплеск долонь. Паличка Северуса опинилася в його руці швидше за блискавку, і «*Квієтус!*» приглушив правопорушника.

— Я все одно вимагатиму дисципліни й поваги від усіх учнів, — холодно сказав Северус, — і всі, хто легковажно ставитиметься до мене, пожалкують про це.

Він сів.

— І вам красно дякую! — радісно сказав Дамблдор. — Повертаймося до обіду!

І Гаррі, досі не виказуючи жодних емоцій, почав іти назад до рейвенкловського стола.

Вибухнули розмови. Чітко розібрати можна було два слова. Першим було «що...», з якого починалися речення на кшталт «що це було...» і «що в біса...». Другим було «*Брудозникс*» — учні чистили себе, скатертину й один одного від випущених з рук та виплюнутих від подиву напоїв та їжі.

Деякі учні не кричучись ридали. Професорка Спраут теж.

За грифіндорським столом, де на Гаррі чекав торт з п'ятдесят однією незапаленою свічкою, Фред прошепотів:

— Видається, Джордже, це на голову вище за наш рівень.

І від того дня, хай що Герміона намагалася довести іншим, у Гогвортсі стало загальноприйнятим міфом, що Гаррі Поттер міг зробити абсолютно що завгодно, просто клацнувши пальцями.

Розділ 19. Відкладена винагорода

Кров для бога крові! Черепи для Джоан Ролінг!

Суворий вираз застиг на обличчі Драко, а його облямована зеленим мантия чомусь виглядала більш офіційною, солідною і взагалі кращою, ніж такі самі мантиї на двох хлопцях позаду нього.

— Розкажуй, — промовив Драко.

— Так! Розкажуй!

— Ти чув боса! Давай розкажуй!

— А ви двоє, тим часом, *замовкніть*.

От-от повинні були розпочатися останні два уроки п'ятниці, в просторій аудиторії, де всі чотири гуртожитки вивчали захист... тобто бойову магію.

Останні два уроки п'ятниці.

Гаррі сподівався, що цей урок пройде спокійно, і що геніальний професор Квірел, мабуть, розуміє — зараз не найкращий час, щоб виділяти Гаррі серед решти. Гаррі дещо оклигав після попередніх подій, проте...

...добре було б трохи заспокоїтися та відпочити, про всяк випадок.

Гаррі відкинувся на спинку стільця та урочисто поглянув на Драко та його посіпак.

— Ви питаєте, яка наша мета? — проголосив Гаррі. — Я відповім вам одним словом — перемога. Перемога за будь-яку ціну. Перемога не зважаючи на всі жахіття. Перемога, хай яким довгим та тяжким буде шлях, бо без перемоги не...

— *Розкажуй про Снейпа*, — зашипів Драко. — *Що ти зробив?*

Гаррі відкинув вдавану маску урочистості та серйозніше поглянув на Драко.

— Ти сам бачив, — сказав Гаррі. — Всі це бачили. Я клацнув пальцями.

— *Гаррі! Перестань дразнити мене!*

Тож його підвищили до *Гаррі*. Цікаво. Гаррі був майже певен, що це було сказано з розрахунку на те, що він зверне увагу й почуватиметься погано, якщо хоч якось не відповість на це...

Гаррі помацав вухо та значуще поглянув на двох поплічників Мелфоя.

— Вони мовчатимуть, — сказав Драко.

— Драко, — сказав Гаррі, — я буду відвертим на сто відсотків: вчора мене не дуже вразили розумові здібності містера Гойла.

Містер Гойл здригнувся.

— Мене також, — відповів Драко. — Я пояснив йому, що через це завинив тобі послугу. (Містер Гойл знову здригнувся.) — Проте, існує велика різниця між подібною помилкою і балакучістю. Це справді те, чого їх вчили розуміти ще змалку.

— Ну гаразд, — погодився Гаррі. Навколишні звуки злилися у нечіткий гамір у присутності Драко, проте Гаррі все одно заговорив тихіше. — Я розгадав один із секретів Северуса і вдався до невеличкого шантажу.

Обличчя Драко посуворішало.

— Добре, а тепер розкажи мені щось, чого нема в тій великій таємниці, що ти її розказав тим ідіотам-ґрифіндорцям, тобто *хотів*, щоб саме ця версія ходила по школі.

Гаррі мимоволі посміхнувся. Він знав, що Драко це зауважив.

— А що каже Северус? — спитав Гаррі.

— Що він не уявляв наскільки чутливими є юні учні, — відповів Драко. — Навіть слизеринцям! Навіть *мені*!

— А ти певен, — спитав Гаррі, — що хочеш знати те, що вихователь твого гуртожитку волів би приховати від тебе?

— Так, — не вагаючись відповів Драко.

Цікаво.

— Тоді тобі справді доведеться відіслати геть своїх посіпак, я не певен, що можу повірити всьому, що про них віриш ти.

Драко кивнув.

— Згода.

Містер Креб та містер Гойл виглядали дуже нещасними.

— Бос... — сказав містер Креб.

— Ви не дали містерові Поттеру причин довіряти вам, — відрізав Драко. — Йдіть!

Вони пішли.

— Зокрема, — продовжив Гаррі ще тихіше, — я не певен, що

вони не переказали б мої слова Луціусу.

— Батько б *так* не вчинив! — жажнувся Драко. — Вони *мої*!

— Вибач, Драко, — сказав Гаррі. — Але я не певен, що можу повірити всьому, у що про нього віриш ти. Уяви, що це твій власний секрет, і що це я намагаюся переконати тебе, ніби мій батько так не вчинить.

Драко повільно кивнув.

— Ти маєш рацію. *Вибач*, Гаррі. Вимагати цього від тебе було помилкою.

Коли це я встигтаквирости в його очах? Хіба він не мав би зараз мене ненавидіти? Гаррі відчував, що перед ним щось, чим можна скористатися у своїх інтересах... От тільки якби його мозок не був таким втомленим. Зазвичай, він залюбки випробував би свої сили в підготовці складної інтриги.

— Хай там як, — сказав Гаррі. — Обмін. Я поділюся фактом, що є невідомим сарафанному радіо, *не має* стати відомим сарафанному радіо, і *особливо* не має стати відомим твоєму батьку. А навзамін ти розкажеш мені, що ти й Слизерин думаєте про всю цю справу.

— Згода!

Тепер треба зробити це якомога більш розпливчастим... Щось, що не нашкодить, навіть якщо впливе назовні...

— Я сказав тобі правду. Я довідався про один із секретів Северуса, і я справді його шантажував. Але до цього причетний не тільки Северус.

— *Я так і знав!* — емоційно вигукнув Драко.

У Гаррі тенькнуло в грудях. Видавалося, він сказав щось дуже важливе, але не розумів, що саме. Це поганий знак.

— Добре, — продовжив Драко. Він широко посміхався. — Щодо реакції в Слизерині... Спершу всі ідіоти волали на кшталт «Ми ненавидимо Гаррі Поттера! Побиймо його!»

Гаррі похлинувся.

— Та що ж *не так* з Сортувальним Капелюхом? Це не по-слизеринськи, це *по-грифіндорськи*.

— Не всі діти є вундеркіндами, — заперечив Драко, хоча усміхався дивною змовницькою посмішкою, наче насправді погоджувався з оцінкою Гаррі. — Знадобилося десь із п'ятнадцять секунд, щоб їм пояснили, що це не піде на користь Снейпу, тому не переймайся. Хай там як, друга хвиля ідіотів сказала, що «видається, Гаррі Поттер, врешті-решт, просто ще один поборник справедливості».

— А потім? — спитав Гаррі, посміхаючись, хоча він гадки не мав, чому ця ідея здавалась Драко дурною.

— А потім почали говорити справді розумні люди. Вочевидь, ти знайшов *важіль впливу* на Снейпа. І хоча це могло бути що завгодно... Проте очевидною *наступною* думкою було те, що це якось пов'язано з його таємничим впливом на Дамблдора. Я маю рацію?

— Без коментарів, — сказав Гаррі. Принаймні цю частину його мозок проаналізував правильно. Слизеринці *цікавилися*, чому Северуса досі не звільнили. І вони дійшли висновку, що Снейп шантажує Дамблдора. Чи може це бути правдою?.. Проте дії Дамблдора не наштовхували на таку думку...

Драко продовжував:

— *Далі* розумні люди зазначили, що коли вже ти зміг натиснути на Снейпа достатньо сильно, щоб змусити його дати

спокій половині Гогвортсу, то, мабуть, ти мав достатньо впливу для того, щоб взагалі його позбутися. Натомість ти принизив його, так само, як він намагався принизити тебе, — та все ж ти залишив нам нашого вихователя.

Гаррі широко всміхався.

— А тоді *по-справжньому* розумні люди, — сказав Драко з серйозним виглядом, — обговорили це між собою, і дехто зауважив, що дурістю було б отак залишати біля себе ворога. Якби ти міг зламати Снейпів важіль впливу на Дамблдора, то, вочевидь, так і вчинив би. Тоді Дамблдор викинув би Снейпа з Гогвортсу і, можливо, навіть організував би його вбивство. Він був би *дуже* вдячним тобі, і ти не мав би перейматись через Снейпа, що прокрадеться вночі у твою спальню з якимись цікавими зіллями.

Гаррі зберіг нейтральний вираз обличчя. Він про таке не подумав, хоча справді, справді мав би.

— І тоді ви вирішили?..

— Снейп заволодів якимось секретом Дамблдора, і *ти дізнався, що це за секрет!* — в очах Драко сяяв тріумф. — Цей секрет недостатньо вагомий, щоб повністю знищити Дамблдора, інакше Снейп давно вже б це зробив. Снейп використовує свій вплив тільки для того, щоб залишатися королем Слизерину в Гогвортсі, та навіть це не завжди виходить. Тому цей вплив має бути обмеженим. Та все ж це *має* бути щось важливе! Батько *роками* намагався вмовити Снейпа розповісти!

— Отже, — сказав Гаррі, — тепер Луціус вважає, що, можливо, я можу йому розповісти. Ти вже отримав сову?..

— Сьогодні вночі отримаю, — розсміявся Драко. — Там буде написано, — сказав він більш офіційно. — *Мій любий сину! Я*

вже казав тобі про потенційну важливість Гаррі Поттера. Як ти вже зрозумів, його важливість тепер зростає та актуалізувалася. Якщо ти бачиш спосіб потоваришувати з ним чи впливати на нього, скористайся ним. Всі ресурси Мелфойів у твоєму розпорядженні, якщо треба.

Хай йому грець.

— Ну, — сказав Гаррі, — я не коментуватиму істинність чи хибність твоєї запутаної системи припущень. Скажу лише, що ми ще не настільки близькі друзі.

— Я знаю, — відповів Драко. Тоді його обличчя стало дуже серйозним, і він стишив голос, не зважаючи на звукову завісу. — Гаррі, чи ти замислювався над тим, що якщо ти дізнався дещо, що Дамблдор воліє приховувати, то він може просто вбити тебе? Це на додачу перетворить Хлопчика-Що-Вижив з потенційного лідера-конкурента в мученика.

— Без коментарів, — повторив Гаррі. Про цю останню частину він тим паче не подумав. *Видавалося*, це не в стилі Дамблдора, проте...

— Гаррі, вочевидь, ти *надзвичайно* талановитий, проте тобі не вистачає підготовки, ти не мав наставників, і час від часу ти робиш дурниці. *Тобі справді потрібен радник, який знається на таких речах, бо інакше ти врешті-решт постраждаєш!* — обличчя Драко було дуже суворим.

— А. Такий радник, як Луціус? — спитав Гаррі.

— Як я! — відповів Драко. — Я обіцяю берегти твої таємниці від батька, від *будь-кого*, я просто допомагатиму тобі розібратися, хай що ти там хочеш зробити!

Ого.

Гаррі побачив, як зомбі-Квірел, хитаючись, зайшов до аудиторії.

— Урок от-от почнеться, — сказав Гаррі. — Я обміркую твої слова, мені справді *не вистачає* твоєї підготовки, проте я не певен, що можу так швидко тобі довіритися...

— Ти й не маєш бути певен, — відповів Драко, — це занадто скоро. Бачиш? Я даю тобі слушну пораду, навіть якщо вона шкодить мені. Але, мабуть, нам варто *поквапитися* з тим, щоб стати ближчими друзями.

— Я не проти, — сказав Гаррі. Він вже обдумував, як саме можна використати ці відносини.

— Ще одна невеличка порада, — хутко промовив Драко, поки Квірел плентався до свого столу, — зараз кожен слизеринець цікавиться тобою, тому якщо ти залицяєшся до нас, а, я гадаю, це так, то вчини щось, що сигналізуватиме про дружбу зі Слизерином. *Якомога швидше*, наприклад сьогодні чи завтра.

— Того, що Северус і надалі нараховуватиме Слизерину додаткові очки, недостатньо? — Гаррі не бачив причини, щоб не приписати собі цю заслугу.

Очі Драко блиснули усвідомленням, і він швидко промовив:

— Це не те, повір мені. Це має бути щось очевидне. Штовхни об стіну ту бруднокровку Грейнджер, твою суперницю, чи щось таке. Тоді всі в Слизерині зрозуміють, що це означає...

— Так *не* *личить* чинити рейвенкловцю, Драко! Якщо ти маєш штовхати когось об стіну, це означає, що тобі *бракує* мізків для перемоги правильним способом, і всі в Рейвенклові *знають* це.

Екран на парті Гаррі заблимав, чим викликав певну ностальгію за телевізорами та моніторами комп'ютерів.

— Кхи-кхи, — професор Квірел з екрана звертався наче персонально до Гаррі. — Будь ласка, сядьте на свої місця.

Діти розсілися по місцях і втупилися хто в екрани-ретранслятори, хто безпосередньо на велику білу мармурову сцену, що на ній стояв професор Квірел. Він спирався на свій стіл, що стояв на невисокому помості з темнішого мармуру.

— Сьогодні, — мовив професор Квірел, — я планував був навчити вас вашого першого захисного закляття, маленького щита, попередника сучасного «Протега». Але, у світлі останніх подій, я змінив план сьогоднішнього уроку.

Погляд професора Квірела шукав когось між рядів сидінь. Гаррі здригнувся на своєму місці за останньою партою. Він мав передчуття, що знає, кого зараз викличуть.

— Драко зі шляхетного і найдавнішого роду Мелфоїв, — сказав професор Квірел.

Фух.

— Так, професоре? — відповів Драко.

Його підсилений голос наче долинав з екрана-ретранслятора на парті Гаррі, що показував також його обличчя, коли той говорив. Згодом на екран повернулося зображення професора Квірела, що продовжував:

— Чи прагнете ви стати наступним темним лордом?

— Яке дивне питання, професоре, — відповів Драко. — Я маю на увазі, який дурень зізнається в такому?

Декілька учнів засміялись, але далеко не всі.

— Саме так, — сказав професор Квірел. — Тож немає причини питати про це решту. Та мене анітрохи не здивує, якщо хоча б один чи двоє з моїх учнів затаїли прагнення стати наступним темним лордом. Врешті-решт, я бажав ним стати, коли був юним слизеринцем.

Цього разу сміялася значно більша кількість учнів.

— Зрештою, це є гуртожитком амбітних людей, — з посмішкою додав професор Квірел. — Лише пізніше я усвідомив, що бойова магія подобається мені значно більше, і моїм справжнім бажанням було стати могутнім бойовим магом та колись навчати в Гогвортсі. В будь-якому випадку, коли мені було тринадцять, я перечитав усі книжки з історичного розділу бібліотеки Гогвортсу й ретельно вивчив життя та долю попередніх темних лордів, а потім склав список усіх тих помилок, яких я ніколи не припускаю, коли я стану темним лордом.

Гаррі не втримався і хихикнув.

— Так, містере Поттер, дуже захопливо. Отже, містере Поттер, спробуйте здогадатись, яка помилка була першою в списку?

Чудово.

— Е-е... Ніколи не використовувати заплутаний спосіб для перемоги над ворогом, коли можна просто Абракадабрунути його?

— Правильний *термін*, містере Поттер, *Авада Кедavra*, — голос професора Квірела чомусь став більш різким, — та ні, цього *не було* в списку який я зробив коли мені було тринадцять. Чи не буде ваша ласка здогадатися ще раз?

— Е-ем... ніколи не вихвалитися своїм злим планом пану-

вання перед іншими?

Професор Квірел засміявся.

— О, *це* був пункт номер два мого списку. Містере Поттер, невже ми читали одні й ті самі книжки?

Клас наповнився трохи знервованим сміхом. Гаррі зціпив зуби та промовчав. Запереченнями він нічого не досягне.

— Проте ні. *Першим* пунктом списку було: «Я ніколи не провокуватиму сильних, небезпечних противників». Історія світу була б зовсім іншою, якби Морнеліт Фальконсбейн чи Гітлер усвідомлювали цю просту істину. Тепер, містере Поттер, *якщо*, наголошую, *якщо* раптом ви затаїли амбіції подібні до тих, що були в мене в шкільні роки, то, сподіваюся, ви не плануєте стати *дурним* темним лордом.

— Професоре Квірел, — процідив Гаррі крізь зуби, — я — рейвенкловець, і моя мета — не бути дурним. Крапка. Я знаю, що сьогодні скоїв дурницю. Та це не було проявом *Темряви*! *Не* я завдав першого удару в цій бійці!

— Ви дурень, містере Поттер. Та у вашому віці я був таким самим. Тому я передбачив вашу відповідь і змінив план сьогоднішнього уроку. Містере Ґрегорі Ґойл, чи не буде ваша ласка вийти вперед?

Від здивування в класі запала тиша. Такого Гаррі не очікував.

Судячи з виразу обличчя, містер Ґойл цього також не очікував. Виглядаючи невпевнено та схвильовано, він вибрався на мармурову платформу та наблизився до підвищення.

Професор Квірел перестав спиратися на стіл та вирівнявся. Він раптово почав виглядати сильнішим, а його руки стиснули-

ся в кулаки. Він став у стійку, що, безсумнівно, була з якогось бойового мистецтва.

Коли Гаррі побачив, що відбувається, і зрозумів, чому ви-кликали містера Гойла, у нього поширшали очі.

— Більшість чарівників, — почав професор Квірел, — не переймаються тим, що магли називають бойовими мистецтвами. Хіба паличка не сильніша за кулак? Таке ставлення — ідіотизм. Палички тримають в кулаках. Якщо ви хочете стати видатним бойовим магом, ви *мусите* навчитися бойових мистецтв до рівня, що вразив би навіть магла. Зараз я продемонструю життєво необхідну техніку, якої я навчився в *доджьо* — маглівській школі бойових мистецтв, про яку я розкажу трохи згодом. А зараз...

Професор Квірел зробив кілька кроків уперед, досі в стійці, наступаючи на містера Гойла.

— Містере Гойл, я попрошу вас атакувати мене.

— Професоре Квірел, — сказав містер Гойл голосом, що тепер був так само підсилений, як і голос професора Квірела, — скажіть, будь ласка, який рівень...

— Шостий *дан*. Не постраждаєте ані ви, ані я. Якщо побачите шанс — будь ласка, скористайтеся ним.

Містер Гойл з полегшенням кивнув.

— Зауважте, містер Гойл побоявся атакувати когось, хто не володіє бойовими мистецтвами на достатньому рівні, з побоювань, що хтось з нас постраждає. Поведінка містера Гойла абсолютно правильна, і за неї він отримує три бали Квірела. А тепер — бій!

Хлопець різко кинувся вперед, атакуючи руками, професор заблокував кожен удар. Відступаючи, наче в танці, Квірел

вдарив ногою, яку заблокував Ґойл, та, з розвороту, широко замахнувшись, спробував збити професора з ніг власним ударом ноги. Професор Квірел перестрибнув, і все відбувалося надто швидко, щоб Гаррі міг усвідомити, що взагалі коїться, і тоді Ґойл опинився на спині, щосили штовхнувши ногами вгору, а Квірел *полетів над підлогою*, після чого приземлився об неї плечем та перекотився.

— Стоп! — закричав професор Квірел з підлоги, в його голосі чулися нотки паніки. — Ви перемогли!

Містер Ґойл підвівся так стрімко, що захитався, ледь не перечепившись та не впавши від скасування імпульсу його стрімгової атаки на професора Квірела. На його лиці читався цілковитий шок.

Професор Квірел вигнувся у спині та стрибнув на ноги дивним пружним рухом без допомоги рук.

В класі запанувала тиша. Породжена загальною, цілковитою розгубленістю тиша.

— Містере Ґойл, — сказав професор Квірел, — яку життєво необхідну техніку я щойно продемонстрував?

— Як правильно падати, коли хтось кидає вас, — відповів містер Ґойл. — Це один з найперших уроків, що ти вивчаєш коли...

— І її також, — сказав професор Квірел.

Знову настала коротка тиша.

— Життєво необхідна техніка, що я продемонстрував, — як програвати. Ви можете йти, містере Ґойл, дякую.

Містер Ґойл зійшов з платформи, виглядаючи доволі збентеженим. Гаррі почувався так само.

Професор повернувся до свого стола та знову сперся на нього.

— Інколи, ми забуваємо самісінькі основи, бо минуло надто багато часу відколи ми вивчили їх. Я усвідомив, що зробив те ж саме з навчальним планом. Не можна вчити студентів кидати, доки не навчиш їх падати. І я не можу вчити вас перемагати, доки ви не зрозумієте як програвати.

Лице професора Квірела стало жорсткішим, і Гаррі здалося, що він побачив біль, смуток в очах професора.

— Я навчився програвати в *доджьо* в Азії, що, як всі магли знають, є місцем, де живуть всі хороші майстри бойових мистецтв. Це *доджьо* навчало стилю, що серед бойових магів мав репутацію такого, що добре поєднувався з магічними дуелями. Майстер того *доджьо* — старий чоловік за мірками магів — був найвидатнішим учителем цього стилю з тоді живих. Звісно, він навіть гадки не мав, що магія існує. Я спробував потрапити на навчання туди, і зі всіх претендентів я став одним з небагатьох учнів того року, кого прийняли. Можливо, мала місце деяка крихта особливого впливу.

В класі подекуди засміялися. Гаррі не розділяв цього сміху. Це було зовсім не правильно.

— Хай там як, під час одного з моїх перших поєдинків, коли мене побили в особливо принизливий спосіб, я втратив над собою контроль, та атакував мого спаринг-партнера...

Яйкс.

— ...на щастя кулаками, а не магією. Майстер, на диво, не вигнав мене одразу ж на місці. Він сказав мені, що в моєму темпераменті є вада. Він пояснив її мені, і я знав, що він мав рацію.

Після чого він сказав, що я навчуся програвати.

Обличчя професора Квірела не видавало емоцій.

— За його суворим наказом, всі учні *доджьо* вишикувалися. Один за одним, вони підходили до мене. Я мав *не захищатися*. Лише просити змилюватися. Один за одним, вони давали мені ляпаса, били мене, чи штовхали мене на землю. Дехто навіть плював на мене. Вони лаяли мене жакливими словами їхньої мовою. І кожному я повинен був казати «я програв!» та інші схожі речі, як «молю вас, перестаньте!» і «я визнаю, що ви кращі за мене!»

Гаррі намагався це уявити, і йому не вдавалося. Просто немислимо, щоб щось подібне могло статися з поважним професором Квірелом.

— Я був генієм Бойової Магії вже тоді. За допомогою самої лише безпаличкової магії я міг повбивати всіх в тому *доджьо*. Але я цього не зробив. Я навчився програвати. Навіть сьогодні цей спогад є одним з найнеприємніших у моєму житті. Коли я покинув *доджьо* вісім місяців потому — цього часу навіть близько не було достатньо, проте більшого я тоді не міг собі дозволити, — Майстер сказав мені, що надіється, що я зрозумів, чому це було потрібно. Я відповів, що це було одним з найцінніших уроків, коли-небудь вивчених мною, що було й залишається правдою.

Обличчя професора Квірела набуло гіркого виразу.

— Ви, мабуть, гадаєте, де ж саме це дивовижне *доджьо*, і чи можете ви там повчитися. Не можете. Бо невдовзі інший спраглий до знань учень навідався до того схованого місця, до тієї далекої гори. Той-Кого-Не-Можна-Називати.

Гаррі почув, як багато хто одночасно глибоко вдихнув. Гаррі відчув нудоту в шлунку. Він знав, що зараз буде.

— Темний Лорд прийшов до тієї школи відкрито, без маскування, палаючі червоні очі та все таке. Учні спробували перегородити йому шлях, та він просто роз'явився крізь них. Їх охопив жах, та вони були дисциплінованими, і Майстер вийшов уперед. Темний Лорд почав вимагати — не просити, а вимагати — щоб його навчили.

Обличчя професора Квірела було дуже напруженим.

— Можливо, Майстер прочитав забагато книжок, що обманюють, кажучи, що справжній майстер бойових мистецтв може перемогти навіть демонів. Хай з якої причини, але Майстер відмовився. Темний Лорд запитав чому він не може стати учнем, і Майстер відповів, що в того недостатньо терпіння, — саме тоді Темний Лорд вирвав йому язика.

Всі колективно скрикнули.

— Ви можете здогадатися, що сталося потім. Учні спробували навалитися на Темного Лорда й попадали, паралізовані на місці. І тоді...

Професор Квірел затнувся на мить, після чого продовжив.

— Існує непросте закляття, «Круціатус», що спричиняє нестерпний біль. Якщо Круціатус застосовувати довше, ніж кілька хвилин, це призводить до незворотної втрати розуму. Одного за одним, по черзі, Темний Лорд звів з розуму учнів Майстра за допомогою «Круціатуса», після чого убив їх смертельним прокляттям. Увесь цей час Майстер був змушений спостерігати. Коли всі його учні загинули в цей спосіб, Майстра спіткала та ж доля. Я дізнався це від єдиного учня, що вижив, кого Тем-

ний Лорд залишив у живих, щоб він розказав цю історію, і хто був моїм другом...

Професор Квірел відвернувся від них, а коли він повернувся назад миттю потому, то знову здавався спокійним та зібраним.

— Темні Чаклуни не вміють тримати себе під контролем, — тихо сказав професор Квірел. — Це майже універсальний недолік їхнього виду, і всі, хто змушені часто з ними боротися, швидко вчаться покладатися на нього. Зрозумійте, що Темний Лорд *не переміг* того дня. Його метою було навчитися бойових мистецтв, та він пішов без жодного уроку. Темний Лорд був дурним у своєму бажанні, щоб цю історію переказували. Вона показує не його силу, а, радше, слабкість, яку можна використати.

Погляд професора Квірела сфокусувався на одному учневі.

— Гаррі Поттер, — сказав професор Квірел.

— Так, — відповів Гаррі хрипким голосом.

— Скажіть *точно*, що саме ви зробили неправильно сьогодні, містере Поттер?

Гаррі почувався, наче його зараз знудить.

— Я втратив над собою контроль.

— Це *не точно*, — відповів професор Квірел. — Я поясню докладніше. Існує багато тварин, що мають так звані змагання з домінування. Вони зіштовхуються рогами у спробі збити противника з ніг, а не випустити йому кишки. Вони б'ються лапами із втягнутими кігтями. Але чому із втягнутими кігтями? Звісно ж, якби вони застосували кігті, то в них був би значно більший шанс на перемогу? Але знову ж таки, їхній суперник також може застосувати кігті, і тоді, замість визначення переможця та

переможеного в змаганні з домінування, обоє можуть серйозно постраждати.

Видавалося, професор Квірел дивився на Гаррі прямісінько з екрана ретранслятора.

— Насправді ви продемонстрували сьогодні, містере Поттер, що на противагу тваринам, що тримають кігті втягнутими та погоджуються з результатами, ви не знаєте як програти змагання з домінування. Коли *професор Гогвортс* кинув вам виклик, ви не відступили. Коли здавалося, що ви можете програти, ви, незважаючи на небезпеку, випустили кігті. Ви *загострили* конфлікт, після чого загострили його *знову*. Все почалося з ляпаса вам зі сторони професора Снейпа, що, очевидно, домінує над вами. Замість того, щоб програти, ви дали ляпаса у відповідь і втратили десять очок Рейвенклову. Незабаром ви вже говорили про те, щоб покинути Гогвортс. Той факт, що ви загострили конфлікт ще далі в якомусь невідомому напрямку, і навіть в результаті перемогли, не змінює того факту, що ви, містере Поттер, — ідіот.

— Я розумію, — сказав Гаррі. У нього пересохло в горлі. Це *було* точно. *Страх* як точно. Тепер, коли професор Квірел це сказав, Гаррі, оглядаючись в минуле, бачив, що це був *надзвичайно* точний опис того, що відбулося. Коли чиясь модель тебе настільки хороша, ти починаєш замислюватися, чи не праві вони щодо інших речей, як то готовності вбити.

— *Наступного* разу, містере Поттер, коли ви виберете загострення конфлікту замість поразки, ви можете втратити *всі* ставки, що ви поставили на кін. Я не знаю, якими вони у вас були сьогодні, але можу здогадатися, що вони були значно, значно вищими за десять очок гуртожитку.

Як, наприклад, доля чаклунської Британії. Ось чим він ризикував.

— Ви заперечите, що намагалися допомогти всьому Гогвортсу, значно важливіша мета, що достойна великих ризиків. Це *брехня*. Якби ви...

— То я б витримав ляпас, почекав, і вибрав найвдаліший момент для своїх дій, — сказав Гаррі хрипким голосом. — Але це означало б *програти*. Дозволити йому домінувати наді мною. Це було тим, чого Темний Лорд не зміг дозволити Майстрові, в якого він хотів повчитися.

Професор Квірел кивнув.

— Бачу, ви досконало все зрозуміли, а отже, містере Поттер, сьогодні ви навчитеся програвати.

— Я...

— Я не почую ваших заперечень, містере Поттер. Очевидно, що вам це потрібно й ви достатньо сильні, щоб через це пройти. Запевняю вас, що ваш досвід не буде настільки жорстким, наскільки був мій, хоча ви, можливо, і запам'ятаєте це як найжахливіші п'ятнадцять хвилин вашого молодого життя.

Гаррі ковтнув слину.

— Професоре Квірел, — тихо сказав він, — можна зробити це іншим разом?

— Ні, — відповів професор Квірел. — Ви вчитеся в Гогвортсі лише п'ять днів, і ось що вже встигло трапитися. Сьогодні п'ятниця. Наш *наступний* урок захисту в середу. Субота, неділя, понеділок, вівторок, середа... Ні, в нас *нема* часу зволікати.

Кілька учнів захихикали на це, але небагато.

— Вважайте це наказом вашого професора, містере

Поттер. Хочу повідомити вас, що в іншому випадку я не вчитиму вас жодних атакувальних заклять, бо я дізнаюся, що ви серйозно завдали комусь шкоди, чи навіть вбили когось. На жаль, мені сказали, що ваші пальці вже достатньо могутня зброя. Ніколи не клацайте пальцями на цьому уроці.

Більше хихикання, цього разу доволі нервового.

Гаррі відчув, що він ось-ось заплаче.

— Професоре Квірел, якщо ви зробите щось на зразок того, про що ви розказували, це мене розізлисть, а я волів би не злитися сьогодні знову...

— Ідея в тому, щоб *не уникати* злості, — сказав професор Квірел, його обличчя виглядало похмуро. — Злість природна. Ви повинні навчитися програвати навіть коли ви злі. Чи, принаймні, *вдавати* що ви програли, щоб мати змогу *запланувати* вашу помсту. Як я сьогодні зробив з містером Гойлом. Хіба, звісно, хтось з вас вважає, що він *справді* кращий...

— Не кращий! — дещо несамовито закричав містер Гойл зі свого місця. — Я знаю, що ви програли не насправді! Будь ласка, не плануйте жодних помст!

Гаррі почувався ніби його зараз знудить. Професор Квірел не знав про його таємничу темну сторону.

— Професоре, нам справді потрібно поговорити про це після уроку...

— Поговоримо, — пообіцяв професор Квірел. — Після того, як ви навчитеся програвати, — сказав він із серйозним лицем. — Гадаю, і так зрозуміло, що я виключу все, що може поранити вас, чи бодай спричинити серйозний біль. Біль буде від того, що ви програватимете замість того, щоб давати здачі та загострю-

вати конфлікт аж доки не переможете.

Гаррі уривчасто, панічно дихав. Він був більш наляканим ніж коли залишав клас настійок.

— Професоре Квірел, — спромігся сказати Гаррі, — я не хочу, щоб вас за це звільнили...

— Не звільняйте, — відповів професор Квірел, — якщо *ви* скажете їм опісля, що це було потрібно. Вірю, ви так і зробите, — на мить голос професора Квірела став дуже сухим. — Повірте, вони дозволяли й гірші речі у своїх коридорах. Цей випадок буде особливим лише тим, що він відбудеться в класі.

— Професоре Квірел, — прошепотів Гаррі, хоча він думав, що його голос досі відтворюється по всьому класі, — ви справді вірите, що якщо я цього не зроблю, то можу поранити когось?

— Так, — просто відповів професор Квірел.

— Тоді, — Гаррі відчув нудоту, — я зроблю це.

Професор Квірел обернувся до слизеринців.

— Отже... З цілковитого схвалення вашого викладача, та у спосіб, що Снейп не може бути звинувачений за ваші вчинки... чи бажає хтось із вас показати своє домінування над Хлопчиком-Що-Вижив? Поштовхати його, кинути на підлогу, послухати, як він просить змилюватися?

П'ять рук злетіло вгору.

— Всі, хто підняв руки, — ви безпробудні ідіоти. Яку частину *вдавання* програшу ви не зрозуміли? Якщо Гаррі Поттер справді стане наступним темним лордом, то після закінчення школи він вистежить та уб'є вас.

П'ять рук стрімко повернулися до столів.

— Я такого не зроблю... — доволі тихо сказав Гаррі. —

Присягаюся ніколи не вдаватися до помсти тим, хто допоможе мені навчитися програвати. Професоре Квірел... *Будь ласка, чи не могли б ви... припинити це?*

Професор Квірел зітхнув.

— Мені *справді* шкода, містере Поттер. Я розумію, що вам це видається вкрай надокучливим, маєте ви намір стати темним лордом чи ні. Але ці діти *також* мали навчитися важливого життєвого уроку. Чи буде прийнятним, якщо я нагороджу вас балом Квірела як вибачення?

— Двох вистачить, — сказав Гаррі.

З несподіванки в класі трохи розсміялися, що розрядило частину напруги.

— Готово, — сказав професор Квірел.

— А коли я закінчу школу, я збираюся вистежити вас та *залоскотати*.

Більше сміху, хоча професор Квірел не усміхнувся.

Гаррі почувався наче він бореться з анакондою, намагаючись змусити розмову йти тим вузьким шляхом, що, врешті, переконає людей, що він не темний лорд... *Чому* професор Квірел настільки підозріло ставиться до нього?

— Професоре, — сказав непідсилений голос Драко. — Моїм прагненням також не є стати дурним темним лордом.

В класі запала шоківана тиша.

Ти не маєш цього робити! Майже випалив уголос Гаррі, але вчасно стримався. Драко може не хотіти, щоб хтось дізнався, що він робить це через дружбу з Гаррі... Чи з бажання видаватися дружнім...

Називати *це* «бажанням видатися дружнім» змусило Гаррі

почуватися низьким та підлим. Якщо Драко намагався вразити його — йому це цілковито вдалося.

Професор Квірел похмуро розглядав Драко.

— Ви хвилюєтеся, що не зможете вдати поразку, містере Мелфой? Що цей недолік, що властивий містерові Поттеру, також властивий і вам? *Я вірю*, що ваш батько навчив вас кращого...

— Коли це стосується балачок — мабуть, — сказав Драко, тепер вже з екрана ретранслятора. — Але не тоді, коли мене штовхають та кидають на підлогу. Я хочу бути настільки ж сильним як ви, професоре Квірел.

Брови професора Квірела піднялися вгору й там і залишилися.

— Боюся, містере Мелфой, — сказав він по деякому часі, — що приготування, які я здійснив для містера Поттера, що включають деяких старших слизеринців, яким *наприкінці* скажуть, наскільки дурними вони були, не підійдуть для вас. Але ось моя компетентна думка: ви вже дуже сильні. Якщо я довідаюся, що ви не змогли себе правильно повести, як не зміг цього зробити сьогодні містер Поттер, я проведу всі необхідні приготування та вибачуся як перед вами, так і перед тими, кому ви зашкодили. Але мені не доведеться такого робити, гадаю.

— Я розумію, професоре, — сказав Драко.

Професор Квірел огледів клас.

— Чи бажає хтось ще стати сильним?

Деякі учні нервово роззиралися довкола. Дехто, здалося Гаррі з заднього ряду, виглядав ніби відкривав рота, але нічого

не сказав. Врешті-решт ніхто не озвався.

— Драко Мелфой буде одним з генералів військ вашого року, варто лише йому захотіти витратити свій час на ці факультативні заняття. А тепер, містере Поттер, будь ласка, вийдіть уперед.

Так, сказав професор Квірел, це має відбутися перед всіма, перед вашими друзями, адже саме так Снейп кинув вам виклик, і саме так ви повинні навчитися програвати.

Першокласники спостерігали серед магічно вимушеної тиші та з проханнями від Гаррі та професора Квірела не втручатися. Герміона відвернулася, проте вона нічого не сказала, як і не обдарувала його бодай скілечки змістовним поглядом, можливо тому, що вона була на настійках разом з ним.

Гаррі стояв на звичайній м'якій блакитній маті, яку можна було знайти в маглівських доджьо. Професор Квірел розстелив її на підлозі для митей, коли Гаррі штовхатимуть на підлогу.

Гаррі лякало те, що він міг наробити. Якщо професор Квірел мав рацію стосовно його готовності вбити...

Паличка Гаррі лежала на столі професора Квірела не тому, що Гаррі знав якісь закляття, що могли захистити його, а тому, що інакше (думав Гаррі) він може спробувати запхати її комусь в око. Там же ж лежав і його капшучок, в якому тепер був його захищений, та досі потенційно ламкий часоворот.

Гаррі благав професора Квірела, щоб той трансфігурував йому боксерські рукавички та закріпив їх йому на руках. Професор Квірел мовчки обдарував його розуміючим поглядом і відмовився.

Я не чіпатиму їхніх очей, я не чіпатиму їхніх очей, я не чіпатиму їхніх очей, це буде кінцем мого життя в Гогвортсі, мене заарештують, повторював собі Гаррі, намагаючись вбити цю думку собі в мозок, в надії, що вона досі буде там, якщо його готовність убити візьме гору.

Професор Квірел повернувся в супроводі тринадцяти старших слизеринців різного віку. Гаррі впізнав одного з них — це в нього він поціливав пирогом. Двоє інших з тієї ж сутички теж були тут. Того, що казав зупинитися, і що їм не варто цього робити, не було.

— Наголошую, — дуже строго сказав професор Квірел. — Поттер *не повинен* постраждати жодним серйозним чином. Будь-які *випадковості* будуть розцінені як навмисні. Вам зрозуміло?

Старші слизеринці кивнули, вишкірившись.

— Тоді, будь ласка, покажіть Гаррі Поттеру де раки зимують.

Професор Квірел сказав це з незвичною посмішкою, яку зрозуміли лише першокласники.

З якоїсь загальної згоди ціль пирога був попереду групи.

— Поттере, — сказав професор Квірел, — познайомся з містером Перегрином Дериком. Він кращий за тебе, і зараз він тобі це покаже.

Дерик крокував уперед, і мозок Гаррі закричав в різнобій, він мусить не втекти, він мусить не дати здачі...

Дерик зупинився на відстані витягнутої руки від Гаррі.

Гаррі ще не розізлився, — лише злякався. А це означало, що йому довелося дивитися на підлітка, що був на пів метра вищим

за нього, мав явно виражені м'язи, волосяний покрив обличчя, та вищир страшеного очікування.

— Попроси його не робити тобі боляче, — сказав професор Квірел. — Можливо, якщо він побачить, що ти достатньо нікчемний, то вирішить, що ти нудний, і піде геть.

Старші слизеринці розсміялися.

— Будь ласка, — сказав Гаррі тремтячим голосом, — не, роби, мені, боляче...

— Це звучало не дуже щиро, — сказав професор Квірел.

Посмішка Дерика поширшала. Незграбний бовдур виглядав дуже зверхньо і...

...температура крові Гаррі падала...

— Будь ласка, не роби мені боляче, — знову спробував Гаррі.

Професор Квірел похитав головою.

— Як, Мерлінова борода, тобі вдалося сказати це як образу, Поттере? Існує лише одна відповідь, що ти можеш очікувати від містера Дерика.

Дерик навмисно пішов уперед і наштовхнувся на Гаррі.

Гаррі, ледь не впавши, зробив кілька кроків назад, та, ще до того як зміг стриматися, з наміром вирівнявся.

— Погано, — сказав професор Квірел, — погано, погано, погано.

— Ти штовхнув мене, Поттере, — сказав Дерик. — Проси вибачення.

— Пробач!

— Ти не звучиш ніби тобі жаль, — сказав Дерик.

Очі Гаррі поширшали від обурення, йому таки *вдалося* сказати це благально...

Дерик штовхнув його, сильно, і Гаррі впав на мату, на руки та коліна.

Синя тканина, видавалося, майоріла в Гаррі перед очима, зовсім поруч.

Він починав сумніватися в справжніх мотивах професора Квірела щодо цього так званого уроку.

Нога стала на сидницю Гаррі, і через мить його сильно штовхнуло в бік, перекинувши його на спину.

Дерик розсміявся.

— А це *весело*.

Все, що йому потрібно було зробити, це сказати, що урок закінчено, і повідомити про все це директора. І це буде кінцем цього *Професора Захисту*, та його нещасливого перебування в Гогвортсі, і... професорка Макґонегел буде зла через це, але...

(Обличчя професорки Макґонегел промайнуло перед його очима, вона не виглядала злою, лише сумною...)

— Тепер скажи йому, що він кращий за тебе, Поттере, — сказав професор Квірел.

— Ти, кращий, за, мене.

Гаррі почав підійматися, але Дерик поставив ногу йому на груди та штовхнув його назад на мату.

Світ почав ставати прозорим наче кришталь. Лінії дій та їхніх наслідків розтягнулися перед ним як на долоні. Цей дурень не очікуватиме, що він дасть здачі, швидкий удар в пах виведе його з ладу достатньо довго для...

— Спробуй знову, — сказав професор Квірел, і раптовим різким рухом, Гаррі перекотився, стрімко піднявся на ноги, і повернувся до його справжнього ворога, професора захисту...

Професор Квірел сказав:

— В тебе нема терпіння.

Гаррі завагався. Його мозок, що прекрасно володів песимізмом, намалював картину мудрого старця, з уст якого текла кров, після того, як Гаррі вирвав його язик...

Миттю потому Дерик знову штовхнув Гаррі на мату, після чого сів на нього, вибивши з Гаррі весь дух.

— Перестань! — закричав Гаррі. — Будь ласка, перестань!

— Краще, — сказав професор Квірел. — Це навіть звучало щиро.

Так і було. Це було жахливо й мерзенно: він просив справді щиро. Гаррі дуже швидко дихав, його переповнювали страх та крижана злість...

— Програй, — сказав професор Квірел.

— Я, програв, — витиснув з себе Гаррі.

— Мені подобається, — сказав Дерик сидючи на Гаррі. — Програй ще трохи.

Руки штовхнули Гаррі, і він, ледь не впавши, опинився в інших руках, що штовхнули його знову. Намагання не плакати вже давно залишилися позаду, зараз Гаррі просто намагався не впасти.

— Що ти, Поттере? — сказав Дерик.

— Я, н-невдаха, я програв, я здаюся, ви перемогли, ви кращі, ніж я, будь ласка, перестаньте...

Гаррі перечепився через ногу й зіштовхнувся з підлогою, він вже не був у змозі пом'якшити падіння руками. Думки покинули його на мить, після чого він знову спробував підвестися на ноги...

— *Досить!* — сказав голос професора Квірела, що звучав достатньо гостро щоб різати залізо. — Відійдіть від містера Поттера.

Гаррі побачив здивовані вирази на їхніх обличчях. Прохода в його крові, що поступово напливала та згасала, усміхнулася в холодному задоволенні.

Після чого Гаррі звалився на мату.

Професор Квірел говорив. Було чутно зойки від старших слизеринців.

— І, гадаю, спадкоємець Мелфоїв також хоче вам дещо пояснити, — закінчив професор Квірел.

Голос Драко почав говорити. Його голос звучав майже так само різко як і професора Квірела, і набув такого ж темпу як коли він імітував голос батька. Він казав про такі речі як «могли наразити на небезпеку весь Слизерин» і «хтозна скільки союзників у самій лише школі» і «повна відсутність усвідомлення, не те що хитрощів» і «тупі розбишаки, які ні на що, окрім лакеїв, не згодяться». Щось у задній частині мозку Гаррі, попри все, що він знав, призначило Драко союзником.

У Гаррі все боліло, мабуть, отримав синці. Йому було холодно, його розум надмірно виснажений. Він спробував подумати про пісню Фоукса, але без фенікса поруч він не міг згадати мелодії, а коли спробував уявити її, то не зміг думати ні про що, окрім цвірінчання пташок.

Тоді Драко перестав говорити, і професор Квірел сказав слизеринцям, що вони вільні. Гаррі розплющив очі й з труднощами спробував сісти.

— Почекайте, — спромігся сказати Гаррі, — є дещо, що я хочу, сказати, їм...

— Почекайте містера Поттера, — холодно сказав професор Квірел слизеринцям, що йшли до виходу.

Гаррі захитався піднявшись на ноги. Він дуже старанно намагався не дивитися в напрямку однокласників. Він не хотів бачити, як вони зараз на нього дивляться. Він не хотів бачити жаль в їхніх очах.

Тому, натомість, Гаррі подивився на старших слизеринців, що, видавалося, досі перебували в стані шоку. Вони витріщалися на нього, їхні обличчя повні жаху.

Його темна сторона, коли вона була за кермом, трималася за уявлення цієї миті та продовжувала вдавати програш.

Гаррі почав:

— Ніхто не...

— Зупиніться, — сказав професор Квірел. — Якщо це те, що я думаю, то, будь ласка, дочекайтеся поки вони підуть. Вони дізнаються про це згодом. В кожного свої уроки щоб їх засвоїти, містере Поттер.

— Гаразд, — сказав Гаррі.

— Ви. Йдіть.

Старші слизеринці втекли, і за ними зачинилися двері.

— Ніхто не повинен мститися їм, — хрипко сказав Гаррі. — Це прохання до всіх, хто вважає себе моїм другом. Я мав засвоїти свій урок, вони допомогли мені цього досягти, вони також

мали засвоїти свій, кінець. Якщо ви розказуватимете цю історію, будь ласка, не забудьте розказати й цю частину.

Гаррі обернувся і подивився на професора Квірела.

— Ви програли, — сказав професор Квірел, його голос вперше за весь час звучав лагідно. Це здавалося дивним, коли звучало від нього, так, наче його голос взагалі не мав би бути здатен на це.

Гаррі *справді* програв. Були миті, коли холодна злість повністю щезала, на її місце приходив страх, і під час таких митей він благав старших слизеринців і він справді не прикидався.

— Ви досі живі? — сказав професор Квірел з тією ж дивною лагідністю.

Гаррі спромігся кивнути.

— Не всі програші такі, — сказав професор Квірел. — Існують компроміси й узгоджені капітуляції. Існують інші способи умиротворити негідників. Існує ціле мистецтво маніпулювання іншими за допомогою домінування над вами. Але спершу — програші мають бути *обдуманими*. Ви запам'ятаєте як ви програли?

— Так.

— Чи зможете ви програвати?

— Я... гадаю так...

— Я теж так думаю, — професор Квірел вклонився так низько, що його волосся майже торкнулося підлоги. — Мої вітання, Гаррі Поттер, ви перемогли.

Не було одного джерела, нікого, хто почав би першим, овації почалися одночасно, наче вкрай потужний удар грому.

На обличчі Гаррі застиг шок, він не зміг його стримати.

Він ризикнув глянути на своїх однокласників і побачив на їхніх обличчях не жаль, а захоплення. Овації лунали від Рейвенклову, і Грифіндору, і Гафелпафу, і навіть Слизерину, мабуть тому, що Драко Мелфой також аплодував. Деякі учні підвелися зі стільців, а половина Грифіндору залізла на столи.

Гаррі стояв, хитаючись і дозволяючи їхній повазі омивати його, почувуючись сильнішим і, мабуть, навіть трохи зціленим.

Професор Квірел чекав поки овації вщухнуть. Це забрало трохи часу.

— Здивовані, містере Поттер? — запитав професор Квірел, його голос звучав по-доброму з насмішкою. — Щойно ви дізналися, що справжній світ *не завжди* діє так, як ваші кошмари. Так, якби ви були бідолашним, нікому не відомим хлопчиком, якого кривдять, то після всього вони, мабуть, поважали б вас менше, жаліли вас навіть коли втішали б вас зі своїх гордих гнізд. *Це є* людською натурою, на жаль. Але *вас* вони вже знають як сильну особу. І вони бачили, як ви кинули виклик страху, і продовжили це робити, хоча ви й могли піти в будь-яку мить. Невже ви почали зневажати *мене*, коли я сказав, що навмисно терпів як на мене плювали?

Гаррі відчув пекуче відчуття в горлі й відчайдушно опанував себе. Він не довіряв цій дивовижній повазі настільки, щоб знову розплакатися перед нею.

— Ваше *надзвичайне* досягнення на моєму уроці заслуговує надзвичайної винагороди, містере Поттер. Будь ласка, прийміть її разом з моїми компліментами від імені мого гуртожитку і запам'ятайте віднині й надалі — не всі слизеринці однакові. Є слизеринці, але є й слизеринці, — професор Квірел широко усміхався коли сказав це. — П'ятдесят одне очко

Рейвенклову.

На мить запала шокована тиша, після чого рейвенкловці вибухнули криками, свистом і радісними підбадьорюваннями.

(І в ту ж мить Гаррі відчув, що щось *неправильно* з цим усім, професорка Макгонегел мала рацію, *повинні* бути наслідки, повинна була бути ціна, яку треба заплатити, не можна просто повернути все, як було, ось так...)

Але Гаррі побачив радісні обличчя рейвенкловців, і зрозумів, що він просто не зможе сказати «ні».

Його мозок зробив пропозицію. Це була хороша пропозиція. Гаррі не міг навіть повірити, що його мозок досі може тримати його стоячи, не те що генерувати хороші пропозиції.

— Професоре Квірел, — сказав Гаррі якомога чіткіше, врівноважуючи пекуче горло. — Ви є всім, чим слизеринець має бути, і, гадаю, ви є тим, що Салазар Слизерин мав на умі, коли допомагав засновувати Гогвортс. Дякую вам і вашому гуртожитку, — Драко ледь помітно кивав, і повільно повертав палець, *продовжуй*, — я вважаю, це заслуговує на три ура для Слизерину. Ану, хто зі мною? — Гаррі зробив паузу. — *Ура!* — лише кілька людей спромоглися приєднатися до першої спроби. — *Ура!* — цього разу більшість Рейвенклову. — *Ура!* — це вже був майже весь Рейвенклов, окремі гафелпафці та приблизно чверть Гріфіндору.

Драко швидко й ненадовго показав великий палець угору.

В більшості слизеринців на обличчі застиг неймовірний шок. Кілька задумливо витріщалися на професора Квірела. Блез Забіні дивився на Гаррі з оцінюючим, заінтригованим виразом обличчя.

Професор Квірел вклонився.

— Дякую, Гаррі Поттер, — сказав він досі широко усміхаючись. Він повернувся до класу. — Тепер, вірте чи ні, в нас ще залишилося пів години уроку, і цього достатньо, щоб познайомити вас із закляттям простого щита. Містер Поттер, звісно, покине нас, і отримає свій чесно заслужений відпочинок.

— Я можу...

— Ідіот, — м'яко сказав професор Квірел. Клас вже сміявся. — Ваші однокласники можуть навчити вас після уроку, або я можу особисто зайнятися з вами репетиторством, якщо це того потребуватиме. Але *зараз* ви підете в треті двері ліворуч позаду помосту, там ви знайдете ліжко, набір вкрай смачних закусок, і деяку дуже легку для читання літературу з Гогвортської бібліотеки. Вам не можна брати з собою ще щось, особливо ваші підручники. Тепер ідіть.

Гаррі пішов.

Розділ 20. Теорема Баєса

Те, що здатна знищити Ролінг, має бути знищено.

Гаррі лежав на м'якому, хоч і розкладному, ліжку в маленькій кімнаті й витріщався на сіру стелю. Він з'їв чимало закусок професора Квірела — обсіпані блискучими смужками, прикрашені дрібними перлинами цукру, майстерно складні ласощі з шоколаду й інших складників. Вони здавалися вкрай дорогими та виявилися й справді доволі смачними. Гаррі не мав жодних докорів сумління з цього приводу — *це він заслужив*.

Він навіть не намагався заснути. Гаррі мав підозри, що йому не сподобається те, що станеться, якщо він заплющить очі.

Він не намагався читати — не зміг би зосередитися.

Цікаво, що мозок Гаррі працював і працював, і ніколи не зупинявся, хай яким стомленим він ставав. Він ставав дурнішим, проте відмовлявся *вимикатися*.

У Гаррі було справді щире відчуття тріумфу.

Думка «програма ні-Темному-Лордові-Гаррі, +1 бал» навіть *близько* не могла передати цього. Гаррі було цікаво, що сказав би Сортувальний Капелюх *зараз*, якби опинився в нього на голові.

Не дивно, що професор Квірел звинувачував був його в тому, що він йде стежкою Темного Лорда. Як же повільно до нього доходило, він мав побачити паралелі одразу...

Зрозумійте, що Темний Лорд не переміг того дня. Його метою було навчитися бойових мистецтв, і втім він пішов без жодного уроку.

Гаррі прийшов був до кабінету настійок з наміром вивчати зілля й настійки. І не отримав жодного уроку.

А професор Квірел почув про це, лякаюче точно все зрозумів, втрутився й зіштовхнув Гаррі зі шляху, що призвів би до того, що він стане копією Відомо-Кого.

У двері постукали.

— Заняття завершено, — тихо сказав професор Квірел.

Гаррі наблизився до дверей і відчув раптове занепокоєння. Після чого напруга почала спадати, коли він почув, як професор Квірел відходить від дверей.

Що це в біса таке? Це те, через що його зрештою звільнять?

Гаррі відчинив двері й побачив, що тепер професор Квірел стояв щонайменше за п'ять метрів від нього.

Професор Квірел теж це відчуває?

Вони перетнули тепер вже порожню платформу й підійшли до стола професора Квірела, на який він сперся. Гаррі, як і раніше, зупинився поряд із підвищенням.

— Отже, — сказав професор Квірел. Гаррі якимось чином відчував його дружність, хоча його обличчя не втрачало звичайної серйозності. — Про що ви хотіли зі мною поговорити, містєре Поттер?

У мене є таємнича темна сторона. Але Гаррі не міг просто

випалити це.

— Професоре Квірел, — сказав Гаррі, — тепер я зійшов зі шляху, наприкінці якого я стану темним лордом?

Професор Квірел поглянув на Гаррі.

— Містере Поттер, — урочисто сказав він, лише з ледь помітною посмішкою, — дам вам невеличку пораду. Є така річ, як надто бездоганий виступ. Справжні люди, що їх тільки-но били й принижували п'ятнадцять хвилин, не підіймаються й не пробачають милостиво своїх ворогів. Таке роблять люди, які хочуть *переконати* всіх, що вони не Темні, не...

— *Я не можу в це повірити! Не можуть всі без винятку спостереження підтверджувати вашу теорію!*

— А тут було трошки забагато обурення.

— *Що, трясця, я повинен зробити, щоб переконати вас?*

— Переконати, що ви не плекаєте планів стати Темним Лордом? — запитав професор Квірел, тепер відверто задоволений. — Гадаю, ви можете просто підняти правицю.

— Що? — тупо запитав Гаррі. — Але я можу підняти правицю, незважаючи на те, чи...

Він зупинився, почувуючи себе дурнем.

— Дійсно. Ви можете легко зробити це в будь-якому разі. Ви не можете зробити нічого, що переконає мене, бо я знатиму, що саме це ви й намагаєтеся зробити. І якщо вже бути зовсім точним, хоча я, гадаю, і можу припустити існування цілковито добрих людей, хоч і не зустрічав таких, але все одно *малоймовірно*, щоб когось били п'ятнадцять хвилин, а він підвівся й відчув жагу щиросердно пробачити нападників. З іншого боку, *більш імовірно*, що дитина гадає, що такі дії відповідають ролі, яку тре-

ба зіграти, щоб переконати вчителя й однокласників, що він не наступний темний лорд. Важливе не *безпосереднє враження* від вчинку, містере Поттер, а те, які стани свідомості роблять той чи інший вчинок більш чи менш імовірним.

Гаррі кліпнув очима. Чарівник щойно роз'яснив йому дихотомію між евристикою репрезентативності й Баєсовим трактуванням свідчення.

— Але знову ж таки, — сказав професор Квірел, — будь-хто може хотіти вразити своїх друзів. Це не обов'язково щось темне. Отже, це не вважатиметься визнанням, містере Поттер, скажіть мені чесно. Про що ви думали в ту мить, коли заборонили помсту? Це був справжній порив до пробачення? Чи свідомо оцінка того, як ваші однокласники відреагують на цей вчинок?

Подеколи ми самі створюємо свою пісню фенікса.

Але Гаррі не сказав цього вголос. Було очевидно, що професор Квірел не повірить йому, і, мабуть, почне поважати Гаррі трохи менше через таку незграбну спробу збрехати.

Після нетривалої тиші професор Квірел задоволено всміхнувся.

— Вірте чи ні, містере Поттер, вам не варто хвилюватися через те, що я викрив вашу таємницю. *Я не збираюся* радити вам кидати мрію стати наступним Темним Лордом. Якби я міг повернути стрілки часу і якимось чином вилучити це прагнення з молодого себе, то сучасний я не отримав би від цього жодних переваг. Доки я вважав це моєю метою, це змушувало мене вчитися, вдосконалювати себе й ставати сильнішим. Ми стаємо тими, ким маємо бути, коли йдемо за своїми бажаннями, хай куди вони ведуть. Це мудрість Салазара. Попросіть мене показати вам

секцію бібліотеки з книжками, що я читав у тринадцять років, і я із задоволенням проведу вас.

— Заради всього святого, — сказав Гаррі й різко сів на тверду мармурову підлогу, а потім ліг на спину й почав роздивлятися далекі арки стелі.

Це було найближче до «падіння від розпачу», що він міг зробити без шкоди для себе.

— Досі забагато обурення, — зазначив професор Квірел. Гаррі не дивився на нього, проте чув стриманий сміх у його голосі.

А потім Гаррі зрозумів.

— Гадаю, я знаю, що вас ввело в оману, — сказав він. — Власне, саме про це я й хотів поговорити з вами. Професоре Квірел, гадаю те, що ви бачите у мені, це моя тасмнича темна сторона.

Запала тиша.

— Ваша... Темна сторона...

Гаррі підвівся і сів. Професор Квірел розглядав його з найдивнішим виразом обличчя з усіх, що Гаррі бачив у будь-кого, не кажучи вже про поважного професора Квірела.

— Це відбувається, коли я злюся, — пояснив Гаррі. — Моя кров холодне, усе холоднішає, усе починає здаватися цілковито ясным... Тепер зрозуміло, що вона давно зі мною — у першому класі маглівської школи хтось намагався забрати мій м'яч на перерві. Тоді я, сховавши м'яч за спину, вдарив його ногою у сонячне сплетіння, бо читав був, що це слабке місце. Інші діти більше не займали мене. І ще я вкусив учительку з математики, коли та не визнала моє домінування. Але лише нещодавно

я перебував під достатнім тиском, щоб помітити, що це справжня, ну знаєте, таємнича темна сторона, а не просто проблеми з керуванням гнівом, як казав шкільний психолог. І в мене немає жодних надзвичайних магічних здібностей, коли таке трапляється, — це було ледве не перше, що я перевірів.

Професор Квірел потер носа.

— Дозвольте мені це обміркувати, — сказав він.

Гаррі чекав у тиші цілу хвилину. Він скористався цим часом, щоб підвестися. Це виявилось складніше, ніж він очікував.

— Ну, — сказав професор Квірел за деякий час. — Гадаю, ви *таки могли* сказати щось, що мене переконає.

— Я *вже* зрозумів, що моя темна сторона — це лише інша частина мене, і що рішення не в тому, щоб ніколи не злитися, а в тому, щоб навчитися контролювати та прийняти її. Я не якийсь тупак, і я бачив цю історію достатньо разів, щоб знати, до чого все йде. Проте це складно, і мені здається, що ви можете мені допомогти.

— Ну... так... мушу визнати, це дуже проникливо з вашого боку, містере Поттер... Ця ваша сторона, як ви, видається, вже здогадалися, — це ваша готовність убити, і, як ви кажете, це частина вас...

— І її треба тренувати, — сказав Гаррі, ставлячи крапку над і.

— І її треба тренувати, так, — обличчя професора Квірела досі було доволі дивним. — Містере Поттер, якщо ви й справді не бажаєте бути наступним Темним Лордом, то яке прагнення Сортувальний Капелюх намагався переконати вас покинути, прагнення, через яке вас розподілили до Слизерину?

— Мене розподілили до *Рейвенклову*!

— Містере Поттер, — сказав професор Квірел, тепер з більш звичною сухою посмішкою, — я знаю, ви звикли, що навколо вас самі дурні, проте, будь ласка, не записуйте мене до їхніх лав. Імовірність того, що Сортувальний Капелюх розіграє когось уперше за вісімсот років саме на вашій голові, настільки низька, що її навіть розглядати не варто. Гадаю, ледь можливо, що ви клацнули пальцями й винайшли якийсь простий і розумний спосіб перемогти антишахрайські закляття на Капелюсі, хоча сам я не можу вигадати такого методу. Але є значно ймовірніше пояснення: Дамблдор вирішив, що йому не до вподоби вибір Капелюха для Хлопчика-Що-Вижив. Це очевидно для будь-кого з найдрібнішою дещицею клепки в голові, тобто вашій таємниці в Гогвортсі нічого не загрожує.

Гаррі розкрив рота, а потім знову його закрив, відчуючи повну безпорадність. Професор Квірел помилявся, проте так переконливо помилявся, що Гаррі починав думати, що це просто *справді* був раціональний висновок на основі свідчень, що були доступні професорові Квірелу. Траплялося, ніколи не можна було *передбачити* коли, проте іноді траплялося, що ви отримуєте мало ймовірне свідчення, і найліпший з відомих здогадів буде помилковим. Якщо ви проводитимете медичний тест, що помиляється лише один раз на тисячу, він все одно подеколи помилятиметься.

— Можу я попросити вас ніколи не повторювати те, що я зараз скажу? — запитав Гаррі.

— Безсумнівно. Вважайте, що попросили.

Гаррі теж не був дурнем.

— Чи можу я вважати, що ви погодилися?

— Дуже добре, містере Поттер. Ви й справді можете так вважати.

— Професоре Квірел...

— Я не повторюватиму того, що ви зараз скажете, — з усмішкою сказав професор Квірел.

Вони вдвох посміялися, а потім Гаррі знов став серйозним.

— Сортувальний Капелюх вважав, що я стану Темним Лордом, якщо не піду до Гафелпафу. Проте я *не хочу* ним ставати.

— Містере Поттер... Не зрозумійте мене неправильно. Я обіцяю, що ваша відповідь жодним чином не вплине на ваші оцінки. Я лише хочу почути вашу власну, чесну відповідь. А чом би й ні?

Гаррі знову відчув *безпорадність*. *Не ставай Темним Лордом* було настільки очевидною теоремою в його системі моральних цінностей, що було важко навести виведення доказу.

— Ем, люди постраждають?

— Але ж ви безперечно хотіли, щоб люди постраждали, — сказав професор Квірел. — Ви хотіли, щоб ці хулігани сьогодні постраждали. Бути Темним Лордом означає, що зазнають шкоди *ті*, кому ви хочете завдати шкоди.

Гаррі борсався в пошуках слів, а потім вирішив просто зупинитися на очевидному.

— По-перше, лише через те, що я хочу, щоб хтось постраждав, ще не означає, що це правильно...

— Що ж визначає правильність, якщо не те, що ви цього хочете?

— А, преференційний утилітаризм.

— Перепрошую?

— Це етична теорія про те, що добром є те, що задовольняє інтереси більшості...

— Ні, — сказав професор Квірел. Він потер носа рукою. — Гадаю, це не зовсім те, що я хотів сказати, містере Поттер. Зрештою, усі люди роблять те, що хочуть. Іноді люди дають назви «правильно» тому, що вони хочуть робити, проте як хтось може діяти, *крім* як за власним бажанням?

— Ну, очевидно, *я не міг би діяти* на підставах моралі, якби вона не була здатна спонукати мене. Але це не означає, що бажання зашкодити тим слизеринцям має наді мною *більшу* владу, ніж підстави моралі!

Професор Квірел моргнув.

— Це вже не згадуючи, — сказав Гаррі, — що стати темним лордом також означало би, що багато невинних перехожих теж постраждали б!

— Яке вам до них діло? Що вони зробили для вас?

Гаррі розсміявся.

— О, *це* приблизно так само тонко, як «Атлант розправив плечі».

— Перепрошую? — знову сказав професор Квірел.

— Це книжка, яку батьки не давали мені читати, бо гадали, що вона мене зіпсує. Отже я, звісно, все одно прочитав її, і образився, що вони гадали, що я потраплю в настільки очевидні пастки. Бла бла бла, спроба тиснути на моє відчуття вищості, решта людей лише гальмують мене, бла бла бла.

— Отже ви кажете, що мені треба розставляти менш очеви-

дні пастки? — сказав професор Квірел. Він задумливо постукав пальцем по щоці. — Я можу над цим попрацювати.

Вони вдвох посміялися.

— Але не відходьмо від поточного питання. Що всі ці інші люди зробили для вас?

— Інші люди зробили купу всього для мене! Мої батьки взяли мене після смерті моїх батьків через те, що вони *хороші люди*, і стати темним лордом означало б зрадити це.

Деякий час професор Квірел мовчав.

— Зізнаюся, — тихо сказав професор Квірел, — що коли я був у вашому віці, таке б навіть не спало мені на думку.

— Мені жаль.

— Не варто жалю. Це було давно, і я розв'язав свої проблеми з батьками на своє задоволення. Отже, ви стримуєтеся через те, що батьки не схвалили б? Чи означає це, що якби вони випадково померли, то вас ніщо б не зупиняло від того, щоб...

— Ні, — сказав Гаррі. — Просто ні. Це їхній *порив робити добро* захистив мене. Такий порив є не лише в моїх батьків. І ось цей порив я б зрадив.

— Хай там як, містере Поттер, ви не відповіли на моє перше питання, — нарешті сказав професор Квірел. — *Яке у вас прагнення?*

— О. Ем... — він впорядкував свої думки. — Зрозуміти все, що важливо знати про всесвіт, застосувати це знання, щоб стати всемогутнім, і використати цю силу, щоб змінити реальність, адже в мене є деякі заперечення щодо того, як усе влаштовано зараз.

Була нетривала тиша.

— Вибачте, якщо це дурне питання, містере Поттер, але ви *впевнені*, що не зізналися щойно, що хочете бути темним лордом?

— Це лише якщо використовувати силу на зло, — пояснив Гаррі. — А якщо використовувати силу заради добра, то стаєш світлим лордом.

— Зрозуміло, — сказав професор Квірел і постукав пальцем по іншій щоці. — Гадаю, я можу працювати з цим. Але містере Поттер, хоча обсяг ваших прагнень гідний самого Салазара, як саме ви пропонуєте цього досягти? Першим кроком буде стати незрівнянним бойовим магом, чи головою невимовників, чи міністром магії, чи...

— Першим кроком буде стати вченим.

Професор Квірел дивився на Гаррі так, ніби той щойно перетворився на кицьку.

— Вченим, — по деякому часі сказав професор Квірел.

Гаррі кивнув.

— *Вченим?* — повторив професор Квірел.

— Так, — сказав Гаррі. — Я досягну своєї мети за допомогою сили... *науки!*

— *Вченим!* — вигукнув професор Квірел. На його обличчі було щире обурення, його голос став сильнішим та жорсткішим. — Ви могли б стати найкращим з моїх учнів! Найліпшим з бойових магів, що виходили з Гогвортсу за п'ять десятиліть! Я не уявляю, як ви марнуєте дні в білому халаті й робите безглузді речі зі щурами!

— Ей! — сказав Гаррі. — Наука зовсім не обмежується цим! Не те щоб є щось *погане* в тому, щоб експериментувати з пацю-

ками, звісно. Але *сама наука* дозволяє зрозуміти й контролювати *всесвіт*...

— Дурень, — тихо й з гіркотою сказав професор Квірел. — Ви дурень, Гаррі Поттер, — він протер лице долонею й воно стало спокійнішим. — Чи, можливо, ви ще просто не знайшли своє справжнє прагнення. Можна наполегливо вам порекомендувати стати натомість Темним Лордом?.. Я зроблю все що завгодно, щоб допомогти вам, як послугу людству.

— Вам не подобається наука, — повільно сказав Гаррі. — Чому?

— Ці дурні магли колись усіх нас повбивають! — гучніше сказав професор Квірел. — Вони з усім покінчать! Настане кінець усьому!

Гаррі трохи розгубився.

— Ви про що, про ядерну зброю?

— Так, про ядерну зброю! — тепер професор Квірел майже кричав. — Навіть Той-Кого-Не-Можна-Називати ніколи нею не користувався, мабуть через те, що він не хотів володарювати над купою попелу! Вона ніколи не мала бути створеною! І з часом ставатиме лише гірше! — професор Квірел вже стояв струнко, а не спирався на стіл. — Є брами, що їх не відчиняють, є печаті, що їх не зривають! Дурні, що не можуть встояти перед бажанням пхати носа куди не можна, помирають від менших загроз значно раніше, а всі вцілілі знають, що є таємниці, які *не довіряють* тим, в кого недостатньо розуму чи самоконтролю, щоб відкрити їх самостійно! Кожен могутній чарівник знає це! Навіть найжахливіші темні чарівники знають це! А ці ідіоти магли не можуть цього второпати! Палкі маленькі дурники, що відкрили

секрет ядерної зброї та не змогли його втримати при собі, вони розпатякали своїм *дурним* політикам, і тепер *ми* маємо жити під постійним страхом знищення!

Це доволі відрізнялося від звичної Гаррі з дитинства точки зору. Йому ніколи не спадало на гадку, що ядерні фізики мали створити змову мовчання й зберігати таємницю ядерної зброї від усіх, хто не був достатньо розумним, щоб бути ядерним фізиком. Думка була принаймні захопливою. Чи були б у них таємні паролі? Чи носили б вони маски?

(Насправді, наскільки Гаррі міг припустити, *існують* різноманітні неймовірно руйнівні секрети, які фізики тримають при собі, і лише секрет ядерної зброї було розповсюджено. Світ, який Гаррі міг спостерігати, виглядав би однаково у будь-якому випадку.)

— Мені треба це обміркувати, — сказав Гаррі професорові Квірелу. — Це для мене нова думка. І однією з *прихованих* таємниць науки, що її передає лише горстка вчителів своїм випускникам, є те, як не зливати в унітаз нові думки, щойно ти чуєш такі, що тобі не до вподоби.

Професор Квірел моргнув знову.

— А чи є такі науки, що ви їх *схвалюєте*? — запитав Гаррі. — Можливо, медицина?

— Космічні подорожі. Але видається, що магли повзуть мов черепахи саме в тому проєкті, що може дозволити чаклунам втекти з цієї планети, доки магли її не підірвали.

Гаррі кивнув.

— Я теж дуже захоплююся космічною програмою. Принаймні це в нас спільне.

Професор Квірел поглянув на Гаррі. Щось дивне промайнуло в його очах.

— Мені потрібне ваше слово, ваша обітниця й ваша клятва ніколи не розповідати про те, що буде далі.

— Ви їх отримали, — миттєво відповів Гаррі.

— Дотримуйтеся цієї присяги або вам не сподобаються наслідки, — сказав професор Квірел. — Зараз я застосую рідкісне й потужне закляття. Не на вас, а на кабінеті навколо нас. Не рухайтесь, щоб не торкатися магії, що я її підтримую. Лише дивіться. Інакше я зупиню закляття, — професор Квірел зробив паузу. — І постарайтеся не впасти.

Гаррі кивнув зі здивуванням і нетерпінням.

Професор Квірел здійняв паличку й сказав щось, що вуха й розум Гаррі взагалі не змогли сприйняти. Слова пройшли повз свідомість і зникли в забутті.

Мармур на короткому радіусі навколо ніг Гаррі залишився незмінним. Решта мармуру кімнати зникла, зникли стіни й стеля.

Гаррі стояв на невеличкому диску з білого мармуру посеред безкрайнього поля зірок, що горіли дивовижно яскраво й не мерехтіли. Не було ані Землі, ані Місяця, ані Сонця, принаймні Гаррі не міг його розпізнати. Професор Квірел стояв там, де й раніше, висів посеред океану зірок. Чумацький Шлях вже мав вигляд величезної хвилі світла, що ставала все яскравішою, що більше зір Гаррі пристосовувався до темряви.

Жодне видовище ніколи не викликало в Гаррі стільки емоцій.

— Ми... у космосі?..

— Ні, — сумно й благоговійно сказав професор Квірел. — Проте це справжнє зображення.

До очей Гаррі підступили сльози. Він хутко витер їх — він не пропустить це через дурну воду, що заважає його зору.

Зірки більше не скидалися на крихітне коштовне каміння у величезному оксамитовому куполі, як здавалося з Землі. Тут не було неба над головою, жодної сфери навколо. Лише точки ідеального світла серед ідеальної чорноти, нескінченного порожнього ніщо з незліченними крихітними отворами, через які було видно сяйво з якогось неуявного іншого світу.

У космосі зірки *виглядали* страшенно, страшенно, страшенно далекими.

Гаррі все витирав і витирав очі від сліз.

— Іноді, — так тихо сказав професор Квірел, що його було ледве чути, — коли цей зіпсований світ здається винятково мерзенним, я починаю гадати, може існує якесь інше місце, далеко-далеко, де мені слід було б бути. Я не здатен уявити, яким могло б бути це місце, і якщо я навіть уявити його не можу, то як я можу вірити, що воно існує? І втім всесвіт дуже, дуже великий, і, можливо, воно існує все одно? Але зірки дуже, дуже далекі. Щоб дістатися до них, треба багато, багато часу, навіть якби я знав, як це зробити. І мені цікаво, що б мені снилося, якби я спав довго-довго...

Хоч це й здавалося блюзнірством, Гаррі прошепотів:

— Будь ласка, дозвольте мені тут затриматися.

Професор Квірел кивнув, він стояв без жодної опори посеред зірок.

Було дуже легко забути про невеличкий диск мармуру під

ногами і про власне тіло, стати точкою свідомості, що чи то зависла на місці, чи то рухалася. Усі відстані були неосяжними, тому не можна було зрозуміти.

Це був час поза часом.

А потім зірки зникли й повернулася класна кімната.

— Мені шкода, — сказав професор Квірел, — але невдовзі в нас буде компанія.

— Усе гаразд, — прошепотів Гаррі. — Цього було достатньо.

Він ніколи не забуде цього дня, і не через неважливі речі, що трапилися були раніше. Він навчиться цього заляття, навіть якщо це буде останнім, що він вивчить.

Враз важкі дубові двері кімнати зірвало із завіс й розкидало по мармуровій підлозі з пронизливим вереском.

— *КВІРИНЕ! ЯК ТИ ПОСМІВ!*

Древній та могутній чарівник, наче величезна грозова хмара, залетів до кімнати. На його обличчі палав такий гнів, що суворий вираз, що його отримав був Гаррі раніше, здавався просто нічим у порівнянні.

Розум Гаррі дещо дезорієнтувався, коли та його частина, що хотіла з криком втекти від найстрашнішої з усіх відомих йому речей, втекла, і на її місці опинилася та його частина, що могла витримати потрясіння.

Жодна з граней Гаррі не була в захваті від того, що їхнє спостереження за зірками перервали.

— Директоре Албусе Персів... — почав Гаррі крижаним тоном.

БАБАХ. Кулак професора Квірела гучно опустився на стіл.

— *Містере Поттер!* — гаркнув професор Квірел. — Це — директор Гогвортсу, а ви лише учень! Звертайтеся до нього відповідно!

Гаррі поглянув на професора Квірела.

Той обдарував Гаррі строгим поглядом.

Жоден з них не всміхався.

Дамблдор широкими кроками підійшов до місця, де стояв Гаррі біля підвищення, і де був професор Квірел поряд зі столом. Дамблдор здивовано на них витріщився.

— Вибачте, — покірно й ввічливо сказав Гаррі. — Директоре, дякую за бажання мене захистити, проте професор Квірел вчинив правильно.

Вираз обличчя Дамблдора повільно змінився з такого, що випаровує сталь, до чогось просто злого.

— Я чув, як учні стверджували, що цей чоловік організував, щоб старші слизеринці знущалися з тебе! Що він заборонив тобі захищатися!

Гаррі кивнув.

— Він точно знав, що зі мною не так, і показав мені, як це виправити.

— Гаррі, що ти верзеш?

— Я навчав його, як програвати, — сухо сказав професор Квірел. — Це важлива життєва навичка.

Було очевидно, що Дамблдор досі не розумів, проте його голос став дещо тихішим.

— Гаррі... — повільно сказав він. — Якщо професор із захисту тобі чимось погрожує, щоб ти не скаржився...

Ви безумець, невже навіть сьогодні ви справді гадаєте, що я...

— Директоре, — сказав Гаррі, намагаючись звучати присоромлено, — моя проблема не в тому, що я мовчу про образи з боку професорів.

Професор Квірел тихенько засміявся.

— Не ідеально, містере Поттер, проте непогано для першого дня. Директоре, чи дослухали ви до частини про п'ятдесят одне очко як винагороду для Рейвенклову, чи вилетіли з кімнати щойно почули першу частину?

На обличчі Дамблдора промайнуло збентеження, а потім був подив.

— П'ятдесят одне очко для Рейвенклову?

Професор Квірел кивнув.

— Він їх не очікував, проте це здавалося доречним. Скажіть професорці Макґонегел, що, з моєї точки зору, чуток про те, через що довелося пройти містерові Поттеру для повернення втрачених очок, цілком достатньо, щоб досягти потрібного їй ефекту. Ні, директоре, містер Поттер нічого мені не розповідав. Легко зрозуміти, яка частина сьогоднішніх подій є її роботою, так само, як я знаю, що кінцевий компроміс був вашою пропозицією. Хоча мені цікаво, яким дивовижним чином містер Поттер зміг взяти гору над вами зі Снейпом, а потім професорка Макґонегел змогла взяти гору над ним.

Гаррі якось вдалося не змінитися в лиці. Невже це було настільки очевидним для справжнього слизеринця?

Дамблдор підійшов ближче до Гаррі, уважно його оглядаючи.

— Щось у тебе колір обличчя не дуже, Гаррі, — сказав

старий чарівник. Він проникливо поглянув на обличчя Гаррі. — Чим ти сьогодні обідав?

— Що? — запитав Гаррі. Його розум раптом завагався. Чому це Дамблдор питав про добре просмажену ягнятину й тонко порізану броколі, якщо це фактично *остання* з можливих причин для...

Старий чарівник випрямився.

— Не зважай. Гадаю, з тобою все гаразд.

Професор Квірел кахикнув, гучно й нарочито. Гаррі подивився на нього, і побачив, що професор Квірел витріщався на Дамблдора.

— *Кге-кгем!* — знову кашлянув професор Квірел.

Дамблдор і професор Квірел схрестили погляди, і між ними ніби щось сталося.

— Якщо ви не розкажете йому, — сказав професор Квірел, — то це зроблю я, навіть якщо ви мене за це звільните.

Дамблдор зітхнув і повернувся до Гаррі.

— Перепрошую, що порушив ваш ментальний простір, містере Поттер, — офіційним тоном сказав директор. — У мене не було жодних інших намірів, крім як визначити, чи зробив був професор Квірел те саме.

Що?

Сум'яття тривало саме стільки, скільки Гаррі було потрібно, щоб збагнути, що щойно сталося.

— *Bu!..*

— Спокійніше, містере Поттер, — сказав професор Квірел. Втім, його обличчя було жорстким, коли він подивився на Дам-

блдора.

— Виманологію іноді плутають зі здоровим глуздом, — сказав директор. — Проте вона залишає сліди, що їх може виявити інший вправний виманолог. Це все, що я шукав, містере Поттер, і я поставив вам неважливе питання, щоб ви точно не думали ні про що важливе, доки я шукав.

— *Треба було спочатку спитати!*

Професор Квірел похитав головою.

— Ні, містере Поттер, у директора було достатньо підстав для занепокоєння, і якби він попросив дозволу, то ви б думали саме про те, чого не хотіли б, щоб він побачив, — голос професора Квірела став різкішим. — Мене більше бентежить, директоре, що ви не вважали за потрібне сказати йому після того!

— Ви щойно дуже ускладнили майбутні перевірки його ментального стану, — сказав Дамблдор й обдарував професора Квірела холодним поглядом. — Цікаво, чи зробили ви це навмисно?

Професор Квірел здавався непохитним.

— У цій школі забагато виманологів. Я наполягаю, щоб містер Поттер отримав інструктаж з блокології. Чи дозволите ви мені бути його вчителем?

— У жодному разі, — миттєво відповів Дамблдор.

— Так я й думав. Тоді, оскільки *ви* позбавили його моїх безкоштовних послуг, то *ви* й оплатите містерові Поттеру заняття з акредитованим інструктором блокології.

— Такі послуги коштують чимало, — сказав Дамблдор, зі здивуванням розглядаючи професора Квірела. — Хоча в мене є певні зв'язки...

Професор Квірел рішуче похитав головою.

— Ні. Містер Поттер запитав у свого менеджера в «Грінготсі», і той порекомендує стороннього інструктора. З усією повагою, директоре Дамблдор, після ранкових подій я змушений виступити проти того, щоб ви чи ваші друзі мали доступ до розуму містера Поттера. Я також наполягаю, щоб інструктор дав незламну обітницю нічого не розголошувати, і щоб він погодився на забуття негайно після кожного заняття.

Дамблдор насупився.

— Такі послуги *надзвичайно* дорогі, як вам чудово відомо. І я не можу не поцікавитися, чому *ви* вважаєте це доцільним.

— Якщо проблема у фінансах, — втрутився Гаррі, — то в мене є деякі думки щодо швидкого отримання великих сум...

— Дякую, Квіріне, ваша мудрість тепер очевидна, і перепрошую за те, що ставив її під сумнів. Ваша турбота про Гаррі Поттера також робить вам честь.

— Будь ласка, — сказав професор Квірел. — Сподіваюся, ви також не будете проти, якщо я особливо зосереджу на ньому свою увагу.

Тепер обличчя професора Квірела стало вкрай серйозним і непорушним.

Дамблдор поглянув на Гаррі.

— Я теж цього бажаю, — сказав Гаррі.

— То он як воно буде... — повільно промовив старий чарівник. Щось дивне промайнуло на його обличчі. — Гаррі... ти маєш зрозуміти, що якщо ти обереш цього чоловіка, як твого вчителя й друга, твого першого наставника, то так чи інакше ти його втратиш. І те, як ти його втратиш, може дозволити, а може й

не дозволити тобі колись його повернути.

Це не спадало Гаррі на думку. Але дійсно *існувало* прокляття на посаді захисту... і воно, видається, діяло з бездоганною частотою десятиліттями...

— Напевно, — тихо сказав професор Квірел, — проте я буду до його послуг, доки витримаю.

Дамблдор зітхнув.

— Гадаю, це, принаймні, ощадливо. Бо, як професор із захисту, ви *вже* приречені якимось невідомим чином.

Гаррі довелося докласти зусиль, щоб не відреагувати, коли усвідомив, що саме мав на увазі Дамблдор.

— Я проінформую мадам Пінс, що містерові Поттеру дозволено брати книжки з блокології, — сказав Дамблдор.

— Є підготовчі вправи, які ви маєте виконати самостійно, — сказав професор Квірел. — І я пропоную вам поквапитися.

Гаррі кивнув.

— Тоді я залишу вас, — сказав Дамблдор. Він кивнув і Гаррі, і професорові Квірелу, та дещо повільно пішов.

— Ви можете знову виконати це заклиття? — запитав Гаррі, щойно Дамблдор пішов.

— Не сьогодні, — тихо сказав професор Квірел, — і, боюсь, не завтра. Щоб його розпочати треба багато сил, хоча на підтримку треба значно менше, тому я зазвичай не зупиняю його якомога довше. Цього разу це був порив. Якби я подумав і усвідомив, що нас можуть перервати...

Зараз для Гаррі Дамблдор був найнеулюбленішою людиною у всесвіті.

Вони вдвох зітхнули.

— Навіть якщо я побачу це лише ще одного разу, — сказав Гаррі, — я завжди буду вдячний вам.

Професор Квірел кивнув.

— Ви чули про програму «Піонер»? — запитав Гаррі. — Це апарати, що пролітали повз різні планети й фотографували їх. Два з них перейдуть на траєкторії, що виведуть їх з сонячної системи до міжзоряного простору. Тому до них додали золоті пластинки, що зображують чоловіка, жінку, і показують, де можна знайти Сонце в нашій галактиці.

Професор Квірел хвилику помовчав, а потім усміхнувся.

— Скажіть, містере Поттер, чи можете ви здогадатися, що спало мені на думку, коли я завершив складати список з тридцяти сімох пунктів того, що я ніколи не робитиму, коли стану темним лордом? Уявіть себе на моєму місці й спробуйте здогадатися.

Гаррі уявив, як він дивиться на список з тридцяти сімох речей, які не можна буде робити, коли він стане темним лордом.

— Ви вирішили, що якщо треба дотримуватися *усього* списку *весь* час, то взагалі немає сенсу ставати Темним Лордом.

— *Саме так*, — з усмішкою сказав професор Квірел. — Отже я збираюся порушити друге правило — «не вихваляйся» — і розповім вам про дещо, що я зробив. Не уявляю, як це знання може комусь зашкодити. І я майже впевнений, що ви б усе одно здогадалися про це, коли ми знатимемо один одного достатньо добре. І все одно... Присягніться, що ніколи не розповідатимете про те, що я зараз скажу.

— Присягаюся! — Гаррі відчував, що буде *справді* цікаво.

— У мене є підписка на маглівське видання, що інформує мене про новини щодо космічних подорожей. Я не знав про Піонер-10 доки не повідомили про його запуск. Проте коли я дізнався, що Піонер-11 також покидає сонячну систему назавжди, — сказав професор Квірел і вишкірився найширшою усмішкою з усіх, що бачив у нього Гаррі, — я прослизнув у НАСА, так-так, і застосував чудове маленьке закляття на цій чудовій золотій пластині, через яке вона існуватиме значно довше, ніж змогла б без нього.

...

...

...

— Так, — сказав професор Квірел, що тепер ніби став на п'ятнадцять метрів вищим, — я очікував на таку реакцію.

...

...

...

— Містере Поттер?

— ...у мене немає слів.

— «Ви перемогли» здається доречним, — сказав професор Квірел.

— Ви перемогли, — негайно сказав Гаррі.

— Бачите? Можна лише уявити, у яку страшну халепу ви б втрапили, якби не змогли цього сказати.

Вони вдвох посміялися.

Гаррі спало на думку ще дещо.

— А ви раптом не включили до пластини якусь додаткову

інформацію?

— Додаткову інформацію? — запитав професор Квірел таким тоном, ніби це була цілковито нова ідея для нього й він був заінтригований.

Що було дуже підозрілим для Гаррі, враховуючи, що йому знадобилося менше хвилини на те, щоб про це подумати.

— Може ви додали голографічне послання, як у «Зоряних війнах»? Чи... гм. Портрети, видається, містять стільки ж інформації, скільки й весь людський мозок... ви не могли додати маси до апарату, проте, можливо, ви могли перетворити якусь із його частин на власний портрет? Чи ви знайшли добровольця, що помирав від смертельної хвороби, протягли його до НАСА й використали таке заляття, щоб його *привид* опинився на пластині.

— Містере Поттер, — зненацька різким тоном сказав професор Квірел, — заляття, що вимагає смерті людини безсумнівно буде віднесено міністерством до темних мистецтв, незважаючи на жодні обставини. Чути такі речі від учнів неприйнятно.

Просто дивовижно, наскільки бездоганно професор Квірел підібрав слова відповіді: він залишив собі спроможність на правдоподібне заперечення. Це було сказано саме так, як сказав би хтось, хто не хоче обговорювати такі речі й гадає, що учням треба триматися якнайдалі від таких тем. Гаррі чесно *не знав*, чи професор Квірел просто не хотів з ним про це розмовляти, доки Гаррі не навчиться захищати свій розум.

— Ясно, — сказав Гаррі. — Я ні з ким більше не говоритиму про цю ідею.

— Будь ласка, не згадуйте про всю цю справу, містере Пот-

тер. Мені до вподоби жити без привертання загальної уваги. Ви не знайдете жодних згадок про Квіріна Квірела в газетах аж доки я не прийняв рішення, що вже час викладати захист у Гогвортсі.

Це здавалося трохи сумним, проте Гаррі міг таке зрозуміти. А потім він усвідомив, що з цього випливає.

— *Скільки ж усього приголомшливого ви зробили, про що ніхто більше не знає...*

— О, чимало, — сказав професор Квірел. — Але, гадаю, на сьогодні цілком досить, містере Поттер. Зізнаюся, що я дещо втомився...

— Я розумію. І дякую. За *все*.

Професор Квірел кивнув, та він сильніше спирався на стіл. Гаррі поспіхом вийшов.

Розділ 21. Раціоналізація

РОЛІНГ Є ТОЙ, ХТО ВИКОНУЄ РОБОТУ РОЛІНГ.

Герміона Грейнджер хвилювалася, що стає поганою.

Для неї різниця між хорошим та поганим зазвичай була доволі чіткою, вона ніколи не розуміла, чому в інших виникає з цим стільки труднощів. У Гогвортсі «хорошими» були професор Флитвік, професорка МакГонегел, професорка Спраут. «Поганими» були професор Снейп, професор Квірел, Драко Мелфой. А Гаррі Поттер... був одним з тих нетипових випадків, коли ти *не можеш* визначити з першого погляду. Вона й досі намагалася з'ясувати, до якої групи він належав.

Але коли настала її черга...

Герміона *аж занадто* насолоджувалася розтрощуванням Гаррі Поттера.

Вона була кращою за нього в усіх предметах, що вони вивчали. (За винятком польотів на мітлах, але це було щось на кшталт фізкультури, не рахується.) Вона заробляла *справжні* очки гуртожитку майже щодня їхнього першого тижня, не за дивні героїчні речі, а за *розумні* речі, такі як швидке вивчення заклять і допомога іншим учням. Вона знала, що ці очки

гуртожитку кращі, а найбільш чудовим було те, що Гаррі Поттер теж це знав. Вона могла бачити це в його очах щоразу, як отримувала чергове *справжнє* очко гуртожитку.

Якщо ти хороший, то не маєш так сильно насолоджуватися перемогою.

Це почалося ще тоді, коли вони їхали потягом, але знадобився деякий час, щоб поглинути весь цей вихор емоцій. Тільки ввечері того дня Герміона почала розуміти, *наскільки* в пух і прах вона дозволила себе розбити.

До зустрічі з Гаррі Поттером не було нікого, кого б вона хотіла розтрошити. Якщо хтось у класі справлявся гірше за неї, вона вважала своїм обов'язком допомогти, а не утерти носа. Саме це й означало бути хорошим.

А тепер...

...тепер вона *перемагала*, Гаррі Поттера сіпало щоразу, як вона отримувала чергове очко гуртожитку, і це було *так* приємно. Батьки попереджали були її щодо наркотиків, але вона підозрювала, що це було *приємнішим* за наркотики.

Їй завжди подобались усмішки, якими обдаровували її вчителі, коли вона робила щось правильно. Їй завжди подобалось бачити довгий рядок плюсіків біля відповідей на своїй бездоганно виконаній роботі. Але тепер, коли вона добре справлялася на занятті, вона, бувало, просто озиралася навкруги і краєм ока бачила, як Гаррі Поттер скрипить зубами, і від цього їй хотілося співати так радісно, наче вона була в діснеївському мультфільмі.

Це погано, чи не так?

Герміона хвилювалася, що стає поганою.

А потім вона зрозуміла дещо, що змусило всі її побоювання зникнути.

У них з Гаррі зав'язуються романтичні стосунки! Звісно! Всі знають, що це означає, коли хлопець і дівчина починають постійно змагатися. Вони одне до одного *залицяються*! У цьому не було нічого поганого.

Не могла ж вона просто так *насолоджуватися* оббиванням всього схоластичного пір'я з найвідомішого учня школи — того, хто був у книгах і *розмовляв* по-книжному; хлопця, що якимось чином здолав Темного Лорда і навіть роздавив *професора Снейпа*, наче маленького жалюгідного жучка; хлопця, що, як сказав би професор Квірел, домінував над усіма іншими першокласниками з Рейвенклоу, *крім* Герміони Грейнджер, яка повністю *розчавлювала* Хлопчика-Що-Вижив на всіх заняттях, крім польотів на мітлах.

Бо це було б погано.

Ні. Це були романтичні стосунки. Це було *воно*. Саме *тому* вони змагалися.

Герміона дуже раділа, що вона з'ясувала це вчасно, адже сьогодні був день, коли Гаррі програє їхнє змагання з читання книжок, про яке знала *вся школа*, і від абсолютної радості, що її переповнювала, хотілося *пуститися в танець*.

Була чотирнадцята година сорок п'ять хвилин суботи, а Гаррі Поттеру залишалося прочитати ще половину «*Історії магії*» Батільди Бегшот. Герміона витріщалася на свій кишеньковий годинник, що він надзвичайно повільно цокав у напрямку чотирнадцятої сорок сім.

Вся рейвенкловська вітальня спостерігала за ними.

Там були не самі тільки першокласники, новини розтеклися немов розлите молоко, і не менш ніж половина рейвенкловців набилася у кімнату, втиснувшись на дивани, притулившись до книжкових шаф і сівши на бильця крісел. Також тут були всі шість старост, включно зі старостою школи. Довелося застосувати чари свіжого повітря, щоб всім було достатньо кисню. Гомін від розмов потрохи стих до рівня шепотіння, яке тепер також затихло — запала цілковита тиша.

Друга година сорок шість хвилин.

Напруга була нестерпною. Був би це хтось інший, *будь-хто* інший, його поразку вже визнали б неминучою.

Але це був Гаррі Поттер, і не можна було відкидати можливість того, що протягом кількох наступних секунд він здійме руку і клацне пальцями.

Раптовий жах оволодів Герміоною, коли вона усвідомила, що Гаррі Поттер справді міг саме це й зробити. Це було б *так схоже на нього*: прочитати другу половину книги *заздалегідь*...

Герміонине бачення почало розпливатися. Вона спробувала змусити себе дихати, але виявила, що не може.

Залишалося десять секунд, а він все ще не здійняв руку.

П'ять секунд.

Чотирнадцята година сорок сім хвилин.

Гаррі Поттер дбайливо поклав закладку в свою книжку, закрив її і відклав убік.

— Я хотів би зауважити для нащадків, — сказав Хлопчик-Що-Вжив спокійним голосом, — що мені залишилось прочитати лише половину книги, і я зіткнувся з кількома неочікуваними обставинами...

— Ти програв! — верескнула Герміона. — *Справді! Ти програв у нашому змаганні!*

Присутні перестали затамовувати подих і хором видихнули.

Гаррі Поттер кинув на неї спопеляючий погляд, але вона вже пливла в ореолі чистого незаплямованого щастя, і ніщо не могло її зачепити.

— *Чи ти розумієш, яким був цей тиждень для мене?* — спитав Гаррі Поттер. — Будь-яка нижча істота була б надто завантажена навіть для того, щоб прочитати вісім книжок доктора Зойса!

— *Ти встановив часові рамки.*

Гаррін погляд став навіть більш спопеляючим.

— Не було жодного логічного способу передбачити, що мені доведеться рятувати всю школу від професора Снейпа, чи стерпіти побої на уроці захисту, а якщо я розповім тобі, куди подівся весь час між сімнадцятою годиною і вечерею в четвер, ти подумаєш, що я збожеволів...

— Ах, видається, *дехто* став жертвою *омани планування*.

На обличчі Гаррі Поттера відобразився неприхований подив.

— О, до речі, я дочитала першу порцію книжок, які ти мені позичив, — сказала Герміона з найневиннішим обличчям, на яке тільки була спроможна. Серед них також була пара *складних* книг. Їй було цікаво, скільки часу знадобилося *йому*, щоб їх прочитати.

— Одного дня, — сказав Хлопчик-Що-Вижив, — коли далекі нащадки *Ното сарієнс* озиратимуться назад на історію галактики, запитуючи себе, чому ж все пішло не так, вони дійдуть

висновку, що первинною помилкою було те, що хтось навчив Герміону Грейнджер читати.

— Але ти все одно програв, — Герміона задумливо сперла підборіддя на руку. — Питання в тому, що саме ти програв, га?

— *Що?*

— Ти програв парі, — пояснила Герміона, — тож ти повинен за це заплатити.

— Я не пам'ятаю, щоб на таке погоджувався!

— Справді? — Герміона зробила замислене обличчя. А потім, наче це щойно спало їй на думку. — Проголосуймо. Усі в Рейвенклові, хто вважає, що Гаррі Поттер повинен розплатитися, підніміть руку!

— *Що?* — скрикнув Гаррі знов.

Він обернувся і побачив, що його оточував ліс піднятих рук.

І якщо б Гаррі подивився *уважніше*, то помітив би, що переважно більшістю глядачів були дівчата, і що практично кожна присутня особа жіночої статі підняла руку.

— Зупиніться! — заволав Гаррі Поттер. — Ви ж не знаєте, чого вона попросить! Невже ви не *усвідомлюєте*, що саме вона робить? Ви візьмете на себе попереднє зобов'язання, а тоді тиск послідовності вчинків змусить вас погодитися з усім, що вона скаже!

— Не хвилюйся, — сказала староста Пенелопа Клірвотер. — Якщо вона попросить чогось надмірного, ми можемо просто передумати. Всі згодні?

Усі дівчата, яким Пенелопа Клірвотер розказала про Герміонин план, енергійно закивали головами.

Безмовна постать тихо сковзнула холодними коридорами гоґвортських підземель. О вісімнадцятій годині він мав бути присутній у певній кімнаті, щоб зустрітися там з певною людиною, і, якщо це можливо, краще з'явитися раніше, виказати повагу.

Але коли він повернув ручку і відкрив двері в цю темну, тиху, закинуту класну кімнату, то побачив силует, що вже стояв між рядами старих, вкритих пилом столів. Силует мав маленьку паличку, що випромінювала тьмяне зелене світло, якого не вистачало навіть на освітлення того, хто її тримав, не кажучи вже про кімнату навколо.

Світло з коридору зникло щойно зачинилися двері, і очі Драко почали процес пристосування до тьмяного світіння.

Силует повільно повернувся до нього, показавши затінене обличчя, лише частково освітлене моторошним зеленим світлом.

Драко вже подобалася ця зустріч. Залишити холодне зелене світло, зробити їх обох вищими, вдягти на них маски й каптури, перенести з класної кімнати на кладовище — і все буде точно так, як розпочиналася половина тих історій про смертежерів, що розповідали друзі його батька.

— Я хочу, щоб ти знав, Драко Мелфой, — промовив силует цілковито спокійним тоном, — я не звинувачую тебе у моїй нещодавній поразці.

Драко відкрив рота у бездумному протесті, не існувало жодної причини, чому його *взагалі* можна було б у цьому звинуватити...

— Це сталося, насамперед, через мою власну дурість, — продовжувала затінена постать. — Було чимало речей, які я міг зробити на кожному етапі тієї події. Ти не просив мене робити *саме це*. Ти тільки попросив про допомогу. А я був тим, хто нерозумно обрав саме цей спосіб. Але факт лишається фактом: я програв змагання з різницею у половину книжки. Дії твого ручного ідіота, послуга, про яку ти попросив, і, звісно, моя власна дурість в процесі, коштували мені *часу*. Більше часу, ніж ти гадаєш. Часу, який, зрештою, виявився критичним. Факт лишається фактом, Драко Мелфой, що якби ти не попросив тієї послуги, я б *переміг*. Натомість того... щоб... *програти*.

Драко вже чув про програш Гаррі та про плату, яку з нього стягла Грейнджер. Новини поширилися швидше, ніж якби їх надсилали совами.

— Я зрозумів, — відповів Драко. — Мені шкода.

Він не міг сказати *нічого іншого*, якщо хотів, щоб Гаррі Поттер став його другом.

— Я не потребую розуміння чи співчуття, — сказав темний силует, досі цілковито спокійний. — Але щойно я витратив дві години у присутності Герміони Грейнджер, вдягнений у одяг, який вона обрала, відвідуючи такі чудові місця Гогвортсу як крихтний булькаючий водоспад з чогось, що було схоже на шмарклі. І все це у супроводі кількох інших дівчат, які наполегливо посипали наш шлях трансфігурованими пелюстками троянд. Я був на побаченні, нащадку Мелфоїв. На своєму *першому* побаченні. *І, коли я потребуватиму, ти відплатиш мені за цю послугу належним чином.*

Драко урочисто кивнув. Він прийняв мудре рішення вивчити кожную доступну деталь Гарріного побачення завчасно, щоб

покінчити з істеричним реготінням ще до того, як прибуде на зустріч, і не вчинити *faux pas* невпинно хихикаючи аж доки не втратить свідомість.

— Як гадаєш, може з цією Грейнджер має трапитися щось погане?..

— Передай слизеринцям, що ця Грейнджер *моя*, і будь-хто, хто втручатиметься в мої справи, знайде свої рештки розкиданими по території такій великій, що вона охоплює дванадцять різних мовних просторів. І, враховуючи те, що я не грифіндо-рець і використовую *хитрість* замість негайної лобової атаки, їм не варто панікувати, якщо я посміхатимусь до неї.

— Чи якщо ви підете на друге побачення? — спитав Драко, дозволивши своєму голосу передати крихітну нотку скептицизму.

— *Другого побачення не буде*, — відповів освітлений зеленим силует. Голос був таким грізним, не просто як у смертежера, а як в Амікуса Керроу того разу, коли батько зупинив його, зауваживши, що той не Темний Лорд.

Звісно, це *досі* був високий хлопчачий голос, і у поєднанні з *цими словами*, ну, не те щоб дуже вражав. Якщо Гаррі Поттер *дійсно* колись стане наступним темним лордом, Драко скористається ситом спогадів і зберігатиме копію цього спогаду в якомусь безпечному місці. Тоді Гаррі Поттер ніколи не наважиться зрадити його.

— Але перейдімо до тем більш приємних, — сказала затінена зеленим постать. — Поговорімо про знання і про могутність, Драко Мелфой. Поговорімо про науку.

— Так, поговорімо.

Драко було цікаво, яка частина його обличчя залишалася в тіні, а яку було видно у цьому моторошному зеленому світлі.

І хоча Драко зберігав серйозне обличчя, серце його посміхалося.

Він *нарешті* веде справжню дорослу бесіду.

— Я пропоную тобі силу, — сказала затінена постать, — і я розповім тобі про цю силу і її ціну. Сила полягає у здобутті влади над реальністю завдяки розумінню її сутності. Тим, що розумієш, можна керувати, і цього достатньо, щоб крокувати поверхнею Місяця. Ціна такої могутності — навчитися ставити природі питання і, що набагато складніше, приймати її відповіді. Ти проводитимеш досліди, ставитимеш експерименти і дивитимешся, що станеться. І ти повинен приймати висновки, що випливають з цих результатів, навіть якщо вони доводять, що ти помиляєшся. Ти матимеш *навчитися програвати*, не мені — природі. Коли ти розумієш, що сперечаєшся з реальністю, то маєш дати реальності перемогти. Це буде болючо для тебе, Драко Мелфой, і я не впевнений, чи ти достатньо сильний в цьому розумінні. Тепер, коли ти знаєш ціну, чи ти і досі бажаєш опанувати людську силу?

Драко глибоко вдихнув. Він думав був про це, і йому складно було уявити, що він дасть якусь інакшу відповідь. Його було проінструктовано скористатися будь-якою можливістю завести дружбу з Гаррі Поттером. Це було лише *навчання*, він не обіцяв чогось *робити*. І він зможе припинити їхні уроки будь-якої миті...

Ситуація очевидно мала чимало прикмет пастки, але, чесно кажучи, Драко не розумів, що може піти не так.

На додаток, Драко, взагалі-то, хотів керувати світом.

— Так, — сказав Драко.

— Чудово. У мене був доволі *клопіткий тиждень*, і мені знадобиться деякий час, щоб скласти для тебе навчальний план...

— Я також маю чимало справ, які потрібно завершити, щоб закріпити свій вплив у Слизерині, не кажучи вже про домашні завдання. Можливо, нам варто почати з жовтня?

— Звучить розумно, але я збирався сказати, що для того, щоб скласти твій навчальний план, я маю знати, чого тебе навчатиму. Мені на думку спали три речі. Перша — вивчати з тобою людський розум і мозок. Друга — вивчати матеріальний всесвіт, науку того, як досягти Місяця. Це включає величезний обсяг роботи з числами, але для певного типу розуму ці числа можуть бути прекраснішими за будь-що інше, чого може навчити наука. Чи тобі подобаються числа, Драко?

Драко похитав головою.

— Тоді з цим розібралися. Зрештою, ти вивчатимеш математику, але не одразу, гадаю. Третій варіант — вивчати генетику, еволюцію і наслідування, те, що ти назвав би кров'ю...

— Ось це, — відповів Драко.

Постать кивнула.

— Саме так я і думав. Але, гадаю, це буде найбільісніший шлях для тебе, Драко. Що як твоя сім'я і друзі — прихильники чистоти крові — вважають одне, а експериментальне дослідження покаже інше?

— Тоді я знайду спосіб зробити так, щоб експериментальне дослідження давало *правильні* відповіді!

На деякий час запала тиша, адже затінена постать стояла

роззявивши рота.

— Еє, — сказала затінена постать. — Це так не працює. Саме про це я намагаюся тебе попередити, Драко. Ти *не можеш* змусити відповіді бути такими, як тобі хочеться.

— Ти *завжди* можеш отримати потрібну відповідь, — заперечив Драко. Це фактично було перше, чого його навчили репетитори. — Варто лише знайти правильні аргументи.

— Ні, — голос затіненої постаті підвищувався від розчарування, — ні, ні, ні! Тоді ти отримаєш *неправильну відповідь* і ніколи не потрапиш на Місяць! Природа — не людина, ти не можеш обманом змусити її вірити у щось інше: якщо ти скажеш Місяцю, що він зроблений з сиру, то сперечайся хоч тиждень, Місяць від цього не зміниться! Ти говориш про *раціоналізацію*, це як взяти аркуш паперу і одразу записати внизу «*отже, Місяць зроблено з сиру*», а потім, над цим записом, наводити всілякі розумні доводи. Але Місяць або зроблений з сиру, або ні. Щойно ти написав нижній рядок, він вже був або істинний, або хибний. Чи закінчується весь цей аркуш паперу правильним висновком, чи неправильним, вирішено вже тієї миті, коли ти записуєш нижній рядок. Якщо ти намагаєшся вибрати між двома коштовними валізами, і тобі подобається та, що блищить, не має значення, які розумні аргументи ти знайдеш, щоб купити її, *справжнім* правилом, яке ти використав, щоб *вибрати, на користь якої валізи ти наводитимеш доводи*, було «обери блискучу», і те, яку валізу ти отримаєш, залежить від того, наскільки ефективним є це правило для обирання хороших валіз. Раціональність *не можна* використовувати для того, щоб виступати за певну сторону, її єдине можливе використання — для того, щоб *вирішити, за яку*

сторону виступати. *Переконувати* когось у тому, що поборники чистої крові мають рацію, — це не наука, це *політика*! Сила науки походить від з'ясування *того, якою природа є насправді, су-перечками це не зміниш!* Наука може *пояснити* нам, як *насправді працює кров*, як насправді чарівники наслідують свої здібності від своїх батьків і чи чарівники маглівського роду справді слабші чи сильніші...

— *Сильніші!* — Драко насупився від спантеличення. Він намагався встежити за всім цим і бачив, що, *в принципі*, це мало сенс, але він ніколи раніше не чув нічого подібного. І тоді Гаррі Поттер сказав те, що не могло залишитися поза увагою Драко. — Ти думаєш, бруднокровці *сильніші?*

— Я нічого не думаю. Я нічого не знаю. Я ні у що не вірю. Мій нижній рядок ще не написано. Я придумую, як випробувати магічну силу чарівників маглівського роду і магічну силу чистокровних чарівників. Якщо мої досліді покажуть, що чарівники маглівського роду слабші, я повірю, що вони слабші. Якщо мої досліді покажуть, що чарівники маглівського роду сильніші, я повірю, що вони сильніші. За допомогою цих та інших знань я отримую певну владу...

— І ти очікуєш, що я *повірю*, хай що ти скажеш? — гаряче запитав Драко.

— Я очікую, що ти *особисто* виконаєш ці досліді, — спокійно відповіла затінена постать. — Чи боїшся ти того, що *ти* дізнаєшся?

Якийсь час Драко, примруживши очі, дивився на затінену постать.

— Гарна пастка, Гаррі, — сказав він. — Треба запам'ятати її

на майбутнє.

Затіненна постать захитала головою.

— Це не пастка, Драко. Пам'ятай — я *не знаю*, що ми з'ясуємо. Проте ти не можеш зрозуміти всесвіт, сперечаючись із ним чи вимагаючи від нього прийти іншим разом і дати інакшу відповідь. Коли ти вдягаєш мантию науковця, то маєш забути про політику, суперечки, фракції і сторони, вгамувати відчайдушні спроби розуму вчепитися за звичне і жадати лише одного — почути відповідь природи.

Затіненна постать зробила паузу.

— Більшість людей не здатні на це. Ось чому це складно. Ти впевнений, що не хочеш просто вивчати мозок?

— І якщо я скажу тобі, що краще вивчатиму мозок, — сказав Драко твердим голосом, — ти розказуватимеш всім, що я злякався того, що можу дізнатися.

— Ні. Я нічого такого не робитиму.

— Проте ти можеш виконати ці досліді самотійно, і якщо ти отримаєш неправильну відповідь, мене не буде поруч, щоб зупинити тебе до того, як ти покажеш її комусь іншому, — голос Драко не втрачав твердості.

— Спочатку я спитаю в тебе, Драко, — спокійно відповіла затіненна постать.

Драко трохи помовчав. Цього він не очікував. Він гадав, що бачить пастку, але...

— *Справді?*

— Звісно. Звідки *мені* знати, кого шантажувати і чого вимагати? Драко, я повторюю, це не пастка для тебе. Принаймні, не особисто для тебе. Якби твої політичні погляди були інши-

ми, я б питав, а що як дослід покаже, що чистокровні чарівники сильніші.

— Невже.

— *Так!* Це ціна, яку *будь-хто* має заплатити, щоб стати на-уковцем.

Драко виставив вперед руку. Він мав подумати.

Затінена, підсвічена зеленим постать чекала.

Втім, на роздуми не пішло багато часу. Якщо відкинути всі бентежні частини... то Гаррі Поттер планує гратися з чимось, що може викликати велетенський політичний вибух, і було б божевіллям просто піти геть і дозволити йому робити це самостійно.

— Ми вивчатимемо кров, — сказав Драко.

— *Чудово*, — відповіла постать і посміхнулася. — Вітаю тебе з тим, що жадаєш ставити запитання.

— Дякую, — Драко не дуже добре вдалося приховати іронію в голосі.

— Агов, гадаєш, досягти Місяця було *легко*? Радій, що ти маєш лише час від часу змінювати свою думку, а не приносити людські жертви!

— Приносити людські жертви були б *значно* простіше!

— Слушно, — кивнула постать після недовгої тиші.

— Слухай, Гаррі, — сказав Драко без особливих сподівань, — я гадав, ми збиралися взяти те, що відомо маглам, об'єднати з тим, що відомо чарівникам, і стати господарями обох світів. Чи не простіше просто вивчити те, що магли *вже* з'ясували, як Місяць і таке інше, і використати *цю* силу...

— *Ні*, — постать різко хитнула головою, від чого її облич-

чям затанцювали зелені тіні. — Якщо ти не здатен навчитися мистецтву прийняття реальності, тоді я *не маю права* розповідати тобі, що було здобуто завдяки цьому прийняттю. Це наче могутній чаклун каже тобі про ті брами, що їх не відчиняють, і ті печаті, що їх не зривають, доки ти не доведеш, що твоїх інтелекту і дисциплінованості достатньо, переживши менші небезпеки, — голос був зловісним.

Спиною Драко пробігли мурахи, і він мимоволі здригнувся. Він знав, що це було помітно навіть у такому тьмяному світлі.

— Добре. Я розумію.

Батько чимало разів казав йому про це. Коли могутніший за тебе чарівник стверджує, що ти не готовий знати, то, якщо хочеш вижити, не варто допитуватися далі.

Постать схилила голову.

— Авжеж. Але ти маєш зрозуміти ще дещо. Перші науковці, маглі, не мали ваших звичаїв. На початку вони навіть не розглядали поняття небезпечного знання і вважали, що про всі відомі речі слід говорити вільно. Коли їхні досліді виявилися небезпечними, вони розповіли своїм політикам речі, що мали залишатися таємницею, — не дивись так, Драко, це не була проста дурість. Вони були достатньо розумними, щоб, насамперед, розкрити це явище. Проте вони були маглами, і це вперше, коли вони винайшли щось *дійсно* небезпечне, і вони не *розпочинали* зі звичаями секретності. До того ж, ішла війна, і науковці однієї сторони турбувалися, що як вони *не заговорять*, то науковці *ворожої* країни розкажуть *своїм* політикам раніше... — голос зробився набагато тихішим. — Вони не знищили світ. Але були близькі до цього. І ми не повторимо цю помилку.

— Звісно, — впевнено сказав Драко. — *Ми* не повторимо. Ми чаклуни, і вивчення науки не робить нас маглами.

— Саме так. Ми заснуємо свою *власну* науку, магічну науку, і вона від початку матиме розумніші звичаї, — голос ставав впевненішим. — Знання, що ними я ділитимусь з тобою, будуть викладатися разом з дисциплінами про прийняття істини, а глибина знань залежатиме від твого прогресу у цих дисциплінах. І ти не ділитимешся цим знанням ні з ким, хто не опанує згадані дисципліни. Чи це прийнятно для тебе?

— Так, — відповів Драко. А що ще йому залишалося, сказати ні?

— Добре. А те, що ти з'ясуєш самостійно, ти триматимеш у таємниці доки не вирішиш, що інші науковці готові про це дізнатися. Те, чим ми ділитимемось між собою, залишатиметься між нами доки ми не погодимось, що ці знання безпечні для світу. І хоч які в нас політичні погляди й належність, ми *всі* каратимемо *будь-кого* з нас, хто видасть небезпечні таємниці магії чи небезпечну зброю, незалежно від того, яка йде війна. Від сьогодні й надалі це стане звичаєм і законом науки серед чарівників. Чи ми погоджуємося у цьому?

— Так, — відповів Драко. Це й *справді* починало здаватися дуже привабливим. Смертежери намагалися здобути владу за допомогою залякування, і досі не перемогли. Можливо, саме час спробувати використовувати натомість таємниці?

— І наша група залишатиметься прихованою якнайдовше, і всі її учасники мають погодитися з нашими правилами.

— Звісно. Безперечно.

Запала дуже коротка пауза.

— Нам знадобляться кращі мантиї, — сказала затінена постать, — з каптурами і таке інше...

— Я *саме* думав про це, — сказав Драко. — Проте нам не потрібні цілковито нові мантиї, лише плащі з каптурами, щоб вдягати зверху. В мене є подруга в Слизерині, вона зніме з тебе мірки...

— Тільки не кажи їй, *для чого* це...

— Я не дурний!

— І поки що без масок, бо наразі це лише я і ти.

— Добре! Але пізніше нам варто розробити якусь спеціальну мітку, яку носитимуть всі, хто нам служить. Наукову мітку, щось на кшталт змії, що поїдає Місяць, на їхніх правицях...

— Це називається «науковий ступінь», і чи не надто це спростить ідентифікацію наших людей?

— Га?

— Я маю на увазі, що як хтось скаже щось на кшталт «так, а тепер всі підкотіть праві рукави своїх мантий», і наш хлопець такий «йой, вибачайте, виходить, я шпигун»...

— *Забудь про що я казав*, — Драко всього раптом наче облило потом. Йому *терміново* потрібно було чимось відволікти Гаррі. — А як ми себе називатимемо? Наукожері?

— Ні, — повільно сказала затінена постать. — Це звучить неправильно...

Драко протер лоба рукавом, прибираючи краплинки вологи. Про що Темний Лорд взагалі *думав*? Батько казав, що Темний Лорд був *розумним*!

— Придумав! — раптом вигукнула затінена постать. — Поки що ти не зрозумієш, але повір мені, це підходить.

Наразі Драко був готовий погодитися навіть на «мелфос-чавкунів», тільки б змінити тему.

— Що там?

Освітлений зеленим силует Гаррі Поттера, що стояв посеред вкритих порохом столів у закинутій класній кімнаті в підземеллях Гогвортсу, драматично розкинув руки.

— Цей день ознаменує народження... *Баєсового Таємного Товариства*.

Безмовна постать втомлено пленталася коридорами Гогвортсу в напрямку Рейвенклоу.

Одразу після зустрічі з Драко Гаррі пішов на вечерю, де зробив кілька швидких ковтків їжі і попрямував до спальні.

Не було навіть сьомої години вечора, але Гаррі вже давно мав бути в ліжку. *Минулої* ночі він зрозумів, що у суботу зможе використати часоворот тільки коли змагання з читання буде вже завершено. Але він все ще міг використати часоворот у ніч *п'ятниці*, і таким чином здобути час. Тож Гаррі не дозволяв собі спати до дев'ятої години вечора *п'ятниці*. Тоді, коли захисна оболонка відкрилася, використав доступні чотири години, щоб повернутися назад до п'ятої години вечора, і забувся сном. В суботу він прокинувся приблизно о другій годині ночі, як і планував, і наступні дванадцять годин провів за читанням... але цього все одно було замало. Тепер протягом кількох днів Гаррі доведеться лягати спати незвично рано, щоб відновити свій режим сну.

Портрет на дверях поставив Гаррі якесь дурне запитання, що призначалося для одинадцятирічних. Він відповів, навіть не усвідомивши значення слів, хитаючись, піднявся сходами до

своїєї спальні, перевдягнувся у піжаму і повалився на ліжко.

І помітив, що його подушка була якоюсь горбистою.

Гаррі застогнав, неохоче піднявся, вигнувся у ліжку і зазірнув під подушку.

Там були записка, два золоті галеони і книга, що називалася «Блокологія: приховане мистецтво».

Гаррі підібрав записку і прочитав:

Треба ж, а ти й справді вмієш швидко вскочити у халепу. Навіть твій батько не зрівнявся б з тобою.

Ти заробив собі могутнього ворога. Снейп контролює, до кого мають прихильність, кого поважають і кого бояться всі слизеринці. Тепер ти не можеш довіряти нікому з цього гуртожитку, чи то вони дружні до тебе, чи то погрозливі.

Відтепер тобі варто уникати погляду Снейпа. Він виманолог, і якщо ви зустрінетеся очима, зможе прочитати твої думки. Я додаю книгу, яка може допомогти тобі навчитися захищати себе, але без репетитора це можна вивчити лише певною мірою. З іншого боку, ти можеш сподіватися, що зможеш хоча б виявляти проникнення.

Щоб у тебе було більше часу на вивчення блоклогії, я додаю два галеони, які ти маєш витратити на розв'язник і збірку готових домашніх завдань з курсу історії магії для першокласників (професор Бінс дає одні й ті самі завдання щороку відколи помер). Твої новоз'явлені друзі близнюки Візлі напевно зможуть продати тобі копію. Саме собою зрозуміло, що тебе не мають з цим упіймати.

Про професора Квірела я знаю небагато. Він слизеринець і професор із захисту, і це вже два пункти проти нього. Ретельно розмірковуй над будь-якою порадою, що він тобі дає, і не розповідай

йому жодних таємниць.

*Дамблдор лише прикидається несповна розуму. Він не-
ймовірно розумний, і якщо ти й надалі заходитимеш у шафи і
зникатимеш, то він безсумнівно здогадається, що ти володієш
плащем-невидимкою, якщо ще не здогадався. Намагайся, коли
можливо, уникати його, ховай Плащ невидимості у якомусь
безпечному місці (НЕ у своєму капшучку) щоразу, як ти не можеш
уникнути його, і будь особливо обережним у його присутності.*

Будь ласка, Гаррі Поттер, у майбутньому дій обережніше.

- Санта Клаус

Гаррі витріщився на записку.

Це й справді здавалося дуже корисною порадою. Звісно, Гаррі не шахраюватиме на уроках з історії, навіть якщо вчителем буде дохла мавпа. Але виманологія Северуса... Хай хто надіслав цю записку, він володіє чималою кількістю важливої і таємної інформації, якою охоче ділиться з Гаррі. І хоча записка попереджала його щодо Дамблдора, який нібито намагатиметься вкрасти Плащ, наразі Гаррі не міг бути певним, чи було це поганим знаком, чи просто зрозумілою помилкою.

Видавалося, у Гогвортсі відбувалося щось доволі інтригуюче. Можливо, якби Гаррі порівняв версії Дамблдора і автора записки, він зміг би відтворити комбіноване уявлення, яке було б точним? Якщо обидві версії узгоджуються в чомусь, тоді...

...а, грець із ним...

Гаррі запхав усе до капшучка, увімкнув квіетор, з головою заліз під ковдру і вмер.

Недільного ранку Гаррі похапки їв млинці у Великій Залі,

раз у раз нервово зиркаючи на годинник.

Була восьма година дві хвилини, і рівно через дві години і одну хвилину буде *один тиждень* відколи він побачив сім'ю Візлі і пройшов на платформу дев'ять і три чверті.

І він раптом подумав... Гаррі не знав, чи правильно таким чином думати про всесвіт, він вже нічого не знав, але *видавалося імовірним...*

Що...

Цього тижня сталося недостатньо цікавого.

Доївши сніданок, Гаррі планував одразу піти до своєї кімнати і просидіти на нижньому рівні своєї валізи, не розмовляючи ні з ким, аж до десятої години трьох хвилин.

Але невдовзі помітив близнюків Візлі, що прямували до нього. Один з них ховав щось за спиною.

Йому варто закричати і побігти геть.

Йому варто закричати і побігти геть.

Чим би це не було... скоріше за все це...

...кульмінаційна розв'язка...

Йому справді варто просто закричати і побігти геть.

Підкорившись почуттю того, що всесвіт у *будь-якому разі* його дістане, Гаррі продовжував нарізати млинець ножем і виделкою. Він не міг зібратися з силами. Це було сумною правдою. Тепер Гаррі розумів, що відчували люди, які втомилися бігти, втомилися намагатися втекти від долі. І вони просто падали на землю, дозволивши страхітливим ікластим демонам із найтемнішої безодні схопити себе щупальцями і поволокти до невимовного приречення.

Близнюки Візлі наближалися.

І наближалися.

Гаррі з'їв іще шматочок млинця.

Близнюки Візлі життєрадісно всміхалися.

— Привіт, Фреде, — глухо сказав Гаррі. Один з близнюків кивнув. — Привіт, Джордже, — другий близнюк також кивнув.

— У тебе стомлений голос, — сказав Джордж.

— Треба тебе підбадьорити, — сказав Фред.

— Дивись, що в нас для тебе є!

Із-за спини Фреда Джордж дістав...

Торт із дванадцятьма палаючими свічками.

Деякий час увесь стіл Рейвенклову мовчки дивився на них.

— Щось тут не так, — сказав хтось. — Гаррі Поттер народився тридцять першого лип...

— *ВІН НАБЛИЖАЄТЬСЯ*, — сказав гучний лункий голос, який прорізав розмову, наче крижаний меч. — *ТОЙ, ХТО РОЗІРВЕ НА ШМАТКИ НАВІТЬ...*

Дамблдор вистрибнув зі свого трону і побіг вчительським столом. Він схопив жінку, що вимовляла ці жахливі слова, зі спалахом з'явився Фоукс, і всі троє зникли у тріскотінні вогню.

Нависла шоківана тиша...

...а тоді всі поглянули в бік Гаррі Поттера.

— Я цього не робив, — стомлено сказав Гаррі.

— Це було *пророцтво*! — прошипів хтось за столом. — І я готовий закластися, що воно про тебе!

Гаррі позіхнув.

Він підвівся з місця й заговорив дуже голосно, щоб бути

гучнішим за перемовляння, що вже починалися.

— Воно не про мене! Це очевидно! Я сюди не наближаюся, я вже тут!

Гаррі знову сів.

Люди, що дивилися на нього, знову відвернулися.

— Тоді про кого воно? — спитав хтось інший за столом.

Охоплений тупим, важким відчуттям, Гаррі зрозумів, кого поки що не було в Гогвортсі.

Можете називати це притягнутим за вуха припущенням, але Гаррі відчував, що повсталий з мертвих Темний Лорд об'явиться найближчими днями.

Навколо нього тривала бесіда.

— До того ж, розірве на частини навіть що?

— Здається, я чув, як Трелоні почала казати щось на «С» саме перед тим, як директор схопив її.

— Як... серця? Сонце?

— Якщо хтось збирається розірвати на шматки Сонце, то в нас дійсно проблеми!

Це здавалося Гаррі мало ймовірним, хіба що в світі містилися страшні створіння, які чули про ідеї Девіда Крісвелла щодо перебудови зірок.

— То, — сказав Гаррі стомленим голосом, — таке трапляється під час сніданку щонеділі, чи не так?

— Ні, — відповів учень, який мабуть, був на сьомому році навчання, зловісно нахмуривши брови. — Не трапляється.

Гаррі знизав плечима.

— Та нехай. Хтось хоче іменинного торта?

— Але твій день народження *не сьогодні!* — сказав той самий учень, що заперечував минулого разу.

Це, звісно, було сигналом для Фреда і Джорджа щоб почати реготати.

Навіть Гаррі вдалося стомлено посміхнутися.

— У мене був *справді* довгий тиждень, — сказав Гаррі, отримавши перший шматок торту.

І Гаррі сидів у підвальному рівні своєї валізи, щільно закритої і замкненої на замок, щоб ніхто не міг дістатися всередину. Він з головою заліз під ковдру і чекав, коли закінчиться цей тиждень.

Десята година одна хвилина.

Десята година дві хвилини.

Десята година три хвилини, але про всяк випадок...

Десята година чотири хвилини. Перший тиждень було завершено.

Гаррі з полегшенням видихнув і боязко стягнув ковдру з голови.

За кілька секунд він вибрався на повітря, що наповнювало його яскраву, залиту сонцем спальню.

Незабаром він вийшов у вітальню Рейвенклоу. Кілька людей подивилися на нього, але ніхто нічого не сказав, і ніхто не намагався з ним заговорити.

Гаррі знайшов гарний широкий письмовий стіл, витягнув зручний стілець і сів. Дістав із капшучка аркуш паперу і олівець.

Мама і тато недвозначно натякнули Гаррі, що хоч вони і розуміють його ентузіазм щодо того, щоб залишити дім і по-

їхати від батьків, він мав писати їм *щотижня в обов'язковому порядку*, бо вони мають знати, що він живий, неушкоджений і неув'язнений.

Гаррі подивився на порожній аркуш паперу. *Отож...*

Після того, як він залишив батьків на залізничній станції, він...

...познайомився з хлопчиком, якого виховав Дарт Вейдер, подружився з трьома найвідомішими розбишаками Гогвортсу, зустрів Герміону, потім стався випадок з Сортувальним Капелюхом... У понеділок йому дали машину часу як засіб від розладу сну, потім він отримав легендарний плащ-невидимку від невідомого добродія, врятував сім гафелпафців, натиснувши на п'ятьох страшних старших хлопців, один з яких погрожував зламати йому палець, зрозумів, що має таємничу темну сторону, навчився виконувати закляття *Фірідейро* на уроці замовлянь і розпочав своє суперництво з Герміоною... У вівторок він познайомився з астрономією, що її викладала хороша професорка Аврора Сіністра, і історією магії, що її викладав привид, проти якого варто було б застосувати якийсь екзорцизм і замінити його на магнітофон... У середу його оголосили найнебезпечнішим учнем у класі... Четвер... Про четвер краще навіть не думати... П'ятниця запам'яталася випадком у кабінеті зіль і настійок, після якої він шантажував директора, після чого професор з захисту організував його побиття в класі, після чого виявилося, що професор із захисту був найчудовішою людською істотою, яка досі ступає по землі... У суботу він програв парі й пішов на своє перше побачення, а також почав вести Драко до спокути... і тоді, цього ранку, непочуте пророцтво професорки Трелоні вказувало чи не вказувало на те, що безсмертний Темний Лорд збирав-

ся атакувати Гогвортс.

Гаррі подумки організував увесь матеріал і почав писати.

Любі мама і тато,

У Гогвортсі дуже весело. Я дізнався, як порушити Другий закон термодинаміки на уроці замовлянь, і я зустрів дівчинку на ім'я Герміона Грейнджер, яка читає швидше за мене.

На цьому я зупинюся.

Ваш люблячий син,

Гаррі Джеймс Поттер-Еванс-Веррес.

Як допомогти

Є різноманітні напрямки: подякувати, розповсюджувати, вичитувати, перекладати, допомога щодо сайту/інша технічна.

Поштова скринька.

Будь ласка, напишіть нам на пошту якщо у вас є якісь ідеї, відгуки, побажання, чи просто подякувати. Наша пошта: 0_0@гпimр.укр

Подякувати.

Знати, що є читачі, яким подобається цей переклад, дуже допомагає, чесне слово.

Можете написати листа на електронну скриньку, можете поставити зірочку сховищу <http://gitlab.com/hpimr/hpimr> чи завітати до нашої групи у фейсбуці <https://www.facebook.com/groups/212447182535471/> та сказати щось там, а то й репостнути нас.

Розповсюджувати.

Що більше читачів, то більше ймовірність, що хтось ще долучиться до перекладу тим чи іншим методом. Чи просто прочитає, що теж приємно, і, власне, для чого це все й робиться :)

У соціальних мережах не забувайте додавати гештег

#gnimr_укр, якщо не складно.

Вичитувати.

Найбільше наразі переклад потребує вичитування. Вичитувати можна в нас на сайті, чи в себе на комп'ютері. Найліпше вичитувати одразу в asciidoc форматі, звіряючись з оригіналом. В цьому форматі це дуже легко робиться. Але помилки можна надсилати нам й одразу через форму на сайті (для цього достатньо виділити текст з помилкою, натиснути на кнопку «Помилка?» й заповнити невеличку форму), чи, якщо ви плануєте вичитувати на постійній основі, робити Pull Requests до нашого сховища: <https://gitlab.com/hpimr/hpimr>. Якщо вас досі це не злякало, і ви все ж таки наважилися допомагати, то приєднуйтеся до чату нашої команди ось тут: <https://gitter.im/hpimr/Lobby>, ми будемо раді допомогти вам розібратися зі всім, та надати інші поради щодо того, як ми працюємо.

Ласкаво просимо!

Найбільшої уваги потребують місця зі знаками @, можете просто знайти всі @ в проєкті та допомогти з ними.

Попередження: Цей переклад свідомо переслідує мету повернення передминулого часу в ужиток.

Перекладати.

За допомогою Pull Requests на <https://gitlab.com/hpimr/hpimr> ми вичитуємо текст один одного й таким чином намагаємося уніфікувати стиль кожного розділу, щоб не було різкої різниці між перекладами різних людей. Перекладати доволі незвично, оригінал зовсім не тривіальний та потребує неабиякого терпіння. Попередимо, що ваші перші Pull Requests підуть важко, ми, скоріше за все, залишимо багато коментарів.

І, відверто, вам знадобиться багато вільного часу. Бо, на відміну від вичитування, якщо ви переклали розділ, то ми на нього розраховуємо, як і на вчасне виправлення коментарів. Дуже небажано, щоб відсутність вільного часу на виправлення коментарів гальмувала вихід наступних розділів.

Якщо після всіх застережень у вас досі є величезне бажання перекладати, ви впевнені, що після 2-3 розділів не зникнете, і готові до прискіпливої критики — пишіть на пошту, заходьте в <https://gitter.im/hpimr/Lobby>, з нетерпінням чекаємо!

Допомога щодо сайту/інша технічна..

Постійно є найрізноманітніші технічні речі, які потребують уваги, і на які потрібен час.

Зараз це:

- Інші формати: fb2, ebook, pdf тощо. Будемо дуже вдячні.
- Ваші ідеї, про які ми не подумали, пишіть на пошту, створюйте issue, пишіть на ФБ — як зручніше.

Трохи інформації про те, як зараз генерується сайт: коли щось змінюється у сховищі GitLab, той робить запит до сторінки <http://gnimp.ukr/update.php> (код можна прочитати [тут](#)), це називається webhook. Скрипт перевіряє, чи змінився master, і якщо так, викликає [generate-html.py](#), що оновлює всі html-файли.